

Ieiunium

nō malefaceret. Nam et hoc etiam in solennibus ecclesijs fieri solet. Si autē hoc faceret vt quietus no 7 voluptati vacaret: nō est absq; peccato. Nō tamen videtur de se mortale: quādoquē tarde quis dicat officij: dūmodo nō transeat dies: qui q̄sum ad hoc videt terminari circa mediā nocte. Non enī istud preceptū de horis dicendis refert ad tps fm Archi. f. in sum. Tamen vt hf in dicta ele. j. ibi. bonis debitis. hoc est fm Pau. qñ boia of fici rīdet hore dici.

Que autē sit hora dicendi matutinas: Rñ. di uersa ecclesiarū diuersa cōsuetudo seruat. tamen si pprie dicamus matutinus est quarta seu vltima vigilia noctis. vtz post tres partes noctis vsq; ad auroram.

An autē in principio officij debeat dici p̄ noster dic fm Lu. ro. in suis singularib; q; dz dici in si ne 7 nō añ: q; hoc nullo iur canef. Et q; debeat di ci in fine ex ter. in. c. id sp placuit. de p̄. di. v.

An autē liceat de mane omīs hoias simul dicere: Car. in. d. de. j. dicit q; itinerantes 7 plati occupa ti p̄nt omnes hoias simul dicere: sicut faciūt cardi nales. Et est melius p̄uenire q; p̄ueniri: maxime q; prima pars dici est aptior 7 deuotior ad orādū: q; suprema.

An autē vespere debeat dici añ prandiū tempe quadragesimali. Archi. f. dicit q; vespere debeant di ci tempe quadragesimali ante prandiū: canon in sinuat de p̄. di. j. solent. Sed ille ter. videt loq; de officio ecclesiarū. Ideo si q; priuatim vespas dicat post p̄mestione in quadragesima: nō p̄demare: de mortali: q; nō reperio scriptum. Nulli tñ p̄sule rem hoc agere: q; videt esse de p̄muni more timo ratorū non prandere ante vespere dictas. Illud etiam decretū magis ibi ponit ratōne tempis cō grui obseruandi in p̄mestione ieiunij quadragesi malis: q; ratione officij. Et de nona dicenda ante prandium in ieiunijs ecclesie extra quadragesimā multo minus: quia nihil sup hoc inuenitur deter minatum.

Quid si monachus p̄ficatur ecclesie parochiali. Qd officij sequet: Rñ. fm Do. seruabit p̄suetu dinem ecclesie ad quā transit.

Quid si quis omīssa vna hora dicat sequentes: Rñ. fm v̄. Credo q; sufficit q; caute suppleat il lud tñ qd omīssum est: 7 agat p̄niam de negligētia. Penitentia q; de omīssis hoīs est arbitraria: sic 7 alie de pe. 7 re. deus qui.

Utrum clericus excoīcatus teneatur dicere ho ras. Rñ. si est excoīcatus minor: non est dubium Si v̄o est excoīcatus maior: dic fm Host. 7 alios q; teneat quidē dicere: h̄ nō in ecclesia: vel cum alio aut q̄si in officio suo: sed solus: et quasi p̄ modum oratōnis. i. vt nō dicat. dñs vobiscū.

An autē degradati teneant ad officium: Dic q; sic. Vide de hoc s̄. Degradatio.

Clerici et religiosi commorantes cum cardinali bus: aut cum quibuscunq; pontificibus: gratiam et communionem sedis apostolice habentib; vt i cle. dignum. eo. ti. possunt se coaptare illis in diu nis officijs: nec ad alia tenent.

Ieiunium. Quid sit iei

Ieiunium: Rñ. fm Sof. et Panoz. super Rīca extra eo. q; ieiunium de quo hic est abstinentia a cibis fm ordinatōnem: seu p̄suetudinem ecclesie. Et ieiunium dicitur a quodā in testino sic vocato. quia vt plurimū est vacuū et ex inuitum.

Utrum ieiunium cadat sub precepto. Respō. fm Tho. scōa scōe. q. cxlvij. q; ieiunium in q̄tum pertinet ad necessitatem coercionis peccati: vel sa tisfactōnis in penitentia: vel ad eleuatōnem mentis ad spiritualia: sic in p̄muni cadit sub p̄cepto le gis nature: h̄ determinatio tps 7 modi ieiunadi: cadit sub precepto iuris positū: q; ab ecclesia sic ē statutū. Nec tamē quilibet transgrediens peccat mortaliter: h̄ tñ qui transgredit ex cōtemptu: vel sic q; impediatur finis: quem intendit legislator.

Sed qui ex causa ratōnabili frangit ieiunium: nō peccat mortaliter: nec est transgressor p̄cepti. Blo. autem. rrv. dif. in. s. als ea demum. dicit q; trans grediens ieiunium solenne obligatur ad mortale. Panoz. autem vbi s̄. dicit. q; d. ius Car. dicit h̄ p̄cedere quando ieiunium omittitur ex contemp tu: vel inobedientia: vt quia non vult se subijce re precepto superioris. Secus si sine p̄emptu: q; tunc transgressio solum obligat ad veniale. Et di cit hoc tenere Archi. in dicto. s. als ea demuz. Sz certe Archi. ibi solum refert opinionē Jo. de fon. et transit. Sed aliter dicit in. c. vtinam. lxxvj. dif. Ibi enim dicit q; si ex aliqua causa quis transgre ditur ieiunium: non peccat mortaliter. Quod pot est intelligi: quādo forte esset debilis: nec curat ire ad superiorē pro licentia. Secus sentit quando nulla subesset licita causa. Sed pro prima opinio ne facit notabile dictū collec. in. c. j. de consti. vbi dicit q; transgressio canonis obligat ad mortale: q̄ sit ex contemptu: seu inobedientia. Et p̄emptus pprie est: quādo ex sola voluntate non vult se sub iicere statuto superioris. Et iste p̄emptus dare ap parere non potest: nisi p̄ monitōnem fm eū. Sed si quis transgreditur ex cupiscentia. ira vel negli gentia. tunc obligatur ad veniale. Quod dictū p̄i ma fronte videt notabile. Et hoc dictum Panoz. putat. verum vbi superior aliqd iniungeret p̄ver bum p̄mune. pura. p̄ verbum statui. vel ordia mus. vel simile. Secus vbi p̄cederet p̄ verba p̄cepti: seu equipollentia. Nam transgressio p̄cepti superioris obligat ad mortale. licet fiat sine cō temptu. xiiij. q. j. c. quod precipit. et in. c. ij. de ma. 7 obedi. Et fuit illud iudiciū beati Tho. q; vbi sta tutum sit p̄ verba cōia: transgressio nō est ad mor tale. Qd intellige qñ fit sine p̄emptu. Nam sicut nō omnis transgressio legis obligat ad tempalem mortem. Ita nec eternam: que prouenit ex pecca to mortali. Et ideo ponderanda sunt verba statu ti: seu canonis quibus indicitur ieiunium. An sint verba p̄cepti: seu equipollentia: seu p̄muna.

Et predicta notabis: q; materia est pegrina. Qñ aut transgressio statuti: vel regule obliget ad mor tale. Vide Panoz. in. c. nam concupiscentiam. de

[Marginal notes on the right side of the page, partially cut off and difficult to read.]

consci. et in. c. deus. de vi. et bone. cle. et in. toto iure canonico non est tex. qui ad hoc faciat. vt facit cle. exiui. de ver. signi. Archi. autez. floren. in sum. dicit fm Lho. in. iij. di. xv. q. si quis ieiunia instituta ab ecclesia fregit libenter: vel scienter: et sine caratōnabili peccauit mortaliter: postq̄ peruenit ad etatem: in qua obligatur. Secus si non aduertebat esse diem ieiunij: vel etiam quando sibi videbatur non posse ieiunare ratōne debilis complexionis: cum tamen posset: quia peccet forte nō mortaliter: si habebat aliquam causam dubitandi. debz tamen induci ad ieiunium. De. autem de pal. circa hoc sic dicit. ieiunij cadit sub iure positio. unde eius transgressio sine causa est peccatū mortale. Quando vō fractio eius est cum causa: non ex toto sufficiens: est veniale: vt in his qui legunt institutam in completorio. Quando vō sufficiens est simpliciter: tunc nulla est culpa. Qui autē non aduertens de ieiunio comedit in mane: si quidem scire tenebatur q̄ esset ieiunium: non excusat a fractioe ieiunij. non tamen tenetur postea eo die ieiunare: cum iam sit obligatus ad alium diē. Et si nō liceret sibi plus comedere: nimis grauaretur: nec cum toto hoc esset ieiunium: propter nimiam anticipationē. Itē si non ieiunando cum posset: in diebus ieiuniorum comedit pluries: fm Jo. An. neapolitanuz in quolibet totiens peccat mortaliter: quotiens comedit vltra vnam vicem: quia reducit istud peccatum ad preceptum negatiuū. Durandus tamen in. iij. tenet q̄ sit tñ vnuz peccatum: sed tanto grauius q̄ tanto plures comittitur. Et istud communius tenetur. Et hoc nisi comedens: nouo contemptu: pluries incidere in illud. bec Archi. f.

In quibus diebus tenetur quis ieiunare. Respondeo quantum ex precepto ecclesie. tenetur primo totam quadragesimam. de consecra. distinctioe. iij. non liceat. c. non oportet. r. c. placuit. Itē quatuor tempora. lxxvj. distinctioe statum. Itē in vigilia natalis domini. extra eo. c. j. et in vigilia assumptionis virgi. d. c. primo. et in omnibus vigilijs apostolorum preterq̄ Philippi et Jacobi: quia venit tempore paschali. et Johannis euangeliste: quia venit infra octauas natiuitatis. extra eodem consilium. De festo etiam beati Bartholomei consuetudo seruanda est: non de ieiunando: quia bec est firma et vniuersalis: sed de die celebrandi festum: vt in dicto. ca. consilium. Item ex vniuersali consuetudine ecclesie: preceptum est de vigilia Johan. baptiste. omnium sanctorum. et beati Laurentij. Item vigilia penthe. est ieiunanda: de qua habes duas glo. primā in. S. necessario. lxxvj. distinctioe. Aliam. Ber. in dicto. c. ij. Et tene eam menti. Nam Gratianus visus est sentire contrarium in dicto. S. necessario. In vigilijs autem rogationum fm Panoz. in hoc seruanda est p̄suetudo loci. Idem dicit de aduentu.

Quid autem ieiunium possit differri d die in diem. Dicit Inno. q̄ si existente causa. Nam videmus q̄ si festū accidit scda feria nō ieiunatur

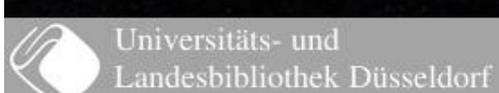
die dominica: sed transfertur ad diem sabbati precedentis: vt extra eo. c. j. Ita dicendū pari ratōne. q̄ si vigilia accidat in aliquo festo solenni: q̄ tunc p̄pter venerationem festi: potest ieiunium explicari die precedenti. Et ponunt doct. in multis locis francie exempluz. vbi p̄muniter festum sancti quintini quod accidit in vigilia omnium sanctorum. nō enim illi homines ieiunant propter festum solenne sed transferunt ieiunium in aliam diē. Et idē posset fieri q̄ ieiunium accidit in festo principalis alicuius ciuitatis vel loci: vt ieiunium transferatur in precedentē diē: et placeret: vt ista translatio fieret p̄ ep̄m. bec Panoz. vbi supra.

An autē consuetudo nō ieiunandi excuset non ieiunantes. Hosti. in. c. ij. extra eo. dicit q̄ in ieiunijs solēnibus. i. indictis per ecclesiaz: nihil potest facere p̄suetudo. Qd̄ intelligit Panoz. verum: quando cōsuetudo ex toto vult illd̄ ieiunij tollere. Secus autem si illud interpretat qualiter sit explendum. puta. quo ad cibos. horam. collationē. et huiusmodi. Nam consuetudo est optima legum interpretēs. Et Panoz. in dicto. c. ij. limitat adhuc fortius dictum Hosti. q̄ vix in ieiunijs solēnibus non valet p̄suetudo. Hoc intellige: nisi papa sciret et toleraret. vide tamen glo. singularem in. d. c. ij. q̄ valet consuetudo ieiuniorum relaxariua: de q̄ glo. Panoz. ibi facit magnum festū propter ciuitatitatem.

Quam licet ieiunare in dominica. Dic prout habetur de cōse. di. v. c. quadragesima. q̄ dies dominicales sunt subtracti ab obseruantia ieiunij tēpore quadragesime: fortius alijs temporibz: quia dies est leticie. Si quis tamen absq̄ scandalo aliorum et absq̄ alia superstitione ieiunaret: non peccaret.

Que hora sit competens comedendi in diebus ieiuniorum. Glo. in. d. S. als. dicit q̄ comedere ante horam comedendi ē mortale. allegat. c. solet. de cōse. di. j. Sed Panoz. super Rubrica eodem tit. dicit q̄ aut loquimur d̄ ieiunijs quadragesimalibus. Et tunc hora vespertina est competens. i. post completas vesperas in ecclesijs: que tempe quadragesimali dicuntur. et peccatum est anticipare illaz horam. de hoc est tex. in. c. solent. Et ratio illius statuti fuit: quia i ieiunio quadragesimali imitatur vestigia christi. qui abstinuit a cibo quadragesima diebus et quadragesima noctibus. Nos ita debemus agere si natura pateretur. Sed quia hoc nō ē possibile in humanis: statuit ecclesia: vsq̄ saltē per omnes quadragesima dies ficte sumptos homines ieiunarent. nam post vesperas expletas dies ficte dicitur expletus cum non restet aliud officium diurnum. In alijs vō ieiunijs non est hora ab ecclesia prefixa. Et ideo communiter tenetur: vt in nonis licite sumatur cibus. Et ita habetur in obseruantia generali. Nam ex quo non habemus ius specificum: recurrendum est ad consuetudinem loci. ad hoc textus in. c. vti nam. lxxvj. distinctioe. Ri. tñ in. iij. dist. xv. dicit q̄ iam inualuit p̄suetudo in multis locis comedere q̄ statim p̄ horam leg.

Consuetudo ē optima legum interpretēs

q non tenentur ad ieiunium duplici ratone. Prima. qz debent accipere cibum non tñ p se sed etiam pro nutrimento fetus. Secda. quia pregnantes cõsueverunt habere varia et inordinata delideria ciborum diuersoz. Et qñqz ita intensa: q nisi aliquo modo possent appetitui satisfacere posset esse periculum periclitatõnis fetus. Et ppter primam ratõnem lactantes etiam non tenent ad ieiunium. Et ubi predicte maxime pregnantas de se vellent ieiunare per longum tempus. puta. per totã quadragesimam: vel medietatẽ phibende sunt.

Quid d egrotantibus vel debilibz? Respondit qui s. q licet in eis aliqui abstinentia sit vnalis. non tñ ad ieiunium qz in eis natura est debilis. Et ideo si daretur eis vna vice simul totuz quod est necessarium puenienti sue sustentationi: natura grauaretur. et si datur pluribz vicibus: natura pfortatur et vigoratur.

Quid de laborantibus? Respondit qui s. q euz graui labore victum necessariũ lucrant: nõ tenentur. qz in eis sit magna humidi psumptio: nec euz ieiunio possent comedere efficaciter opari. Debent tñ si adsit facultas: a suo sacerdote petere dispensationẽ nõ ieiunandi: et ille dõ eis pcedere. Qui tanõ oparios pdacere nolunt: nisi sub hac cõditõne: q nõ ieiunent: a pctõ nõ excusant. hoc aliqui limitat nisi forte sit causa necessaria: q festinatõez opis exposcat. Si aut victũ necessariũ possunt acquirere cum labore: cum quo puenienter exercere possunt opas suũ cum ieiunio: tũc a fractõne ieiunij nõ excusant. Circa hoc tñ facta est magna modificatio. p. d. Et papã quartũ. Adcccl. q indulgit: q artifices laboriosa opa exercentes: et rustici: siue sint diuites. siue paupes: nõ tenent ad ieiunandũ sub pcepto peccati: et q absolui possunt: et q inducatur ad elynas: et ad alia bona spõalia.

Quid autez de pauperibz mendicantibz? Rñ. ubi s. q victũ necessariũ hõsiatiũ medicantibz: qñ sit tantũ habere nõ possunt de elemosyna bona pmissionis: q ad victuz totius diei comode sufficiat: vel qñ ex pcedenti inedia debilitati ieiunium sufferere comode nõ pnt: ieiunare nõ tenent.

Utrum peregrinantes et viatores teneant ad ieiunia ecclesie? Rñ. Asten. q si sit talis peregrinatio vel viatio q differri possit sine incomodo: debz differri si simul cum ea nõ possit ieiunari si aut nõ potest differri vt q temp' ieiunij poccupat bonum in via: vel quia dies festus alicui imminet ad quem ex deuotione homo pergere cupit: vel quia moia in patria periculum habet: vel spirituale: vt corporale potest fm dispositõez sui superioris soluere ieiunium: vbi ita est psuerum: quia ex hoc ipso q prelati dissimulant: annuere vident fm tho. Nec ob. q consilio pceptum debet preponi. q intentio dantis huiusmodi pceptum: nõ est excludere alias pias et magz necessarias causas. Secus est de pceptis legis nature: que phibent hoc: quod fm se semper est malum. Si tamen isti peregrinantes in discrete iter aggressi sunt tempore quo ieiunare debebant: nec ppter illud iter ieiunare possunt: ne ppleri sint licite frangunt. sicut qñuis ppter culpam quis sit infirmus: durante infirmitate nõ tenetur fm De. de pal. Et si isti peregrini: vel viatores: ppter eãz piam: pnt omittere ieiunia ecclesie multo forti? fm tho. scda sede. q. cxlvij. et Arch. f. vbi adesset aliq publica vnitas quã aliquis ieiunãdo implere nõ posset sicut est aliq bõa pdicatio et necessaria et discursus ppter eam: vel discursus ali? ppter necessitatez: vel vnitatẽ ecclie et hõidõ: cum quibz nõ posset ieiunare: qz non videt fuisse intentio ecclesie statuentis ieiunium p hoc impedire alias magis pias et necessarias causas. de hoc vide s. Dore canonice.

Quid de cursoribz? Rñ. q cursores: quoz vsus est necessarius dñis vel ciuitatibz: si nõ pnt euz ieiunio iter agere: excusant. Secus cũ modicuz vadunt et quiescunt. nisi indigerent ex labore pcedenti: vel etiã in primo debentes magnuz iter facere: optet q reficiant fm De. de pal. vident excusari. nõ solũ si sine tali officio nõ pnt viuere: qz tũc pertas excusaret: h etiaz si aliter pnt viuere: h non eque bene: qz aliud est de illis qui ad certã diem se locant: qz nõ debent se locare: nisi possint tũc ieiunare: si habent als vñ viuant. Aliud est de isto q locat se ad totũ annũ: et ad totale seruitiũ: q si exciperet q nollet itinere in die ieiunij: nunqz inueniret qui eum reciperet.

Quid de vxoribz an ppter phibitiones maritorũ debeant dimittere ieiunia? Respon. fm Panormita. sup Rubrica. eo. ti. q ieiunia voluntaria nõ debent explere sine licentia maritorũ. xxxij. qõ. v. noluit. et c. manifestum. Sed ad ieiunia necessaria indicta: p ecclesiam obligantur: nec excusat maritorum phibitio: quia magis obediendum e deo et vicario suo: q maritis iniuste precipientibus. xj. qõ. ij. c. iulianus. nisi ouetur scandalum inter ipsas et maritos: tũc enim saltem cum licentia sacerdotis poterũt ieiunium omittere. q nota. pro hoc facit: quia pceptum posituum ecclesie non obligat quem cum scandalo. vt in. c. ij. de no. ope. nũ. de hoc dictum est s. Adulterium. Scandaluz autem dicitur ori: si propter hoc vir pcederet ad facta. puta. ad verba vel pronocaretur ad blasphemandum deum et sanctos et huiusmodi quod scribi posset ex retroactis eius factis: tũc em̃ et in similibus casibus: põt salua psciẽtia dicta ieiunia omittere: et obedire marito.

Utrum nõ ieiunãs vna die teneat alia die ieiunare. Rñ. panor. in. c. ij. de obser. ie. q nõ tenet: quia ibi nõ imponit frangẽti ieiunium: vt alia die ieiunet. De hoc vide diffuse s. Dore canonice.

Utrum ieiunia possint redimi. Rñ. fm Inno. et Panor. s. Ricca. e. ti. q in ieiunijs indictis p ecclesiam nõ põt aliquis dispensare citra papaz: nisi cõsit in debente ieiunare. Ex causa enim potest episcopus dispensare. et talia ieiunia in aliud bonum compensare. Et causa satis sufficiens est: debilitas persone: siue proneniat ex defectu nature. siue ex exercitio exteriori. Exemplum in agrimestionibus et alijs artificibz: qz ex diutino et lãgo labore debili

tant: ita q̄ cōmode ieiunium tolerare non possunt. licita est in istis commutatio. ar. lxxvij. dist. c. presbyter. in fi. Non tamen intelligas; q̄ quis ap̄ria auctoritate possit sibi hoc ieiunium commutare. arg. in. c. j. de voto. vnde glo. in dicto. c. presbyter. debet restringi ad casum illius capituli. Nam ibi redemptio ieiunij permittitur auctoritate illi? canonis: vnde non debet trahi ad alia ieiunia. Et multos decipit illa glo. hoc idem tenet ibi Archi. In ieiunijs v̄o ad que quis se obligavit ex voto potest episcopus dispensare etiaz sine causa existēte in volente dummodo illud in quod sit cōmutatio sit melius. id est deo acceptius: vt in dicto. c. primo. Et hoc videtur prima fronte mirabile: vt magis stringat ieiunium indictum per ecclesiam q̄ ieiunium ex voto. Et ratio potest esse: quia primū fuit ab initio necessarium: nec est obuiandū precepto superioris sine causa. sc̄dm v̄o a principio fuit voluntarium: et apparet satis de voluntate dei: cui acquiritur obligatio: qui vult commutationem fieri in melius. ieiunia autem que in penitētia imponuntur: redimi possunt auctoritate superioris: vel etiā equalis p̄fessoris. De hoc vide sup̄. Confessio. ij.

Vtrum super solutōne ieiunij sit petenda dispensatio? R̄n. fm̄ v̄y. q̄ aut cōstat omnibz vicinis causam esse sufficientem p̄pter quam solutō sit ieiunium. Et tūc non oportet petere dispensationem. Si aut̄ p̄stat infirmitas de sufficientia cause: sed alijs nō: tunc si timet̄ probabiliter scandalum aliorz: petere debet licentiā: als̄ non. Si autēz dubitat ille qui soluere vult ieiunium. An causa sit sufficientis: tūc petere debet dispensationem ab episcopo si haberi potest: vel saltem a proprio sacerdote. Nec v̄y. vel saltem a proprio confesso: Et causa sufficientis ad dispensandum fm̄ Hosti. est infirmitas nature et debilitas. ciboruz caristia paupertas. peregrinatio. labor. et protractio nimia mensis: vt in sermentibus mensis nobilium et huiusmodi.

An autēz religiosi: seu clerici teneantur ieiunia sua inchoare a quinquagesima. Dic fm̄ Directoriaz q̄ non quinquagesima: sed quadagesima est eis indicenda. de p̄e. di. iij. a sacerdotibus. Nec ob. c. statuimus. et. c. sequentia. dist. iij. que loquunt̄ de speciali ieiunio clericoruz: q̄d̄ ipsis suadet. sed nō precipitur. Idez Jo. z Archi.

Si festū natiuitatis occurrit sexta feria: licitum est comedere carnes: exceptis professis et vouentibus. extra eo. c. fi. Ex quo infertur: q̄ propter excellentiam diei detrahatur abstinentie et maceratiōni carnis. Et sic videtur q̄ in die festo: nō solum spiritualiter homines gaudere debent: sed etiam cum honestate possunt aliquam delectationem capere. Et tene menti dictum text. facit enim vt cessante iactantia: possint homines: vti licite vesti b̄ magis p̄ciosis in veneratōez festi.

An autem sit licitum comedere carnes in sabbato. Dic fm̄ doc. et Panormitanuz in. c. ij. extra eod. q̄ attendi debet consuetudo regionis. Et ad

c. sabbato. de conse. di. iij. dic q̄ loquitur de cōsilio sicut canetur de die mercurij. Idem dici potest de c. quia dies. de conse. dist. v. Et vide de hoc glo. in. c. de esu. de conse. dist. iij. et in eadem glo. habetur q̄ illud quod ibi dicitur de esu carnum: q̄ dies vigilie incipit a cene termino. dicit q̄ illud est consiliū. Et fm̄ Directoriam. li. iij. dic q̄ dies: quo ad esum carnum: est a media nocte. s. precedente vigiliā vsq; ad aliam mediam noctem sequentē. Et hoc teneas.

An autem illi qui p̄suerunt comedere carnes in partibus suis die sabbati: vel huiusmodi peccēt comedendo in alijs partibus. vbi hoc non est cōsuetum? R̄n. fm̄ Directoriam. q̄ sic. d. c. quia dies et. xij. di. illa a p̄trario sensu. Sed illi qui sunt d̄patria: vbi non consueverunt comedere si veniant ad locum vbi consuetum est: ad habitandum intellige totaliter: non peccant nisi als̄ voto: vel abstinentia regulari ad abstinentium sp̄aliter sint stricti. extra eo. c. fi.

Quid si quis vouit in vigilia alicuius sancti. vt puta. Laurentij non comedere panem: postea vel ante vouit die veneris: vel sabbati non comedere nisi panem z aquam. z accidit q̄ vigilia venit illa die. Ad q̄d̄ votum teneat: seu ieiunium. vel an ad vtrumq; Distingue fm̄ Directoriam. q̄ aut in vouendo sc̄dm non recoluit de primo. Et si recoluit set excepisset: tunc tūc tenetur ad primum ar. ff. de act. et ob. l. obligationuz. la sc̄da. Aut recoluit: sed non excepit. Et tūc distinguitur vtrū possit vtrūq; adimplere: et tunc ad vtrumq; tenetur. argu. de sp̄o. cōmissum. et extra eo. c. fi. quia que sine conditione vouentur. sine conditione soluantur. Aut nō potest vtrumq; adimplere: tunc tenetur ad primū et non ad secundū. extra de voto. c. fi. quia ad impossibile non potuit obligari. Et in hoc casu licitū esset commutare aliquod istoruz per episcopū. Et precedenti q̄one soluitur alia questio. Quidaz vouit non comedere carnes in die mercurij. nunq̄d̄ possit comedere ferculum: vel brodium in quo cocti sunt carnes? Dic q̄ si in vouendo recoluit de ferculo et brodio: tunc aut intendebat se obligare. Et tunc tenetur non comedere. Si etiam non intendebat se obligare. et tunc potest comedere. Si autem quando vouit de predictis non cogitabat tunc distinguendum q̄ iste qui vouit et non recoluit: aut excepisset si cogitasset: aut non. Si excepisset: tunc non tenetur. si autēz non excepisset: tunc tenetur non comedere predicta. Ad hoc facit singulariter. c. quemadmodū. de iureiur. vbi iuramentum non fertur ad nō verisimiliter cogitata. Idez dic de voto.

An autem in diebus ieiunij liceat comedere sagimen. id est lardum. Respon. Panormita. in. c. consilii. de iudeis fm̄ glosas. xxxij. q̄one. ij. admonere. z. c. proposuisti. lxxij. di. dicit. q̄ licitū est comedere sagimē illis diebz: quibz licitū est comedere oua: licet tunc nō licitū sit vti carnis: quia quā mutando formam. videatur rei substantia mutata.

Orationa. v̄o
 et tenetur fore ar. lxxij. dist. c. presbyter. in fi. Non tamen intelligas; q̄ quis ap̄ria auctoritate possit sibi hoc ieiunium commutare. arg. in. c. j. de voto. vnde glo. in dicto. c. presbyter. debet restringi ad casum illius capituli. Nam ibi redemptio ieiunij permittitur auctoritate illi? canonis: vnde non debet trahi ad alia ieiunia. Et multos decipit illa glo. hoc idem tenet ibi Archi. In ieiunijs v̄o ad que quis se obligavit ex voto potest episcopus dispensare etiaz sine causa existēte in volente dummodo illud in quod sit cōmutatio sit melius. id est deo acceptius: vt in dicto. c. primo. Et hoc videtur prima fronte mirabile: vt magis stringat ieiunium indictum per ecclesiam q̄ ieiunium ex voto. Et ratio potest esse: quia primū fuit ab initio necessarium: nec est obuiandū precepto superioris sine causa. sc̄dm v̄o a principio fuit voluntarium: et apparet satis de voluntate dei: cui acquiritur obligatio: qui vult commutationem fieri in melius. ieiunia autem que in penitētia imponuntur: redimi possunt auctoritate superioris: vel etiā equalis p̄fessoris. De hoc vide sup̄. Confessio. ij.

Illegitimus

quam communiter habent homines qui sunt eiusdem professionis. Et dicitur in circumspecta ad differentiam doli veri et presumpti. hoc est ad differentiam culpe latissime et latioris: que veniunt ex animo manifeste et presumptive. Et ex hoc patet quid dicendum. An lata culpa sit dolus saltem presumptus. Et concludit Bar. q. non: quia diffinitiones doli veri et presumpti et late culpe sunt distincte. ergo et diffinita erunt distincta et dispersa. Et sic unus non predicabitur de alio. Item hoc patet ex alia diffinitione late culpe: que ponitur in l. late. de verbo. signi. ubi sic diffinit. q. lata culpa est non intelligere quod omnes intelligunt. Et si sic ergo lata culpa venit ex ignorantia. ergo necessario sequitur q. lata culpa non est fraus presumpta seu dolus presumptus qui provenit ex animo. tertia ratio secundum Bar. Nullum simile est idem. et allegat plurimum ad hoc sed lata culpa equiperatur dolo presumpto. quod non est dolus presumptus.

An autem hoc verum sit q. lata culpa equiperatur dolo. Glo. in l. in actombus. ff. de in lit. in. facit regulam. q. regulariter lata culpa equiperatur dolo. Fallit ubi pena corporaliter afflictiva esset imponenda. Item Bar. in d. l. in actombus. dicit q. ubi requiritur verus dolus nunquam lata culpa equiperatur dolo. Idem vult Bal. in l. si quis. ff. de iur. om. iudi. ubi dicit. q. quod delictum circumscriptum per dolum non sufficit culpa. Secus in his ubi venit culpa punienda.

Sed dices tu: quando statutum vel lex requirit dolum? Respondit panoz. in c. cognoscentes. de consti. q. aliquando lex vel statutum requirit dolum expresse. Aliquando tacite. Dicitur requirere dolum expresse: quando verba statuti hoc important: ut in c. si quis suadente dyabolo. xvij. q. iij.

Nota verba suadente dyabolo. Ecce dolus expressus. Tacite vero lex requirit dolum: quando punit actum qui fit in persona alterius. Exemplum dicit statutum si quis percussit clericum vel alium: punitur pena tali. Nam iniuria non poterit esse sine dolo. Idem est dicendum in casibus in quibus lata culpa non equiperatur dolo. scilicet quando pena corporaliter est afflictiva: ut dictum est. Si vero sumus extra casus predictos: tunc ignoras lata culpa puniri: sicut si dolose fecisset. quia regulariter lata culpa equiperatur dolo. hec Panormita. Similiter dici posset q. lex requireret dolum etiam expresse: quando in lege poneretur hoc verbum presumunt ut in de. religiosi. de privileg. Et ibi zab. dicit q. illud verbum. presumunt. dolum et temeritatem signat. Idem de hoc verbo: proprie temeritatis auctoritas. et homini. ut in de. j. de sepul.

Et per predicta patet sol. ad aliam. q. quotidianam. An quis possit incidere in sententiam excommunicationis sine dolo. Et patet sol. ex predictis q. sic. ut patet in dicto. c. ut animarum. Nam ibi regulariter ignorantia excusat: nisi sit supina vel crassa: que est lata culpa. Cum ergo lata culpa secundum Bar. et dolum non sit dolus verus nec presumptus. ergo et cetera. Et Bar. in d. l. quod nerva. dicit q. huius

opinionis est de.

Sed queritur de alia questione notabili. An igitur iura communia sit late culpe. Respon. Bar. in dicta. l. quod nerva. et Panormita in c. consideramus. de elect. dicunt q. sic. Ubi ergo ius requireret dolus expresse vel tacite: posset dici sine preiudicio veritatis q. talis ignorans non incidet in penam legis: nisi quis incidet in factum alius damnatum. Et hoc videtur verissimum ut notat glo. singularis in c. a nobis. el primo. de senten. ex com. quam sequitur do. An. Idem videtur sentire Bart. in l. cunctos populos. l. de summa tri. Idem Panormitanus in dicto. c. a nobis. Et licet Jo. an. in dicto. c. ut animarum. reprober dictas glo. in casu. d. c. ut animarum. scilicet respectu statutorum ordinario: vel iurium municipalium. Secus tamen secundum eum respectu iurium communium et canonum generalium. Immo etiam secundum eum veniens contra dictos canones generales incurrit dictas sententias: etiam si ibi non esset factum damnatum: ut dictum est supra. in glo. sua. Et panoz. in d. c. a nobis. dicit q. talis non potest licite allegare ignorantiam cum scire debebat factum esse damnatum: ubi autem statutum punit factum alius non damnatum: tunc probabiliter ignorantes non ligantur. hec Panoz. Et sic a contrario sensu: si lex punit factum alius damnatum: tunc nulla est excusatio ignorantie: presertim in lege uniuersali seu communi. Et hoc videtur indubitatum. licet Panormita ibi etiam loquatur in statuto ordinario: ut etiam voluit glo. ibi.

Et per predicta patere potest responsio. Quid de piratis et alijs qui veniunt contra processum annualem. Nam dici potest q. licet dictus processus curie non sit inclusus in corpore iuris: tamen quia dictus processus omni anno in curia ter publicatur et notorius videtur per totum mundum: non excusant. Ex quo faciunt factum alius damnatum.

Illegitimus. Illegitime nati multipliciter dicuntur. Nam alii dicitur manser: qui proprie natus est de scoto. Alius spurcius vel notus: qui de adultera. Et secundum glo. Ray. Spurius dicitur natus ex scubina pro spurcia continentie. Notus vero natus de adultera. videtur enim filius esse de matrimonio cum non sit. Sicut et notus febris dicitur: que vere quartana et homini videtur: et non sunt. Sed veritas est q. de adulterio natus dicitur etiam spurcius: ut in c. tanta. qui si. si in le. Alius naturalis q. de soluto et soluta. Et tales omnes prohibentur ordinari: quia per antiquam legem manseres prohibiti sunt intrare templum dei usque in decimam generationem Deute. xxij. c. de elect. innotuit. extra qui si. si in le. p. venerabiles. Causa autem prohibitoris triplex est. scilicet dignitas clericalis que homini vilibus preferri non debet: extra de ex. p. inter dilectos. Item detestatio primi criminis. extra de here. vergentis. Item q. tales filij solent esse imitatores primi sceleris. vj. q. j. si quis cum militibus. In secularibus tamen dignitatibus tales non semper prohibentur. ff. de

decur. l. spurij. 2. l. generaliter. §. spurios. In quo
§. dicitur qd si ille illegitimus habeat competitorē
legitime natum: ei p̄fertur in officio dignitatis.

¶ Quid si illegitime nati p̄ ignorantia p̄moti fue-
rint: Rñ. fm̄ Do. hoc casu fm̄ omnes p̄habilis
ignorantia excusat. Si ergo nihil scit: excusatus ē
Secus ergo qm̄ hoc ad eius noticiā puenit.

¶ Sed nunqd̄ filius debeat credere verbis m̄ris
cuius filius sit. vide s̄. Adulterium.

¶ Quid si aliquis cōtraxit cum aliqua p̄ verba d̄
p̄ni: vel de futuro in p̄ntia testium: Et idem in-
telligas in foro conscientie: si nulli sunt testes: non
solum in hoc casu: sed in omnibus alijs: quia non
deficit ius: sed p̄batio iuris: 7 cognouit eam: 7 con-
cepit postea cōtraxit publice cum alia: 7 habuit fi-
lium. Nūquid filius prime erit heres? Rñ. Dir.
li. j. dicit qd sic. extra qui si. sint legi. per tuas. qd per
carnalem copulam p̄summatū fuit matrimonij.
intantū qd nulla p̄batio in cōtrarium admittetur
extra de spon. is qui. Rñ. si simpliciter p̄basset qd
eam affidasset: non determinando tempus ante
matrimonij cōtractum cum alia non sufficeret i
foro contentioso ad hoc vt succederet. extra de p̄-
ba. in p̄ntia. Idem Do. 7 Ber. in. d. c. p̄ tuas. et
Ber. ibi in. ver. affidauit. dicit. i. fidem dedit qd eā
duceret in vxorem.

¶ Donec Titius tenebat duas vxores in domo
sua. vnam affidauit 7 cognouit 7 cum alia cōtra-
xit in facie ecclesie que hoc ignorabat. Eadem no-
cte vtrāq; cognouit 7 impregnauit. Querit quis
succedet? Rñ. Dir. vbi s̄. fm̄ Do. qd vtriusq; p̄-
les succedet titio rāq; legitima. Quod p̄batur sic.
Prima est sua cum qua prius p̄traxit clandestine
h̄ coram testibus: p̄ quos p̄batur contractū ma-
trimonij: nec aliquod impedimentū erat in eos
quo casu p̄les succedit. d. c. per tuas. 7. c. se. Secū-
da vō ignorans: fuit in facie ecclesie desponsata.
Et sic proles succedit: 7 veritas opinioni cedit. c̄
qui si. sint legi. et tenore. Qd mirabile videtur. hec
Dir. Quibusdam tamen videtur qd in dicto casu
primus filius prime vxoris succedet 7 nō secundus
h̄ secunda vxor cōtraxerit publice in facie ecclesie:
7 non prima: quia sufficit qd contraxerit in p̄sen-
tia duorum testium. Et sic tale matrimonij erit
matrimonij non solum quo ad deū. sed etiā quo
ad ecclesiam. Sed difficultas est maxima: si quis
contraheret matrimonij cum vna clandestine so-
lus cum sola: ex qua haberet filium. 7 cum alia cō-
traheret publice in facie ecclesie: ex qua etiam ha-
beret filium: quis eorum diceret legitimus? Rñ.
Den. d̄ gan. in suis quotlibetis dicit. qd edicta ec-
clesie penalia: sunt cōtra illos maxime qui faciunt
contra edicta ecclesie vt fortius obseruent. Et ma-
xime ad illa custodiendā que nouit ecclesia: de q̄-
bus habet iudicare. Pude cum ecclesia ponit edi-
ctum penale qd nullus illegitimus ad curam ani-
marum accedat: hoc est in odiū copule extra ma-
trimonij ab ecclesia nō approbate. propter quod
illi qui sunt geniti ex matrimonio nō approbato.
p̄ ecclesiam quantumcumq; sit ratum coram deo: con-
tra eos est edictum p̄cedens: 7 nō cōtra illos q̄

sunt ex matrimonio approbato per ecclesiaz quā-
tumcumq; non sit ratum coram deo. Quare dicē-
dum est: qd si ille primus ex legitimo matrimonio
coram deo: non tamen approbato per ecclesiam:
suscipiat curam animarū cōtra interdictū ecclesie
suscipit: 7 est irregularis. Aliter non. hec Den.

¶ Quid si aliqui cōtraxerūt clandestine: 7 postea
matrimonij approbatur ab ecclesia. 7 post p̄bat
impedimētū: 7 separatur matrimonij. nunquid
filij sunt legitimi. Rñ. glo. in. c. quod nobis. qd si.
sint legi. dicit. qd aut nullum impedimentū p̄bat
cōtra matrimonij: 7 omnes in distince sunt legi-
timi. 7 hoc omnes sequunt: vt dicit Panoz. ibi. 7
videtur hoc p̄bati in. c. ij. de clan. despon. Nam
approbatio retrahitur. 7 perinde est ac si a p̄-
cipio in conspectu ecclesie fuisset matrimonij con-
tractum. Aut impedimentū p̄batur postmodū
cōtra matrimonij. Et tunc fm̄ glo. geniti p̄ ap-
probationem sunt legitimi: sed ante probationē nō
Jo. an. tenet in distince qd oēs legitimantur: licet
postmodū matrimonij separatur detecto impe-
dimento. Nouetur: quia matrimonij oīa p̄ce-
dentia purgat. vt. c. tāta. qd si. sint legi. Et hoc pla-
cet etiā. d. An. Sed Jo. cal. tenet opi. glo. quia ad
hoc vt matrimonij sequens legitime filios p̄ce-
dentes: optz qd potuerit esse tpe cōceptiōis. quod
non est in casu n̄ro: obstāte impedimēto. Panoz.
vō dicit aliqui tenuisse opinionē: Jo. an. Sed nūc
tenet opinionē glo. p. c. fi. §. si quis. d̄ clan. despō.
vbi dicitur qd p̄les suscepta de clādestino mati-
monio proliis est illegitima detecto impedimēto
Et hāc opinionē putat veriorē. Idē Do. 7 Dir.
Quidam in facie ecclesie cum quadā cōtraxit fa-
cta solenni denunciatōe: vtrōq; vel altero ignora-
te parentela: seu impedimentū. Post cum accusa-
rentur d̄ parentela p̄mptorie citati venire nolue-
runt: tandē excommunicant̄ p̄seuerantes in excō-
catōe tres filios susceperunt. deinde eis recōcilia-
tis 7 parentela p̄bata celebratū est diuortium in
īpos. Queritur an filij nati tpe excōcatōis sint le-
gitimi. Rñ. fm̄ Dir. 7 Bar. ba. 7 Tancre. qd filij
omnes nati vel cōcepti ante sn̄iam sunt legitimi.
c. cum inter. qui si. sint le. si in facie ecclesie contra-
xerunt solenni denunciatōe p̄missa. 7 ambo vel
alter eorum bonam fidem habuit tempore con-
tractus.

¶ Quid de filiis sacerdotum: quos susceperūt de
legitima vxore antesacruz ordinē. Rñ. fm̄ Ray.
tales de iure cōmuni p̄moueri possunt ad omnes
ordines 7 dignitates: nisi in illa ecclesia vbi patres
eorum immediate fuerūt p̄clati seu canonici. vbi
non possunt canonicari vel p̄moueri. Hoc intel-
lige ad easdē dignitates 7 p̄bendas: quas patres
eorz tenuerunt. Ad alias aut etiā in eadez ecclesia
poterunt canonicari 7 p̄moueri: etiam viuētibz
eorz patribz: 7 in eadem ecclesia in officio suo ma-
nentibus. extra de si. p̄sby. ad hec. 7. c. ad extirpan-
das. 7. c. ad abolendā. Idem Do. Ber. 7 Hof. 7
addit Hof. nota. qd cū p̄r habuit p̄sonatū: vel vi-
cariā p̄petuā in aliqua ecclesia: filius imediate ip̄m
vel ip̄am habere nō p̄t. d. c. ad extirpandas. 7. c.

de aliis notione nobili. In
na leumque. Rñ. fm̄ Do.
deci. dicit qd sic. c. con-
t̄p̄re. v̄m̄. c. dicit qd sic.
ta qd talis p̄batio non modo
scilicet qm̄ noticiā h̄nt ali
x videtur verum in noticiā
la nobis. d̄ p̄mo. M̄m̄. ex
ar do. An. Idem videtur in
vs populos. c. de summa
uas in dicto. c. a nobis. §. in
tanima: reproba dicit qd
vrum. scilicet respectu h̄nt
rel iurium municipalū. So-
cipio iurium communis
am. Immo etiā fm̄ c̄m̄ vō
notice generatis in curia de
n̄ si h̄nt effectū damna-
p̄m̄ in glo. l̄a. §. p̄m̄. in. d.
alia non potest h̄nt ali qd
debetur. faciam. c. de v̄m̄.
p̄m̄. et factum. d̄ nō damna-
biliter ignorans non legatur.
ic a contrario l̄a. §. in. p̄m̄. fa-
ctū: nulla est excusatio igno-
re potest respectu. Quid
veniant contra p̄cedentem
potest qd licet dicitur p̄-
tus in corpore v̄m̄. tamen
in omni anno in curia te p̄-
videtur per t̄m̄ mandātū
tū factū ali damna.

ntimus. Magis na-
phater dicitur. Nam ad
anler: qui p̄p̄re natus est de
nas vel notus: qd adultera.
Span̄ d̄ n̄r̄ et p̄buna pro-
m̄. Magis vō natus de adul-
terio est de matrimonio cum nō sit.
d̄as d̄m̄: que vere quartane
non sint. Sed veritas est qd de
est t̄m̄ qm̄: vt in. c. tanta.
n̄m̄. qd de soluto 7 soluta
deest estimari: quia p̄ am̄ci
solū sint intrare templū de
v̄m̄. Deute. xxij. c. de d̄.
sunt le. p̄ venerabiles. d̄m̄
et est. l. dignitas clericalis
na d̄: extra de et. p̄m̄. d̄.
o p̄m̄. c̄m̄. extra de et.
ales filij solent esse am̄ci
i quis cū m̄m̄. Jo. an.
ales non temp̄ p̄bent.

Illegitimus

quii. co. ti. Item si pater habuit personatū: fili? nō pōt habere vicariā: nec ecōuerso. c. michael. 7. c. cōstitutus. de si. p̄sby. Istud ecōuerso intellige: q̄ si pater habuit vicariā p̄petuā: filius immediate p̄sonatū habere nō pōt. d. c. constitutus. 7. rō est: q̄a p̄petuus vicarius curā habet ecclie: cuius vicari? existit. extra de of. vi. ex parte. Quod si filius disp̄satiue succedat patri: frater istius bene poterit postea succedere patri: vt ponit Do. quia in hoc nō succedit patri immediate. Sed secus si prius habuisset ip̄am eccliam solum de facto. s. p̄m? frater q̄ tunc secundus nō poterit succedere.

Sed nunquid hec prohibitio extēdatur ad nepotes. Rñ. Do. 7. Ber. in. d. c. ad extirpandas. dicunt q̄ extendit ad nepotas: de iure in hereditate succedētes: vt sunt nepotes p̄ rectā lineam descendentes. ar. insti. de here. qua. §. sui. Secus autē in collateralibus: in quibus successio nō habet locū. Nō rñ fm Do. q̄ viuēte patre: nepos immediate pōt poni in ecclia: quaz auus tenuit: patre vō mortuo nō pōt. Rō est. q̄ in primo casu cessat rō phibitiōis. i. successiōis: q̄ si iure successiōis haberetur: non nepos: sed pater succederet auo. In secundo vō casu nepos tanq̄ proximior admitte- retur.

Et ex predictis queritur de. q. vtili 7. quotidiana. an appellatione nepotis veniat filius fratris. Rñ. Panor. in. c. non sine. de arbi. dicit ex illo tex. q̄ appellatione nepotis venit filius fratris 7. sororis. Et hoc ex cōi vsu loquēdi. 7. sic capit i. c. vnico. q̄. mo. feu. amit. col. x. vbi ter. exponit nepotes. i. filios fratris: p̄prie tamen dicitur nepos ex filio vel filia p̄creat. vt. in. l. iuriscōsultus. §. at nepos. ff. de gra. 7. fm Catholicon. nepos dicitur a nascor. ris. Ideo dicitur nepos. i. natus post. i. filium. Et sic ergo bene dicitur: q̄ ex proprio significato vocabuli: appellatione nepotis: venit natus ex filio v̄ filia. Et de hac materia vide Jo. an. in. c. fundamēta. de elect. in. vj. vbi noluit: q̄ lz in materia odiosa appellatione nepotis: nō veniat filius fratris: mero iure inspecto: tñ p̄ cōmunē vsu loquēdi cōmp̄henditur talis nepos: quātūcūq̄ materia sit odiosa. 7. hoc dictū placet panor. q̄ q̄ f. de. d. se. in suis cōsilijs tenuerit contrariū. Nam in omni dispositiōe quātūcūq̄ odiosa 7. restringibili debemus facere interpretatiōem fm cōm vsu loquēdi. vt no. glo. in. c. nōnulli. de rescrip. 7. doct. in. c. olim. d. ver. sig. et Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. 7. in. vide etiā Panor. de hoc in phemio decre. vbi concludit. q̄ vsus loquēdi p̄fertur. p̄prio significato vocabuli. vt in. l. labeo. ff. de sup. le. etiam in materia stricta. hoc etiam voluit Bar. in. l. nō dubiū. c. de legi. vbi notabiliter dicit. Statuta intelligēda fm cōmunē vsu loquēdi. Et dicit Butri. hoc p̄cedere: etiam si statutū dicitur statuta debere intelligi. put iacent. Secus dicit in legibus cōditis a iure peritis. quare tunc fm eum verba nō regulantur ab vsu loquēdi: sed a proprietate vocabuli. hoc intelligit verū. d. An. nisi esset vsus loci condite legis: quia tunc debent intelligi verba fm cōmunem vsu loquēdi. Secus autem vbi

lex cōphenderet multa loca: vbi non est talis vsus loquēdi: quia tunc verba intelliguntur proprie. et nō regulantur ab vsu loquēdi. Itē addit aliud notabile. q̄ si statutum dicitur statuta debere intelligi: nullo extrinsecus addito: vel subintellecto: q̄ tunc debent intelligi: nō fm vsu loquēdi: q̄ ille intellectus est extrinsecus: sed fm propriū significatiū vocabuli. Idem tenet Panor. in. c. per tuas. de proba. vbi dicit. q̄ in dispositiōe statuta: cōis vsus loquēdi p̄fertur. p̄prio significato vocabuli.

Quid si quis sit natus de damnato coitu: 7. postea pater ducat matrem in vxorem. nunquid ille de iure cōmuni potest tanq̄ legitimus p̄moueri? Rñ. si pater potuit illam in legitimā vxorē habere tpe p̄ceptiōis: q̄ nullum impedimētū. erat. 7. postea duxit eam in vxorem: legitimat? est filius antea genitus per sequēs matrimoniu. 7. ita succedere in hereditate tanq̄ legitimus. et ad oēs actus legitimos admitteretur. Secus si propter aliq̄d impedimētū nō poterat esse matrimoniu inter eos tēpe p̄ceptiōis.

Quid si p̄sby. filium generet ex vxore legitima: cum qua p̄traxit dum erat laicus. vel in minoribus nunquid filius erit legitimus. Rñ. Hosti. disti. guit. q̄ si inuita vel ignorante vxore fuit p̄mouus tunc talis erit legitimus fauore plis. Si vō ea cōsentiente: tunc talis nō erit legitimus. xxxij. di. seriatim. 7. sic fm hanc distinct. cōcordat opinionēs Ray. 7. Hof. que vidētur cōtrarie. Idem dicit sciente 7. nō cōtradice. ar. lūij. di. si seruus sciente. Et ideo talis de iure nō poterit p̄moueri. vide etiam glo. singularē in. c. ministri. lxxij. di. q̄ dicit. q̄ si vir post suā ordinatiōem cognoscat vxorē cuius qua. votum emisit: cōmittit incestum: 7. filij erunt illegitimi.

Quis potest dispensare cum illegitimo? Rñ. episcopus potest dispensare q̄tum ad ordines minores 7. beneficiū sine cura. Aliter non. nec ad dignitates seu personatus: nisi papa. extra de filiis p̄sby. is qui. lib. 2. vj. vbi etiam patet q̄ si per papam fuerit cum talis dispensatum: vt possit beneficium curatum obtinere. intelligitur solum de vno.

Quid si a papa dispensatiōem obtinuit: 7. postea impetrauit: q̄ duo aut plura beneficia cū cura possit habere. Tacuit autē p̄dictum defectum. Dic q̄ nō valet hec secunda gratia. c. si is cū quo. de si. p̄sby. li. vj.

Que est dispensatiō circa illegitimos. Dic fm Ray. si tales intrant in monasteriu de iure cōmuni possunt p̄moueri ad omnes ordines. lviij. dist. §. j. extra de si. p̄sby. c. j. Religionis enim ingressus tollit irregularitatem. sicut etiam ingratiudines xix. q. vlti. nō liceat. Ad prelatiōem tñ nō possunt p̄moueri absq̄ dispensatiōe pape. d. c. j. Et Pe. de palu. in. iij. dicit q̄ illegitimus etiam ingressus religionem: curam animarū iure ordinario siue per electiōem siue per cōmissionem: habere nō potest. Et no. glo. in. c. ij. de aposta. q̄ ingressus religionis tollit omnē irregularitatem: que surgit ex p̄-

prio delicto. ita q sine dispensatōe pōt ad ordines
 pmoueri: sed nō ad dignitates. illam vō que sur-
 git: nō ex pprio delicto nō tollit. **Panoz.** aut ibi di-
 cit q de hoc nō pōt dari certa regula. quia in qui-
 busdam casibus tollit: in quibusdā nō. **Et credit**
 q tñ in iure expressis casibz tollat irregularitas p
 ingressum religionis. **Si vō remanent in seculo:**
 nec ad ordines nec ad prelaturā possunt absq; di-
 pensatōe pmoueri. **Sed circa eos qñq; adhibet**
 dispensatio magna. vtz vt ordinētur z instituantur
 [ecclesijs alijs a paterna. **Dico** si sunt filij p̄sbyteri
Aliter vō in quibuscūq; ecclesijs. ar. extra de fi. p̄-
 sby. p̄ntium. **Maioz:** vt etiam in paterna aliquo
 tamen medio. extra de fi. p̄sby. ex transmissa.
Maxima: vt in paterna: nullo medio. ex de fil. p̄-
 sby. ex tua.

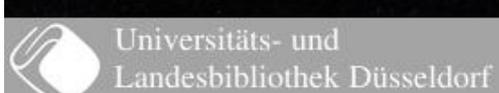
Quid si cum illegitimo dispenset quo ad ordi-
 nes z ecclesiasticū beneficium. **Rñ.** si ab ep̄o facta
 est dispensatio: non extenditur nisi ad ea que pōt.
 vt dictuz est. **Si vō a papa poterit** promoueri ad
 parochialem ecclesiam non ad personatum vel re-
 toniam: ad quam per electionē p̄cedi cōsuevit. ex
 de p̄ben. c. fi.

Queritur an papa possit legitimare quo ad tē-
 poralia z successiones. **Rñ.** **Panoz.** in. c. p venera-
 bilem. qui si. sint le. recolligendo sūmarie dicta do-
 cto. dicit q aut queritur de legitimatōe fienda per
 papam. **Aut** per impatorem: seu habēt ab eo po-
 testatem. **Dumo** casu si vult legitimare in patrio-
 nio ecclesie: libere potest. vt in. d. c. per venerabile.
Sed in terris alienis: aut subest maxima z ardua
 causa. z credit q possit: licz legitimandus cognos-
 cat alium in dñm. **Adouetur** per tex. in. d. c. p ve-
 nerabilem. in v. rōnibus. **Nam** si ille auctoritates
 veteris z noui testamenti nō cōcluderent in actu
 legitimatōis: frustra papa eas adduxisset. **Fin-**
ge ergo: q ex legitimatōe filij alicuius principis
 leuat fidei magna dilatatio. **Nam** tunc ob eam
 causam: vel similem papa poterit exercere iurisdi-
 ctionem temporalem: vt ibi z in. c. p hūani. de homi-
 li. vj. **Aut** cessat arduitas cause. z si vult legitimare
 nō recognoscentē superiorē seu eius filios. z pōt.
Aut vult legitimare recognoscentem superiorē. z
 nō pōt nisi superior cōsentiat: nisi velit legitimare
 in spūalibus. vt extra de fi. p̄sby. c. j. z. ij. li. vj. vñ
 si velit in cipe a radice matrimonij. vt in. c. tanta.
 qui si. sint legi. z in. c. qz circa. de p̄san. z affi. **In** im-
 peratore dicendū: q incipiendo a radice matrimo-
 nij nō pōt legitimare: quia nō pōt ip̄e disponere
 sup matrimonio. vt in. c. tuam. de or. cogni. **Aut**
 p̄scriptum vult legitimare: z tūc in spūalibz nō
 pōt. **In** tpalibz vō pōt in terris sibi subiectis: me-
 diate vel immediate. immo de iure ip̄e solus pōt
 in toto impio. **Vnde** reges z alij principes qui re-
 cognoscunt imperatōrē in dominū: d iure nō pos-
 sunt legitimare: qz legitimatō sicut z fame restitū-
 tio et silia vident referuata soli principi. **Secus** si
 essent principes: vel ciuitates non recognoscentes
 superiorē. **Nam** isti habent tantam ptatem quā-
 tam habet imperator: in impio suo. **Ad** hoc. d. c. p
 venerabilem. in v. insup. z facit glo. ibi in ver. re-

cognoscat. **Et** quo habes: q rex francie d iure nō
 est exemptus a romano impio. lz **Inno.** dicit q
 de iure subest pape z nō imperio. **Hosti.** vō tenet
 p̄mū: quia omnes principes seculares debent re-
 cognoscere imperatōrē in dñm: vt in. c. adrianus.
 lxxij. di. **Et** ex hoc dicit. q reges hyspanie: anglie:
 z francie tenent de iure obedire impatori: lz defa-
 cto nō obediant. **Nunquid** autē peccent nō obe-
 diendo. z nunquid potuerint p̄scribere cōtra im-
 perium. **Respectu** p̄scriptōis sentit q nō: nisi p̄-
 scripissent passiuē. i. nomine romane ecclesie. **Re-**
spectu peccati dicit: q forte excusantur a peccato:
 interim dum imperator nō exigit ab eis obediē-
 tiā. **Sicut** in simili notatur in decimis. z cum hoc
 dicto transit in. d. c. p venerabilem. **Jo. an.** **Sz** do-
 minus **Anto.** dicit posse defendi: q isti p̄scripse-
 runt cōtra imperium. **Nam** plures possunt esse
 imperatores: quēadmodū qñ plures eliguntur in
 discordia. **Et** de cōsuetudine vterq; ministrat: vt
 notat glo. in demen. romani. de iure iurā. **Et** **P**
anoz. putat q isti principes possunt p̄scribere iura
 imperij in eorum regnis. **Ad** hoc facit quod nō.
Jo. an. in. c. cum episcopus. de offi. o. d. li. vj. vbi
 dicit q prelatus inferior episcopo pōt p̄scribere
 iura episcopalia in certa pte dyocesis. **Sed** q prin-
 ceps possit p̄scribere: vt ip̄e non sit sub imperio:
 non videt hoc possibile in iure: quia sine possessio-
 ne p̄scriptio nō p̄cedit. **Sed** quis non pōt possi-
 dere seipm. **Et** ideo lz papa vel alius potuisset p̄-
 scribere contra impatorem: tamen actiue nō p̄ce-
 dit p̄scriptio. **Aut** vult legitimare in terris ecclesie.
Et tūc nō pōt. **Idē** z **forus** dicendū de habente
 ab eo ptatem.

Et ex predictis pōt correlarie inferri q papa q̄
 ad terras ecclesie pōt legitimare: tam quo ad tpalia
 q̄ quo ad spūalia. **Quo** vō ad terras impertj: pōt
 quo ad spūalia sed nō quo ad tpalia. vt etiā volu-
 it **Bar.** in autent. ex cōplexu. l. de ince. nup. **Et**
 hoc nisi ex maxima z ardua causa. vt dicit **Panoz.**
Nam tunc etiā in terris impertj posset legitima-
 re quo ad tpalia. **Secundo** inferitur q imperator:
 vel alius ab eo habens ptatem nō pōt legitimare
 quo ad spūalia. **Et** ideo nec ad ordines: nec ad alia
 spūalia admittentur. vt etiam vult **Bart.** vbi s̄.
Nec etiam erunt legitimi in dominio illorū qui
 non recognoscunt imperatōrē: q̄tūm ad ea p que
 fieret alteri p̄iudicium. puta ad successionez bo-
 norum ab intestato. vt notatur in dicto. c. per ve-
 nerabilem.

Qtrum autem comites palatini habentes po-
 testatem legitimadi ab impatore possint legitima-
 re in p̄iudicium agnatorum. **d. An.** in. d. c. p vene-
 rabilem: dicit q non: nisi pater z agnati cōsentiat
 quia hec potestas tanq̄ alteri p̄iudicialis est re-
 stringenda. vt. l. j. S. si quis a principe. ff. ne quid i
 lo. publi. **Sed** **Panoz.** in. d. c. per venerabilez. di-
 cit fore inspiciēda verba potestatis collate. **Et** vbi
 simpliciter eēt data potestas: credo q possent legi-
 timare: etiam in p̄iudiciū agnatorū quēadmo-
 dum impator: quia in hac legitimatōe iura nō fa-
 ciunt mentiōem nisi de patre. quia agnatis nō p̄-

Impedimentum. j.

tamen esset dicendum: si essent solum sponsalia de futuro, quia tunc per susceptionem sacri ordinis dissoluerentur.

Que sunt illa que impediunt matrimonium sub heu. s. tamen non dirimunt contractum. Rñ. Primo quod sunt duo predicta in. v. s. l. prohibio ecclesie et tempus feriarum. Item sunt quedam crimina de quibus habet. j. impedimentum. viij. Item impediunt matrimonium contrahendum. sponsalia, que sunt prius cum alia contracta, de quo. j. Sponsalia. Item catholicismus, de quo. j. Impedimentum. vi. Item impeditur votum simplex, de quo. j. Impedimentum. iij.

Utrum aliqua consuetudo impediatur matrimonium sub heu. vel dirimat contractum. Rñ. Panoz. in. c. sup. eo. de cogna. spū. q. aut consuetudo habilitat alios ibiles per ius canonicum. Putat ut in tercio gradu possit matrimonium sub heu. vel ut frater possit sub here cum sorore spirituali: et non valet consuetudo, et videtur textus in dicto. c. super eo. Idem tenet Hosti. quasi consuetudo non sit rationabilis: cum sit contra omnem honestatem, ex quo inferat consuetudinem a papa non approbatam non posse tollere impedimentum publice honestatis, quia non valet consuetudo contra honestatem ecclesie, ut in. c. cum decorem. de vi. et ho. clerico. Aut consuetudo inhabilitat alios habiles, ut in filiis duorum compatrium, per quorum neutrum deuterum est ad compaternitatem. Et tunc aut habet solum consuetudo ut impediatur: non ut dirimat, et valet ar. d. c. super eo. Aut habet ut dissoluat coniugium. Et si ad tempus valet ut dicit Innocentius in dicto. c. super eo. Nam peccaretur contrahendo contra consuetudinem patrie, xxx. q. v. c. aliter. Aut habet ut dissoluat imperpetuum. Et si est approbata per papam: saltem tacite, valet, ut probatur in dicto. c. super eo. fm lecturam Hosti. Aut non apparet de approbatione pape, et videtur Hosti. velle consuetudinem non valere. Dicit enim casum. d. c. super eo. non esse extendendum. Sed Panoz. putat oppositum: ubi cum consuetudine occurrit scandalum. Unde si aut papa potest ius diuini interpretari, et addere et diminuire, ut notat Innocentius in. c. que in ecclesie, de consti. ut dictum est s. Consuetudo. Ita et consuetudo, ut notat idem Innocentius in. c. si. de consuetud. Item videmus quod consuetudo que generat scandalum inhabilitat que ad matrimonium spirituale, ut in. c. cum olim. de cle. coniu. ergo pari ratione debet posse inhabilitare ad matrimonium carnale, ad hoc facit quod notat glo. in dicto. c. super eo. que est singularis, quod si in aliquo loco esset hodie consuetudo, ut in. v. gradu non possit contrahi matrimonium et ex dicto generaret scandalum, quod non valeret matrimonium. Licet. c. non debet, de consang. hoc permittat. Et potest esse duplex ratio. Prima quia hec consuetudo occurrit cum iure antiquo: nec censet sub lata per ius nouum: ex quo non reprobat per illud ius, et occurrit secum scandalum. Secunda ratio colligitur ex predictis, quia consuetudo continens in se scandalum ex preteritione: potest inhabilitare alios habiles: s. ubi a principio nullum fuisset impedimentum

tunc solum scandalum supueniens non posset dissolueret matrimonium, ut dicit glo. in dicto. c. super eo. quam notabis, quia propter scandalum non est recedendum a veritate iuris diuini: ut in. d. c. ij. d. ep. no. nū. hec Panoz. in. d. c. super eo. Vide ad predicta que notat idem Panoz. post glo. in. c. quod super. de consang. q. consuetudo inhabilitans potest esse rationabilis: habilitans vero non, quia prima est inducta ad charitatem ampliandam: ut homines potius sub hant cum extraneis quam cum consanguineis. Sed in secundo casu consuetudo est sub bonos mores: et sub bonum charitatis: eo quod relaxat prohibitionem inter consanguineos. Consuetudo autem sub statutum, vel legem nutrientem bonos mores: non valet, ut in. c. si. de consue. et notat Bar. in. l. omnes populi. ff. d. iusti. et iure. Opinio tamen Hosti. videtur communior et securior, ut dicit Asten. li. viij. titu. xviij. dicens, quod Ber. sibi si aperte dicit in duabus suis glo. s. in. c. j. et in. c. super eo. de co. spi. Naz. in. d. c. j. dicit quod si sit consuetudo, quod si fiat coniugium eius generet ex hoc scandalum: non tamen dirimeret propter hoc matrimonium iactum. In dicto autem. c. super eo. dicit quod si sit scandalum magnum alicui: quod tales coniungant vel remaneant coniuncti, non solum impeditur inter eos contrahi matrimonium: sed etiam dirimitur iam contractum. Sed Asten. dicit, quod magis est assentiendum prime glo. et huius opinio est Aug. et Hoff. per qua facit singulare dictum Hosti. quod tolerabilis est aliquos contra statuta hominum copulatos dimittere simul, quod sic coniunctos contra statuta dei separare, ex de testi. licet. Pro hoc etiam facit singularis theoria dicti Hosti. quod ubique magis prius glo. matrimonium soluitur, nec ius expressum adducant, si inuenieris aliquem doct. scribentem contrarium, s. matrimonium non debere dissolui: sequaris eum. Ad hoc facit quod notat Panoz. in. c. si vir. de co. spū. q. ubi agit de matrimonio sustinendo: singularis opinio est preterenda communi. Quod bene notabis: nisi communis opinio hiet quasi textum per se. In alijs autem ubi doct. in aliquo articulo sunt varij: sequenda est opinio humanior, i. rationabilior et equior. Si vortras opinio est rationabilis: est sequenda plurimorum iudicium fm Hosti. et Ber. Ad hoc bonus textus in lili xix. di. in canonicis.

Quid si ecclesia precipiat alieni coniugium cohabitare cum altero: et ille cui precipit scit esse impedimentum: Rñ. fm Aug. in hoc casu quantum ad reddendum debitum non tenetur obedire, tamen in cohabitatione, et necessario exhibitione obedire debet.

Quo ante matrimonium sit inquirendum an sit aliquod impedimentum. Rñ. dicitur in ecclesijs banna publice per presbyteros imponi ut. j. competentem terminum quod sit impedimentum, imponat. Et si appuerit probabilis pictura sub copulam futuram: intdicat expressse, donec asstet quod fieri debeat. Aliter si suberent sine banis, aut post prohibitionem et extiterit impedimentum utputa, gradus prohibitionis: tunc filij dicentur illegitimi, et non excusabunt propter ignorantiam parentum, de hoc tamen. j. Sacerdos quod qui tales coniunctos inhi-

bere ptempserit. vel regularis qui inesse presumpserit p trienniu ab officio suspendat. Qui vo falsum impedimentu maliciose obiecerit. canonicaz non effugiet vlt dem. extra de cla. despon. cum inhibito. In aliquibz vo locis no fiunt hec banna: solum ptabunt sponsalia solennit z publice: multum an mrimoniuz z interim pt manifestari: an sit impedimentum.

Quid autem peccent reges. principes z milites qui ptabunt hodie sine bannis: Rñ. Asten. li. viij. ti. xij. de mente Rod. dicit q non peccant mortaliter: vbi non est psumtum eoz matrimonia banniri. Et qd dicit in dicto ca. cum inhibito. no extendit ad matrimonia nobilium que in ecclesia non consueuerunt banniri. Sedm etiam Hosti. no est necesse banna pponi. quando quis vxorem vocat a remotis z publice mittit nuncios. Sic eni in facie ecclesie dicuntur contrahere matrimonia. nec erit contra mentem dicte constitutionis. Lutus tamen est vt in ecclesia pponant publice hodie in hoc casu.

Sed nunquid regulariter hoc sit preceptum. s. q hmōi solennizatio fiat in ptabendo matrimonio. Rñ. Asten. de mente Rod. q banna z solennitates pdicte psuete: dimitti no debent sine causa. Et q hoc facit: peccat mortalit. Et hoc vtz fm De. qñ illi non sunt ignari iuris. maxime vbi ecclesie phibitō pmuniter suat. Secus aut si sunt ignari. Et causa aut pnt dimitti fm Hug. puta. quia forte vir est senex z erubescit ptabere cū tanta solennitate. Aut accipit ignobilem: cum ipse sit nobilis. Aut nobilem: cum ipse sit ignobilis. z timet eius parentes. vel forte diu manserunt: sicut vir z vxor. Et erubescunt modo adhibere solennitatem banno z benedictionis nuptialis. Credit autem q in talibz possit ex causa p epm dispensari: nec sufficit dispensatio minoris plati. Quidam tamen quo ad benedictionem nuptiaz dicunt. q causa rationalis esset euitatio fornicationis. vt quia ptinere non posset maxime vir: quis diu contractum erat matrimoniu z no potest ducere vxorem. quia dotem hie non potest: tunc videret q possent sine tali benedictione se adinuicem cognoscere. Et hoc nisi esset scandalum in patria. Idem dicendum esset si terra esset interdicta vel hmōi. d hoc vide s. Debitum.

Sed quero an mortaliter peccet piuges: toties quoties alter ab altero exigit debitū sine cā rationabili ante benedictionem nuptialem. Respondet q non: nisi prima vice nisi nouo ptemptu hoc faceret.

Quent an dispositio dicti capituli cū inhibito habeat locum in sponsalibz de futuro: Rñ. Panor. in dicto. c. cum inhibito. dicit doctores pducere ex mēte lre idem esse dicendum. nam sponsalia in multis casibz trāseūt in matrimoniu ipso facto. vt in. c. is q. de spō. Ideo ne occurrat difficultas ptra phibitōem ecclesie: debet etiam in spōsali adhiberi hec solennitas. facit. l. oratio. ff. de spō. vbi dicit q phibito matrimonio: vident. phibi-

ta sponsalia. Et quo nota. q contrahentes sponsalia clandestine: peccant: z q iudex loci potest illa interdicere.

Quid in laicis pstantibz pntiaz mrimonijs clādestinis. Doct. dicit vt refert Panor. vbi s. q ex verbis lre no pphendunt h ex mente sic. Est g eis imponēda pnia sicut z clericis. Peccat g tam ipsi phibentes clādestine q inessentes. siue sint clerici siue religiosi. siue laici.

Utz aut hec edicta debeāt pponi in multis ecclesijs. Rñ. Panor. vbi s. dicit q si volētes ptabere. z eoz antiqui traxerūt moram in certa parochia: satz ē in illa ecclesia edicta pponi. Si vo i diuersis parochijs traxerūt moram: tūc in diuersis ecclesijs dñt. pponi vel in locis publicis. puta. in pdicationibz vt verisimilit possint puenire in noticiam eoz: q de impedimētis informati sunt. Vñ refert Abb. q qdaz epi hoc fuant: vt forensis no admitat ad phendum mrimoniū: nisi habeat lras testimoniales sui plati. z est valde optimū hoc fuare. Nam sepe ptingit q hntes vxores in ptabz suis: se pferunt ad ptes remotas: z ibi denuo mrimonium ptabunt. In multis tñ locis no suat hmōi denūciatio. Et ppter hoc quero. nūquid dicat clādestinum matrimoniu. Rñ. Panor. vbi s. de mēte Jo. an. in addi. Spe. e. t. z Oldra. pcludit q dū modo matrimoniu sit ptractū in facie ecclesie: no potest matrimoniu appellari clādestinum. Et licz hoc verbū. ecclesia. sumatur multipliciter vt no. in. c. si. ne p. vi. suas. tñ in pposito sumit ecclesia p pgregatione fidelium. ptabens ergo coram multitudine fm patrie psuetudinem no dicit clandestine ptabere h in facie ecclesie. Et hoc habet Panor. p indubitato vbi no est psuetudo q mittantur edicta: sed vbi esset consuetudo: dubium est utrum habeat locum pena. dict. c. cum inhibito. Si quis contraxerit in facie ecclesie non pmissis istis denūciationibus: credit tamen q non. Licet glo. in dicto ca. cum inhibito. sentiat contrarium quia pena est apposita contra contrahentes clandestine. z non contra contrahentes edictis non pmissis. Et non potest dici clandestine: ex quo in facie ecclesie nemine prohibente contraxit. maxime: cum illud sit officium sacerdotis. z non contrahentium.

Quid aut dicat mrimoniū clādestinū. Glo. in di. c. cū inhibito dicit q tripliciter dī mrimoniū clādestinū. Primo cū nō habet testes. ex co. c. ij. Secūdo qñ nō fit cum solennitate: q h. xxx. q. v. alit. Tercio qd fit p tenorem huius psonis. vtz nō pmissa denūciatōe. Host. aut vltra pdictos tres modos dat regulam generalē dicēs. q mrimoniū psum phibitōz eccleie generalē vel spālem. explicitā vel tacitam dī clādestinū z hz locum pena. d. c. cū inhibito.

Quid si quis audiuit perpetuum impedimētum esse inter se z vxorem. nunquid tenetur inquirere: Respondeo fm. vñ. si audiuit a fidedignis: z non suspectis: cum non debeat esse negligens sue salutis: tenetur inquirere. Alis effect

Impedimētū. ij. et. iij.

affectata ignorantia que non excusat. Et si concipiat pbabilem opinionem de dicto alicui nō debet exigere debitum: licet reddere teneat. Secus si ita inuenerit. s. q. esset impedimētū. tunc enim nec exigere nec reddere debet. Facit. c. in q̄sitioni. de sen. ex. Porro q̄ tale impedimētum audit a viro fidedigno. etiam iurato. aut cōpatre suo. aut a p̄prio sacerdote. aut publica fama. nō ita tenet credere q̄ peccet mortaliter si non credat: sed venialiter. Sicut etiam peccare potest qui nimis defacili credit.

¶ Nunquid aut peccat sacerdos vel alius quicūq̄ sciens impedimētū: insinuando hoc alteri cōiugum. vel ambobz. vel alter alteri. Rñ. fm. v̄b. Si p̄bati non potest: dicendo agit in discrete: nisi credat q̄ audiens paratus sit in hac parte p̄torz p̄silio obedire. Si v̄o possit p̄bare: sciat hoc sacerdos parochialis. vel alter iugum: tenet solenniter ad diuortium agere. nisi de consensu velint cohabitare tanq̄ germani. hūc casum habes s. cōfessio secundo.

Impedimētum secū

Ido. s. de errore p̄sone. Sciendū fm. Dir. li. j. q. error in m̄rimōio est quadruplex scz fortune. qualitatis. p̄sone et p̄ditionis. Error fortune. v̄tpote. cum putatur diues et est pauper et e conuerso. non impedit m̄rimoniū. Similiter nec error qualitatis. vt cum putat nobilis et est rusticus. vel q̄ duxit in vxorem meretricem vel corruptam. quam putabat castam vel virginem. talia m̄rimoniū non impediunt. xxix. q. j. s. error. Error v̄o p̄sone est vt si credam p̄bere cum gēma et p̄trahaz cum berta. Et hic nullum est m̄rimonium. Nec hoc p̄cedit ex p̄stitutione ecclie s̄ ex sui natura. cum in m̄rimonio p̄sensus liber desideret et de spon. cum locum. Ita q̄ sine ipso: cetera frustrant. de spon. tua. quia errans non p̄sentit. ff. de iurid. o. iudi. l. si p̄ errore. Sed ad hoc vt error impediatur m̄rimonium: necesse est ex p̄stitutione ecclie. q̄ is qui errat habeat aliquam n̄ticiāz p̄sone: cum qua p̄trahere intendit. aut p̄ visum. aut p̄ famam. aut p̄ auditum. quia in penitus incognitum nec amorem nec p̄sensus dirigere possumus. vnde si quis consentiat in p̄sonaz absentem non sibi notam. quam putat esse p̄sentem. p̄stat q̄ nō consentit in p̄ntem. s̄ in illam quaz p̄ntem esse putat. Et sic deficiente consensu: deficit et m̄rimonium: quia errare est alium p̄ alio accipere. xxij. q. ij. in quibz. Ideo oportet q̄ aliquam n̄ticiāz p̄sone habeat. als non errat in ea. s̄ decipit in p̄sentem. de quo ponunt doct. tale exemplum. Quidā rusticus gallicanus iuit ad quandā mulierem romanam dicens se esse filium regis anglie et cōtrahit cum illo: credens eum filium regis et dicunt q̄ tenet m̄rimoniū: quia non errauit s̄ potius decepta fuit. vel non fuit error p̄sone s̄ qualitatis. Sed certe dicit Hostien. Cum vbiq̄ terraz habeatur n̄ticia regis anglie. saltem per famam: videtur q̄ hic sit error p̄sone: nec in p̄sentem p̄so-

nam sed in p̄sonam filij regis anglie consentire videtur: quod non refert vtrum nomine p̄prio vel alio equiualentem nomine. Sed si in generali diceret se esse filium regis. vel comitis: et non diceret cuius. tunc non esset error p̄sone. s̄ fortune. aut q̄litas qui non impedit. dicto. s. error. vel etiam si specificauit. nulla tamen habet n̄ticia patris vel filij. Adde predictis qd̄ notat Tho. in. iij. distin. xxx. q. error nobilitatis in quātum h̄mōi: non enuacuat m̄rimonium: licet nec error qualitatis. S̄ si error nobilitatis vel dignitatis redundat in errorem p̄sone tunc impedit m̄rimoniū. vnde si consensus mulieris ferat in istam p̄sonam directe. Error de nobilitate ipsius non impedit m̄rimonium. Si autem directe intendit consentire in filium regis: quicūq̄ sit ille: tūc si alius p̄sente tur ei q̄ filius regis: est error p̄sone et impedit m̄rimonium. Et eodem modo videtur dicendum si quis dicat se primogenitum et nō est. Et hoc est singulare dictum.

¶ Done quis p̄sentit in aliquem qui est mortuus et alius p̄sentat sibi loco eius. An talis error impediatur m̄rimonium. Rñ. Dir. fm. Jo. q̄ sic. quia cum ille non sit in re: natura: non est ibi. ergo est error p̄sone.

¶ Quid si aliquis habeat tres filios: et quedam mulier consentit in maiorem. postea p̄sentat minor. nunquid tenet m̄rimonium cum minore? Rñ. Dir. fm. Jo. q̄ non. xxix. q. j. s. bis ita. Idem Ray. et Hosti.

Impedimentum ter

Icio. de errore p̄ditionis. s. fuis. Talis enī error fm. Dir. li. j. impedit m̄rimonium p̄bendum et dirimit p̄ctum: si ignoranter p̄bat. quia si scienter contraheret non dirimeret p̄ctum. Hoc aut intellige quando est error deterioris p̄ditionis. secus aut quando est paris vel melioris fm. Hosti. et Inno. Et ideo licitum est fuis p̄bere etiam dñs p̄dicentibz. ex eo. c. j. Sed dñs nō dñt p̄pter hoc fuis debitis defraudari: vt ibi dicit Si tñ liber postq̄ p̄traxit sciat eius p̄ditionem et eam postea carnaliter cognoscat. tenet m̄rimoniū vt in. c. si quis ingenuus. et c. si femina. xxix. q. ij. et c. p̄soluit. et eo.

¶ Sed nunquid error p̄ditōis libertine vel ascripticie. vel originarie impedit m̄rimoniū: sicut et cōditionis fuis? Rñ. fm. v̄b. nō. q̄ omnes tales sunt liberi licet ad q̄sdaz opas plus ceteris teneat. Qui dicat ascripticij et originarij: vide. j. Seru. j.

¶ Quid si q̄s ignoratē p̄xit cū ancilla: quaz dñs viro ignoratē postea manumittit. et ipse cognoscat eam post manumissionē: querit an possit eam dimittē. Rñ. fm. Dir. li. j. q̄ sic: q̄ nullū fuit m̄rimonium. q̄ sp̄ ei se p̄misit ex p̄mo p̄sensu q̄ nullus fuit. idem Hosti. et Do.

¶ Quid si dñs ancillam tanq̄ liberam alicui tradidit. vel tacuit scienter. Dic fm. Dir. vbi s̄. q̄ intelligitur ei libertatem dedisse. Idem Hosti. et Ber.

¶ Quid si liber contraxit cum ancilla ignoranter: et illa durante ignorantia contraxit cum alio non ignorante conditionem eius. *Rñ. fm. vñ. tenet matrimonium cum secundo, cum nullum fuerit primum.*

¶ Quid si libera contraxit ignoranter cum seruo et postea scita seruitute nihilominus vult esse cum eo. et ille vult discedere. *Rñ. Dire. fm. Jo. et Ber. qd nō est matrimonium. tñ ipse dicitur appellari: ex quo ipsa cum eo vult esse.*

¶ Quid si quis contraxit ignoranter cum ancilla postquam sciuit exigit ab ea debitum. nunquid postea poterit ab ea separari. *Rñ. fm. vñ. Si ex his qd prius audiuit: habuit p̄babilem opi. de seruitute eius. et nihilominus exigit debitum non potest eam relinquere. Si vero habuit opinionem leuem et temerariam: tunc non obstante qd exigit debitum: poterit: cum veritatem certius sciuerit: separationem petere. ar. capituli inquisitioni. de sentē. ex. Nam dubitans p̄ ignorante habendus est. l. de condi. inde. l. si.*

¶ Quid de illo qui mouit questionem conditionis contraxorem: et illa lite pendente: petit debitum? *Rñ. in. iij. distin. xxxvij. dicit. qd si copula sequit̄ certam cognitionem in libero de seruitute alterius: tunc fm omnes: siue commisceatur cum ea per compulsionem ecclesie: siue non. Illa copula semper ratificat matrimonium in conspectu dei. si illa committio sit affectu matrimoniali. Si autem affectu fornicario: quous non ratificat in conspectu dei: ratificat tamen in conspectu ecclesie. Si autem copula sequit̄ p̄babilem p̄sumptionem siue fiat ad p̄ceptum ecclesie siue non. semp ratificat matrimonium: si facta sit affectu matrimoniali. nisi aliter conuincatur: qui est conditiois fuit: prius a suo sensu pristino recessisset. Si autem facta sit affectu fornicario. matrimonium non ratificat in conspectu dei: quous raturum p̄sumeret fm iudicium ecclesie. Si autem copula sequit̄ leuem suspicionem et temerariam: cui credi non debet: tunc fm omnes qd non p̄iudicat etiam ad mandatum ecclesie. titubans enim p̄ ignorante habendus est. hec Ric. Sed Ber. in dicto. c. p̄posuit. et Do. in sum. dicit qd ad mādātū ecclesie: in p̄dicto secūdo casu. potest cognoscere sine p̄iudicio. vt ex primo consensu ei coniungat: qd diu constat per sententiam de impedimento conditionis. Et si queratur quo affectu. Hostien. dicit. qd coniugali non tanq̄ liberam. nec tanq̄ suam: s̄ tanq̄ illam cui mouet questio fuit utis. Et sic euentus iudicij declarabit vtrum cogatur eam retinere vel ne. Sed Panormitanus in dicto ca. p̄posuit: videt̄ tenere opinionem Ric. quia ex quo credit illam esse seruam. mouendo sibi litem. non debet eam aliquo modo cognoscere carnaliter. quia oportet necessario qd ex aliquo affectu eam cognoscat. Si vxorio: confirmat matrimonium. Si fornicario. peccat mortaliter. Nec p̄pter p̄ceptum ecclesie debet venire contra suam conscientiam iuste informatam. vt in. c. literas. de resti. spo. Et dicit Panormitanus qd huius opinio. est Inno. Jo. an. Tan. et multi alij. licet*

Hostien. sequat̄ vltimam opi. glo. f. Ber. Asten. tñ li. viij. dicit. qd Do. in. d. c. p̄posuit. corrigat suum primum dictum. Et sic vñ seq̄ opi. Inno. et se. que. vñ communis.

¶ Impedimentum quartum. s. de impedimento voti. Vtrum votum de continentia impediat matrimonium. *Rñ. duplex est votum. Quoddam est solenne: quod fit p̄ suspensionem sacri ordinis. aut p̄fessionem exp̄ssam vel tacitam facta alicui de religionibus approbatis. et tale votum impedit matrimonium p̄bendum. et dirimit p̄ctum. Quoddam est votum nō solenne s̄ simplex. et hoc si fiat de non p̄bendo. vel de castitate et huiusmodi: impedit matrimonium p̄bendum. et quanto manifestius est emissum: tanto maior pena debet transgressor: tñ nō dirimit matrimonium p̄ctum. ex eo. qd votum. li. vj.*

¶ Quare autem votum solenne dirimat matrimonium: nō aut simplex. cui apud deum non minus obliget vnquam aliud: qd violatio vtriusq̄ inducit p̄ctum mortale. vt in. c. rursus. qd de. vel vo. Dic fm Panorm. in. di. c. rursus. qd hoc facit p̄ctō ecclesie. Et id ibi dicit glo. qd si p̄ctō ecclesie nō eēt: teneret matrimonium p̄ctum a religioso vel p̄bytero seculari. Et cōt̄ doct. hoc sequunt̄. Naz vt Do. dicit de iure diuino qd am plone. p̄hibent ad p̄bendum matrimonium. vt in. c. lras de resti. spo. in. q̄s vouens p̄hibet̄ nō repit̄. Vñ oz dicere. qd aut ecclesia errat in suando matrimonium post votum simplex. Aut qd etiam hodie possit stare: vt matrimonium p̄ctum post solenne votum teneat. naz si vtriusq̄ equit̄ obligat apud deum. sicut fua in simplici ita posset fua in solenni. nec ē ddm qd ecclesia errat. qd nō longe esset ab heresi. xxij. q. j. hec est fides.

¶ Quod dicitur intelligi qd votum simplex impedit matrimonium p̄bendum. *Rñ. fm Ray. Instantū impedit qd si iste qd fecit tale votum: postea p̄siterit iuramentū alicui qd eam duceret: dicitur votum implere. et agere penam de iuramento illicito. d. c. rursus. Idē Do. qd si p̄mo iurauit: et postea vouit fm Host. et Hoff. in hoc casu p̄ualet iuramentum. Potest tñ intrare religionem. et de spon. p̄missum. nec tenet prius exequi iuramentum fm Panorm. in. d. c. p̄missum. qd in p̄bendo matrimonium: intelligitur si res in eodem statu p̄manserit. vt in. c. que admodum. de iureiur. Sed hic non p̄māsit in eodem statu. Nam si post matrimonium p̄ctum p̄ verba de p̄nti: licet intrare religionem: sponsa inuita. vt i. c. ij. z. c. ex publico. d. p̄uer. p̄iu. For̄m̄ hec fieri poterit p̄ sponsalia de futuro. qd turpius etiam turq̄ non admittit̄ hospes di. c. que admodum. Non ob. dicitur. c. p̄missum. qd vult qd qd primo iurauit cum aliqua p̄bere: si vult religionem ingredi. dicitur primo p̄bere vt iuramentum fuit. quia fm Panorm. contrahere est de consilio: et non de necessitate. et p̄siliū sit ne notet̄ piurus quo ad vulgi opinionem. qd si post tale votum contrahat p̄ verba de presenti: non potest vxorem cognoscere sine peccato mortali. quia adhuc potest iurare religionem.*

margin notes on the left side of the page, partially cut off and difficult to read.

Impedimentū. iij.

¶ Quid autem si quis contraxit sponsalia de futuro: et postea vouit cōtinētiam. nunquid teneatur ad votum. **d.** An. in. c. veniens. qui de. vl. vo. videtur velle qd votum castitatis sit fortius. et sic qd sponsalia tollantur p tale votum. quod etiam sentit **Bas.** Sed contrariū aperte sentit **Do.** in dicto c. rursus. Dicit enim qd si votum pcedit sponsalia non valent sponsalia: vt ibi. Si autem spōsalia pcedunt votum: tunc cōpellitur vouens: aut solennizare votum aut perficere sponsalia. et hec opinio videtur verior. Nam cum sit orta obligatio sponsa: non videtur qd in ipsius p̄iudicium possit vouere castitatem. **Hec Pano.** in dicto. c. veniens **Idem Dir.**

¶ Sed queritur de questione notabili. Done qd iurauit vel vouit: qd nunq̄ cognoscat aliquam mulierem. et postea ducit uxorem: bene tenet matrimonium. sed nunquid peccat cognoscēdo? **Rñ.** glo. in. c. de viduis. xxvij. q. j. refert quosdam dicere qd prima vice peccat: sed postea non. Et ideo dicunt qd post votum simplex: prima vice cognoscēs uxorem peccat: quia si semper peccaret cognoscendo: tale matrimonium illicitum esset. Sed **Directoria** libro. j. distinguit: qd aut queritur de voto simplici emisso post matrimonium contractum. et tūc exigere nō potest. sed reddere tantū quod nō erat in eius sed mulieris potestate. vt in. c. quidam. de cōner. xii. Et ratio est quare exigere nō potest: quia nihil inde maius sequitur: quod illud votum remoueat. Aut queritur de voto pcedente matrimonio. et tunc dicit: qd lz peccet prima vice: pōt tamē postea exigere et reddere. et ratio est: quia bonū matrimonij remouet quicquid est contrariū matrimonio: quia fortius vinculum qd sit simplex votū d. c. rursus. et d. c. qd votū. et sic per hanc distinctionem **Directoria** concordat opiniones que videntur contrarie. **Idem** potest dici de iuramento qd de voto. et sic habes conclusiue ex hac opinione: qd ille qui vouit vel iurauit ante matrimonium: peccat prima vice exigendo mortaliter. Deinceps potest reddere et exigere sine peccato. **Rñ.** tamen in. iij. distinc. xxxvij. ar. vij. q. j. tenet indistincte tam de vouente post matrimonium qd etiam ante qd nullo modo potest exigere. et hec opinio videtur tutior. et bona cautela esset petere dispensatiōz ab ep̄o.

¶ Quid aut talis simpliciter vouēs qd cōtraxit: teneatur cōtinere mortua uxore. **Rñ.** cōmunis opinio docto. est qd sic: quia per matrimonium prius cōtractum votum non erat ablatum. sed solū executio voti.

¶ Sed pone qd ambo qui fecerant votum castitatis simplex cōtrahant simul. nūquid tenet matrimonium. **Rñ.** Jo. xxvij. q. j. de viduis: tenet qd nō. Alij dō cōmuniter dicunt qd sic: sed neuter poterit exigere nec reddere. Adulto minus poterunt exigere vel reddere: si ambo fecerunt votum post matrimonium. Tamen etiam in dicto casu consulendum esset eis: vt petant dispensatiōem ab ep̄o: maxime vbi timeretur de incōtinentia ambotum vel alterius.

¶ Sed pone ambos vouisse qd nunq̄ exigent.

¶ Respon. Jo. vbi supra: dicit qd bene tenet matrimonium: quia vterq̄ potest reddere. Sed quomodo: cū reliquus non exigit: vterq̄ si sciat alterum indigere: nec posse exigere relinquere. d3 cōmiseri: et vterq̄ reddere dicitur.

¶ Sed quid si quis vouit qd nunq̄ redderet: si uxorem enim contingeret ducere: si postea ducit: quid iuris. **Rñ.** Jo. vbi s. qd nō tenet tale votum fua: qd p̄ceptū est apli de reddendo.

¶ Quid si quis post votum simplex peccet mortaliter. **Rñ.** **Bas.** cal. in. c. rursus. qui dicit. vel vo. dicit qd quando contrahit: aut habet animū cōsummandi matrimonium. et tunc peccat mortaliter: quia facit contra votum. aut non habuit animū cōsummandi: sed religionem intrandi ante consummatōem. et tunc non peccat mortaliter: quia in nullo fecit contra votum. Et per hanc distinctionem videntur concordari opiniones que videntur contrarie. **Rñ.** tamē vbi s. tenet indistincte qd contrahens post votum continentie simplex: nisi certificatus per spiritū sanctū sit: qd deus sic ordiabit qd nunq̄ sequetur carnalis copula: peccat: quia alia iura prohibent tales cōtrahere: etiam si ille qd vouit intendat religionem intrare ante matrimonij consummatōem. Et hoc p̄hibitum est ad vitandum periculum fractionis voti. Periculū enim eēt: ne per contractum illum mutaret p̄positū quod ante habebat. et ad vitandum confusionem alterius coniugis qui quodammodo confunderetur: si alter coniunx cum eo matrimonium renueret cōsummare. **Hec Rich.** et hec opinio videtur equissima. et iō tenēda. et credo qd tal' peccaret mortalit.

¶ Circa tamen questionē sup̄positaz. vtz an habens votum simplex castitatis: si postea cōtrahat: possit cōsummare sine peccato mortali. Quidā dicunt qd si contraxit animo nō cōsummandi: sed intrandi religionem: sed postq̄ contraxit mutat p̄positum et alter exigit debitum: reddendo nō peccat mortaliter: nec etiam mutando propositū peccat mortaliter. quia illud propositum nō erat firmatum sub voto. et sic poterit esse qd post votum simplex castitatis: qui contrahit matrimonium cōsummare pōt sine peccato mortali. Secus si fecisset votum religionis: quia lz possit p̄trahere sine peccato mortali cum p̄posito nō cōsummandi: nō tamen poterit cōsummare sine mortali. quia ante cōsummatōem pōt illud implere. sed nō sic in predicto casu: quia in religione talis nō tenetur intrare: et non intrans tenetur reddere exactus. tamen ex dictis **Rich.** s. patet cōfuratio huius opi. que videt valde periculosa.

¶ Queritur de questōe quotidiana. An ep̄iscop⁹ possit dispērare in voto continentie. **Rñ.** **Rñ.** in. iij. di. xxxvij. dicit qd i votis maiorib: cuiusmodi sunt votū continentie: religiois: et crucis: solus papa dispērare pōt. et lz **Spe.** in ti. de leg. dicit ep̄m dispērare posse circa votū simplex. ad hoc. c. veniens. qd de. vl. vo. **Pano.** tñ ibi dicit qd ex casu. d. c. ep̄s nō pōt dispērare. immo talis casus lz ita arduus et dubius qd multi dicunt etiaz papam nō posse. Et tria fuerūt qd idu x̄p̄t papā ad dispērandū circa illā m̄liere

Primo fuit perturbatio mentis: quia votum emi-
fit: nō inspirata: h̄ in fraudē spōsi. Secōdo pp̄ mai-
piculū emittēdū: q̄ mulier videbat incōtinēs. Ter-
cio quia erat inuenis et suspecta. Et sic papa ac-
cepit a non idoneo debitore quod potuit. hodie tū
p̄ extrauagantē Sixti que incipit. Et si dominici
gregis est excoicatio late sententie cōtra dispēsan-
tes in voto castitatis: vel religionis. Et iō ampli-
de istis nō est disputandū.

¶ Quid autē: si quis nouit nō nubere. an ep̄s pos-
sit dispensare: Dicendū q̄ sic. nā fm̄ ar. f. in sum.
Aliud est vouere castitatē. aliud vouere nō cōtra-
here matrimoniū. quia secundus. f. vouens nō cō-
trahere: fornicando non frangit votum. Primus
vō sic: quia vouens dō vnum: vouet qd̄ implicatur
in alio. Item si quis voueret castitatē ad tps̄: ep̄s
dispensare posset. secus de voto p̄petue castitatis.
et sic intellige p̄dicta.

¶ Pone aliquis p̄misit castitatē respectu certe re-
ligionis: sed nō vouit omnia substantialia regule
nunqd̄ matrimoniū postea cōtractū teneat. Rñ.
d. an. in. c. rursus. qui de. vel vo. vt refert Panoz.
ibi. post multa cōcludit. q̄ aut vouit oīa substan-
tialia religionis: sed non respectu certe religionis:
et tunc votum dicitur simplex. vnde nō dirimit ma-
trimoniū post contractū per. c. vnicū. de voto. li.
vi. Aut vouit omnia substantialia respectu certe
religionis: Ita q̄ efficaciter est obligatus religiōi.
et tunc est certum q̄ matrimoniū non tenet: vt in
dicto. c. vnicū. Aut vouit tñ castitatē respectu cer-
te religionis: et tunc dicit q̄ votum est solennizatū
et non tenedit matrimoniū sequens: licet iste nō sit
vere et stricte religiosus: vt quia nō obligauit se ad
paupertatem et obedientiā. et hoc p. d. c. vnicū.

Sed panoz. dicit se semper tenuisse oppositum: q̄
illud. c. vnicū requirit ad solēnitatē voti: q̄ p̄fessio
fiat alicui de religionibus approbatis. Et sic q̄
quis profiteatur religionē approbatam. Ita vt ve-
re sit religiosus illius religionis. Et hoc videt vel-
lelitera illius. c. vnicū. hoc Panoz. Et si obijciatur
de capitulo si. qui de. vel vo. f. de illa muliere q̄ se-
cit votū castitatis in manu cuiusdā mōachi. hoc
adiecto: q̄ remaneret in domo sua cum omni sub-
stantia sua: et nō intrauit aliquod monasteriū mo-
nialium: nec viroz. Et tñ dicitur ibi q̄ tale votū
erat solenne. et dirimebat matrimoniū postea con-
tractum per talem mulierē. Potest responderi ex
dictis panoz. ibi. q̄ p̄missio alicuius de substantia
libus regule vnicū susceptōe habitus religiōis
inducit plenam p̄fessionem: et obligat quo ad oīa
substantialia: put fecit ista mulier: que vt dictum
est fecit votum continentie: et p̄fessionē fecit i ma-
nibus cuiusdā fratris sancti Aug. qui habuit mā
datum ad hoc a superiore. Als nō potuisset istam
mulierē incorporare religioni. vt in. c. p̄rectū.
de regula. et ex ter. iuncta glo. infert Panoz. q̄ fe-
mina potest p̄fiteri religionē masculoz in manibz
eorum et erit vere religiosa: et non intret monaste-
rium monialium: sed moratur in domo olim sua. et
inquantū glo. ponderat susceptōem habitus pro-
fessoz. Idem dicit sine susceptōe habitus dū modo

fecerit professionem expressam. vt in. d. c. p̄rectū
Sed ponderatur susceptio habitus ad inducen-
dam professionem tacitā: vt in. d. c. vnicū. Quod
autem dicitur: cum omni substantia sua remane-
at et c. Glo. exponit. i. cum usufructu sue substan-
tie olim ante monachātū. vt de usufructu illarum
rerum victum et vestitū haberet in vita sua: et q̄
quid supererit deberet esse mōasterij. et sic ista mu-
lier habebat administratōnem: nec hoc est contra
substantiā monachatus: cum possit esse sine pro-
prio et in obedientia superioris. Nec panoz. et idem
Panoz. innuit: q̄ licet ista mulier expresse tñ vo-
uerit castitatē: tamen tacite vouit votum paup̄-
tis et obedientie.

¶ An autē pactum quod fecit ista mulier: vt ha-
beret bona sua in administratōnem sit licitum. d.
An. dicit q̄ non: quia videretur sibi ex debito illā
administratōnem appropriare et sic esset proprietaria.
Sed Panoz. vbi supra sustinēdo p̄dicta di-
cit. q̄ hoc potest procedere: non ex iure acquisito
illi monache: sed ex pollicitatione obligante abba-
tem. Et dicit q̄ hoc dictum est satis coloratum. de
hac materia vide pulcra s̄. Abbas.

¶ Quid respondendū cum persona que fecit vo-
tum simplex querit an possit matrimōnium contra-
here: Respon. fm̄ Do. debz responderi: q̄ non.
et si vtra querat dicens: quid si contraxero: nun-
quid tenebit matrimoniū: non debet respondere.
Als peccat: quia dat occasionem peccandi morta-
liter fm̄ Do. Credo tamen q̄ dicens: tibi non lz
cōtrahere: et si cōtrahas: et matrimoniū teneat: tñ
peccabis mortaliter cōtrahendo: nō peccat saltem
mortaliter.

Impedimentum. v.

De cognatione carnali primo sciendū
q̄ triplex est cognatio. f. carnalis: q̄ dicit
consanguinitas. Spūalis: que dicitur compaterni-
tas. et legalis que dicitur adoptio.

¶ Quid est consanguinitas. Rñ. fm̄ Do. est vin-
culum personarum ab eodem stipite descenden-
tium: carnali propagine contractū. Stipitem di-
co illam personam a qua aliqui duxerunt originē.
vnde et consanguinei dicuntur quasi de vno san-
guine procedentes. vnde spurij etiam consangu-
neos habere dicuntur. Consanguinitas autē ha-
bet tres lineas. i. p̄cedit triplici ordine. Prima nā
q̄ linea dicitur ascendētium: vt pater: avus: et bu-
iusmodi. Secunda descendētium. vt filius: ne-
pos. Tercia collateralium: vt fratres et frat̄ filij.
qui et patruales dicuntur. et hec eadem intellige in
feminis: vt in matre et auia: in filia et nepte: et dua-
bus sororibz: aut filijs earum qui dicuntur consobri-
ni: quasi cōsororini.

¶ Quid autem sit linea cōsanguinitatis: Dic fm̄
Hostien. q̄ est ordinata collectio personarū con-
sanguinitate cōiunctarū: ab eodem stipite descen-
dentium diuersos gradus cōtinens: et eos a stipe
fm̄ numeros distinguens.

¶ Quid est gradus? Rñ. fm̄ Jo. an. ē q̄dā bitudo
distantiū p̄lonaz: qua cognoscit q̄ta agnatōis vt

Impedimentū. v.

cognitionis distantia: due persone inter se differunt, et dicuntur gradus ad similitudinem graduum scalarum vel locorum per lineam: quia ita gradimur de primo in primum.

Qualiter computantur gradus? Rñ. fm Dir. li. i. fm leges et fm canones: in linea ascendenti et descendenti: eodem modo computantur fm hanc regulam quod quilibet persona addita persone facit gradum. xxxv. q. v. ad sedem. Sic. Pater aliquem per truncum: qui non computatur, utpote Joachim: et tunc computa ascendendo, pater et mater Joachim sunt in primo gradu. Avus et avia in secundo. Proavus et proavia in tercio. Abavus et abavia in quarto. In descendenti vero sic computantur. Filius et filia Joachim sunt in primo gradu et vel a stipite descendentes propter ipsum stipitem: quotus est numerus communi parente detracto: totus est gradus. Stipes autem fm panor. in. c. h. et extra. e. demit: quia filius est ex sanguine patris, unde non fit deinceps per duos gradus: sed tunc per unum. Et fm Donal. cum vis scire de consanguinitate aliquorum quantum inter se differant: recurre ad communem personam a qua traxerunt originem, ut Petrus generavit. S. et T. qui fuerunt fratres. Ecce primus gradus. Si vero non poteris scire quis fuerit pater eorum: dicas sic. S. et T. fuerunt fratres. Hoc ideo dico: quia fratres si sunt ponendi in primo gradu: vel frater et soror: vel due sorores: et tunc procede. S. et T. fuerunt fratres: qui faciunt primum gradum. S. genuit. A. Ecce secundus gradus. A. genuit. B. Ecce tertius, et sic de alijs. Idem est dicendum de alio fratre. In transversali vero linea aliter computantur fm leges aliter fm canones. fm leges computantur fm hanc regulam: quod persone numerantur hinc inde a communi parente vel stipite descendentes: propter ipsum stipitem. Quotus est numerus communi parente detracto: totus est gradus. Unde si una persona distat a communi parente per quatuor personas: alia per tres: computato communi parente: sunt octo. De trabe stipitem remanent septem. Sic ergo attinet inter se gradu septimo. Et hoc obtinet: siue equaliter distent: siue unequaliter. Ideo fm leges frater et soror sunt in secundo gradu. filij duorum fratrum in quarto: et sic de alijs. Ratio diversitatis est: quare transversales duplicantur fm leges: quia hereditates nequeunt deferri: nisi de una persona ad alteram. Idcirco curavit secularis imperator singulis personis: singulos perficere gradus. Sed quia nuptie sine duabus personis non possunt fieri. Idcirco sacri canones duas personas in uno gradu constituerunt. d. c. ad sedem. Qualiter autem fiat computatio fm canones. Rñ. fm Dir. q. in transversalibus lineis: si due persone inveniuntur equaliter descendentes a communi stipite: totto gradu attinet inter se. Et sic non distat gradu: sed sunt in eodem gradu. xxxv. q. v. parentele. ergo filij in eodem gradu attinent sibi: et filij duorum fratrum et huiusmodi: quod equaliter descendunt. Si vero unequaliter descendunt: quotus gradu remotior illorum distat a stipite communi totto gradu attinent sibi: et sic remotior addit gradum. Unde non sunt in eodem gradu: sed distat gra-

du fm regulam approbatam. s. quoto gradu remotior distat a stipite: totto differt et a quolibet descendenti ab eodem per aliam lineam. d. c. fi. Quis autem ratio est. quia ratio consanguinitatis inter aliquos in linea transversali: ortum habet ab illa que est ad stipitem. Unde phs dicit. Omnis cognata amicitia deponere videtur et paterna. Et ideo in linea transversali: unus non potest esse propinquior: alij quam stipiti. Item predicta regula fm docto. habet intelligi solum usque ad lineam equalitatis: quia post illam quilibet descendenti personarum adijcit gradus. Unde nepos alicuius: sicut tertio gradu distat ab eodem: ita ab omnibus descendenti ab eodem: usque ad tertium gradum: sed plus distat ab illis qui transcendunt tertium gradum. Alfen. tit. lib. viij. ti. xvij. limitat dictam regulam per. c. quod dilectio. de consan. q. l. gradus consanguinitatis computari debeat a remotiori: tamen si consuetudo esset alicubi computari a propinquiori: standum est consuetudini propter scandalum evitandum.

Queritur: usque ad quem gradum matrimonium contrahi prohibetur? Rñ. Dir. vbi s. fm legem moisaicam. xij. persone prohibentur tunc in lege divina quarum alique sibi in secundo gradu attinet. vñ s. Nata soror neptis mater tera fratris et vxor. Et patrum coniunx mater prænigra nouerca. Vxorque soror: prænigra nata vtriusque. Atque soror patris: coniungi lege verantur. Liqueat igitur quod secundus gradus est in nepte et in matertera. et in sorore patris: que amita dicitur. Et cum illis papa non possit dispensare. intellige sine magna causa. vt. j. c. papa. Et quod dicitur quod prohibetur de vxore fratris. Intelligas si prolem habuit. Alis fm legem moisaicam duci debet ad semet eodem mortuo suscitandus. vt extra de diuor. c. fi. Idem Mo. et Ber. extra de resti. spo. literas. Post vero fuit facta prohibitio usque ad septimum gradum. d. c. ad sedem. Sed hodie prohibitio conjugalis quartum gradum consanguinitatis et affinitatis decetero non excedit. extra. c. non debet.

Quid de ascendentiibus et descendentiibus: videtur quod in infinitum extendatur. ita quod fm quosdam si adam viueret hodie non possit aliquam ducere fm Mo. et Jo. an. Idem panor. in. d. c. non dicitur. Et putat opinionem predictam verissimam: cum textus iuris civilis indistincte prohibeat matrimonium inter ascendentes et descendentes. vt in. l. nuptie. ff. de ritu nup. Et hoc in infinitum. Et cum ius civile non reperiat expresse correctum: et sit fundatum super honestate maxima: non debemus propter generalem dispositioem canonum dicere contrarium: hec tamen questio propter breuem hominum vitam raro practicatur. Sed Hof. et Dir. tenent indistincte: quod hodie tam in ascendentiibus quam in descendentiibus: et collateralibus quartum gradum non excedit prohibitio quantum ad matrimonium contrahendum. d. c. non debet. quod loquitur generaliter et indistincte. Et sic videtur quod ius civile sit correctum expresse per dictum. c.

Sed queritur: an hodie in quinto gradu et sup

Impedim

Impedim
Rñ. fm Dir. li. i. fm leges et fm canones: in linea ascendenti et descendenti: eodem modo computantur fm hanc regulam quod quilibet persona addita persone facit gradum. xxxv. q. v. ad sedem. Sic. Pater aliquem per truncum: qui non computatur, utpote Joachim: et tunc computa ascendendo, pater et mater Joachim sunt in primo gradu. Avus et avia in secundo. Proavus et proavia in tercio. Abavus et abavia in quarto. In descendenti vero sic computantur. Filius et filia Joachim sunt in primo gradu et vel a stipite descendentes propter ipsum stipitem: quotus est numerus communi parente detracto: totus est gradus. Stipes autem fm panor. in. c. h. et extra. e. demit: quia filius est ex sanguine patris, unde non fit deinceps per duos gradus: sed tunc per unum. Et fm Donal. cum vis scire de consanguinitate aliquorum quantum inter se differant: recurre ad communem personam a qua traxerunt originem, ut Petrus generavit. S. et T. qui fuerunt fratres. Ecce primus gradus. Si vero non poteris scire quis fuerit pater eorum: dicas sic. S. et T. fuerunt fratres. Hoc ideo dico: quia fratres si sunt ponendi in primo gradu: vel frater et soror: vel due sorores: et tunc procede. S. et T. fuerunt fratres: qui faciunt primum gradum. S. genuit. A. Ecce secundus gradus. A. genuit. B. Ecce tertius, et sic de alijs. Idem est dicendum de alio fratre. In transversali vero linea aliter computantur fm leges aliter fm canones. fm leges computantur fm hanc regulam: quod persone numerantur hinc inde a communi parente vel stipite descendentes: propter ipsum stipitem. Quotus est numerus communi parente detracto: totus est gradus. Unde si una persona distat a communi parente per quatuor personas: alia per tres: computato communi parente: sunt octo. De trabe stipitem remanent septem. Sic ergo attinet inter se gradu septimo. Et hoc obtinet: siue equaliter distent: siue unequaliter. Ideo fm leges frater et soror sunt in secundo gradu. filij duorum fratrum in quarto: et sic de alijs. Ratio diversitatis est: quare transversales duplicantur fm leges: quia hereditates nequeunt deferri: nisi de una persona ad alteram. Idcirco curavit secularis imperator singulis personis: singulos perficere gradus. Sed quia nuptie sine duabus personis non possunt fieri. Idcirco sacri canones duas personas in uno gradu constituerunt. d. c. ad sedem. Qualiter autem fiat computatio fm canones. Rñ. fm Dir. q. in transversalibus lineis: si due persone inveniuntur equaliter descendentes a communi stipite: totto gradu attinet inter se. Et sic non distat gradu: sed sunt in eodem gradu. xxxv. q. v. parentele. ergo filij in eodem gradu attinent sibi: et filij duorum fratrum et huiusmodi: quod equaliter descendunt. Si vero unequaliter descendunt: quotus gradu remotior illorum distat a stipite communi totto gradu attinent sibi: et sic remotior addit gradum. Unde non sunt in eodem gradu: sed distat gra-

Impedimentum
Rñ. fm Dir. li. i. fm leges et fm canones: in linea ascendenti et descendenti: eodem modo computantur fm hanc regulam quod quilibet persona addita persone facit gradum. xxxv. q. v. ad sedem. Sic. Pater aliquem per truncum: qui non computatur, utpote Joachim: et tunc computa ascendendo, pater et mater Joachim sunt in primo gradu. Avus et avia in secundo. Proavus et proavia in tercio. Abavus et abavia in quarto. In descendenti vero sic computantur. Filius et filia Joachim sunt in primo gradu et vel a stipite descendentes propter ipsum stipitem: quotus est numerus communi parente detracto: totus est gradus. Stipes autem fm panor. in. c. h. et extra. e. demit: quia filius est ex sanguine patris, unde non fit deinceps per duos gradus: sed tunc per unum. Et fm Donal. cum vis scire de consanguinitate aliquorum quantum inter se differant: recurre ad communem personam a qua traxerunt originem, ut Petrus generavit. S. et T. qui fuerunt fratres. Ecce primus gradus. Si vero non poteris scire quis fuerit pater eorum: dicas sic. S. et T. fuerunt fratres. Hoc ideo dico: quia fratres si sunt ponendi in primo gradu: vel frater et soror: vel due sorores: et tunc procede. S. et T. fuerunt fratres: qui faciunt primum gradum. S. genuit. A. Ecce secundus gradus. A. genuit. B. Ecce tertius, et sic de alijs. Idem est dicendum de alio fratre. In transversali vero linea aliter computantur fm leges aliter fm canones. fm leges computantur fm hanc regulam: quod persone numerantur hinc inde a communi parente vel stipite descendentes: propter ipsum stipitem. Quotus est numerus communi parente detracto: totus est gradus. Unde si una persona distat a communi parente per quatuor personas: alia per tres: computato communi parente: sunt octo. De trabe stipitem remanent septem. Sic ergo attinet inter se gradu septimo. Et hoc obtinet: siue equaliter distent: siue unequaliter. Ideo fm leges frater et soror sunt in secundo gradu. filij duorum fratrum in quarto: et sic de alijs. Ratio diversitatis est: quare transversales duplicantur fm leges: quia hereditates nequeunt deferri: nisi de una persona ad alteram. Idcirco curavit secularis imperator singulis personis: singulos perficere gradus. Sed quia nuptie sine duabus personis non possunt fieri. Idcirco sacri canones duas personas in uno gradu constituerunt. d. c. ad sedem. Qualiter autem fiat computatio fm canones. Rñ. fm Dir. q. in transversalibus lineis: si due persone inveniuntur equaliter descendentes a communi stipite: totto gradu attinet inter se. Et sic non distat gradu: sed sunt in eodem gradu. xxxv. q. v. parentele. ergo filij in eodem gradu attinent sibi: et filij duorum fratrum et huiusmodi: quod equaliter descendunt. Si vero unequaliter descendunt: quotus gradu remotior illorum distat a stipite communi totto gradu attinent sibi: et sic remotior addit gradum. Unde non sunt in eodem gradu: sed distat gra-

fit consanguinitas. Rñ. fm Goffre. z Do. q sic. qñ ad ius succedendi. vsq; ad decimū gradū legalem. d. c. ad sedē circa principiū. de hoc dictū est supra Hereditas. Non obstat qd dicit in. d. c. ad sedē. in fi. q. vltra septimū gradū nō est sanguinitas. z hodie pōt dici vltra quartū. d. c. non debet. Rñdit Dir. q non est gradus impediens matrimonium. Sed bene est gradus inducens successionem.

In autē cōmittat incestus in qnto gradu. Rñ. fm Goff. z Do. q nō. qz incestus cōmittatur. hoc nō pcedit ex natura coitus. s; potius ex ecclesie cōstitutione: que statuit certos gradus z cōstituit in eis esse incestuosum coitum. Sic et prohibitio matrimonij non ex natura matrimonij. sed ex constitutione pcedit ecclesie. xxxv. questio. j. cū igitur.

Quid si aliqs contraxit in qnto z qnto gradu. vel in secōdo. fm stipites. Rñ. fm Dir. valet matrimonium. qz tales attinent sibi in qnto gradu siue distant qnto.

Sed nunquid in qnto z pmo possit contrahi. Hosti. dicit q nō extra eo. qd dilectio. vbi sibi bene cauit s; q nō fecit mentionē de pmo gradu. q immediate descendit a stipite. quia cum eo nullo modo pōt esse. s; de secōdo z tercio. qz illud concedit fm regulā approbatā. extra e. c. fi. Ratio est. quia stipites z germani filij stipitis faciunt vnum z eundem gradum. xxxv. q. iij. s. hac auctoritate. Sed Dir. vbi supra expresse tenet contrarium. Idem Goffre.

Impedimentum. vi.

De cognatione spūali: que cōmunit eff cōpateritas. Vbi sciendū q cognatio spūalis puenit ex hoc. qz qd confert sacramentuz baptismi seu cōfirmationis vel suscipit. siue tenet illum: cui tale sacm confertur.

Inter quas psonas cōtrahit cognatio spūalis. Rñdeo fm Ri. in. iij. di. xlij. q cognationis spūalis tres sunt spēs. i. paternitas. cōpateritas. z fraternitas. Prima contrahit inter regenerantē z regeneratum. Et sicut in generatione carnali duo sunt. i. pater z mater. sic in spūali. administrans sacramentū est pater. qz psonā dei representat: tonentes autē sunt sicut mater. qz representant psonā ecclesie. Et ita inter regeneratū z dantē sacm ptabitur paternitas spūalis. Similit̄ inter euz z ipm tenentē. Si tñ sacm ministrans vel tenens baptizati sunt. aliter nō. quia omnium sacramentoz et cognationū spūalium que p sacramenta contrahuntur baptismus est fundamentum. sed de hoc. j.

Compaternitas contrahit inter regenerantē z generantē. tā em sacm ministrans qz tenētes efficiunt cōpatres vel cōmatres pentū carnaliū illi? q regenerat. Et qñq; transit ad vñū coniugū alio mediante. aliqn nō. Si em alter coniugū inter qz cōsummatū est mrimoniū suscipit filius alicui? de sacro fonte vel tenet in pfirmatione. alter cōiunx efficit compater parentū carnalium regenerati. cē

eo. martinus.

Fraternitas vō contrahit inter regeneratum z carnales filios regeneratis. Et hoc siue hm oī filij nati sint aī pateritatez. siue post. cē eo. tua. siue dicti filij sint legitimi siue illegitimi. Secus si adoptiui fm Inno. Int̄ has psonas phibet mrimonium. Inter alios nō phibet. quia istd est edictū phibitorū. z oēs qui nō excludunt: admittuntur Et hec cognatio impedit z dirimit matrimonijz post ptractū. Et idē de sacro cōfirmationis. cē eo. nedum. lib. vj. vnde v. Dirimitur frater. compater. atq; pater. In alijs autem sacris nulla spūalis cognatio contrahitur. extra eo. qñis. li. vj. Per cathecismum vō contrahitur spūalis cognatio. que tñ impedit matrimonijz contrahendum. sed nō dirimit contractū. extra eo. per cathecismum. li. vj.

Quid si plures sunt suscipientes. phibetur ne fiat. de conse. di. iij. nō plures. Et similiter in confirmatione. vt in. d. c. nō plures. Si tamē fiat: cuz omnib; ptabit cognatio spūalis. Sed tamen isti suscipientes bene possunt ptabere inter se. vt ponit Inno. z Hosti.

An autē eps possit dispensare vt plures possint lenare de sacro fonte. Glo. in. d. c. qñis. facit q sic que dicit. qz epi dispensant ptra ius. vbi nō est eis phibitū. vt in. c. at si derici. de iudi. Cum igit nō reperiat phibituz. videt q possit. hec Be. in. d. c. qñis. de hoc vide s. Eps. Si tñ sunt plures: siue licentia peccant. Sed Jo. an. z Archi. putant qz vbi cōsuetudo nō resistit. z fortius si assistit. q illa sit leuis culpa.

Quid si quis baptizat seu tenet ad baptismum ppaum filij. Rñ. licet doc. in hoc sint varij. videt tamē sic dicendū. qz si vir vel mulier hoc fecit in necessitate seu p ignorantia. aut p errore. tunc potest erigere z reddere debitū. Si scienter. s; ex quadaz simplicitate ignorando ius in talib; tunc etiā erigere potest. vt videt tenere Ber. in. c. si vir. eo. ti. Si autē hoc fecit in fraudē z ex industria. i. insidiando matrimonio. vt sic posset vxorē priuare debito coniugali. tunc incurrit duo mala. Primo q nō potest erigere. Secōdo q si superuixerit: mortua vxorē: sine spe cōiugij remanere debet z de hoc est ter. in. c. de eo. xxx. q. j. ibi hac causa. vt discidiū fieret coniugij. z ibi grauis pnia insidiatori iniungatur. Si autē vterq; fraudulentus fuerit fm Do. neuter debet debitū erigere. nec neuter subtrahere. quali dicat non debet quis eoz erigere. Si tamen erigit. tenet alter reddere debitū. Et hoc est mirabile dictū: qz ille nō possit erigere sine peccato mortali. z tamē si erigit. alter tenet reddere. dicit tamē Hostien. qz si nō potest cōtinere. de licentia ecclesie hoc est episcopi potest petere. cū etiā de licentia eius posset pberere. de hoc z similib; vide. j. Impedimentū. viij.

Quid si spūalis cognatio transeat ad nepotes Rñ. q non. quia nō habet gradus. Filia quippe mea spūalis. licet nō possit ptabere cuz filio meo. potest tamē contrahere cū filio filij mei. Item pater potest cōtrahere cū filia spūali filij. vt notat

Vertical text in the left margin, partially cut off, containing legal or theological commentary.

Impedimentū. vi.

Panor. extra eo. c. vtrum. quia cognatio spūalis descendit de patre in filiū. sed nō ascendit de filio in patrem. de hoc glo. in. c. j. c. ti. li. vj. Item pater spūalis licite potest ducere in vxorē carnalem sororem filij sui spūalis. et etiā filiā eius. Ac etiā vxorē filij spūalis. Et ex p̄dictis pater abrogatū esse: qđ dicit in. c. post susceptum. xxx. q. iij. vj. q. ibi quia leges. Dicit em̄ ibi. q. qui ex cōpatre et cōmatre fuerint nati. in fimonio nō possunt cōiungi. qđ patet ex dictis esse falsum.

Quodrum vxor et vir simul leuare possint puerū de sacro fonte. Rñ. asen. li. viij. ti. xvij. dicit. In f̄ patre et matre spūalem nulla cognatio spūalis contrahitur. et ideo vterq; cōiunx puerū simul tenere nō impedit de necessitate. s̄ ex quadaz bonestate. Quando vō vterq; cōiunx simul tenet duplex cognatio spūalis contrahit in vtroq; vna directa p̄ factū suū. altera indirecta p̄ factū alterius. Nec est hoc incōueniens. sicut nec q̄ vna mulier alicui cōsanguinea simul et affinis inueniat.

Quodrum aliquis successiue possit habere in vxores duas cōmatres. Rñ. s̄ patet ex dictis supra. q. si p̄ma tua vxor tenuit filiū alteri? anteq; tu misceris ei. poteris habere illam alterā. Si vō tenuit postq; a te fuit cognita. nō poteris secundā habere. Et q. cōpater eius factus es. Si autē alia mulier tenuit filiū vxoris tue: quē de alio viro habuit illa mulier est cōmater vxoris tue. s̄ tua nō. Siue illa tenuerit anteq; inter vos esset carnalis copula siue post. Ideo potest illam habere. Et similiter filius tuus: quē de alia genuisti. si ab aliquo suscipitur: tunc suscipiens est cōpater tuus: non autē vxoris tue. vnde si casus tue mortis euenerit. suscipiens potest cōtrahere cū illa que fuerat tua vxor. Ratio autē p̄dictorū fm̄ Ri. vbi supra est. quia et si q̄tam ad contrahendū cōpaternitatē. cōiunges inter quos cōsummatū est matrimonium cōmunicent sibi suas actiones. nō tamē suas passiones. quia hoc induceret nimium onus et piculosum matrimonio. Et dicit quis cōmunicare actiones suas. qñ ille tenet aliquā p̄sonā. et hanc cōmunicat alteri cōiungum carnaliter cognito. Pati vō dicit: qñ eius filius ab alio tenet. vnde tenēs filiū vxorū mee quē habuit ex alio viro: ē cōpater vxoris mee et nō meus. Idem econuerso. vnde v. Que mihi: vel cuius mea natū fonte leuauit. Nec mea cōmater fieri mea nō valet vxor. Si qua mee natū: non ex me fonte leuauit. Hanc post fata mee nō inde verabo: h̄c. Ambos cōpatres facit actio: passio nunq̄.

Quero: an huiusmodi cognatio spūalis contrahatur cū concubina. Pone exempluz. habens concubinā leuauit puerū de sacro fonte. nunquid concubina sua efficiatur cōmater parentib; baptizati. sicut dicimus in vxore. Rñ. Panor. in. c. martinus. extra eo. de mente Archi. et Jo. an. cōcludit q. non. Et dicit q. hec est communis opinio. ne ista cognatio spūalis: ad illicitum coitum extendatur.

Quodrum autē ista cognatio extendatur ad filiū illegitimum spūalis leuantis seu baptizantis. Docto. di

cunt q. sic. vt refert Panor. vbi s̄. Et videt̄ ter. in. c. fi. extra eo.

Quodrum ille qui baptizauit aliquā: posito q. sit laicus vel in minorib; ordinibus: possit contrahere cum illa. Rñ. non. quia est eius filia spūalis. extra eo. nedum. li. vj. Similiter nec ille quē p̄sbyter baptizauit. potest ducere filiā carnalem ipsius p̄sbyteri. extra eo. c. fi. nec filius p̄sbyteri potest illam ducere: quā p̄sbyter ille baptizauit. Et idē de crismante seu confirmante dicendum per p̄dicta.

Sed querit̄ de q. notabili et q̄tidiana. Pone vt in p̄dicto casu. laicus aliquē baptizauit in necessitate vel mulier sine aliqua solennitate. Postmodū p̄dicti putantes talem nō esse baptizatum iterato faciunt eum rebaptizari. Eadē questio fieri posset de exposito qui bis baptizatur: aut ignoant: aut sciēter. an in ista sc̄da rebaptizatione contrahat huiusmodi cognatio spūalis. Respon. Sol. huius questionis dependet ex alia questione: videlicet an: huiusmodi sc̄do baptizati vel cōfirmati de nouo accipiant characterē. Et si sic. tunc de nouo contraheret cognatio spūalis. Alis secus. **Pa. Tan.** vt recitat glo. in. s. qđ vō. lxvij. dis. dicit. q. si miles quis ordinetur p̄sbyter. tot p̄sbyterales ordines recipit. Idē dicit de baptismo. Aliter em̄ quomodo fieret iniuria sacramēto. vt de cōse. dis. iij. ostendit̄. vel quomodo diceret quis bis baptizari. vt de cōse. di. iij. qui bis. et eos. Itē cum dicitur. accedit verbū ad elementū et fit sacramentū. j. q. j. detrahe. ergo quotiens dicunt̄ verba illa. et apponitur elementū: fit nouū sacramentū. Sed glo. ibi tenet contrariū: dicens. q. ibi non iteratur nisi vinctio exterior. Et hanc opinionem dicit glo. ibi esse veriorē. Glo. tamē in. c. ij. de apost. vide tur tenere opinionem **Tan. Pan.** tamen ibi dicit **Soff.** tenere. q. ex iteratione nō imprimū nouus character. nec in veritate obfuscatur primum sacramentum seu character iam impressus. S; obfuscatio: seu iniuria fit quo ad animū facientis. quia q̄tum in se fuit intulit iniuriam sacramēto. Et tenendo istā opinionē que videt̄ verior. nulla cognatio spūalis contraheret. alis secus.

Quodrum autē lauantes crisma post confirmationē contrahant cognationē spūalem. Rñ. deo nō. Et quo nō interfuerūt in actu confirmationis et cōfirmatis nō est leuatus p̄ ipsos.

Quodrum filij duorū cōpatrū possint matrimonialiter copulari. Respondeo sic. Sine sint geniti ante cōpaternitatē: siue postea: excepta soluz illa persona. per quā cōpaternitas est cōtracta. que nunq̄ potest copulari alicui filioz sui patris spūalis. xxx. q. iij. super bis. et extra eo. c. j. nisi cōsuetudo ecclesie que scandalum generaret. aliter se haberet. vt. d. c. j. De hoc dictū est supra. **Impedimentū. j.** Et nota fm̄ Ri. vbi supra. q. nō solum est attendenda cōsuetudo ecclesie. pp̄e. s̄ etiā metropolitane vel aliaz circūpolitari. Idem tenet glo. in. c. sup. eo. extra eo.

Quod si quis post sponsalia de futuro et iurata. tenet ad baptismū filioz sponse. An dissoluantur

Impedim

Impedim
Panor. extra eo. c. vtrum. quia cognatio spūalis descendit de patre in filiū. sed nō ascendit de filio in patrem. de hoc glo. in. c. j. c. ti. li. vj. Item pater spūalis licite potest ducere in vxorē carnalem sororem filij sui spūalis. et etiā filiā eius. Ac etiā vxorē filij spūalis. Et ex p̄dictis pater abrogatū esse: qđ dicit in. c. post susceptum. xxx. q. iij. vj. q. ibi quia leges. Dicit em̄ ibi. q. qui ex cōpatre et cōmatre fuerint nati. in fimonio nō possunt cōiungi. qđ patet ex dictis esse falsum.

sponsalia. Rñ. fm Hosti. q sic. Sicut 7 propter affinitatē subsecutā. Idē dicit.

Querit de q. notabili. Maritus post cognitionem carnalem uxoris leuauit puerū de sacro fonte. Ita q vxor est effecta mater spūalis ipsius. Deinde mouitur maritus. 7 illa transit ad secunda vota. Et ex secūdo marito habet filiaz. An illa possit contrahere cum illo puero. Rñ. Se. in. c. nedum. eo. ti. li. vi. refert. d. An. tenuisse bononie cū de facto ista questio ibi accidisset. q sic. quia ista p̄hibitiō est exorbitans. 7 non reperit̄ exp̄ssum. s̄ solum p̄hibitiō reperitur in cōiuge leuati vel parente. vnde nō debet addi iste casus fm eum. licet sit eadē rō. quia sufficit q non reperitur exp̄ssum. nec reperit̄ iste casus exp̄ssus p̄ scribentes. nec p̄ summistas. Sed Se. dicit se tunc tenuisse oppositum. quia factus est in iure exp̄ssum. saltē sub regula generali. videlicet q filij duoz compatriū. per quoz alterū deuentū est ad compaternitatē nō possunt cōtrahere. vt extra eo. c. i. Sed negari non potest. quin illa fuerit filia carnalis matris spūaliū illius. ex quo erat mater spūalis mediante marito. Et sufficit q casus reperit̄ in genere. licet nō reperiat̄ in specie. hec Se. Iste casus nō est totaliter certus. Et ideo ante factū posset teneri opinio Se. s̄ post factū opinio. d. An. Et hoc p̄ regulā No. posita supra Impedimentū. j.

Querit de alia. q. quotidiana. Nunquid p̄ procuratorē possit cōtrahi cōpaternitas. Mar. doct. Jo. an. vt refert Panormi. in. c. venies. extra eo. disputado tenuit q sic. quia realiter quilibet actus potest explicari per p̄curatorē. nisi expresse sit prohibitum a iure. vt. l. j. §. vltus. ff. de p̄cu. 7 in regula potest quis. de reg. iur. in. vj. Sed nullibi hoc specialiter p̄hibetur. ergo rē. Jo. an. in dicta regula potest quis. in mercu dicit q nō. Et fundamentum suū principale est sup. c. de his. 7. c. ad limina. xxx. q. j. vbi videt̄ requiri actus corporalis. Idem tenet Archi. in. c. j. eo. ti. li. vj. Panoz. aut̄ in dicto capitulo veniens. dicit q. d. p̄cepto. suus. d. Car. tenuit opinionē Mar. Et ad iura allegata in contrarium. Rñ dicit q loquunt̄ q̄ quis p̄ se vult cōtrahere istam cognationē spūalem. Quo casu nō sufficit sola p̄sentia. nisi sustentet puer. seu eū tangat tempore sacramēti. Et peludit Panoz. q ante factum seruanda est opinio Jo. an. vt nō admittatur quis p̄ p̄curatorē. sed post factū placet sibi opinio contraria. Gal. autem in. l. post mortem. ff. de adop. tenet opinionē Jo. an. Idem Bar. in. l. galus. §. forsitan. de li. 7 po. Et dat rationē quare huiusmodi compaternitas nō possit cōtrahi p̄ p̄curatorē. quā vide supra Adoptio. q̄ est singularis. Et facit ad multa.

Sed p̄supposito. q nō possit cōtrahi per p̄curatorē. nunquid saltē cōtrahat̄ cum ipso p̄curatore. Panoz. vbi supra refert Jo. an. in dicta regula. tenuisse q sic. quia re ipsa. ipse p̄curator. interuenit 7 licet nō intenderet se obligare. tamen mulociens extra id q̄ agitur nascit obligatio. vt in l. is qui. ff. cōmo. Contrariaz opinionem tenuit

Federi. consilio. xv. Et istam opinionē putat Panoz. veriorē. quia vbi nō est cōsensus alterius. nō nascitur obligatio. vt in. l. in omnibz. 7 in. l. cōsensu. ff. de ac. 7 ob. Itē ibi deficit animus 7 intentio. que in huiusmodi sacramētis requirunt̄. vt in. c. ij. extra eo. Nec ob. iura allegata p̄ Jo. an. vt notat Se. in dicto capitulo nedum. quia dicta iura bene p̄bant. q̄ sepe aliquid inducitur extra id q̄ intendit̄. Sed illa loquunt̄ quando habebat animum obligandi se. 7 sic nō deficit animus. licet error fuerit in materia. Dic autē defuit animus 7 intentio que requirunt̄ in huiusmodi sacramētis. vt dictū est. Et quo potest inferri q si aliquis tenet filium alterius. quē credebatur esse filium vniuersi cum quo intendebat cōtrahere. q non contrahitur compaternitas illius. cum sit filius alterius. Et ita tenet Arch.

Nunquid autē vniuersitas possit cōtrahere istā compaternitatē. nā sepe ciuitates cōstituunt̄ syndicos ad hos actus. Panoz. vbi supra refert Federi. in dicto cōsilio. xv. cōsuluisse q nō. Nam nemo q̄ nō est baptizatus potest alium tenere in baptismo. vt nota. in. c. baptisate. de cōse. dis. iij. Sed vniuersitas nō habet animā. ergo nō est capax huius cognationis spūalis. p̄ hoc capitulum romana. §. vniuersitatē. 7. c. si sententia. de sen. ex. lib. vj. Sed Panoz. credit posse attentari. vt ipsi constituent̄ syndicos. efficiant̄ compatres. quia dispositio cōcepta in vniuersitate resoluit̄ vt cōcernat singulos de vniuersitate. si actus nō cadit in vniuersitatem. vt res nō careat effectu. Iste est textus notabilis qui facit ad multa in dicto capitulo si sententia. 7. c. nouerit. 7. c. gramem. de sen. ex. vbi excommunicantur singuli statuentes contra libertatem ecclesiasticam. licet statuunt nomine vniuersitatis. Opinio tamen Federi. videtur verior per predicta.

Quero an cōtrahatur compaternitas si leuans nō respondet. Archi. dicit q sic. vt probat textus in dicto capitulo nedum. qui loquit̄ de suscipiente. vnde ponderat suscipientē. nō responsionē. No. cōtra. Et dicit Jo. an. q p̄ Hosti. facit. vt sicut in baptizante requirit̄ verbum. sic in leuante. qui debet respondere. de cōse. dis. iij. parvuli. Sed nec debet annuere. s̄ debet dicere volo. Ita vt sit emissa cautio. Et hoc inferit q sicut mutus nō potest baptizare. Ita nec puerum tenere. vt dicto capitulo parvuli. Nam respōsio p̄tinet ad celebritatē sacramenti. de cōse. dis. iij. cū p̄ parvulis. Sed Archi. dicit q Hug. intelligit illud verbū. celebritatē p̄ solēnitatē. non enī omnia que dicunt̄ vel fiunt in celebratione sacramētōz sunt de ipsoz substantia. Substantia autē baptisimi est aqua 7 forma euāgelica. j. q. j. detrahe. Sed Se. vbi supra reducit p̄ dictas opiniones ad cōcordiā dices. q aut leuans nihil respōdet verbo vel signō. 7 tunc p̄cedit opinio Hosti. Aut nō rñdet verbo sed signis. 7 tunc p̄cedit opinio Archi. q autē mutus vel signis dicatur quis loqui. facit de spon. cum apud. Multi tamen summiste tenent. q respōsio patreoz nō sit de substantia quo ad cōpaternitatē p̄trahendā

turaliter. vide tñ ad p̄dicta qđ notat Asteñ. li. viij. ti. xix. de mēte Do. qđ ille qđ nō pōt generare. ppter defectū nature nō pōt adoptare. Sec̄ si nō posset generare. p̄t aliqđ accidēs supueniēs. vñ castrat⁹. i. caste nat⁹. i. naturalit̄ frigidus nō p̄t adoptare. Sed spado qđ cū gladio testiculos amisit. pōt. Qđ est notandū. z declarat p̄cedentia.

Vtr̄ cognatio legalis trāseat ad nepotē. i. filiū filij adoptiui. Rñ. Asteñ. vbi s̄. qđ sic. l. p̄t cōhabitationē. Nec tñ. p̄t hoc h̄mōi cognatio bz ḡd⁹. qđ in codē gradu attinet p̄ filio z nepoti.

Vtr̄ adoptiuus qđ nō trāsit in p̄tātē adoptātis possit p̄bere cū filia naturali legitima p̄is adoptātis. Rñ. Asteñ. vbi s̄. dicit Du. tenere. xxx. q. iij. in p̄ncipio. qđ adoptio qđ nō est arrogatio. nō impedit m̄rimoniū int̄ filios. Inno. etiaz videt̄ in hoc p̄sentare. Arrogatio vō ipedit dū durat. h̄ ea soluta nō impedit. S̄z Panoz. vbi s̄. dicit. qđ cōit̄ doc. z Spe. eo. ti. tenet qđ nō. Et p̄cludit panoz. qđ int̄ filios naturales adoptātis z adoptatā nō pōt cōsistere m̄rimoniū. qđ adoptata nō trāsiert in potestātē adoptātis. qđ nihilomin⁹ filia ē durante illa adoptōe. Hoc etiā tenet glo. in. d. c. vnico. qđ indistincte loq̄t̄ de adoptōe: nō distinguēdo int̄ arrogatū z adoptatū. Itē qđ et si nō trāscat talis in p̄tātē adoptātē. acq̄rit tñ ei qđā iura ex adoptōe qđ dissolunt̄ p̄ emancipationē. l. de adop. l. pe.

Vtr̄ fili⁹ alicui⁹ natural⁹ z legitim⁹ p̄bere possit cū filia mulieris arrogate a suo p̄re. Rñ dicit Asteñ. vbi s̄. qđ sic. Cū enī m̄r nemine h̄eat in p̄tātē sua. filia filie arrogate trāsiere nō p̄t in p̄tātē arrogātis. Et iō nulla cognatio exta ē int̄ ipm̄ z illā ex arrogatione m̄ris sue. ff. de adop. l. si p̄. Nō posset tñ tal⁹ p̄bere cū filia viri arrogati a suo p̄re. si habebat eā in p̄tātē sua qñ fuit arrogatus. Idē Do.

Vtr̄ filij adoptiui possint p̄bere int̄ se. Rñ dicit Asteñ. vbi s̄. qđ sic. sicut notat Du. xxx. q. iij. Ita. Sicut z spūales filij alicui⁹ int̄ se p̄bere p̄nt. z etiā spūales cuz adoptiuis. p̄ glo. in. d. c. vnico. qđ hoc nō inuenit̄ p̄hibitiū. Sedm̄ vō Do. distinguēdū est int̄ arrogatos z adoptatos. p̄ne dictos. Nam int̄ oēs illos qđ sunt in p̄tātē adoptātis p̄hibentur nup̄rie celebrari vsq̄ ad gradū p̄ legē p̄hibitiū. Et iō int̄ duos arrogatos ab eodē nō pōt p̄bi matrimonii. h̄ int̄ duos adoptiuos filios eiusdē patris adoptātis pōt cōtrahi. Ber. tñ. z Dir. vident̄ tenere indistincte p̄mā opinionē.

Vtr̄ si adoptiuus durate adoptōe p̄bat matrimonii cū filia legitima adoptātis. nunqđ matrimonii soluet̄. Rñ. qđā dicit qđ nō. eo qđ impedimētū est tpale. vt notat glo. in. d. c. vnico. Et h̄ op̄i. est Inno. vt refert panoz. in. d. c. vnico. Sed ip̄e tenet opinionē p̄nā. quā dicit se qđ cōiter doc. z Spe. Nec ob. qđ impedimētū sit tpale. qđ lz illud impedimētū sit tpale fm̄ se. inducit tñ p̄petuū effectū. Et ponit̄ exēpluz in glo. in. d. c. vnico. l. qđ iste nō pōt hodie p̄trahere cū hac cōiugata: cras viro mortuo poterit cōtrahere cum ea.

Vtr̄ fili⁹ adoptiuus p̄bere possit cū filia illegitima p̄is adoptiui. Rñ. panoz. vbi s̄. dicit qđ nō. vt qđadmodū filius illegitim⁹ nō pōt p̄bere cū sorore carnali legitima vel cuz alia p̄ sanguinea. Ita

nec cū filia adoptina. sicut nec etiā cuz filia spūali. S̄z Asteñ. z p̄nā. ex eo qđ fili⁹ illegitim⁹ non est in p̄tātē p̄is. z iō pōt copulari filie adoptiue patris. Cōcor. ho. Inno. Ri. z v̄d. z hec v̄t cōior opinio. **V**tr̄ int̄ matrē adoptatē. z patrē adoptatū: siue matrē. aliqđ cognō p̄bat. Rñ. fm̄ Tho. z pe. nulla de mā a doptōis z arrogatōis vide s̄. Adoptio.

Impedimentū. viij.

De impedimēto criminis. Sciendū qđ qđā crimina ipediūt m̄rimoniū p̄hendū. h̄ nō dirimūt p̄ctū. z sunt septē. P̄mū ē incest⁹. ex de eo qđ co. p̄lan. c. j. Sedm̄ ē de illo qđ infect⁹. p̄nā v̄roz. xxxij. q. ij. admonere. z c. infectores. Terciū qñ qđ rapuit sp̄saz alteri⁹. xxvij. q. ij. statutū. Quartū qñ qđ insidiādo m̄rimoniū p̄nā filiū de sacro fonte suscepit. vt posset v̄rozē p̄nare debito p̄iugali. xxx. q. j. de eo. de hoc dictū est s̄. Impedimētū. vj. Quintū qñ qđ infect⁹ sacerdotē. ex de pe. z remi. qđ p̄sbyter. z ibi panoz. in verbo p̄uict⁹. dicit fm̄ v̄nā expositionē: qđ infect⁹ sacerdotē nō impedit p̄bere. nisi p̄us sit p̄uict⁹ in foro p̄tēnsio. Sextū est solennit̄ penitēs. xxxij. q. ij. de his. z c. antiq̄. Septimū cū qđ monialē scient in v̄rozē accepit. xxvij. q. j. hi vō. Si tñ timeret̄ de incōtinentia. dz eis ep̄s p̄cedere licētā nubēdi. Tñ fm̄ v̄d. sufficit licētā p̄rii sacerdotis. Immo de p̄suetudine nō seruat̄ iste rigor petendi licētā. Idē monial. Archi. tñ flo. z De. de pal. in. iij. ponunt p̄dictam opinionē. h̄ magis declinat̄ in h̄ac. videlicet qđ sine disp̄latōe nō lz inuoluto aliqđ dictoz criminū p̄bere vel debitū petere: nisi ep̄s disp̄set. Nec valet p̄suetudo in p̄nā: nisi constaret qđ ep̄i longo tpe hoc scietēs dissimularēt. Als p̄nā facietēs peccant mortalit̄. Et de his septē extat̄ v̄. P̄sbyter. v̄rozēq; necans. natiq; patrin⁹. Incestus. raptor. solennis nō sociant̄.

Vtr̄ que sunt crimina qđ dirimūt m̄rimoniū tā p̄ctū Rñ. solum duo. P̄mū si v̄roz fuit machinata in mortē alteri⁹ cōiugis. vt ip̄si efficiat̄ v̄roz. z cū effectu occiderit virū vel econuerso. Sedm̄ si viuente v̄rozē dederit fidē alteri vt illam duceret. mortua v̄rozē vel econuerso. S̄z p̄ declaratōe p̄dictoz Panoz. in. c. j. de eo qui du. in ma. dicit. qđ iura vario mō loquunt̄. S̄z p̄cludēdo veritatē dicit. qđ aut solūmodo p̄cessit adulteriū z nō impedit̄ m̄rimoniū sequēs. vñ alio nō interueniētē. qđ pōt ducere in v̄rozē illā. quā p̄us polluit in adulterio. vt est tex. in. c. significasti. de eo qđ duxit in ma. Aut qđ p̄rit cū muliere. sup̄stite p̄ma v̄rozē. nec ad alia fuit p̄cessum z solus p̄ctus m̄rimonij nō impedit̄ matrimonii p̄bi mortua v̄rozē. Et idē esset si nō p̄risset de p̄riti. h̄ dedisset fidē de p̄hendo post mortē p̄iugis. vt ē tex. in. c. si. de eo qđ du. in ma. Aut cū p̄ctus m̄rimonij fuit mixtū adulteriū. Et tñc. aut fuit cū ignozātē. z tñc pōt int̄ eos eē m̄rimoniū p̄ mortē p̄iugis. vt ē casus in. d. c. j. Et itelligit̄ hoc qñ sup̄inducta toto tpe ante mortē v̄rozis p̄me ignozauit. Si aut̄ cerciorata de vitā p̄me p̄iugis p̄misit se cognosci ab illo. non p̄nt aplius cū h̄ie in maritū. Ad hoc. d. c. fi. Et sequunt̄ doc. in. d. c. j. Idē p̄ctā

Impedimentū. viij. ratione legali qđ sit adoptio... nō pōt p̄bere cū filia naturali legitima p̄is adoptātis... Rñ. Asteñ. vbi s̄. dicit Du. tenere. xxx. q. iij. in p̄ncipio. qđ adoptio qđ nō est arrogatio. nō impedit m̄rimoniū int̄ filios. Inno. etiaz videt̄ in hoc p̄sentare. Arrogatio vō ipedit dū durat. h̄ ea soluta nō impedit. S̄z Panoz. vbi s̄. dicit. qđ cōit̄ doc. z Spe. eo. ti. tenet qđ nō. Et p̄cludit panoz. qđ int̄ filios naturales adoptātis z adoptatā nō pōt cōsistere m̄rimoniū. qđ adoptata nō trāsiert in potestātē adoptātis. qđ nihilomin⁹ filia ē durante illa adoptōe. Hoc etiā tenet glo. in. d. c. vnico. qđ indistincte loq̄t̄ de adoptōe: nō distinguēdo int̄ arrogatū z adoptatū. Itē qđ et si nō trāscat talis in p̄tātē adoptātē. acq̄rit tñ ei qđā iura ex adoptōe qđ dissolunt̄ p̄ emancipationē. l. de adop. l. pe.

at sola occasio. q. est nimis remota.

Utz vxor possit petē debitu a marito q ea tradidit adulerandam p sanguineo marito. Rū. fm Ri. vbi s. q aut illa mli fuit a p sanguineo marito cognita p coactionē absolutā. Et sic nullū factū ē p iudiciū mlieri. d. c. discretōz. vbi hī q sine culpa sua non dz suo iure p nari. Aut p coactionē q est p metu cadentē in pstantē vxor. tū c mortali peccauit z incestū pmissit. Credo tū q i detestōnē: iniquitatē vxor. mulieri nō ē infdictū a vxore debitu petē. z vir petē tenet reddere. Si aut nō fuit inducta: nisi p leuē metu. credo q nō ē sibi licitū debitu petē. Si vir petat. n tenet reddē. q pt ei illd aduleritū obijce

Utz aut vir possit ab vxore p dicitā petē debitu Rū. fm Ri. vbi s. q nō. p p dicitā affinitatē inter ipm z vxorē. de sua voluntate z pcepto. Et ipso ad hoc eā cogēte. vñ nō min⁹ vñ sibi p iudicare illa affinitas q si cōcubisset cū p sanguinea vxoris sue. q nec hoc faciēdo. tāntū p iudiciū vxorē fecisset qntū sibi fecē ipaz iuitā. p pō p sanguineo aduleritū dā ē dēdo

An aut vxor possit denegare marito incestuoso petenti debitu. Rū. panoz. in. c. trāsmisse. de eo q co. plan. vxor. refert Ho. dice q sic. freta aucte dñi xxij. q. i. c. dixit. Dicit tū q si vxor semel peti debitu: tenet postea reddē qli videat recōciliatio facta. Sz. d. An. z. d. Car. tenet oppositū. Et meli⁹ fm panoz. nā in casu isto nō pnat exactione debiti cōtēplātoe vxoris s. p p attrōcitatē delicti. Jō nō pōt sibi hāc penā remittē. nec etiā exigendo debitu videt sibi velle remittere.

An aut incest⁹ cū p sanguinea vxoris impediāt mīmoniu. Rū. fm Ri. vbi s. q talis incest⁹ non soluit vinculu mīmonij. tū incestuosus amittit ius petēdi debitu ab vxore: attinēte illi cū q pmissit incestū. et de eo q co. plan. c. i. Et etiā ab vxore nō attinēte illi. cū q cōmisit incestū. d. c. trāsmisse. Tenet tū reddē debitu. Post mortē tū vxoris nō licet sibi aliud mīmoniu p hēre. d. c. i. z. d. c. trāsmisse. Dispēlat tū cū eis. si essent iuuenes. Et si dicat cū maius pctū sit cognoscē p sanguineā ppriā q vxoris. qre incest⁹ cū p sanguinea ppriā nō ipedit mīmoniu nec exactionē debiti. Rūdit Ri. q nō tū iniuriat mīmonio marit⁹ p incestū cū p sanguinea ppriā q cū p sanguinea vxoris. Nec p incestū cū p sanguinea pbit affinitatē cū vxore. sicut pbit per sōm. Et iō nō licet pnat iure petēdi debitu ab vxore: pgnoscēdo p sanguineā ppriā sicut p sanguineā vxoris. hec Ri. Et licet dicitur ei? elicit. q nec etiā cōmittēs incestū cū p sanguinea ppriā. pbibet matrimoniu p hēre. Sicut nec. pbibet exigē debitum Jdē Archi. flo. Silt si qd cognosceret affines vxoris: poterit exigere: ac etiā posset post mortē vxorē contrahere matrimoniu.

Querit. nūqd possit dispēlari cū incestuoso sup exactionē obiti. Rū. doc. dicūt q sic. vt fferet panoz. i. d. c. trāsmisse. Nā si ecclia dispēlat vt possit p hē de nouo. vt nō. in. d. c. i. fori? poterit dispēlare. vt post pētū possit exigē. Et hoc subsistente cā. puta. Inuētus. hec panoz. Jdē videt etiā vbi als ti meref de in cōtinētia. Et loqf de epō. qz de papa nō esset dubitādū. Et sic pt fieri rta general. q tā in incestu q in voto vel i hōdi vbi timeref de in cōtinētia q ad exactionē debiti ep s pt dispensare.

Et ex p dicit inferit panoz. vñū mirabile in. d. c. discretōz q marit⁹ z vxorē s affines. z nihilomin⁹ exercef mīmoniu ad petitionē illi? q nō fuit affinitatis psciūs. **U**tz liceat viro vxorē adulterā occidē. Rū. hoc p ptingē dupl. Primo mō qz p iudiciū iudicis pcurat occidi. Et hoc licet facē amore iusticie nō liuore vindicte. Secdo mō qz ex iudiciū occidit eā vel facit occidi. Et hoc nunqz lz fm legē diuinā. fm aut leges ciuiles. pū lz occidere filiā ut adulterio depēnsā. h nō marito. lz forte dolor mariti sit maior. vt i. l. nec i ca. ff. de adul. q lex reddat rōnē diuersitatis. Dicit em. Jō aut pū. nō marito mulierē z oēm adulterū pmissum ē occidē. qz pletūm pietas pni nois piliū p liberz caput. Letex mariti calor z ipef facile deseniētis fuerat refrenā dus. Et ex illa lege inferf q q pt inflicē: multo magis pt p mēliis afficē z vberare. Qd facit ad statuta q pmittūt aliqs occidi ipune. Et vide Bar. in. l. qd ait. ff. de adul. vbi dic. q in aliq hō loc ē statutū q liceat viro occidē adulterē depēnsū cū vxore sua. Et nō solū lz pū occidē adulterē. si inueniat i ipa turpitudine. h etiā si inueniat i rebz venerz p. l. qd ait. s. all. Et glo. singulari ibi dicit. q res venis sē aūcedētia ipm scel⁹. s. apparat⁹. colloquia loc⁹ cōstitut⁹. cōiunia. basia. fact⁹. Nā ab ipsis. ar. sceleris indicit. vñ v. Disus z alloquiū. tact⁹ post oscula factū. hec glo. Ex q glo. Bar. dicit. q stāte p dicitō statuto. Lerte intelligit depēnsus i adulterio si repiat cū vxore i camera i p dicit rebz venerz Et nō illa talia p patoria venerz. qz p illa z p alia venisilia pbat adulteriu. Et ex illa. l. qd ait. Bar. inferf. q i maleficijs dicit fieri in cōtinēti. qd sit vno ipetu. lz duret p horas illa rixa. de hoc vide s. singularia Ex cōdicatōe. xvij. z. c. Dos. vide etiā Bar. in. l. impator. ff. de sta. bo. vbi dicit. q pū lz inflicē filiā adulterā etiā pgnatē. Ita tū pū lz occidere in hoc casu vt adulterē occidat z filiā suā secū in domo sua vel domoviri. vt. d. l. qd ait. z. l. nihil. ff. de adulte. z sic i vno releuat z i alio gūat. nec curatur hoc casu. vtz q occidit sit vilis nec ne. vt nōt Ly. in. l. grace. l. c. n. Sec⁹ i eo q occidit a marito. oz em q sit vilis p dicitōis z inētus i rebz venerz in domo ppria sua. vt. ff. e. l. marito. Et sic dz itelligi. d. l. grace. Nec vera nulla denūciatōe pmissa. als scus. vt nō. i autē. si qd. l. c. vbi Ly. dicit q p denūciationē marit⁹ pt occidē adulterē etiā si nō inueniat eū i rebz venerz. dū mō sit vilis psona als n. Nā si nō vilē psonā inuēta in actu venerz nō lz occidē: min⁹ licebit. p colloquiū z denūciationē. q ter in sepi fieri dz i pntia triū testū fidedignoz: z postmodū si marit⁹ inueniat adulterē cū vxore sua vel vxorē vel adulteri aut in popina in domo sua aut in suburbijs sine periculo eū perimat.

Impe dimētū. ix. De dispē cultu. s. qñ fidel' pbit cū infideli. vt in deo vel pagano Et in istos nō pt eē mīmoniu. Sponsalia tū posset fidelis cū infideli p hē sub p dicitōne. vt si infidelis p uertat ad fidem. xxvij. q. i. caue. z. c. l. s. Dec Directoria.

Sed nunqd inf xpianos dispar cultus impediāt mīmoniu. Rū. fm Do. q nō. qz pōt esse matrimoniu inf ex cōdicatū z catholicū z qlemcūqz berē

secum: ad qd trahit psona inuita. Et talis coactio qm no pntit in mrimoniū: nō efficit illd. Quedā autē est coactio pditionalis. Et ista sit p metu: qm scz qd pntit timore alicui mali. Sup q sic distinguit. Nā duplex est metus. Quidā cadit in pstantem virū. et iste excludit mrimoniū. ex eo. platum. et c. ad audiētā. et ex de spon. veniēs. el. ij. Quidāz vo metus est insufficientis. s. q nō cadit in pstantem virū. Et iste non excludit mrimoniū. ff. eo. neqz timorem.

Quis autē est metus q cadat in pstantē virum. Rñ. q druplex. Pām metus mortis. Secōs cruciatu copons. et eo. cū dilect. Tercius metus stupri et qrtus seruitutis. d. l. neqz timorē. Et ibi addit q idē est de metu vinculoz. Secus de metu infamie: seu verationis. s. q nō cōphendant sub aliq pdictoz. Addēdo q nō differt vtrū pdicta quoz fiant. siue in persona. ppria. siue liberoz. vt in. l. isti quidē. ff. e. Siue vxoris. vnde v. Excusare metus hos posse puta. qz nescis. Stupri: siue star. vberū atqz necis. Nota tñ glo. in. d. c. cū locū: q est multū notanda. q minor metus excusat mulierē q masculū. qz fragilioz est rōne sexus. Ideo dicendū q ex pte mulieris requirit metus. q potest cadere in cōstantē mulierē.

An autē teneat mrimoniū si mulier cōtrahit ex imperio vel pabus pncipis. Glo. singularis in c. si. q de. vel vo. iuncto ter. dicit q regis vel pncipis iperū nō iducit iustū metū. In cōtrariū tñ fat. l. si. c. qd me. causa. Jo. an. dicit. q si rex psumit tyrānicē tractare nō pntes suis pceptis seu pabus. et tunc satis pbatut iustus metus. Qd nota singularitē fm Panoz. in. d. c. si. Et idē sentit Bar. in tractatu de tyranno.

An autē mrimoniū sit nullū: si intuent metus: vel coactio q posset cadere in cōstantē virū. Glo. cōiter tenuerunt q in pdicto casu ipso iure: mrimoniū est nullū. vt recitat Panoz. in. d. c. cū locuz quā dicit esse cōem opinionē doctoz: pter Car. q in. c. abbas. qd me. cā dicit. q mero iure tenet. licet veniat rescindendū actione qd metus cā p regulā generalē. qz oia q fiunt p metū tenēt. Sed panoz. dicit. q semp securus fuit opinionē cōem. p hoc videtur ter. aperr. in. c. significauit. de eo qui du. in ma. vbi tenet scdm mrimoniū non obstante pmo p metū cōtracto. nulla petita rescissione pons. ad hoc facit. d. c. cū locū. dum dicit. q plena debet securitate gaudere. Nā verbū. debet. de sui natura importat necessitatē: vt dicit glo. in de. attendētes de sta. re.

Quare autē regularit teneant q fiunt p metū et non sic in mrimonio. Panoz. post Bal. dicit. q in mrimonio reperiunt tria bona. s. fides. ples et sacm: que oia metus intercedens hz excludere. Nam pmo mrimoniū est sacm quia significat vnionē intē xpm et ecclesia. vnde sicut xps voluntarie assumpsit carnē humanā. ita et mrimoniū illaz vnionē significans. debet esse voluntariū. vt signū correspondeat signato. Secōdo metus impedit pcreationē sobolis. qz ppter displicentiā nō intēdūt ad pcreationē plus. Tercio est p bonū fidei. nā ppter

metū et inuitas nuptias defacili coniuges labunt in adulterium. Et sic in summa omnia clamant libertatem.

An autem in captiuitate positus vel in carcere possit dhere mrimoniū. vide s. Accusatus.

Quid si mulier post psumum coactū: mox trahit in domo mariti. Rñ. fm v. q si mulier que allegat metū steterit p annū et dimidiū cū marito. aut etiā minor tpe. dū tñ rātū sit: q iuxta arbitriū boni viri psumendū sit p psumu: nō dz postea au diri. ex de spon. ad id. vbi hf ex illo ter. q mrimoniū p vim psumū: cohabitatio spontanea pualet. Et loquit de qdā puella. xj. annoz. q p suū nutriciū cuiusdā thentonicū fuerat tradita. et vbi papa dicit. q quis. xj. ānos hūs: ab initio iuita fuisset tradita et renitēs. tñ qz postmodū p annū et dimidiū sibi cohabitās psumisse videt ad ipm est cogenda redire: nec de cetero recipiēdi sunt testes. vbi dicit Panoz. fm Do. qz in ter. fiat mētio de āno cū dimidio. tñ nō est necessaria tanta cohabitatio. qz vbi narrat facti ptingentia. h sufficit si pueniat ad etatē legitimā. et captata opportunitate fugiendi: non fugerit. nec requirit copula carnalis. vñ ex quo sponte cohabitauit cū viro videt approbasse mrimoniū. p hoc. c. vnicū. de despo. impu. li. vj. Index tñ hz plderare qntitatē more et opportunitatem fugiēdi. Et si interim intercessit copula: oīno psumit p psumu: nisi pbarēt p vim extorta. vt in c. cōsultationi. de spon. Et addit Dir. q hoc veruz nisi ante et post carnis copulā reclamasset. qz tunc nō esset sibi audiēta denegāda. d. c. psumatōi. Sz vbi nō apparēt de reclamatōe: psumisse psumitur in fauorē mrimoniū si carnalitē cognita fuit. Sic itellege. ex q ma. ac. pos. c. insup. vñ v. Effuge cū poterit: ne psumisse puter. Si tñ talis coacta fuerit p vim absolutā: siue metū sufficientē. nō est mrimoniū. Sz si nō sufficientis fuerit: tunc in iudicio quidē exteriori psumet p mrimonio. Si tñ vere non pntit: nō est mrimoniū.

Quid at si dolus dat cām mrimonio: an teneat Glo. in. c. cū dilect. qd me. cā dicit. q tenet mrimoniū. hz dolus det cām psumū. Sed Panoz. dicit hoc limitandū nisi tantus et talis esset dolus qz ha buisset tollere cōsensum. Et facit p hoc. c. cū locū. de spon. Et Inno. in. d. c. cū dilectus. post glo. illā singularē. q qrtidie allegat dicit. q dolus q nō cadit in cōstantē virū: nō hz impedire religionis ingressum. Et de tali loqē ibi ter. Secus vbi infuerit dolus q psumissimos hiet fallere. Qd nota. Et facit p limitatōne eoz q dicta sunt s. Diuortū. f. An cā falsa habeat viciare religionis ingressum.

Quid si ad psumu coactū apponat iuramentū. Rñ. fm De. tale iuramentū in foro qdem iudiciali dicit nō fuisse obligatorū. tñ in foro pscie cōsultendum est qd impleat iuramentū vel saltē p supiorē impetret absolutionē.

Utrū cōsensu coactus: ex pte cogentis faciat mrimoniū. Rñ. fm doc. q nō. qz mrimoniū clari dicare nō pot. Si tñ postmodū pntiret: essz mrimoniū. dūmō cogens adhuc in suo psumu māneret. Secus si mutauit voluntatē.

Vertical text in the left margin, likely a commentary or gloss, partially obscured and difficult to read.

compellitur profiteri. Ad quod dixi in muliere. q̄dam non admittunt. quia mulier non excusatur ab ignorantia iuris vltra masculos. nisi in casibus a iure expressis. vt est textus satis notabilis in l. si. c. de iur. et fac. ignoran. Panormitano tamen plus placet dictum Cal. ar. dicti. c. j. extra eo. et eoz que supra dicta sunt. Nam videmus q̄ mulier solummodo dando licentiā. non compellitur continere vt in dicto capitulo primo. Secus in masculo. vt in dicto capitulo qui vxorē. Nam ille tex. non dicit q̄ maritus ibi vouisset continentia. sed q̄ solū pmisit intrare monasteriū. Et per hoc compellit etiam ipse intrare. ex quo est inueniens et suspectus de incōtinentia. hec Panor. in dicto capitulo pmo. Nota etiam Panormita. in dicto capitulo quidā q̄ si quis intravit religionē. et etiā pfitendo vxore inuita. et ei fuit postea restitutus: non compellitur mortua vxore: monasteriū intrare. matrimoniu tamē contrahere nō debet. Si tamē contraheret: tenet matrimoniu. licet peccaret mortaliter. Si tamen in vita vxoris nō reuocat. non pōt post eius mortē exire. vt dictū est supra. Et quo infert Panor. in dicto capitulo quidāz. glo. ibi male dicere. eo q̄ dicit istum peccare. si nō perficiat votum post mortē vxoris. Nam votū fuit nullum respectu ingressus monasterij. cū tunc non haberet habilem consensum ad se obligandū. Requirit ergo consensus de nono. Et hec opinio plus placet panor. q̄ opinio. d. An. qui dicit tutius esse tenere q̄ matrimoniu istius contractū post mortē vxoris: non teneat. quia licet hoc votūz dicat simplex. tamē ex quo fuit determinatū ad certā religionē approbatam. videtur solemnizatū. Et sic possz limitari fm eum. c. vnicū. de voto. li. vj. vt intelligatur de voto omnino simplici: nō determinato ad certam religionem. Sed hoc nō placet Panor. quia dictum c. requirit vt votū solemnizet per p̄fessionē tacitā vel exp̄ssam. Et sic requirit: q̄ iste vouens sit effectus religiosus. Sed in casu nostro votū istius respectu p̄fessionis fuit nullū: nec fuit effectus religiosus. Alis papa mandasset post mortem vxoris eum debere compelli ad repetendū monasterium vt facit extra eo. ex parte. Secus tamē dicendum si vxor dedisset licentiā marito vt intraret religionem. Nam tunc teneret ingressus. vt dictum est. Si vō vxor non contradixit. s̄ dissimulauit. neq̄ maritū reuocauit. Merito post mortē vxoris non potest maritus redire ad seculū. Sed in pmo casu vxor contradixit et reuocauit maritū. Et sic soluta fuit obligatio: si qua erat cū monasterio.

Vt quia votū ex cōstitutione ecclesie est annexū ordini. vt in dicto capitulo vnicū. Querit. vtrum omnes ordinati etiā cōiugati teneant ad istud votum. Rñ. fm Dir. li. j. q̄ differentia est inter ecclesiam occidentālē et orientālē. In hoc q̄ in duobus cōueniunt. et in duobus differunt. Conueniūt pmo in hoc. quia vtriq̄ possunt cōtrahere matrimoniu in minoribus ordinibus cōstituti. xxxij. dist. si quis. Secō pueniūt. quia nec apud nos nec apud grecos in sacris ordinibus constituti possunt p̄bere matrimoniu. Nec potuerūt a tpe apostolorū. Et

si contrabant: nō est matrimoniu. Hoc patet ex sexto synodo: que in oriente fuit celebrata et regulā statuit eis. xxxij. di. nicena. et d. c. si quis. et lxxxiij. dist. cū in p̄terito. Differūt autē greci a nobis. quia ipsi siue sunt cōiugati siue nō. pmouent ad sacros ordines. non p̄missa cōtinentia. xxxij. dist. quoniam. Sed occidentales nunq̄. pmouent nisi p̄missa cōtinentia tacite vel exp̄sse. xxxij. di. c. j. Secundo differunt. quia orientales in sacris ordinibus constituti licite vtunt matrimonio cōtracto ante sacros ordines. Sed in sacris ordinibus contrahere non licet. extra de cleric. coniu. cum olim. Occidentales vero non possunt contrahere matrimoniu: ex quo sunt in sacro ordine. extra de clerico cōiug. ca. pmo.

Quare greci nō peccant. non obseruando continentiam: licet sint xp̄iani et sub potestate pape. q̄ viacum concilio voluit dictis grecis et alijs iudicare continentiaz. Dic fm Panor. de mente doc. in dicto capitulo cū olim. q̄ papa approbavit: tacendo mores eoz. quia ex quo illa lex non erat de necessitate salutis. nō fuit recepta ab istis grecis p̄ longa tempora: papa sciente: et transgrediētes nō puniente. Illa lex nō ligauit eos. pro hoc facit qd notat glo. singularis in capitulo quia circa. de consang. q̄ tolerantia et dissimulatio principis in actu de iure prohibito: inducit dispensationem. Et hoc intelligit. d. An. quando constitutio pape a principio non recipitur. ipso pape sciente et tolerante. Et tunc tolerantia excusat a peccato. Si vō a quibusdam a principio recipitur. et a quibusdam non. tunc tolerantia nō excusat a peccato. Sed panor. limitat hoc dictū. quando maior pars populi recipit. Nam tunc minor pars peccat. Secus ecōtra. Et ex hoc nota pulchrā theoricā q̄ vbiq̄ lex generalis recipitur in vsu a certo genere personarū: ab alio vō nō. Non recipientes nō peccant. saltē per longa tempora. Ad hoc. iij. dist. leges. Secus dic. si in eodem genere personarū maior pars recipit. Nam minor pars. non videtur tunc excusabilis per taciturnitatē superioris. sed potest habere locum. quod dicit. extra de p̄ben. cum iam dudum. Ibi multa per patientiam tolerātur et. Et his etiam potest colligi alia theoricā. q̄ etiā lex precepti tollitur. si moribus vtentium non recipitur. licet aliud sentiat Hostien. Sed intellige dictum Hostien. quando est lex principis: inducens ex natura sua peccatum ex contrauentione. vt quia concurre cum lege diuina. Alia solutio notabilis dari potest. vt dicamus q̄ papa etiam etiam maiori parte concilij. non potuit iudicare continentiaz certo generi personarum post promotionem: eis resistentibus. quia continentia est res que potest persuaderi: imperari autem non. xxxij. questio. f. integritas. Fuisset enī iudicare vitam valde arduam et strictiorem clericis promouens contra notā. in. c. gesta. lxxxiij. dist. et in regula. qd omnes tunc git. de reg. iuris. libro sexto. Et ita est. nam ecclesia orientalis non emisit. sed nec admisit votum continentie. et non se voluerunt obligare voto. nec voluerunt approbare. vt supra in dicto capitulo

[Marginal notes on the left side of the page, partially cut off and difficult to read.]

dicta aliquor. Et si deponit mortem: debet vxor expectare p annū 7 postea contrahere. Aliter contrahens potest puniri de adulterio. Tamē Lan. phi. 7 Hof. dicunt nō esse necesse: sed satis est fm eos q de morte mariti cōstet vere vel verisimilif. puta q: nauis in qua erat maritus passa est naufragiū 7 omnes dicunt mortui. Idē sentit Vin. dicens: q non solum p nunciū: sed etiam per litteras 7 alias p bationes pōt mulier certificari. Nota tamē q p quātācūq; absentia maritorum non dissoluit matrimoniiū p tractum per verba de presentia: etiā si ignoret de vita; vel morte eorū; ac etiā cōcurrente iuuenili etate cōiugū. Secus in sponsalibus de futuro. vt in. c. de illis. de spō. nec quis psumitur mortuus: licz habita diligenti inquisitione ignoretur vbi sit. Nam quis psumitur viuere posse p. l. annos. vt in. l. si. l. de sa. san. ec.

Quid si primo reuerso: mulier permittit se cognosci a secūdo scienter. nūquid pūm? compellit ipam recipere inuitus? Dg. dicit. q non: siue faciat hoc ex iure ignorantia credens hoc sibi licere: siue scienter. Quid si cōtrahat cū aliquo credens virū suū viuere: qui reuera mortuus est. nūquid est matrimoniiū? Rñ. Dg. distinguit. q si illa credebat sibi licere 7 contraxit cum alio: primo mortuo. matrimoniiū est. Si nō credebat sibi licere: nō est matrimoniiū: q nō maritali affectu: sed adulterino sibi copulauit secūdū. Idē de illo qui contraxit cū aliqua quā putabat cōsanguineā: et nō erat. Alij tamē dicūt matrimoniiū esse in hoc casu: nō distinguēdo vtrum cōtrahentes credant sibi licere: vel ne. hanc vltimā opi. sequit Dir. li. j. Idem Jo. et Archi. Et hoc quidā intelligunt verū: nisi cōstet q pūm credens impedimentū esse: nō intendebat contrahere. Nam si non sit intentio: non est matrimoniiū. extra de spon. tua.

Impedimentū. xij. De publice honestatis iusticia.

Quid sit? Rñ. fm Tho. in. iij. dist. xij. est p pinq; ab ecclesie institutione pueniens: robur trahens ab ecclesie institutione propter eius honestatem.

Quādo aliqui inter se sponsalia contraxerunt nullus de cōsanguinitate sponsi pōt habere sponsam illā in vxorē: nec aliqua de sanguinitate spō se: pōt habere spōsum illū in virū. extra de despō. impu. p tenebat. extra de spon. iuuenis. r. c. ad audientia. Et durat hec p batio vsq; ad quartum gradū ipōz panguineoz. extra de spon. c. spōlaz vbi dicit Panoz. q hoc pcedit tā in sponsalibus de futuro q etiā de p sēti. 7 fortius fm doct. Nam maior honestas est vt nō ducat sponsa de p sēti: qū q vinculiū matrimoniale cōtractū est q sponsa de futuro. Superueniēte vō carnis copula inter eos oritur aliud vinculiū. s. affinitatis. vñ omnes panguinei mariti sunt affines vxoris 7 ecōuerso extra de consan. q sup his. Et durant hec vincula etiā post mortē alteri. vt in. c. j. eo. ti. li. vj. Sis ergo caut? maxime i impetrāda dispensatiōe. Nā

qūq; orit p blica honestas sine affinitate. Quāq; affinitas simul cū honestate publica: vt p3 ex dictis Quāq; affinitas sine publica honestate: vt si citra sponsalia seu matrimoniiū quis cognoscat mulierē. Nā inter eū 7 panguineos mulieris affinitas oritur 7 ecōuerso. vt in. c. discretionē. de eo qui cō. p san. vr. Nec orit hoc casu publica honestas.

An autem in dispensatiōe sit faciēda mentio specifica de affinitate et publica honestate vbi sūt coincident. An vō sufficiat facere mentionē de affinitate? Rñ. Panoz. in. c. nō debet. de p san. concordando opinionēs dicit. q si publica honestas necessario pprehenditur sub affinitate: satis est de affinitate fecisse mentionē. Et sic procedit glo. in dicto. c. nō debet. Exemplū. Si impetro dispensationē: vt liceat mihi ducere vxorē panguinei meij defuncti: non obstante affinitate in tercio gradu. nā ex quo feci mentionē q fuerat vxor: cōsanguinei mei: cōsequēter feci mentionē de publica honestate. Et sic p psequentiā videt sublata virtute dispensatiōis. Si vō nō cōprehēdit ex narratiōe verbor. vtpota. Impetraui dispensationē: vt liceat mihi ducere. l. vxorē. nō obstante q sit mihi affinis in tercio gradu: nō valet dispensatio si vltra affinitatē erat publica honestas: ex quo d ea nō fuit facta mētio exp sse vel tacite. Nā affinitas pōt p trahi sine matrimonio: vt dictū ē. Nota tñ q antiquitus fuerūt due spēs hui? iusticie publice honestatis. vna que cōtrahēbat ex secūdis nuptijs. vbi gfa. Petr? habebat vxorē quo mortuo eius relicta cum alio p traxit: ples nata de secūdo viro. olim nulli panguineo pūmi viri poterat cōiungi. Et hec spēs est hodie sublata de medio dicto. c. nō debet. Alia est que p trahit ex sponsalibus de futuro. de q dictū est s. Et hec remanet.

Quid si spōsalia de iure nō tenentur? Rñ. Si spōsalia fuerūt pura 7 certa. etiā si fuerit nullā rōne panguinitatis. affinitat. religiois. frigiditatis. aut alia quis rōne. orit publice honestatis iusticia ad dirimēdū sequētia spōsalia vñ m fimonia nisi fuerit nulla rōne p sensus. vtpota qz ambo vñ? ē infans vel furiosus. rē de spon. c. vnico. li. vj. Ex quib; habes q monachus p trahit impedire panguineos suos ne p trahāt cū aliqua panguineaz: cū qua ipse monachus p traxit spōsalia de facto. Nota etiā de. de pal. limitantē id qd dictū est d defectu p sensus qz hoc verū quādo defectus p sensus est apprensus: vt in pueris 7 amētib;. Secus esset qū esset latēs sic in illo q p trahit nō aīo p trahēdi. h; decipiēdi: qz tūc orit publice honestatis iusticia qz ecclesia instituit istud impedimentū ppter apparentiam honestatis. Et ideo impedit quia de intentione non potest sciri. Nota etiā glo. singularem in dicto. c. vnico. q licz supueniens affinitas dissoluat sponsalia de futuro. Supueniens tamē iusticia publice honestatis. ipsa sponsalia nō dissoluit 7 merito. secunda em sponsalia tollūtur per publice honestatis iusticiam ex pūmis inductam. Non ergo ex secundis potest esse honestas: que tollat pma spōsalia.

Quid autem si sunt nulla ratione consensu in

Vertical text in the left margin, partially cut off and difficult to read, likely containing commentary or references.

Impedimentū. xiiij.

De affinitate. et prabitur affinitas etiā per fornicariam copulam. extra de eo q̄ to. p̄san. vt. sine. c. discretionē.

Quid ē affinitas? Rñ. fm Hosti. est. p̄nitas siue attinētia vni? p̄sone ad aliā p̄ueniens ex carnali copula: omni carēs parētela. scz p̄ se: licz p̄ accidēs aliē eē posset q̄ p̄ accidēs p̄t licite et illicite p̄misceri cōsanguinitas p̄sanguinitati. et affinitas affinitati. et cōsanguinitas affinitati: vt in incestu Loth cum filiabus. et Caroli magni cum sorore ex qua genuit Rolandum filium et nepotem. Et ipse pater et auūculus quia frater matris. Nec De. de pal. Qui etiam addit: q̄ affinitas est tanti vinculi adeo q̄ si resurgeret frater meus qui fuerat vxoratus quū ipse non sit maritus amplius ip̄i? mulieris: tamē illa mulier est mihi affinis. vnde et in patria erūt cōsanguinitates et affinitates. Et ideo Panor. in. c. fraternitatis. extra de fri. querit. nūquid Lazarus resuscitatus recuperet vxorem et filios et alia bona. Idem queritur: an prius baptizatus resuscitatus iterum debeat baptizari. Idē de ordine et p̄fessione religionis. Item si aliqua reliquerūt ecclesijs. nūquid possint reperere. de quo vide per glo. et Archi. xxxij. q. viij. c. ij. et per Jo. an. in dicto. c. fraternitatis. post Bar. bñ. Et videt cōcludere q̄ ea que imp̄mūtur anime nō perderint. Et sic non est opus tractare de recuperatione. Exemplum. In ordine. Baptismo. et alijs sacramētis: in quibus character imp̄mūt anime. Idem in professione: non quia professioni imp̄matur character: sed quia obligatio inde orta: deo acquirit. In alijs vō que inherēt corpori: tenet q̄ si vere fuit mortuus nō recuperat bona de rigore. Secus si credebatur mortuus et nō erat: vt quia reperitur viuus in monumento. Idem in casu duhij. Bar. tamē in. l. j. c. de sa. sanc. eccle. dicit q̄ talis mortuus d̄ iure recuperat bona. vide s̄. Ecclesia p̄mo. et dic vt ibi.

Quot sunt genera affinitatis? Rñ. fm Directoriam li. primo. tria sunt. Sed primum genus bodiet̄n̄i habet p̄hibitionem. extra eo. nō debet. Sed nota quatuor regulas pro declaratiōe hui? impedimēt̄i. Prima est. q̄ p̄sone de qua queritur post carnalem copulam facit primū genus et gradum affinitatis. Juxta gradum cōsanguinitatis inter virum et cōsanguineos vxoris. Et inter vxorem et cōsanguineos viri. extra eo. q̄ sup̄ bis. Secunda regula q̄ quoto gradu quis distat a p̄sanguineo suo vel p̄sanguinea: totto gradu distat ab eius vxore vel a marito ip̄ius. xxxv. q. iij. de p̄p̄nquis. et. c. equaliter. Tercia regula est q̄ p̄sone ad dita p̄sone per carnalem copulam mutat genus et non gradum. xxxv. q. iij. hac auctoritate. Quarta regula. q̄ p̄sone addita p̄sone per carnalem copulam mutat gradū et nō genus. xxxv. q. v. pono vnde s̄. Mutat nupta genus: sed generata gradum.

Qualiter genera affinitatis computent̄? Rñ. Directoria fm regulas predictas. Primum genus

lic computat̄. Ego et soror mea attinemus nobis in primo gradu generis cōsanguinitatis. P. cognoscit sororem meā carnaliter. Et sic persona petri sociatur p̄sone sororis mee per carnis copulam. Dic ergo per carnis copulam mutat genus attinentie: quia alio genere attinet mihi soror mea. scz genere cōsanguinitatis. Alio. P. quia in genere affinitatis. Sed nō mutat gradum: quia in eodem gradu cōsanguinitatis in quo ego sum sorori mee. scz in primo. Et in eodem gradu affinitatis sum. P. scz in primo. Et quod dixi de sorore mea hoc idem intelligas de quacunq; cōsanguinea mea in quocunq; gradu: quia omnes mariti cōsanguinearū mearū sunt mihi affines in primo genere. et in illis gradibus affinitatis: in quibus gradibus cōsanguinitatis vxores eorū attinent mihi: quia si qua est mihi in secūdo gradu cōsanguinitatis: maritus ip̄ius est mihi in primo genere affinitatis et in secūdo gradu. Et si qua est mihi in tercio gradu cōsanguinitatis: maritus est mihi in primo genere affinitatis. et tercio gradu. Et sic de quarto. quia gradus p̄putant̄ inter affines respectu p̄sanguinitatis tr̄n̄i. dicto. c. pono. Et qd̄ dictum est de maritis cōsanguinearū mearum. Idem intelligas p̄ omnia de vxoribus cōsanguineorū meorū. Secūdo genus per eādē regulam inuenitur. Pone q̄ Petrus maritus sororis mee: qui est mihi in primo genere affinitatis et primo gradu: mortua sorore mea: prabit cum Berta. hoc Ber. Petro quōdam sorori mee marito: p̄ carnis copulam sociata mutat genus: quia cum Petrus attineret mihi primo genere affinitatis. Berta attinet mihi secūdo genere: sed nō mutat gradum: quia attinet mihi primo gradu secūdi generis affinitatis: sicut Petr? attinebat primo gradu primi generis. vnde mortuo Petro: inter me et Bertam matrimonium olim cōtrahi nō poterat. Et fm hoc cōtrahitur tr̄n̄i ex vna parte: sed aliq̄ cōtrahitur et vtroq; latere: vt. P. et. A. sunt frater et soror. Ego accipio. A. in vxorem. Et sic. P. est mihi in primo genere affinis. P. accipit Ber. in vxorem. Illa est mihi affinis in secūdo genere et primo gradu. Et hoc genus contractum est ex vtroq; latere: quia vterq; cōsanguineorū cōtrahit scz P. et. A. Idem est p̄ omnia inter vxorē meā. et maritū sororis mee. Idem inter maritos duarū sororū vel duarum cōsanguinearū. Et inter vxores duorū p̄sanguineorū. Item pater et filius possunt prabere cum matre et filia. et duo cognati cū duabus cognatis. et auūculus et nepos cum duabus sororibus. extra eo. c. j. et dicto. c. qd̄ super his. Istud secūdo genus posui: vt primū meli? appareret. Tercium non pono: quia nullius vtilitatis. Si vis videre. vide Ber. in dicto. c. nō debet. Et ex p̄dictis patz veritas multarū p̄clusionū. Pone mortua vxore: vir vult accipere in vxorē illam que quōdam fuit vxor alicuius de p̄sanguinitate vxoris p̄ame. nūquid potest? Rñ. per p̄dicta. q̄ licz nullā feminā de p̄sanguinitate p̄ame vxoris possit accipere: quia ibi ē affinitas. tamē feminā olim vxorem alicui? de ip̄a p̄sanguinitate: bene potest

Impedimentū. xiiij.

accipere. Et idem dicendū si ponat similes casus ex parte vxoris. Item pone. Petrus accepit Bertam in vxorem ex qua habuit filiam. que nupsit sempromio. demum. P. mortua Berta vxore sua: accepit secundam vxorem. postmodū moritur. P. et etiam filia sua vxor dicit sempromij. modo dictus sempromius vult accipere in vxorem illam mulierem que fuit secūda vxor dicit Petri. Queritur an possit. Nec questio nūc accidit de facto. Et dicendum est per p̄dicta q̄ sic: quia licet iste sempromius non possit accipere in vxorem aliquā de p̄sanguinitate sue vxoris vsq̄ ad quartū gradum: tamen feminā olim vxorē alicuius de ip̄a p̄sanguinitate bene potest accipere. vt est in casu nostro: et sic erit casus q̄ gener potest accipere in vxorem mulierē que fuit vxor: Socii sui. quod est mirabile. Item olim q̄s nō poterat ducere successiue vxores duorum fratrum: quia ibi inerat terciū genus affinitatis cum secūda. nam duorum fratrum vxores sunt in secūdo genere affinitatis. Sed si altera p̄ mortem mariti nupsit sempromio. Ille sempromius attinet vxori alterius fratris in terciō genere: q̄ ē p̄sona addita secundo generi. Ideo mortua vxore sua et marito alterius non poterat olim ducere illā obstante terciō genere affinitatis. et vltra impedimentū affinitatis suberat impedimentū publice honestatis. Sed cum secundū genus et terciū sint sublata: videt q̄ publica honestas tanq̄ accessoria sit hodie sublata. hec Panoz. in dicto. c. nō debet. vide etiam glo. singularē ibi: que notabiliter concludit: q̄ illa publica honestas que veniebat accessorie ad secūdum et terciū genus affinitatis est hodie sublata: quia sublato p̄ncipali: remouetur accessorium. Sed publica honestas que nō venit sic accessorie: vt in ea que oritur ex cōtractu sponsaliorū seu matrimonij cum consanguineo meo. non est hodie sublata: cu; de ea nulla fiat ibi mentio. Et q̄ hoc sit verum aperte probatur in. c. vnico. de spon. li. vi. Et Panoz. in dicto. c. non debet. ex dicta glo. infert vnam regulam in materia extensionis. q̄ vbi duo sic se habent: q̄ vnum venit cōsecutiue ad reliquum. vno sublato vel mutato: etiam consecutiū intelligitur sublatum vel mutatum. ad hoc tex. optimus in. c. miramur. de ser. non or. De dispensatiōe circa istam publicam honestatem. vide s̄. c. immediate p̄cedenti. Itē infertur q̄ relicta viri qui fuit germanus vxoris mee vxore mea mortua potest mihi esse vxor. Item cognatā vxoris defuncte: licite quis ducit in vxorem. Aut enī erat cognata: q̄ fuerat vxor fratris vxoris. et tūc est in secūdo genere affinitatis. et sic possunt p̄trahere. Aut erat cognata vxoris: quia ambe fuerūt cōiuges duorum fratrum. Et tūc sunt in secūdo genere. Et sic p̄t̄ p̄bere.

Quādo vir carnaliter cōiungit vxori: omnes p̄sanguinei vxoris efficiūtur affines viro. et e conuerso. oēs p̄sanguinei viri efficiūtur affines vxori et in eisdem gradibus cōsanguinitatis et affinitatis attinent: tamē altero genē affinitatis. Sed in cognatos viri et cognatos vxoris. nulla ex illo ma-

trimonio onē attinētia. d. c. qd̄ sup̄ his.

Quid si aliquis polluit aliquā extraordinarie id est extra naturalia? Rū. fm̄ Dir. q̄ etiam si circa claustrū pudoris fiat: non facit affinitatem: nec matrimonij p̄sumatū: nisi ex consensu fiat matrimonij. et si mulier semen emittat: sed vir non: nō contrahit affinitas. Et est ad hoc ar. de frigidō: q̄ palpano mulierē potest puocare ad seminis emissionem. et e conuerso. Et tamē nō est matrimonij: vel cōmixtio seminis. Et ideo nec affinitas. Sed si vir emittit in mēbro mulieris: et nō mulier dubitari potest. verūtāmē siue emittat siue nō: et enī neutro emittente sponsalia prius facta ratificanē propter cōsensum matrimoniale qui inesse p̄sumitur. ar. c. extraordinaria. xxxv. q. iij. dūmō sint matrimonij apti vel p̄mi. extra de despon. impu. cōtinebatur. Idem tenent Vin. Jo. et Archi. i dicto. c. extraordinaria.

Sed pro declaratione p̄dictorum queritur an ad cōtrahendam affinitatem requiratur seminum vtriusq̄ cōmixtio? Respondet. Panoz. in. c. fraternitati. de eo qui co. consan. refert Inno. tenere q̄ nisi detur cōmixtio seminis vtriusq̄ intra claustra pudoris: non causatur affinitas: nec cōsumatur matrimonij. vnde nō sufficeret emissio seminis vnius. Et ponit exemplū in frigidō et. Sed Panoz. dicit q̄ cōmuni opinio medicorū ē cōtrariū. scz vt semen mulieris necessario nō cōcurrat ad generationē. Secus de semine viri. Idem tenet Fed. de se. in cōsilijs suis. vbi dicit: q̄ ad causandam affinitatē seu ad matrimonij cōsumandum: necessario non requirit. q̄ mulier emittat: sed satis est q̄ viri semen sit cōmixtū materie vxoris. Et cōtrario enī sequeret magna absurditas. Nam pone. q̄ per annū mulier non emiserit: tūc concepit ex semine viri et peperit. Absurdum enī esset dicere q̄ matrimonij non sit cōsumatur: vel q̄ affinitas nō sit p̄tracta. Immo plus dicit De. de Val. in. iij. q̄ sine copula potest causari affinitas: si fiat seminis receptio. Sicut dicunt quidam de antichristo qui nascetur semine transfuso p̄ demonem incubum et succubum. Idem dicunt quidam medici de quadā muliere que impregnata ē ex semine transfuso dum balnearē in balneo. vbi mali homines spermatizauerant: quātūcūq̄ etiam quis inuadat vel frangat vasa pudoris: nō in ip̄o vase tamen semen effundatur. non contrahitur affinitas.

Donec q̄ iuuenis deflorauit sp̄sāz: et aperuit seras eius: sed nō emisit semē. Nūquid tenet matrimonij cū secūda? Quidā dicūt q̄ sic: vt refert Directora. vbi s̄. quo ad rei veritatem. vt notat Jo. in dicto. c. extraordinaria. Et ita deberet seruari: si constaret q̄ nō spermatizauit. Sed aliter p̄sumitur. s̄ q̄ eam cognouerit: et sic cōpelleat stare cū p̄na. Similit̄ si alius solutus euz soluta aperit seras: et nō spermatizaret. et cōstare posset. p̄sanguine defloratoris nō impediret p̄bere cū illa. Idē dicendū si maritus deflorauit vxorē: et an seminis emissionē velut intrare monasteriū. posset intrare

Imped

Quid si aliquis polluit aliquā extraordinarie id est extra naturalia? Rū. fm̄ Dir. q̄ etiam si circa claustrū pudoris fiat: non facit affinitatem: nec matrimonij p̄sumatū: nisi ex consensu fiat matrimonij. et si mulier semen emittat: sed vir non: nō contrahit affinitas. Et est ad hoc ar. de frigidō: q̄ palpano mulierē potest puocare ad seminis emissionem. et e conuerso. Et tamē nō est matrimonij: vel cōmixtio seminis. Et ideo nec affinitas. Sed si vir emittit in mēbro mulieris: et nō mulier dubitari potest. verūtāmē siue emittat siue nō: et enī neutro emittente sponsalia prius facta ratificanē propter cōsensum matrimoniale qui inesse p̄sumitur. ar. c. extraordinaria. xxxv. q. iij. dūmō sint matrimonij apti vel p̄mi. extra de despon. impu. cōtinebatur. Idem tenent Vin. Jo. et Archi. i dicto. c. extraordinaria.

Impedimentū

Democritus dicit q̄ si vir emittit in mēbro mulieris: et nō mulier dubitari potest. verūtāmē siue emittat siue nō: et enī neutro emittente sponsalia prius facta ratificanē propter cōsensum matrimoniale qui inesse p̄sumitur. ar. c. extraordinaria. xxxv. q. iij. dūmō sint matrimonij apti vel p̄mi. extra de despon. impu. cōtinebatur. Idem tenent Vin. Jo. et Archi. i dicto. c. extraordinaria.

Quid si aliquis polluit aliquā extraordinarie id est extra naturalia? Rū. fm̄ Dir. q̄ etiam si circa claustrū pudoris fiat: non facit affinitatem: nec matrimonij p̄sumatū: nisi ex consensu fiat matrimonij. et si mulier semen emittat: sed vir non: nō contrahit affinitas. Et est ad hoc ar. de frigidō: q̄ palpano mulierē potest puocare ad seminis emissionem. et e conuerso. Et tamē nō est matrimonij: vel cōmixtio seminis. Et ideo nec affinitas. Sed si vir emittit in mēbro mulieris: et nō mulier dubitari potest. verūtāmē siue emittat siue nō: et enī neutro emittente sponsalia prius facta ratificanē propter cōsensum matrimoniale qui inesse p̄sumitur. ar. c. extraordinaria. xxxv. q. iij. dūmō sint matrimonij apti vel p̄mi. extra de despon. impu. cōtinebatur. Idem tenent Vin. Jo. et Archi. i dicto. c. extraordinaria.

Sed ecclesia se opponeret ex p̄sumptione. extra de despon. impu. si infantes. li. vi. vbi hoc etiam notat Archi. flo.

Quid si moritur p̄sona: mediante qua contrahitur affinitas: puta moritur maritus vel vxor vel cōcubina: vel cōcubitor. Rñ. nubilominus remanet affinitas que erat ad cōsanguineos eius: nec potest esse inter eos matrimonium. xxxv. q. x. fraternitatis.

Impedimentum. xv.

De impotentia coeundi. quid sit. Rñ. fm Ray. est viciū anime vel corpis vel vtriusq̄ quo quis impeditur alteri carnaliter cōmisceri.

Quot sunt species impotentie. Rñ. fm Ray. Sunt p̄ncipaliter due. Naz alia est naturalis: vt impotentia pueri: vel frigiditas semis: seu etiā frigiditas oplexionis. Aut artatio mulieris. Alia nō naturalis: s; accidentalis vt castratio et maleficiū.

Primum naturalis impotentia impedit matrimonium. Rñ. illa que est in puero vel puella impedit ad tempus: quia q̄diu inest non potest cōtrahere. extra eo. quod sedē. vbi habet q̄ impotēs ad copulā: est impotens ad matrimonium cōtrahendū.

Sed illa naturalis impotentia que est in frigiditate: si est perpetua impedit matrimonium cōtrahendum et dirimit contractū. extra eo. laudabilē. Illa tamē que est in senē nō impedit: q̄ habet habituz q̄n; reducibilē ad exercitium: aut cōsilio medicorū: aut artificio. Et ideo dicit glo. in. c. nuptiarū. xxvij. q. j. q̄ nemo ē adeo senex q̄n calere possit natura vel artificio. qd nō est i frigiditate vel i puero.

Quid si vir nō est oīno frigidus: sed vel membrū non erigitur: seu diuersimode ineptū est. Ita q̄ nō potest vxori cōmisceri: vel statim spergit semen et huiusmodi. Rñ. fm Hosti. Si potest iuuari medicinis: planum est q̄ tenet. Aliter expectandam est triennium. et postea solan separari poterit: sicut poterit naturaliter frigidus. Expectatio tamē triennij fienda est: nisi p̄ prius possit de impedimento constare. De hoc triennio vide supra diuortium.

Primum caliditas impedit sicut frigiditas. Rñ. Aliter. q̄ caliditas sup̄flua vix potest esse impedimentū perpetuū. Si tamē inueniret q̄ per triennium copulam impediret carnis: iudicaret p̄petuū q̄ tū frigiditas magis et sepius impedit: tollit em̄ nō tū cōmitionem femininū: sed etiam rigore mēbrorū quo fit cōmurtio corporū. Iō frigiditas magis ponit impedimentū q̄ caliditas.

Quid si mulier dicit virū impotentē. p̄pter defectum membrū. Rñ. fm Hosti. vir est inspiciendus per honestos viros sicut de muliere arta. Si vō alleget excessuz mēbrū. dicit Hosti. q̄ papa est p̄sulēdus. Quidā tū dicit hoc casu idem dicendū quod de arta que potest cōtrahere cuz vno et nō cum alio. Dicit em̄ Auicena. q̄ mulier quandoq̄ nō est arta: sed vir eius nō p̄uenit ei. vnde vterq̄ indiget p̄mutatione.

Quid si vir habet membrū multū carnosum.

Rñ. Hosti. se audiuisse ab exptis: q̄ hec pōt esse iusta causa dirimendi matrimonium. Nam infirmitas elephantie occasio posset esse que reddat etiā nasum grossuz. id est membrū. Et hoc ip̄e Hosti. de facto fuit exptus: vt ip̄e dicit.

Quid si quis non potest copulari cum virgine: sed cuz corrupta sic. Rñ. fm Tho. in. iij. possunt medicinaliter cum aliquo instrumēto claustra pudoris frangi: nec hoc esset contra naturam quia non fieret ad delectationem: sed ad medicinali.

Quid si quis monetur ad pulcrā: et non ad turpem. Rñ. fm Tho. huiusmodi abominatio mulieris non est causa naturalis: sed accidentalis. Et ideo idem iudicium est quod de maleficio: de quo infra.

Quid si vir sciat se frigidum et ineptū. et tamen scienter cōtrahit cum aliqua. Rñ. fm Ray. Si mulier vult cōhabitare non potest vir ab ea recedere. ar. extra de eo. qui du. in. ma. c. j. et extra eo. cōsultatiōi. et quas tanq̄ vxores habere nō possunt habeant vt sorores. Et idem dicendū si mulier sciens se esse artā p̄traxit cū aliquo q̄ si vir cōhabitare velit nō poterit illa discedere.

Quid si aliquis scieter p̄trahit cū arta. Rñ. fm Inno. tenetur cuz ea stare: vt frater et soror. Si tū cōtrahat cū alia tenet matrimonium quous p̄mam vt sororē tenere et alere teneatur. Et eodem modo si qua mulier scieter p̄trahit cū frigiditate: vel impotente. Et idem dicendū: si frigidus et arta: scienter cōtraxerint.

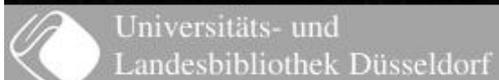
Primum artatio mulieris sit semper impedimentum p̄tracti matrimonij. Rñ. fm Ray. Si absq̄ piculo potest subueniri beneficio medicine: vel p̄ futurū vsum viri. p̄portionati: nō impedit matrimonium p̄trahere. extra eo. ex litteris. Si vō nō potest aliquo mō subueniri sine graui piculo: certe sepabit. vide de hac materia s. diuortium.

Quo constabit q̄ illa que fuit sepata a primo p̄pter artitudinē sit facta idonea ei p̄ vsum cū secundo. Rñ. fm v̄. p̄ iuramentū matronarū. Et q̄b; inspiciet ip̄a: vel solitan vterq̄.

Quid fiet si reddita primo cognosci nō possit. Rñ. fm Hosti. remanet p̄ triennium cum ipso: quasi p̄sumatur maleficiatus. et si interim eaz cognoscere potest: cū illo stabit. al̄s elapso triennio restituetur. secūdo sine spe q̄ iterū reddatur p̄mo licet glo. Ray. dixerit q̄ ista restitutio potest fieri vsq̄ in infinitū.

Sed nūquid possit p̄trahi matrimonium cū illa que est arta: sed p̄ incisionē potest fieri apta. Rñ. fm v̄. dicit Du. q̄ nō credit nisi: facta incisione q̄ si ante incisionē ducat eam: tūc si facta incisione adhuc duret. p̄mus p̄sensus sufficit ad matrimonium. Si vō nō duret: vel nō de nouo p̄sentiat i eā aut nō carnaliter cognoscat eā: pōt ab ea recedere et aliā sup̄ducere. q̄ si nolit pati incisionē. non est cogēda: maxime cū t̄meat piculū.

Donec q̄ est vni arta et apta alteri. nūquid potest cōtrahere. Rñ. fm v̄. q̄ sic: cum illo cui potest sine piculo cōmisceri. cum alio autē non tenet

Impedimentū. xvj.

matrimoniu.

Circa impotentia coeundi: quoniam est propter impedimentū accidentale. puta propter crastatores. An tales possunt habere? Rñ. Panor. in. q. qd. sedē. extra eo. de mēte doc. dicit. q. spado vtroq. testiculo carēs: nō potest strabere mīmoniu. Sed autē si careat vno trū. Et sic p̄t intelligi. l. si fua. §. si spadoni. ff. de iur. dotū. Et vide glo. in. c. bi. qui. xxij. q. vij. q̄ tractat de eo q̄ habet virgā erectā: sed nō potest emittere semē: propter impedimentū naturale vel accidentale. Et tenet ibi glo. q. talis pōt matrimoniu strabere: cuius possit mulierē puocare. Sed cōiter tenet strānū: qd̄ putat Panor. verū? q. ex quo nō pōt generare: pōt vroz dicere. Ego volo esse maf. vt extra eo. c. accepisti. Et propter hāc rōnem dicūt aliqui vt recitat Ri. in. iij. de sene. q. si esset talis frigiditas rōne senectutis: q. nullo mō inuari posset natura vel arte. Idē esse dicendū sicut de naturali frigiditate: quia talis cōtrahendo se obligaret ad impossibile.

De impotentia vō coeundi propter maleficium. Dic vt s. Diuortium.

Quā autē maleficiū p̄ aliud maleficiū sit tollēdum? Rñ. fm̄ Den. de gan. in. quolz. v. q. maleficia virtutē nullā: aut efficaciam habēt ex natura p̄ria: sed cūcta q̄ apparēt fieri p̄politis maleficiis imediate sūt a demonibz: vt homines decipiāt. Et ex q̄daz pactōne eoz ad quos p̄tinet oīa molimia artū magicaz. Nec debet homo eis fidē adhibē q. aliqd̄ ex se agant. Et ideo p̄nitiosum ē ea facere vel p̄siliū p̄stare quēadmodū illicitū est idolotitū comedere. Licet etiā p̄nitiosum sit opibz supstitiolis cōmunicare: catholicū tamē est destruere op̄ supstitiosum: seu demonis. Et in hoc ei cōtrariari. Et sic dico q. licitū est maleficiū deponere: sicut licitū est idolotitū in cloachā p̄icere. Et etiā vt curretur infirmus maleficiat. Non tū credendo. q. virtute illius maleficii morbus ille contingat. hoc em̄ esset infidelitatis. Sed q. fiat ex pactōne demonū: ex diuina p̄missione: q. nō cōsenerūt fm̄ pactōne suā maleficiatū vexare nisi cōstante illo maleficio. Idem Sco. in. iij. Et ex p̄dictis videt̄ concludēdū q. licz maleficiū tollere p̄ aliud maleficiū: dūmodo fides nō adhibeat̄ vel sortilegia vel incantatiōes non fiant. Et hec nota. De hoc vide infra Maleficiatus.

Impedimentū. xvj.

De matrimonio p̄tracto cōtra interdictū ecclesie. Sciendū q. matrimoniu cōtra interdictū ecclesie vel iudicis p̄tractū: licz p̄trahi nō debeat: tamē p̄tractū nō dirimūt. Imponēda est tū p̄bentibz penitētia: et separari debēt donec cognoscat̄ de causa interdicti. et eo. p̄ totū. Nota etiā q. sponsalia p̄tracta cū aliqua p̄ verba de futuro: cū interdicto ecclesie: nō habēt dirimere matrimoniu postea cum alia cōtractū p̄ verba de p̄senti. extra eo. c. ij.

Quid autē si papa interdiceret oībz generaliter vt nō p̄trahāt mīmoniu. An teneant mīmonia postea p̄tracta. Dic vt notatis p̄ Lar. in. de. vnica

de re. p̄mu. vbi quo ad spūalia mīmonia p̄cludit ex illo tex. q. tanta ē potestas pape q. reddit spūalia mīmonia nullā. Quid autē de carnali: vt si dicat papa oreten? Nolum? q. p̄trahatis. Et si contra feceritis p̄nuiciamus nullū. Dicit Land. q. si voluntas pape est rōnabilis nō tenebit mīmoniu: q. potuit inhabilitare: et eius voluntati statur quo ad hoc. s. inhabilitatē p̄sonaz. Et hoc dicit se tenuisse p. c. ad dissoluendū. extra de despon. impu. Idē dicit Land. de sacramento penitētie. q. hoc sacramentū a dispositōe ei? hec Lar. Idē Dir. li. i. dicens q. vbi voluntas pape rōnabilis est et iusta in p̄mulgatiōe legis: efficaciam mīmonij impedit. vt p̄z de impedimēto publice honestatis. Nā i sacro mīmonij p̄one legitime quo ad talia spūalia: sūt oīno in dispositōe pape. Et idē in sacro penitētie vt notant doc. in dicto. c. ad dissoluendū. vbi hoc notat Inno. et Hosti. q. addit q. idem est etiam si oreten? viua voce: sine aliqua p̄stitutōe hec p̄bibeat. Secus dicit in sacramētis in quibz materia nō spectat ad dispositōem pape: sicut aqua in baptismo. panis et vinū in eucharistia et similibz: q. in illis voluntas eius quātūcūq. exp̄ssa: efficaciam sacramētū nō potest impedire: debita materia et debita forma cū intentōe p̄currētibz. De hoc p̄ bug. xxvij. dist. nullū. facit qd̄ notat̄ de s̄ue. quāto. vi. de s. Cōfirmatio sacri. Idem Hosti. in. c. tua. de sp̄s. duo. dicens q. interdictū pape ē fortius q. mīmoniu nō p̄summatū cū sup̄ illo possit statuere ad libitū. vt in. c. ex publico. de puer. cōsi. Glo. tū in dicto. c. ad dissoluendū. singularit̄ dicit q. mīmoniu p̄tractū ē interdictū pape: etiā cū clausula decreti irritantis: tenet mero iure: alio impedimēto nō supposito. Idem videt̄ tenere Inno. sentiens aliud esse in sp̄saliū. s. q. irritant. Et fm̄ Hosti. p̄t p̄cordari opinioes fm̄ Dir. li. i. Sed i mīmonio nō. Et sic intelligo opinioē. v. v. et Hof. Alij autē distinguūt int̄ clausulā generalē et sp̄alem: vt p̄mo casu nō irritet̄ mīmoniu. secūdo sic. Ex quo cōstat de intentōe pape. Panor. autē in dicto. c. ad dissoluendū. distinguit. q. aut interdictū pape hz p̄petuā causāz p̄hibitōis. et dicit̄ p̄petuā fm̄ glo. in dicto. c. tua. q. nō est restricta ad certū tempus puta si p̄hibetur aliquid fieri. propter malū qd̄ inde sequi pōt: vel p̄hibet̄ mīmoniu propter sanguinitatē vel qd̄ silē. tūc vō dicit̄ h̄re causam temporalē quā causa est restricta ad certū tempus. puta p̄hibetur matrimoniu propter veneratiōz diei. Quā autē habet p̄petuā causam: tūc matrimoniu est nullū. Quā vō temporalē: tūc matrimoniu tenet. et decretum debet referri ad factū: vt sic durate causa: debeat matrimoniu separari.

Impedimentū. xvij.

De impedimēto feriaz. Sciendū q. tpe feriaz p̄bi p̄t sp̄salia: et etiā matrimoniu qd̄ fit solo p̄sensu: h̄ traductio vroz. nuptiarū solēnitatis. et carnalis copula: p̄bent̄ fm̄ Donal. in. ti. de mīmonio. Idē panor. in. c. capellan. de fer. vbi dicit q. nuptialia p̄missa seu nuptiales solēnitates et solēnes traductiōes: et carnis cōmixtio

[Marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.]

phibent his dieb; feriatis: licz mrimoniū p̄trahi possit omni tpe etiā q̄dragesimali. p hoc glo. no. xxxij. q. iij. hinc etiā. Itē. c. nec vxorē ducē. ea. cā. z. q. vbi simpliciter dicitur: nec vxorē ducē. Et sic simpliciter nō phibet solēnitatē. h; etiā ducē. s. ad domū. Et p hoc infero. q nō solū hec phibitio p̄cedit in virginib;: h; etiā in viduis q̄ etiā sine solēnitatē nō debēt p̄iūgi viris hoc tpe: nec duci ad domū.

Que autē sint ista tpa feriatā quo ad nuptias: Dic p̄mū esse ab aduētū vsq; ad ephiam. secundū a. lxx. vsq; ad octauā pasche. vt in. c. non oportet. xxxij. q. iij. terciū a p̄ma die rogationum vsq; ad octauam penthe.

Quid autē in ip̄a die octauā pasche z penthe. s. in p̄ma dñica post ip̄a festa possint nuptie celebrari vel p̄trahi. No. dicit q nō. p hoc lra in. c. capellan. extra de ferijs. dñ dicit post octauas pasche. ergo nō octaua: q; ter. dicit post septē dies p̄ penthe. Nō em̄ essent. vij. dies post festū: si i dñica sequenti festū: nuptie celebrarent.

An autē includat octaua ephie: sicut includit vltie predicte octauae. Hosti. dicit q durat vsq; ad octauā ephie inclusiue. Jo. an. dicit q lz hoc multorū locorū approbet p̄suetudo: non tñ videt iure p̄bari. vnde latis putat. q post p̄mū diem licite p̄trahant nuptie. Cū in dicto. c. nō oportet. nihil dicat de octaua. Mā si voluisset dicere de octaua: exp̄sisset: sicut exp̄sisset in. c. j. de treu. z pa. vel dixisset in plī. Nō ergo recedem? a lra: z matie post factū: nō debent p̄bentes iudicari culpabiles. Et standū est p̄suetudini q̄ est optima legū interpres.

Cessante autē p̄suetudine: tenenda est opinio Jo. an. videlicet q trāfacto festo ephie dñtatar: nuptie licite celebrari possunt. Nota etiā fm Arch. flo. q festa fm nouā z veterē legē a vespa in vesperā celebrant: tñ in septuagesima est hoc sibi. p̄mū q ab dicat cārica leticie. Nō incipit tñ in vespis: sed in cōpletorio. Et in p̄mo p̄ternittit allā. vnde vsq; ad cōpletoriū exclusiue licet p̄bere. Sed officū ad uētus. p̄mū p̄fecte incipit in vespis sabbati p̄cedētis. vnde extic nō licet p̄bere. In dieb; vō alijs nō solū vespe. imo cōpletoriū sunt de tpe p̄cedente p̄ se loquēdo: licz p accidēs supuētere maiori festo: nihil fiat de illo cōpletorio vel solū memoria in vesperis. tñ in oib; p̄dictis est p̄suetudo obseruāda. vñ in multis terris etiā de nocte p̄funda i vigilia aduētus. z lxx. nuptias faciūt. Sed si post mediā noctē facerēt esset corruptela: quia a media nocte more romano nox incipit: vt. ff. de fer. l. more. vñ sicut nulla cōsuetudo excusaret i mane diei: sic nec post mediā noctē. Sed certe peccatū esset: q; p̄tra sanctorū canones: p̄bentes etiā nuptias istis temporib; phibitis. debent puniri in quo deliquerūt scz vt vsq; ad t̄pus sepent nisi sit piculū incōtinētie. Sacerdos autē q dedit bñdictiōz his graui pe: licz arbitraria ē puniēdus. nō autē ē mortale erigere talib; temporibus ab vxore p̄ns rite bñdicta fm De. de pal. Qui etiā tenet q his dieb;: nō licet p̄bere mrimonia p vba de p̄nti: q; iste cōtract? dz fieri in facie ecclie. In facie autē ecclie nō videt faciendū sicut nec bñdictio nuptialis. Credit tamē

Arch. flo. q in hoc standū sit cōsuetudini. Itē et si sit mortale p̄summare matrimonū his dieb;: tñ post p̄mā copulam iterū recognoscendo nō peccat mortaliter.

Impubes omniter dicit puer. j. xiiij. annū p̄pletū. puella. j. xij. et de despō. impu. et lris. No. bar. in. l. talis. L. d. his q. vt idi. q licz ipuberes nō sint idonei testes i maleficijs: vt. l. in testimonū. ff. de testi. hoc ē verū ad plenā p̄bationē: h; ad iudiciū bñ possunt exariari. Et sicno. q dictū impubertis est sufficiens iudiciū.

Incarceratus. Vtrū cōdēnatus ad mortē z incarcerat? possit licite abire si t̄pus z locū habeat? Rñ. fm Den. de gan. quolibeto. ix. q licz damnato mortē effugere: h; nō carcerē frāgere. vtp̄ta si iudex dānatus dimittat in carcere sine vinculis. z negligit firmare carcerē: tunc absq; omni iniuria iudicis: qui nullū ius habet in substantiā corp̄is: potest corpus suum abducere quēadmodū si q̄s sepiat agrū suū: nō licz quēq; trānsire p agrū illi? sepe r̄pendo. Si tñ sepiis nō fuerit: licitū ē p agrū trānsire. z qd plus est si p̄cipiat ei iudex ne carcerē creat si tñ nō oporteat q vincula aut carcerem dirūpat vel quicq; sile faciat in quo circa ip̄m ius habeat. In illo ei obedire non debet. Et si fugit: iudex sue negligentie imputet. De hoc vide supra pulcra. c. Accusatus.

Incendiarius est qui auctoritate p̄nā ciuitatē. villā. māsum. segetem. domū. vel arbores incēdit vel filia. igne appposito ex odio vel vindicta. xxiij. q. vi. tima pessimā. z. xij. q. ij. cū deuotissimā. Sed qd si incendiū sit ortum in vico vel ciuitate. Et causa defendendi edificium meū: dissipō edificium vicini mei. nūquid teneor? Rñ. distinguendo. Aut erat iustus metus: ne ignis occasione domus vicini mei: meum edificium cōbureret puta q̄a iam ignis peruenerat ad domum vicini mei: vel iuste et p̄babiliter dubitabam an perueniret: q; forte tempus ventosum erat: tunc nō teneor ei. ff. de incen. ru. nau. l. j. s. ex incendio. neg. em̄i dānū dare video: equē pituris edib; ff. qd vi aut clam. l. si alius. S. est z alia. Et q̄uis nō puenit: iuste tamē putabam ignē pueniturū. Et ido nihil a me pōt reperere. ff. ad legem aquil. l. si quis fumo. S. quod dicitur. Aut non fuit iustus metus. puta quia adhuc non peruenerat ignis vsq; ad domum vicini quam destruxi: nec iuste dubitabam: tunc teneor ad simplicium dānnum fm Hostien.

Sed pone q vicini dubitātes de igne: petunt q talis domus destruat. nūquid debet domus emēdari vicino a vicinitate? Rñ. q licet summa equitate. vnde consulendum est iudici: vt hoc ex officio suo fieri faciat. argu. ff. ad. l. rodiam de iactu. l. si laborante. et hoc est equissimum. De ma-

ad ip̄m mrimonia p̄trahi possit omni tpe etiā q̄dragesimali. p hoc glo. no. xxxij. q. iij. hinc etiā. Itē. c. nec vxorē ducē. ea. cā. z. q. vbi simpliciter dicitur: nec vxorē ducē. Et sic simpliciter nō phibet solēnitatē. h; etiā ducē. s. ad domū. Et p hoc infero. q nō solū hec phibitio p̄cedit in virginib;: h; etiā in viduis q̄ etiā sine solēnitatē nō debēt p̄iūgi viris hoc tpe: nec duci ad domū. Que autē sint ista tpa feriatā quo ad nuptias: Dic p̄mū esse ab aduētū vsq; ad ephiam. secundū a. lxx. vsq; ad octauā pasche. vt in. c. non oportet. xxxij. q. iij. terciū a p̄ma die rogationum vsq; ad octauam penthe. Quid autē in ip̄a die octauā pasche z penthe. s. in p̄ma dñica post ip̄a festa possint nuptie celebrari vel p̄trahi. No. dicit q nō. p hoc lra in. c. capellan. extra de ferijs. dñ dicit post octauas pasche. ergo nō octaua: q; ter. dicit post septē dies p̄ penthe. Nō em̄ essent. vij. dies post festū: si i dñica sequenti festū: nuptie celebrarent. An autē includat octaua ephie: sicut includit vltie predicte octauae. Hosti. dicit q durat vsq; ad octauā ephie inclusiue. Jo. an. dicit q lz hoc multorū locorū approbet p̄suetudo: non tñ videt iure p̄bari. vnde latis putat. q post p̄mū diem licite p̄trahant nuptie. Cū in dicto. c. nō oportet. nihil dicat de octaua. Mā si voluisset dicere de octaua: exp̄sisset: sicut exp̄sisset in. c. j. de treu. z pa. vel dixisset in plī. Nō ergo recedem? a lra: z matie post factū: nō debent p̄bentes iudicari culpabiles. Et standū est p̄suetudini q̄ est optima legū interpres. Cessante autē p̄suetudine: tenenda est opinio Jo. an. videlicet q trāfacto festo ephie dñtatar: nuptie licite celebrari possunt. Nota etiā fm Arch. flo. q festa fm nouā z veterē legē a vespa in vesperā celebrant: tñ in septuagesima est hoc sibi. p̄mū q ab dicat cārica leticie. Nō incipit tñ in vespis: sed in cōpletorio. Et in p̄mo p̄ternittit allā. vnde vsq; ad cōpletoriū exclusiue licet p̄bere. Sed officū ad uētus. p̄mū p̄fecte incipit in vespis sabbati p̄cedētis. vnde extic nō licet p̄bere. In dieb; vō alijs nō solū vespe. imo cōpletoriū sunt de tpe p̄cedente p̄ se loquēdo: licz p accidēs supuētere maiori festo: nihil fiat de illo cōpletorio vel solū memoria in vesperis. tñ in oib; p̄dictis est p̄suetudo obseruāda. vñ in multis terris etiā de nocte p̄funda i vigilia aduētus. z lxx. nuptias faciūt. Sed si post mediā noctē facerēt esset corruptela: quia a media nocte more romano nox incipit: vt. ff. de fer. l. more. vñ sicut nulla cōsuetudo excusaret i mane diei: sic nec post mediā noctē. Sed certe peccatū esset: q; p̄tra sanctorū canones: p̄bentes etiā nuptias istis temporib; phibitis. debent puniri in quo deliquerūt scz vt vsq; ad t̄pus sepent nisi sit piculū incōtinētie. Sacerdos autē q dedit bñdictiōz his graui pe: licz arbitraria ē puniēdus. nō autē ē mortale erigere talib; temporibus ab vxore p̄ns rite bñdicta fm De. de pal. Qui etiā tenet q his dieb;: nō licet p̄bere mrimonia p vba de p̄nti: q; iste cōtract? dz fieri in facie ecclie. In facie autē ecclie nō videt faciendū sicut nec bñdictio nuptialis. Credit tamē

Indulgentia

teria incendiariorum et effractorum. vide s. Absolutio pams.

Indulgentia. Quid est? Dicitur quod est pene relaxatio qua quis iuste pro culpa prius facere debuisset de thesauro ecclesie ad diuinam iusticiam persoluenda: sumpta. Dicitur in predicta diffinitione. relaxatio pene. ad differentiam relaxationis culpe: que fit per gratiam dei in contritione. Et sic gratia formaliter lauat in contritione. Deus autem effectiue dimittit culpam. s. pe. dist. j. c. verbu. Et quo inferitur quod nulla indulgentia directe potest esse a pena et culpa. licet vulgus hoc affirmet. Nam culpa directe dimittitur in contritione et confessione. Et propter hoc dicitur quodammodo quod ecclesia nunquam videtur tali forma. vt. s. dicatur indulgentia dari a pena et a culpa: quoniam si tali videretur forma: videretur euacuari sacramentum confessionis. quod esse non potest. sed de necessitate salutis: quod esset contra omnem theologicam disciplinam. et contra. c. ois. de pe. et remis.

Quis potest concedere indulgentias? Rn. s. fin. docto. in. c. qd. autem. et. c. cum ex eo. de pe. et remis. Primo papa qui habet plenariam potestatem: et cui thesaurus ecclesie ex meritis christi et martyrum et aliorum sanctorum aggregatus: est commissus. potest indulgentias facere cui vult et quando. causa tamen existente legitima. Archiepiscopus quoque licet non sit iudex ordinarius omnium defunctorum: vt dictum est supra. Archiepiscopus. potest non solum in diocesi sua: sed etiam in tota sua prouincia indulgentias concedere: dummodo non excedat statutum concilii generalis. extra de pe. et remis. nostro.

Quam autem indulgentiam concedere possint prelati ecclesiarum citra papam. Rn. Panor. in dicto. c. cum ex eo. et illo ter. concludit. quod in dedicationibus ecclesiarum duntaxat possunt concedere annum. Sed pro alijs quibuscunque causis non possunt concedere ultra. xl. dies. Et hoc teneas: quicquid dicant alij. Et sic omnes prelati cuiuscunque dignitatis sint: non possunt concedere indulgentias: nisi vt dictum est. Et licet littera loquatur generaliter de prelati. non tamen intelligas de inferioribus episcopis: quia inferiores prelati non possunt concedere indulgentias: quod hoc est dignitatis episcopalis. vt est tex. singularis in. c. accedentibus de ex. pre.

An autem electus et confirmatus in episcopum non consecratus possit concedere indulgentias: maxime si non sit sacerdos: et sepe ista questio accidit in legato apostolico non presbytero. Hosti. in dicto. c. accedentibus. tenet quod si est presbyter potest concedere. alio secus. Io. autem Cal. post Tho. tenet quod etiam si non sit sacerdos: hoc possit. Et hoc idem in legato. Idem Panor. quia concedere has indulgentias procedit ex dispensatione bonorum ecclesie: et sic ex iurisdictione. ergo isti possunt: cum habeant iurisdictionem licet non sint consecrati in episcopos vel sacerdotes: vt in. c. ex transmissa. de elec. Et per peccatum non tollitur predictis potestas ista quod dicitur

tamen ab ecclesia tolerantur fin Ray. et Hosti. Inferiores tamen prelati possunt concedere participationem bonorum congregationis sibi commisse. nam hec participatio fit per mutuum charitatem.

Quid si episcopus vel archiepiscopus excedit indulgentiam ultra predictam taxam. numquid saltem valebit pro numero dierum quam possunt dare? Rn. s. in. c. si. de pe. et remis. li. vi. fin. Io. mo. dicit. quod talis indulgentia est omnino nulla per text. qui dicit. Et tamen quod statutum generalis concilii non excedas. ergo videtur potestas eorum limitata in tantum quod si excederent: potestatem non haberent. Et sic totum videretur factum ab illo qui potestatem non habet. ergo non valet. Idem Hosti. Io. autem an dicit. quod valet usque ad summam. quia hec est quedam liberalitas. Et in his et donationibus dicimus quod valent per parte usque ad legitimum modum: et in residuo non. Hanc opinionem videtur approbare Panor. in simili de quinquagesima episcopi. Aut centesima. de quo vide s. Donatio primo.

Pone quod episcopus dedit. xl. dies indulgentie Successor eius iterum dat. xl. dies. An utraq; valeat? Rn. s. vbi supra et mente Io. an. in additionibus Spe. dicit quod non: quia per talem multiplicationem posset veniri contra concilium cum ex eo. s. allegatum.

An autem tales indulgentie concesserint legatos et alios prelatos sint perpetue. Rn. glo. singularis in. c. si. de offi. le. dicit. quod indulgentie quas sepe legati concedunt: subuenientibus ad reparationem pontificum: vel loca religiosi: durant post finitam legationem quoadmodum et eorum statuta: etiam si in eis continetur pena excommunicationis. Idem dicit de indulgentiis aliorum prelatorum. Et hoc est contra multos: credentes indulgentias reuocari per mortem concedentis.

Quid autem de reuocatione indulgentiarum notat ante certificationem. Exemplum olim per papam Calixtum concessa sunt indulgentia plenaria omnibus qui dabat subsidium etc. Postea per successorem fuit reuocata. numquid illi qui exbarauerunt pecunias suas illo intermedio tempore. puta a die reuocationis et noticie. An habuerint dictas indulgentias. Dicit fin. docto. in. c. j. de concess. p. li. vi. q. sic. Et sic ibi dicit quod talis indulgentia valet quousque certificati fuerint illi: quibus concessa est: nisi in dicta reuocatione esset clausula decreti: vel quod simile. per quod expresse appareret de voluntate pape contraria. Ita quod vellet quod a die bullationis non amplius valeret. quod tamen communiter non fit.

Quid autem dicendum contra. An privilegium sumat vires suas statim cum papa concessit illud. puta papa concessit alicui privilegium vt non possit excommunicari vel huiusmodi. An censetur adempta potestas ordinario per tale privilegium. Sic vbi s. refert quosdam dicentes quod statim bullato privilegio. Et hoc quidam intelligunt: quod quod se vel procuratorem ad hoc datum impetrat talem indulgentiam quod excommunicari non possit. Nam ex quo concurrens voluntas procedentis indulgentia et impetrantis statim habet efficaciam: etiam si tales ius habentes in privilegio: hoc signorum:

Indulgentia Fo. CXXXVIII.

quibus possent esse plures. Et si papa in privilegio diceret: presenti: per se vel per nuncium: prohibemus omnibus ne quis cum excommunicet. Idem esset. Statim enim effectum habet: quia concurrent voluntates predictae. Si vero nec per se: nec per nuncium quis impetrat talem indulgentiam: sed papa proprio metu vel ad instantiam alterius dicit quod nisi appareat de voluntate contraria concedentis. privilegiatus non gaudebit beneficio indulgentie nisi postquam ad eum pervenerit. Idem videtur tenere Inno. et Ho. Et hec faciunt ad ea que dicta sunt s. Excommunicatio. vi. in fi.

¶ Quid autem si in consecratione episcopus et archiepiscopus concurrant: et quilibet dat annum? **R.** **Dir.** li. j. fm Hostie. dicit quod coprovinciales habebunt annum. Subditi vero episcopi biennium.

¶ Numquid autem concedens indulgentiam habet eam: si facit ea. propter que concedit? **R.** **Dir.** refert quosdam theos. tenere quod sic. Idem **Dir.** in dicto. c. cum ex eo. Ad hec faciunt nota. p. doc. in. c. p. venerabilem. qui si. sint le. ubi princeps potest legitime filios suos. non tanquam pater: sed tanquam princeps. Et sic gaudet privilegio: quo ceteri participes gaudent.

¶ An autem unus possit alteri indulgentiam mereri? **R.** non potest nisi procedat ex intentione dantis. vnde posset si indulgentia fieret hoc modo dicendo. quod ille qui facit vel pro quo fit habeat talem indulgentiam. Et ratio est fm theos. quia licet proprium opus possit quis per intentionem cuiusquam voluerit applicare. Et sic cum satisfactio sit proprium opus. poterit quis cui voluerit per intentionem suam applicare: et sic per alio satisfacere. Indulgentia autem non est proprium opus sed eius qui dat indulgentiam. quod opus ipse applicat per intentionem ad hunc: vel illum qui sic fecerit etc. Et per seque non potest quis hanc intentionem ad alterum transferre.

¶ Quid si quis faciat pluries in die illud propter quod indulgentia est concessa: vel cum vadit ad locum ubi indulget remissio. numquid habebit totiens indulgentiam: quotiens vadit? **R.** aliqui dicunt quod quando indulgentia ad determinatum tempus datur: ut cuius dicitur. Quicumque inierit usque ad tale tempus ad ecclesiam talem: habebit tantum de indulgentia. Intelligitur tamen semel. Sed si in aliqua ecclesia sit perpetua indulgentia sicut in ecclesia beati petri est indulgentia. xl. dierum. tunc quotiens aliquis vadit totiens indulgentiam consequitur. Et huius sententia est Tho. fm vero Inno. et Guil. in Spe. quando indulgentia consistit in visitatione alicuius ecclesie: tunc pro qualibet vice qua quis ad ecclesiam vadit indulgentiam habebit.

¶ Sed quid de his qui deferunt multas litteras episcopo: et legunt omnes in vno loco: asserentes quod talis episcopus facit talem indulgentiam: et talis talem. numquid potest conferenti. Ita quod omnes indulgentias capiat? **R.** fm **Dir.** quod non. sed illi tantum qui subest episcopo indulgentias facienti: nisi forte et is qui confert: habeat licentiam a suo iudice quod tales indulgentie illi. possint. ar. ex de fo. cope. significasti. vel suus confessor: ei induit.

rit: quod possit per tales indulgentias redimere penitentiam. extra de pe. et re. quod autem. ubi **Dand.** dicit quod tutissimum est et valde expediens ut volens peregrinari et visitare loca pia: habeat licentiam a proprio iudice: et gratiam participandi indulgentias alienis. hoc tamen intellige de indulgentiis concessis ab alio quam a papa. Nam respectu pape quilibet est subditus. ut in. c. cuncta per mundum. ix. q. ii. hoc etiam verum nisi indulgentia esset restricta ad habitatores certi loci: que tamen sic communiter non conceditur: sed generaliter.

¶ Quibus possint indulgentie? **R.** fm **Hostie.** possunt tantum vivis et non mortuis: sicut enim membrum corporale putridum vel refectum vel mortuum non potest nutrir: vel vivificari cibo corporali: sic nec membrum spirituale: cibo isto spirituali. Ideo excommunicatis. hereticis et schismaticis sic existentibus non possunt orationes. nec elemosine. nec indulgentie quo ad effectum spiritualis nutrimenti: sed nec mortuis possunt huiusmodi remissiones. licet alia suffragia ecclesie possint: quia charitas sola prodest in purgatorio. Cum fm **psperum.** Sit in omnibus fidelibus operosa. de pe. di. ii. charitas. Sed potestas clauis non habet ibi locum. Pro predictis facit quod notat **Ri.** in. iii. di. xx. ubi querit. An valeant indulgentie existentibus in peccato mortali. Et concludit quod non hac ratione: quia non potest fieri remissio pene manente culpa. Et ideo cum per indulgentias non remittatur existentibus in mortali peccato culpa: non remittetur eis per indulgentias aliquid de pena. Bona tamen facta in mortali disponunt de eodemo ad penitentiam. Et illa mediante ad suspensionem remissionis peccatorum per divinam misericordiam. Quo tamen ad existentes in purgatorio dicit **Ri.** quod illi qui sunt in purgatorio: cum ecclesia militante. aliquo modo communicant in pena. Num triumphante in impossibilitate peccandi: tamen cum utraque in charitate. Et ideo quia coniuncti sunt cum militante ecclesia per charitatem: maximo auxilio indigent: quia non sunt in statu in quo possint penam assumere voluntariam: per quam citius admitterentur ad visionem beatam. Ideo ecclesia potest eos iuvare: conicando eis merita vivorum non tantum per modum auctoritatis vel iudicij: per quod directe iuvant illi quibus directe prosunt indulgentie. Et per predicta soluitur questio: que de facto accidit de indulgentia plenaria concessa olim per **Calixtum** papam patribus et matribus defunctis fratrum minorum: si qui in purgatorio repiebantur. An valeat dicta indulgentia? Dic per predicta quod sic: per viam conicacionis bonorum spiritualium ecclesie. Et sic indirecte. non autem directe per viam auctoritatis seu iudicij. quia sic illos nec ligare nec absolvere potest.

¶ Utrum ille cui iniuncta est penitentia. vii. annorum: et postea persecutus est indulgentiam. Septem annorum teneatur postea agere penitentiam illam? **R.** quod non tenetur amplius penitentiam illam agere: dum tamen peccatum omnino per contritionem dimissum sit: quia per omni peccato mortali duplex pena debet. scilicet eterna et temporalis. de pen. dist. j. li. peccatum. Sed

Indulgentia

per contritionē pena eterna dimittitur seu in temporalē cōmutat. de pe. di. j. verbū. Temporalis vō p̄ satisfactionē. vt in dicto. c. si peccatū. Et per istā penā qualitercūq; satisfaciat ecclesie: dū tamē nō decipiat ecclesia sufficit: et absolut⁹ est. xxiij. q. j. quodcūq; nec tenet amplius de necessitate ieiunare: vt bene p̄batur in dicto. c. qd̄ aut̄. vbi dicit q; p̄ tales remissiones enervat penitētiā satisfactio. Et Panoz. ibi reprobat opinionē dicentium q; huiusmodi indulgētiē p̄sunt quo ad penitētiā hic iniunctā: dū modo sacerdos qui p̄us indulget penitētiā: hoc cōcedat vt possit cōpensare penitētiā cam indulgētiā. al̄s secus. Sed hec opinio nimis restringit potestātē et effectum indulgentiā. Nam cū hec indulgētiā p̄ficialit̄ et thesuro ecclesie: cuius potestātē habet papa cōpensandi: debet p̄desse quib; papa cōcedit: vel alius prelatus habens ad hoc potestatem. vnde non est necessaria licentia sacerdotis licet sit consilium vt habeat licentia.

Quid valent iste indulgentie? Rñ. fm̄ Hof. Hosti. et theo. q; tantū valēt quātū sonant. videlicet. xl. dies indulgētiē valent quātū. xl. dies penitētiē fm̄ taxationem factam: siue a iure siue a sacerdote: siue a iusticia diuina. Dies enī isti siue anni: non sunt anni celi nec purgatorij: sed mūdi. Et sicut in mundo. xl. dies penitētiē plus valent p̄ficiēti cum maiori seruiore q; valeant alteri. Ita xl. dies indulgentiē plus valent illi qui cum maiori charitate vel rei date quātitate: accedit. Scīendum tamē q; aliquādo indulgentiē sonant numerum dierū: vt quando dicitur. Quicūq; ierit et. habeat. xl. dies de indulgentia. Aliquādo sonant numerum annorum: vt cum dicitur. Quicūq; ierit et. habeat duos annos et. Aliquādo sonat partē peccatorum: vt cum dicitur. Quicūq; ierit vel sic fecerit: habeat suorum peccatorū terciē vel quarte partis remissionem. Aliquādo sonant plenariā remissionem. Si indulgentiē sonant numerū dierū: tunc talis indulgentia debet sic intelligi q; si alicui essent. xl. dies de penitētia iniuncti. xl. dies de indulgētia. Ipsam penitētiā enacuāt. Et sic si quis tenebat ieiunare. xl. diebus. habita indulgētia. xl. dierum: non tenetur amplius ieiunare. Ita enī dicit in forma litterarū. xl. dies de iniūctis sibi penitētijs: misericorditer relaxamus. Si sonant numerum annorū: tunc similiter intelligendū est. videlicet q; penitētiā in cōfessione vnus annus iniūctam: vnus annus indulgētiarum soluit. Et si dicitur. ponamus. tanta nobis non fuit assignata penitētia: vt cōmuniter fit. Quid dicendū? Dico q; tibi in purgatorio recompētabitur ac si illam fecisses. et tibi iniūcta fuisset. vnde posito q; quis p̄ decennia in purgatorio stare deberet. Et ipse. vij. annos de indulgentia in vita habuisset: certe solū per triennia in purgatorio puniret: quia quod semel fuit relaxatum: amplius a chusto non repetit. Si autem indulgentiē partem peccatorū sonant: tunc tantū valent ac si quis penitētiā illius p̄ris suorum peccatorū fecisset. Et si talis in gratia dece-

deret: manifestum est q; in purgatorio: nisi p̄ residuo puniretur. Si plenariam indulgentiam sonant. Claruz est q; ei plenaria pena relaxatur. Et si in illo instanti moreretur absq; additione noue culpe: p̄culdubio si fuisset peccatorum maximus ad celos euolaret. Nota tamen fm̄ Augu. de archo. prout recitat Archi. flo. in summa: q; quatuor sunt que faciunt retardare ne statim euolēt: nō obstante q; in litteris papalibus dicatur plenaria indulgētiā cōcedimus. Prīmū est forme indulgentiē: et taxatio: vt si dicatur. Tibi indulgētiā plenariam omnium peccatorum tuorū de penitētia tibi iniuncta indulgemus: tunc si moreretur: non statim euolaret: si maior sibi penitētia fuerat iniungenda. Et vigore indulgētiē non sibi remittitur: nisi pena iniūcta a p̄fessore. Prō illa ergo parte penę que sibi debebat iniūgi in foro penitentię in purgatorio. Secūdum est alicui⁹ peccati omisso per obliuionem vel ignorantiam. scz q; nō fuit de eo confessus. Et hoc p̄cipue videtur habere locum: quādo dicitur in forma indulgentiē: q; habeat remissionem omnium peccatorum: de quibus corde cōtritus et ore confessus est: quia non valet quo ad peccata nō p̄fessa. Sed de hoc infra. Tercium est alicui⁹ mortalis peccati post cōsecutionem indulgentiē perpetratio. De illo enim licet cōfiteatur et satisfaciat. non tamē habet indulgentiā quo ad illud sequens. Quartum est culpe venialis in expurgatio. id est q; decedit cū aliquo peccato veniali: de quo non est contritus: sed fixus in affectu eius. stant enim venialia cum gratia et nō potest remitti pena remanente culpa. vnde indulgentia quo ad talia quibus est affectu fixus: non valet. Sed si ista non impediat: cum alijs que cōcurrē debent: puto q; papa a tota pena et culpa ab soluere pōt: ita q; talis euolabit.

Sed que sunt alia que concurrere debent ad huiusmodi indulgentias consequendas? Dic q; quatuor requiruntur. Duo ex parte dantis. scz auctoritas et causa rationalis. Alia duo ex parte suscipientis. scz q; sit in statu merendi. et vt faciat illud pro quo indulgentia datur. Et ob defectum huius vltimi indulgentiē non valent his qui libenter facerent illud pro quo indulgentia datur: sed non possunt: ex quo indulgētia datur sub hac forma. vt faciat vel det hoc vel illud. vtrūque est indulgentia mediolani certis temporibus plenaria his qui porerent man⁹ adiutrices: licet fratres minores et alij religiosi nihil habentes illuc accesserint et deuotissime: non cōsequētur illam indulgentiam virtute talis p̄uilegij. Quid ergo habent facere in hoc casu: vt et ipsi dictam indulgentiam consequantur. Debent facere vt alius pro eis aliquid tribuat. Et hoc nota.

Et per predicta patet quid sonat remitto tibi vnum annum de penitētia iniuncta. Nam iste est sensus fm̄ Inno. et Hosti. id est tāto min⁹ punieris in purgatorio: quātū esset: si vno anno cōiegressus penitētiā in hac vita. Nec p̄t̄ has generalis indulgētiās: nō min⁹ debes agē p̄nāz in hac

vita quis de necessitate non tenearis: tñ q̄ nescis
vtrū sacerdos inuenerit tibi penitentiā quā debuisset.
Nam hodie vix iuste imponit: cū pro quolibz
peccato mortali: septēnis penitentiā debeat. xxxij.
q. ij. hoc ip̄m. Et cū illud qd̄ nō est purgatiū i hac
vita: debeat purgari in purgatorio: fatuus est et
simplex qui ibidē huiusmodi indulgentias non re-
seruat cū si ip̄as reseruauerit tot diebz quot hic re-
misse sunt: sit minus in purgatorio puniendus q̄
fuisse. Sed illis tñ p̄sunt: quibz dū viuerent fa-
cta fuit remissio. Et hoc intelligas de particularibz
remissionibz que fiūt per papam vel alios inferio-
res dicentes tñ de iniuncta penitentiā relaxamus.
Secus de generali et vniuersali: per quā oīs satisfactio
remittit que a solo papa fieri cōsuevit. Idē
dir. Et hoc de papa intelligendū est: qñ in tali re-
missione generali nō refert se ad penitentiā iniunctā
sed absolute et generaliter remittit. Als secus fm̄
Augu. de anch. et arch. flo. vt dictū est.

¶ An autē isti dies sint vtilēs vel cōtūm: Rñ.
Panoz. post Hosti. extra de pe. et re. cum ex eo. di-
cit qd̄ dies debent esse vtilēs. Annus vō est fm̄ qd̄
iniungit in penitentiā: hoc est qd̄ si debeo ieiunare in
anno per. xl. dies: licet interpolatim vt qd̄ forte qua-
libet septimana debeo ieiunare semel: valet illa in-
dulgentia. xl. diez ad tollendū omnes istos. xl. dies
vnde nō currunt quotidie: sed sunt vtilēs. De an-
no vō sic intellige. debeo agere penitentiā p̄ annū
qualiscūq̄ sit illa penitentiā. puta ieiunādo p̄ annū
semel in septimana tollit iste ann⁹ p̄ hāc indulgē-
tiā annalē. Ita qd̄ indulgentia anni nō diuidit p̄
dies: sed valet respectu anni integri: put peniten-
tia est annalis.

¶ Querit de. q. quotidiana. An indulgentia con-
cessa vere penitentiis et cōfessis: p̄sit illis qui fue-
runt cōfessi semel in anno et habēt. p̄positi cōfiten-
di: et p̄nitentiē de peccato p̄terito: Rñ. fm̄ panoz.
in. c. oīs. de pe. et re. qd̄ sic. nam isti dicuntur vere pe-
nitētes: ex quo hūt cōtritionē et vere cōfessi: ex quo
fuerūt cōfessi tempore determinato: et habēt. p̄-
positum p̄nitendi. Naz cōtritio est illa: q̄ multū ope-
ratur apud deum. Idem Car. in de. j. de reli. et ve.
sanctoz. vbi enā querit de alia. q. quotidiana.
Datur indulgentia p̄ totaz octauam corporis xp̄i
interessentibz diuinis officijs in ecclia. Quid si ob
multitudinē populi omnes nō possunt intrare ec-
clesiā: sed pars populi audit diuina extra ecclia:
An tales habebūt talē indulgentiā: videt qd̄ non p̄-
p̄dicta: quia ex quo indulgentia est data sub hac
forma dicitur qui audierint in ecclia. Glo. sol-
uit qd̄ non gaudebit hac indulgentiā. Pau. dicit qd̄
si ex necessitate celebratur extra ecclia sub tēto
gaudebūt p̄sentes indulgentia. Cōcludit tamē
qd̄ propter verbū in ecclia. tūc est tenere qd̄ non
sufficiat bonis interesse extra ecclia. Dicit tamē
qd̄ si propter turbam omnes non possunt ingredi
eccliam: stantes extra ambitum muroz: gaude-
bunt indulgentia: quia sufficit voluntas intrādi.
et qd̄ p̄ eos nō stat. p̄ regulā Imputari.

¶ An autem vicini ecclie: vt clerici vel re-

ligiosi illius loci vbi indulgentie conceduntur: con-
sequatur tantam indulgentiam quātam remori.
Rñ. qd̄ sic: quia remissio non p̄ponatur labori.
sed meritis que dispensantur: sed qui plus labo-
rar: de merito plus acq̄r. Nota tamē fm̄ asten.
qd̄ propter indulgentias dissolui non debet obser-
uantia regularis: quia religiosi magis merentur
religionem seruando: quo ad premium vite eter-
ne qd̄ indulgentias exquirendo. licet minus quo
ad dimissionē pene: quod est minus bonuz. Nec
iterum per indulgentias dimittuntur pene iniun-
cte in capitulo: quia ibi agitur quasi forum iudici-
ale magis qd̄ penitentiā. vnde non sacerdotes:
quādoq̄ capitulū tenent: sed absoluuntur a pena
iniuncta: vel debita pro peccato in foro peniten-
tiali.

¶ Sed querit de. q. quotidiana. Done quidam
habet p̄uilegium a papa: qd̄ semel possit absolui
plenarie i articulo mortis. Et fecit se absolui: post-
ea liberatus est. An virtute dicti p̄uilegij possit
iterū in alio articulo mortis absolui: Rñ. Archi.
flo. in sum. dicit. non putet aliquis qd̄ qñ semel in
articulo mortis fuit: et vltus fuit tali ḡra qd̄ postea i
alio articulo mortis vti valeat: nisi papa latiore
auctoritatem daret qd̄ dat: qñ ponit qd̄ in articulo
mortis dūtaxat semel. Et ita rñsum fuit fm̄ eum
in cōcilio cōstancienli a litteratissimis viris. Nec
mirū: quia p̄uilegiuz de indulgentijs tantū dat
quātū sonat. nō autē extēdi d̄z vltra.

¶ Vtrū indulgentie faciēde sint p̄ subsidio tēpo-
rali: Rñ. fm̄ Ri. qd̄ p̄ talibz p̄ncipaliter nō de-
bent dari sp̄alia. Nā cū dant indulgentie p̄ ecclie
suis vel hospitalibz cōstruēdis: nō dant: vt in illis
tp̄alibz listat: sed p̄pter vtilitatē sp̄ialem cōsequē-
tem. Et ideo nō dant p̄ tp̄alibus: nisi in quātum
ordinant ad sp̄alia.

¶ An autē p̄ edificatione pontiū licitum sit dare
indulgentias: Dic fm̄ Panoz. in dicto. c. qd̄ aut.
qd̄ qñ pons sit: aut reficit in aliquo loco piculoso:
vbi pegrini et paupes sepe patiebant mortis peri-
culū in transitu: tūc licitū ē. als sec⁹.

¶ Vtrū cruce signatus qui morit̄ anteq̄ iter ar-
cipiat: habeat indulgentiā. Rñ. fm̄ Tho. forma
p̄uilegij p̄siderāda est.

In **Infidelis.** Vtrū liceat cū infide-
libz cōicere: Rñ. fm̄ Tho. qd̄ in fide fir-
mi sunt ita qd̄ ex eoz cōicatione cū infi-
delibz sperat magis illoz cōuersio q̄ hoz subuer-
sio: nō sunt p̄hibēdi cōicere cū infidelibz. Sim-
plices autē et infirmi p̄hibēdi sunt ne sine magna
necessitate cū eis cōuersent.

¶ Vtrū cū infidelibz sit disputādū. Rñ. qd̄ nllī
laice p̄sone licet disputare d̄ fide cū infidelibz p̄ tex.
in. c. q̄cūq̄. de here. li. vi. vbi sic habet. Inhibem⁹
quoz ne cuiq̄ laice p̄sone liceat publice vel p̄ua-
tim de fide catholica disputare. qui vō cōtrafece-
rit: excōicationis laqueo innodet. Glo. in v. laice.
forte intendit de laico ad moduz vltra mōtanōz
qui illiteratos laicos vocat. Quid est ē dicere: qd̄

Inquisitio

naturalis clericus disputatio de fide catholica non incidat in hanc penam: et doctor decretorum laicus incidat: Tamen sufficit ita esse scriptum. Et solum duo sunt christianorum genera. Clerici et laici. xij. q. j. Duo sunt.

Inquisitio. Sciendum quod tribus modis principaliter procedit contra aliquem de crimine videlicet per accusationem denunciationem et inquisitionem. Et quidem quod debeat fieri accusatio videatur. Accusatio et Accusare. Ad denunciationem vero an debeat procedere charitativa admonitio. Dicimus in Ri. in. iij. dist. xix. ar. iij. quod peccatum primum aut est publicum aut secretum. Si publicum non est necesse secretam monitionem procedere denunciationem de pe. et re. c. manifesta. Et illud ubi v. peccantes coram omnibus argue. Si autem est secretum: tunc distinguendum quod aut tardatio denunciationis eius probabiliter videtur esse in notabile nocentium primum corporale seu spirituale: ut si aliquis tractaret occulte quod civitas hostibus traderet: vel occulte homines auerteret a fide vel moribus. Aut non imminet tale periculum. Si sic festinandum esset procedere ad denunciationem. nec est necessarium expectare quousque procedat secreta monitio: quia magis cavendum est detrimento boni corporalis et spiritualis reipublice quam fame ipsius peccatoris. Si vero peccatum est occultum: nec pro tardatione denunciationis imminet tale periculum. adhuc distinguendum est quod aut probabiliter creditur per conditionem et signa peccatoris et alia que probabilitate possunt generare: quod homo circa eum per secretam monitionem non proficeret: sed ille magis exasperaretur contra corrigentem et promissus subterfugia quereret: ut corrigi non posset: tunc non debet secreta monitio procedere denunciationem. Aut sperat quod secreta monitio proficeret contra ipsum quod semper credendum est: nisi per signa probabilia contrarium videatur. Et tunc dico quod ex precepto divino debet secreta monitio publicam denunciationem procedere. non tamen est necessarium: ut procedat secreta denunciationem: que fit soli prelato: maxime quando denunciatus ad hoc compellitur per sui prelati obedientiam. Et si frater ad secretam monitionem se corrigat: debeat desistere a publica denunciatione. Et sic intelligitur quod dicitur. ij. q. vij. accusatio. ubi dicitur. quod si aliqui sacerdotes ante secretam monitionem lacerare: accusare: vel infamare presumpserint: excommunicentur. Si enim possum sine detrimento spiritualis boni illius quem corrigo et communitatis: custodire famam fratris: teneo: ex precepto dei famam ipsius non ledere: quod preciosior quidem est inter temporalia: et multum utilis ad spiritualia: et multo timore infamie a malo retrahuntur. Et homines quando se infamatos considerant: magis sine freno peccant: non tamen propter fratris correctionem factam per secretam admonitionem. teneo: desistere a secreta denunciatione: prelato scienda: quia valet ad precauendum fratri a recidivo: nec est in fame fratris periculum. Si ta-

lis est prelati qualis esse debet. Si tamen persigna valde probabilia: et presumptiones quasi violentas crederet quod ex illa denunciatione: fratrem correctum infamare vellet: tunc crimen occultum fratris iam veraciter correcti: sibi denunciare non deberet. hec Ri.

Ad inquisitionem vero procedere debet fama publica: vel clamorosa insinuatio. nec inquisitio debet fieri nisi procedat diffamatio a viris honestis: non malivolis: non semel sed pluries. Et pro huius casus declaratione. Dicimus in nota. per docto. in. c. qualiter et quando. el. ij. de accusa. quod quedam est inquisitio generalissima: ut quando prelati inquirunt super statu totius provincie: ut in. c. romana. de consil. lib. vij. Et in hac non est opus infamiam procedere imo tenetur quolibet anno generalem inquisitionem facere. Quedam est inquisitio generalis: ut quando inquirunt super statu civitatis castri vel loci. Et tunc etiam non exigitur quod infamia procedat ad hoc. c. j. de offi. or. facit. l. congruit. ff. de offi. pfi. Et ita patet per hoc quod syndicatores rectorum qui indicant caput et eius membra. puta potestatem capitaneum et eius officiales possunt contra eos inquirere in genere de delictis commissis per eos in eorum officio non procedente fama publica vel clamorosa insinuatio. Et ita de consuetudine servatur. Quedam est inquisitio specialis: que fit contra certam personam: et si fit non ad penam imponendam: sed ex debito officij: ut matrimonium carnale non contrahat propter aliquod impedimentum vel ut non promoveatur quis ad prelatum seu non confirmetur electio: si reperitur promovendus viciosus: et etiam non erigitur infamia: quia ut dictum est non agitur ad penam: et fit ex debito officij. Idem cum iudex inquit ex mero et puro officio et non ad instigationem alterius: ut in dicto. c. j. Et per hoc sint cauti rectores terrarum quod ad hoc: ut ab eis non possit peti copia diffamationis: semper cum formant inquisitiones dicant. hec est inquisitio quam facit talis contra talem ex suo mero officio. Quandoque ista specialis inquisitio fit ad penam imponendam. Et tunc si ad denunciationem publici officialis: non est opus quod infamia procedat: ut. l. ea quidem. c. de accusa. et. c. preterea. de testi. co. Sed tamen non denunciantur hoc casu: nisi notoria. alio non creditur denunciatoribus: de quo vide supra familia. Quandoque fit inquisitio specialis: infamia deferente. Et tunc si proceditur contra prelatum secularem: non debet fieri inquisitio: nisi procedat tanta infamia quod sine scandalo non possit tolerari. ut in dicto. c. qualiter. Si autem fit inquisitio contra privatum secularem: non requiritur scandalum vel periculum. Sed satis est infamiam clamorosam precessisse. Si autem fit inquisitio contra subditum regularem: et si agitur ad penitentiam seu ad correctionem: tunc non est necesse servare ordinem positam in dicto capitulo qualiter. sed de plano et sine strepitu potest procedi. ut in capitulo. reprehensibilis. de appellati. Si vero contra prelatum regularem. tunc aut contra

abbatem: aut contra priorem puenalem: vel alium habentem curam auctoritate epi. Et tunc debz ordo seruari positus in d. c. qualiter. sed nō ad vnguem. Debet tamen seruari aliquis ordo. Dicunt. remouet ordo quo ad subtilitatem: nō quo ad veritatem. Si ptra aliu regularē obedientiaru. tunc nō seruatū iste ordo: qz potest remoueri ad libitum abbatis ab administratōe: vt in. c. cuz ad monasteriū. de sta. mo. Idem fallit fm quosdam: vbi inquisitio sit presente parte: et non opponente se diffamatum esse: vel diffamatōem precessisse nō legitime: vt in. c. ij. de accu. li. vj. Item fallit vbi inquisitio formatur ptra confessum crimen. vt in. c. primo. de p̄fessis. li. vj. In criminali vō in quo iudex pcedit ex necessitate officij: non est necessaria diffamatio. quod est notandum p inquisitionibz que fiunt hodie per rectores terraz. An sit necesse diffamatōem pcedere. Nam si de necessitate officij inquirere tenentur: nō est necessaria diffamatio. Sed si inquirunt ex voluntate non necessitate: tunc si inquirunt ad petitiōem alterius: necessaria est diffamatio. Si vō ex mero officio: vel ad denuntiatiōem publici officialis: nō est necessariū diffamatōem pcedere. vt dictū est.

An autem inquisitus teneatur de omnibus respondere veritatem de quibus fuerit interrogatus: Distinguedū est fm Pe. de palu. in. iij. Aut certū est qz iudex inquit de crimine in casu in quo potest de iure. et tunc tenetur homo sibi dicere taz de se: qz de alio: quia mentiri in iudicio est mortale. Aut certum est qz ipse iniuste inquit. vt puta. qz non precessit accusatio: nec denunciatio: nec clamorosa insinuatio: nec infamia illius: nec factum ē divulgatum: nec denunciatum in generali: nec ī speciali. tunc enim nō tenetur: nec de se: nec de aliquo alio respondere: quia ille in hoc nō est suus iudex. Et fm Lu. de ro. in suis singularibus: talis confessio sine iudicij precedentibz non valet. Ac etiam iudicia: si superueniant post questionem habitam illam p̄fessionem nō p̄firmat. vt dictū est s. Confessio iudicialis.

An autem p̄fitemens proprium delictum: debeat interrogari de alijs criminosis: Rñ. Bar. in. l. repeti. ff. de questi. distinguit. qz quedam sunt delicta: que non p̄mittuntur principaliter in offensaz vel odium alicuius: sed ppter cōmodum committentium: vt falsare monetam: seu eā fabricare. Itē latrocinia facere. Nam latrones non odiunt aliquem: sed diligunt es alterius. Et in isto casu possunt interrogari de socijs. vt probatur in. l. diuus ff. de custo. re. et in. l. prouinciaz. C. de ferijs. Quedam sunt delicta: que p̄mittuntur principaliter in odium offensi. Et in istis p̄fessis de se: non debent interrogari de alijs: vt in dicta. l. repeti. et l. vltima C. de accus. fallit in casu. l. prius. ff. ad sill. Et fm Panor. in. c. primo. de confe. etiam fallit in crimine lese maiestatis. Et ex predictis infert Barto. qz fures possunt interrogari de socijs et de receptatoribus et similibus ar. dicte. l. diuus. Ratio p̄dicto: quia quando delictum committitur in alterius iniuriam: est qui alios potest accusare: sed

non ita in delictis que non committuntur principaliter in alterius iniuriam. Ideo magis p̄mittitur iudici inquirere.

Quero. An fama faciat plenam fidem? Resp. Bar. in. l. de minore. ff. de questi. refert. D. y. et Cy. tenere. qz fama cum vno teste faciat plenam p̄bationem in ciuilibus: non in criminalibus: in quibus requiruntur probationes luce clariores. Sz sibi videtur dicendum qz quedam sunt in quibus sufficit fama sic esse: licet in veritate sic non sitet tunc sufficit probatio fame. vt. l. barbarius. ff. de offi. preto. Quandoqz requiritur probatio veritatis: qz ita sit. Et tunc quedam sunt in quibus ipsa fama seu communis opinio facit veritatem et inducit. Et tunc sufficit probatio fame. vt. l. j. S. j. ff. de flu. Facit. l. cuz de lanionis. S. alinā. ff. de fun. instruc. Quedam sunt in quibus ipsa fama seu cōmunis opinio non inducit veritatē. Et in hoc dicto. qz si quidem est fama probata solum ex voce populi non probata aliqua presumptione: ex qua dicta fama et opinio trahat originem. tunc qz ista non probat: sed magis dicitur vana vox populū que non est audienda. Sed licet nō p̄bet: tñ adiuuaret probationem iam factam. vt. l. iij. S. eiusde. ff. de testi. Si vō ista fama esset probata: que trahit originem ex aliquibus p̄sumptionibus legitimis precedentibus: tunc dico qz in quibusdaz casibus facit plenaz probatōnem. vt puta. in causis breuioribz: vel modici p̄iudicij. Sed an faciat semiplenam: ita qz p̄bet cuz vno teste? Dico qz debemus p̄siderare illa iudicia et illas p̄sumptōnes ex quibus fama trahit originem: qualiter vigeat. Et fm qualitates illas dicam istam famam facere semiplenam probationem: vel non facere. Ita debet intelligi glo. in. l. excusantur. S. j. de excu. tu. et dicta. l. iij. Et ex hoc habes etiam p̄pendere vt fama sit sufficiens in iudicium ad tormentaz: vel non hec Bar. vide etiam eū eo. ti. in. l. ex libero. vbi dicit qz licet. minor: non possit torqueri: vt ex eius dicto aliquis p̄demnetur vt ibi: potest tamē torqueri: vt ex eius dicto sumat iudicium. ppter qd veritas inquiratur. Torquebit autem ferula vel zona vt notat in. l. talis. in prima glo. C. de his q. vt in dig. Nota etiā panor. in. d. c. j. qz illud qd dicit. qz vnus testis facit iudicium sufficiens ad torturam dz intelligi in teste integro.

Inscriptio. Qui accusat aliquem: debet se inscribere. ad est ad penā talionis: si non probauerit se obligare vt s. Accusare.

Quero. Inscriptio semper sit necessaria? Resp. quando crimen non opponitur directe per modum accusatiōnis vel denunciatiōnis: sed per modum exceptiōnis. vt cum obijciatur accusatori. vel testi ad hoc vt ab accusatiōne: vel testificatione repellatur: vel electo: vt a promotione excludatur non est necessaria inscriptio. Sed si obijciatur taz confirmato. puta. in consecratione: obijciens debet se obligare ad penam extraordinariam ad arbitrium iudicis circa vinculum inscriptionis. naz

Interdictū. 1.

electus crimine sic probato perdit quod per electi-
onem et confirmacionem ei fuerat acquisitum: sed prius
habita non amittit. extra de accu. sup. bis. r. c. quali-
ter et quā. et secundo.

Interdictum primo.

Interdictum quod sit et quot sunt eius species: Quo-
ad primum dicitur quod interdictum est priua-
tio quo ad aliqua ecclesiastica per sententiam iuris vel
iudicis facta. Quo ad secundum dicitur quod due sunt speci-
es. scilicet loci: aut persone. Interdictum loci: aut est genera-
le: aut speciale: aut particulare. Et simili modo di-
uiditur interdictum persone: siue hominis. Et de quo
libet istorum est dicendum. Interdictum loci gene-
rale dicitur: non tamen quando regnum vel pincia in-
terdicitur: sed etiam si ciuitas: vel villa: vel castrum
vnum: solum interdicitur. extra de ver. sig. cum in
partibus. quia dicitur generale quod ad locum illud:
cum nullus excipitur: ut ibi dicitur glo. Et cum in-
terdicitur terra alicuius domini intelligitur de ea
que est sua quo ad dominium iurisdictionale. Et mul-
to fortius si terra illius domini: esset simpliciter et
absolute propria. Item intelligitur de terra. quaz
habet ab alio in feudum. vel emphyteosim. Item in-
telligitur de terra: que pertinet ad ipsum dominum
ratione dotis uxoris: quia maritus: constante ma-
trimonio: est dominus dotis uxoris. Item intelli-
gitur de terra sibi pignoriata: si proferens dixit In-
terdicto terram quaz talis tenet. Secus si dixerit. In-
terdicto terram suam secundum Jo. an. Item si talis dominus
cuius terra interdicitur habet terram in diuersis
prouincijs: vel diuersis locis. Si habet eam p par-
te et pro diuiso: omnes ille partes subiaceat inter-
dicto. Sed si pro indiuiso secus: ne innocens pu-
niatur. Si autem postea dominus acquirat nouam ter-
ram: talis terra non subiaceat interdicto: nisi lator
sententie expressisset: vel intendat eam de ea quam
habebat: quod de ea quam habiturus esset. Si autem
vendit terram interdicitam: vel perdit eam: non p-
pter hoc tollitur interdictum: cum onus rei trans-
eat cum ipsa re.

¶ An quid autem ciuitate interdita: sint ciues ei?
interdicti? Rñ. quod propter delictum domini: vel rectoris
est ciuitas interdita: ciues ei qui culpabiles non
existunt: non sunt interdicti: dummodo et ipsi propter do-
minum: vel rectorem in eis puniendum: non fuerint in-
terdicti: unde poterunt in alijs locis non interdictis
interesse diuini. c. si scilicet. extra de sen. ex. li. vi.

¶ Quid de hominibus non interdictis: venientibus
aliunde ad terram interdicitam. nunquid ibi poterunt
audire diuina? Rñ. Asten. ubi s. de mente Hof.
dicit. quod nec poterunt celebrare: nec audire diuina quod
loco interdito: intelligitur omnibus interdictum ibi au-
dire diuina: nisi super hoc sint privilegiati. puta. si ac-
cipientes signum crucis p subsidio terre sancte vel
quibus alij. Et hoc nunc est expressum de priuileg. li.
et primo Rñ. li. vi.

¶ Interdictum autem loci speciale: seu particulare dicitur:
quod una certa ecclesia: vel etiam plures certe eccle-
sie non omnes alicuius ciuitatis supponunt interdi-
cto: ut extra de sen. ex. si ciuitas. li. vi. Et intelligitur:

quod nec in capella nec in cimiterio ecclesie interdicte
pignus potest celebrari: nisi pura iure permittit vel se-
peliri. Secus si non sint ei pignia. unde pignia sunt:
quod vltima se contingunt. Sciendum etiam quod inter-
dicta ecclesia: non propter hoc intelligitur clerici illius eccle-
siae interdictus. vñ licet clericus illius ecclesie cele-
brare possent in alia ecclesia ar. li. vi. de priuileg. p ex-
emptionem. et similiter interdictio clerici alicuius eccle-
siae: non propter hoc intelligitur ecclesia interdicta. unde
alij clerici licite celebrarent in ea secundum Jo. an. in. d. c.
si scilicet. Item quod interdictum clerici alicuius loci: non ex
hoc intelligitur populus illius loci interdictus: quod hec
sunt diuersa. Et eoduerso. d. c. si scilicet. Et secundum Jo.
cal. appellacione clerici intelligitur pneri. non solum
pnotos ad ordines: sed etiam religiosos. pueros et
puerfias: qui ita sunt ad ecclesiam translati: quod de po-
pulo proprie dicitur non possunt. xij. q. j. duo sunt.

¶ Interdictum autem persone siue hominis. aliud est ge-
nerale. aliud est speciale: siue particulare. Generale est:
quando interdicitur homines regni: vel prouin-
cie: ciuitatis vel ville: vel castri etiam vnius tantum ar.
dicto. c. cum in partibus. Aliud est enim interdici-
re locum tantum. Aliud locum et homines loci. Si enim
locus est tantum interdicitur: homines loci: qui non de-
derunt causam interdicti: alibi possunt audire di-
uina: et ecclesiastica recipere sacramenta. Si vero lo-
cus et homines loci sunt interdicti: non possunt ali-
bi: nisi in casibus expressis a iure. ut colligitur i di-
cto. c. si sententia. in tex. et glo. Particulare vero: vel
speciale interdictum hominis. quod proprie dicitur siue
sponsio est: quod suspenditur: vel interdicitur certa per-
sona: vel etiam incerta: ut cum dicitur. Qui fecit sic vel sic sit
interdictus ipso facto. Et isti quocumque vadunt: sem-
per sunt interdicti: nisi absoluantur: vel nisi interdi-
ctum sit ad tempus. unde interdicitur siue generali-
ter: siue generaliter siue specialiter: siue singulariter non possunt ex-
ercere aliquem actum: qui pertinet ad ordines: aut ad
celebraciones diuinas. Alii essent irregulares vel su-
spensi secundum quod infligitur pena violantibus interdictum
ut j. dicitur.

¶ An autem huiusmodi interdicti sint vitandi ab
alijs? Respon. de hoc dicendum est: sicut de exco-
municatis et suspensis. videtur an sint nominatim et
expresse interdicti: vel ve: sicut dicitur in concilio
Basilienensi.

¶ Donec quod homines alicuius loci sint interdicti. nun-
quid si quis ex eis se transferat ad aliud domicilium
remanebit interdictus? Rñ. Asten. quod sic: donec sen-
tentia saltem circa eum relaxet. Si tamen index non inter-
debat ligare subditos illius domini: nisi quod diu el-
sent sub dominio eius: tunc quod cito desinunt esse sub
dominio eius desinunt esse etiam interdicti: nec egere
alia relaxatione speciali secundum quosdam Jo. tamen
caldri. tenet indistincte quod si domicilium transule-
runt: non amplius sint interdicti. Item presentes
ignorantes excusantur. extra de cleri. excom. apo-
stolice. Item populus non interdictus si fiat de po-
pulo interdito: efficitur interdictus secundum Caldri.
Item si interdicitur populus: vel vniuersitas. col-
legium. vel commune alicuius loci: non intelli-
gitur per hoc locus ille interdictus secundum Jo. an. in. d.

e. si sententia. quia aliud est interdictum loci aliud vniuersitatis. vel collegij. poterit ergo celebrari al ta voce in illo loco vt prius: interdictis tñ exclusis 7 poterunt admitti omnes qui non sunt de populo illo. Sed fm Jo. cal. licet hoc dictū Jo. an. procedat de iure scripto: tñ prestare videtur occasionem periculi. Audient enim voces publice celebrantiū ab interdictis. 7 p hoc vilipenderet censura ecclesie. vnde psulenduz esset clericis: vt tali interdicto durante abstinerent a publica celebratōne. Itē si existens de populo interdicto: vel vniuersitate. si banniat simpliciter 7 non ad tempus: cessat interdictum: quia non censet amplius de vniuersitate vel populo illo: sed psiniatus vel relegatus bñ pmanet interdictus: quia adhuc censet de corpore vniuersitatis fm Cal. Item si talis de populo vel vniuersitate interdictis in gradia monasteriū p p fessionem: indubitanter poterit ordinari: qz desinit esse de populo totaliter. Sed ante p fessionem: psiliū est qz nō ordinatur: tali interdicto durante: si tamen fuerit ordinatus: putat Jo. cal. illam ordinationē tenere. Item de absentibus tempore late sententie interdicti: 7 d p sentibz non psentibus: sed p tradicentibz aliorum culpe. ppter quam latum est interdictum: an ligentur? Jo. an. refert quosdam religiosos tenere: tales non ligari: etiam quo ad ecclesiam: quia absens 7 ignorans ex maleficio nō obligatur. Sed dicit ipse qz isti nō ponderant: qz pena interdicti etiam puniunt qui nō peccauerūt: de spō. nō est. vñ tenet absentes et contra dicentes ligari quod probat dicta decre. si snia.

Et per idem dici potest. Quid de mulieribus q viris p tradicūt in q tum pnt: 7 nihilomin? dicendum q sunt interdicte: licet serat Jo. de deo dixisse p trarium.

Quid autem de impuberibus? Ad hoc fertur Jo. de deo respondisse. qz si sint doli capaces. Idē dicendum de eis quod de alijs: quia etas illa ē plena malicijs 7 mendacijs. extra de delic. pue. c. pueris. Si vō nō sunt doli capaces audire possunt diuina in locis alijs non interdictis: in terra vō interdicta non: quia non est eis a iure pcessum. Itē si talis absens est de alia ciuitate vel populo: lz gratiose receptus fuerit in ciuez vel popularem? populi interdicti: vt faciunt veneti: 7 forte ibi nunqz habitauit: credo qz cuz tali populo interdicto talis intelligatur interdictus. Item habitantes in ciuitate non ciues: nec de populo illius: non includunt interdicto illius vniuersitatis vel populi. vt in dicto. c. si sententia. Si tamen etiaz locus esset interdictus: in eo non possent audire diuina: sed extra locum illum sic fm Cal. Itē si interdicatur locus sub appellatōne regni. puincie. ciuitatis. castri vel ville. suburbia. 7 p tinentia edificia loci illius interdicta intelliguntur. de sen. excom. si ciuitas. lib. vj. etiam si dicta suburbia et p tinentia edificia in nullo essent subiecta dicto loco interdicto: vel vniuersitati. Si tamen pferens interdictum habeat in ditionem spiritualē in dictis subsidijs. Si autem non haberet iurisdictionē licet de iure scripto

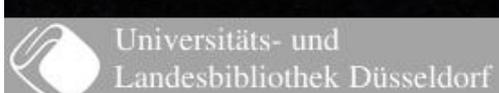
non videantur interdicta dicta suburbia: tamen ponderata ratōne dicte decre. si ciuitas. Possit dici qz etiam tñ intelligat interdicta: nō ab hominē s a iure. extra de sen. ex. nup.

Quid autem intelligatur nomine suburbij aut continentis edificij? Respon. Jo. de deo dicit. qz suburbia intelliguntur illa que sunt infra vltimaz portam ciuitatis: et faciunt cum ciuitate publicas functiones. et vocantur ad consilia 7 huiusmodi. Se. autem in dicto. ca. si ciuitas. dicit qz dicuntur burgi extra et prope ciuitatem: in quibus domus sunt contigue. Vel dic qz suburbia dicuntur domus per quas est iter rectum: eundi ad ciuitatem vel locum. Continentia autē edificia sunt dom? circa ciuitatem non intra suburbia. Et nō directē introducentes ad ciuitatem. Glo. tamen in dicto. c. si ciuitas. dicit. qz arbitrio iudicis est relinquendum: que dicantur continentia edificia. nec tex. loquitur de contiguis. Et sic fm hanc glo. iuncto tex. possumus dicere: omnia illa dici p tinentia edificia: que sunt ita prope ciuitatem: qz in illis celebrando vilipenderet censura ecclesiastica. puta. qz quasi ita cōmode ibi puenire possent: sicut si non esset interdictum. Secus vbi nō p tēneret. ppter hoc ecclēsiastica censura. Item ciues habitantes p tinentia extra ciuitatē 7 suburbia 7 p tinentia edificia: interdicto populo: vel ciuibz ciuitatis. Intelliguntur 7 ipsi interdicti etiā vbiqz habitent: ex q ponuntur ciues: vel de vniuersitate interdicta: fm Cal. Itēz nobiles. Marchiones. Comites. 7 barones. 7 hmoi habitates in tali ciuitate: si s d populo interdicto: vel de dicta vniuersitate. Qd patz ex hoc qz subeunt onera 7 hnt honores: sicut alij ligantur snia interdicti. Et idem si p p uilegiū essent exempti ab oneribz. Secus autē si essent sui iuris: vel ex p titudine: vel ex p uilegio imperiali. Ita qz dicte vniuersitati: tanqz de eius corpore in nullo participarent fm Cal.

Quid autem si ciuitate interdicta: aliqui satisfactere volunt. An in eis interdictum intelligat relaxatum. Respon. Tan. dicit qz sic. Sed Hosti. dicit qz nō. quia sic rigor ecclesie dissolueretur. Hoc idem tenent Ber. Jo. et Inno. extra de pe. et re. qd in te. pro eo qz ibidem hoc pceditur: specialiter sumentibus signū crucis 7 pegrinis. qz hoc intelligitur p biberi alijs.

Quid de cruce signatis contra hereticos: qz habent ex p uilegio. qz tpe interdicti in terra interdicta: possunt admitti ad diuina: nunquid si nō p tradicūt potestati 7 psiliarijs: habebūt illius p uilegiū beneficijs. Rñ. ad hoc fertur Joh. de deo dixisse. qz tales qz p tradicere pnt: 7 nō p tradicunt: psentire vident. Et ideo nec ad diuina: nec ad sepulturam ecclesiasticā debent admitti. Si tñ de taciturnitate postea doleant 7 p tradicāt: reuincit eorum p uilegiū p decre. extra de sen. ex. duobus. a sano et intellectu.

Quid autē si pcedat alicui singulari psonē: vt cōmuni epō 7 hmoi: qz tpe interdicti possunt celebrare vel audire diuina. An et familiares domestici ad

Interdictū. ij.

audiendū cum eo ⁊ celebrandū sibi diuinum officium licite admittant. **Rñ.** q̄ sic dūmodo nō sint ob istam cām in fraudē assumpti: vtz in. c. si. de v. signi. li. vj. Secus autē de familiaribz alicui⁹ puentis seu collegij illi⁹. extra de priuile. c. licet. li. vj. Illi enī nō debent admitti: nisi sint priuilegiati. **Ratō** diuinitatis est: q̄ in primo casu priuilegiū illd̄ posset esse inutile: qd̄ esse nō d̄z. extra de priuile. in bis. In secdo autē casu puenientius pōt p̄ se: sine familiaribus celebrare diuina. Et ideo priuilegiuz est restringendum.

Sed quid si in cōuentu sunt tñi tres: et duo infirmi. nunq̄d tercius celebrare posset cum familia r̄? **Rñ.** **Hosti.** in. c. qd̄ nōnullis. de priuile. dicit. q̄ sic: ne priuilegiuz inutile esset: ad instar eius qd̄ de persona dicitur singulari. in dicto. c. licet. Intellege tamen q̄ hoc non conceditur illis familiaribz qui dederunt aliquo mō causam interdico. vt in dicto. c. licet. §. vltimo.

Quid si interdicatur familia alicuius. nunquid clerici de eius familia erūt interdici. **Rñ.** **Rod.** q̄ sic: nisi spāliter excipiant. **Idem Asten.**

Quid si interdican̄ doctores om̄s alicui⁹ ciuitatis. An intelligant̄ interdici clerici qui sūt doctores. **Rñ.** q̄ nō: fm̄ nota. p̄ glo. in. d. c. si sententia. ⁊ bene p̄ nota. §. Clericus. j.

Interdictum secūdo.

scilicet quo ad eius effectuz. Sciendum primo. q̄ in loco supposito ecclesiastico interdico fm̄ antiqua iura: nulla pmittēbant̄ ecclesiastica officia celebrari: vel audiri. extra de pe. ⁊ re. qd̄ in te. et de spon. nō est. nisi semel in ebdomada celebrari causa pficiendi corpus xp̄i. de sen. exē. pmittimus. Sed p̄ noua iura extitit moderatum de sen. excom. alma. li. vj. p̄ istum modū: q̄ singulis diebus in tali loco possunt in ecclesijs et monasterijs misse et alia officia celebrari sicut prius. Sz cum bis quatuor pditionibz. s. voce submissa. Janus clauis. non pulsatis campanis. excommunicatis et interdicitis exclusis. vnde per quodlibet horum quatuor: de per se: si non seruetur: etiā alijs tribus seruatis violatur interdictum. ⁊ est irregularis ibi. sic celebrans vel aliquid agens alicui⁹ ordinis. vt in officio suo. puta. si pulsatis campanis celebrat vel etiam si alia voce tñi et h̄mōi fm̄ **Do.** **Jo. an.** et **Cal.** Item si clericus in loco interdico facit tñi vnum predictorum: alijs celebrantibus. puta. sonat campanas: vel aperit ianuas ecclesie ⁊ huiusmodi credo ipsum irregularem: quia participat in crimine criminoso. de sen. excom. nuper. Secus si facit alterum predictorum: vt celebrēt diuina: que tamen non celebrantur de facto: cum irregularitas requirat actum perfectum. **Nota** tamen fm̄ glo. in. d. c. alma. q̄ si huiusmodi ecclesie. vel monasteria essent spāliter interdicta: tunc nullo mō possent ibi celebrari diuina: etiā cum dicta moderatōne. **Siliter** idem dicendū in quatuor solennitatibz. de quibz infra. q̄ si esset aliq̄ ecclia specialiter interdicta: nullo mō possent ibi celebrari di-

uina: nec alta: nec submissa voce. Et in bis duobz casibus pauci aduertunt.

Prū autē predicta phibeant ita in ecclesijs exemptis sicut nō exemptis. **Dic** q̄ sic. Et ita seruabunt sicut faciūt alie ecclesie: celebrando fm̄ modifitacōez capli alma. nisi h̄mōi ecclesie eēt interdico spāliter: vt dictū est. Item nota. q̄ dicta moderatio interdici ⁊ effectus interdici nō h̄z locuz in interdico populi: seu vniuersitatis: non expreso loco in snia interdici. q̄uis enī ⁊ illud dicat interdictum generale: tñi decre. alma. cū sua moderatōne loquit̄ de interdico generali loci: vt ciuitat̄. castrū. ville. regni. ⁊ huiusmodi. **Nota** tñi. q̄ interdico loco generaliter: vel spāliter: aut singulariter: non sunt interdici homines vel clerici talis loci. vnde extra illa loca: p̄nt audire diuina et sepeliri: si ibi elegerint sepulturam: q̄ nō sunt interdici nisi fuerint in culpa. Item laici qui nō sunt interdici: nō p̄nt admitti ad diuina que celebrant̄ euz dicta moderatōne in loco interdico: nisi sint super hoc specialiter priuilegiati. De clericis vō extraneis seu alibi beneficiatis. An possint admitti in ecclesia sita in loco interdici ad celebrandū: seu celebrandum. **Archi.** tenet q̄ nō. **Jo. an.** dicit. q̄ hoc ē durum. Et sic videt̄ tenere strariū. qd̄ strarium **Jo. Cald.** pbat p̄ multas rōnes. Et idem dicendū de religiosis. Item taz canonici: q̄ clerici ecclesiarū: in quibz distributōes q̄tidiane tribuunt̄ illis q̄ interst̄ horis: si nō veniūt amittūt eas sicut amittēt si nō esset interdictū. d. c. alma. Itē misse nō puentuales seu peculiare celebrari p̄nt tpe interdici ecclesijs puentualibz: seruata moderatōne pdicta q̄ licet **Jo. mo.** in. d. c. alma. teneat q̄ monach⁹ celebrans missam peculiare in ecclesia sua interdicta a iure vel ab hoie sit irregularis: tñi **Dire.** etiam tenet primū. Item p̄ d. c. alma. extat moderatio circa interdici. vitz in festiuitatibz natiuitat̄. resurrexionis. penthe. ⁊ assumptionis hr̄e **Marie.** Itē pdictis quatuor festiuitatibz addita est solennitas corporis xp̄i. p̄ extrauagantē. **Martini.** v. in qua interumpit̄ interdictū seu suspēdi videt̄ in quibz oibus pcedit̄ vt campane pulsent̄. ⁊ ianuis apertis. alta voce diuina celebrent̄ in locis interdici: excommunicatis exclusis: s̄ interdicitis admissis. Ita tñi q̄ illi. ppter quos platum est interdictū: altari non appropinquēt: nō obstantibz quibuscūq̄ priuilegijs q̄ renocant̄ p̄ d. decre. alma. **Quē** tñi decre. respicit̄ priuilegia p̄terita ⁊ nō futura.

Quid si aliqui sint priuilegiati. q̄ tpe interdici celebrare possint in suis festis. nunq̄d alij celebrare p̄nt in eoz ecclesijs. **R.** **Inno.** ⁊ **Do.** in. d. c. vt priuilegia. q̄ nō si sit eis priuilegium psonaliter datum. puta. Concedim⁹ vobis q̄ possit celebrare. P̄nt autē si nō sit psonaliter datū. puta. Concedimus: vt in v̄is ecclijs celebret̄. **Nota** tñi q̄ fratres minores p̄ priuilegiuz **Alexandri.** qd̄ incipit. Pro reuerentia. tpe generalis interdici: p̄nt in vigilijs ⁊ festiuitatibz hr̄i **Fran.** **Antonij** ⁊ hr̄e **Clare:** ⁊ octo diebz imedietate sequētibz: vna cū religiosis ⁊ clericis secularibz qui tñi in eorum ecclesijs

Interdictū. ij.

De intrantibus mare: vel bellum campestre: vel ob-
sessis. 7 facit quod notatur de offi. or. pastoralis. in
glo. Item cum portat eucharistia ad infirmū: de-
bet portari cum pulsatione campanelle. 7 lumie p̄-
cedente. 7 alijs p̄suetis: q̄ cum aliquid pmittitur:
ubi aliud nō apparet: intelligit fore pmissum: fm̄
q̄ ius disponit illud fieri 7 vltus obseruat. Poterit
autē dari tale viaticū infirmo in p̄ntia stantū 7 ve-
nientium: vt pmissio intelligat fm̄ p̄ditōem stat⁹
persone infirme.

¶ Extrema vō vinctio incōstāter est. phibita tem-
pore interdicti. Sed an clericis vel religiosis tem-
pore interdicti sit exhibenda. Rñ. Panoz. in. d. c.
q̄d in te. dicit fm̄ doc. cōter q̄ non licet in facto q̄-
dam nō aduertant. Nam ibi ex duob⁹ denegatis
cōceditur vnum: dūtarat eis. vtz sepultura. ergo
videtur aliud denegatum. Idem Cal. qui etiam
hoc intelligit in clericis non interdictis: licet de lo-
co interdicto etiam posito q̄ seruauerint interdi-
ctum.

¶ Sed nunquid officium recōmendatōnis aīme
sit pmissum. Rñ. Cal. dicit q̄ sic: q̄ videtur an ne-
rum sacro penitentie. Matrimonium vō in dicto
tempore. pmittitur. q̄d p̄trahi pōt quocunq̄ tem-
pore p legitimum p̄sentium viri 7 mulieris: etiā si cō-
trahentes essent interdicti fm̄ Inno. Sed solēnis
benedictio nuptiarū fieri nō pōt fm̄ Hosti. etiam
si alter tm̄ viri vel mulier esset interdictus: et in lo-
co nō interdicto fieret. Idem Cal. Panoz. in. c. nō
est. de spon. de hoc dubitat. Et ideo i hoc tenēda ē
pars tutior.

¶ De sacramento aīst ordinis sciendū q̄ null⁹ or-
do conferri pōt in loco interdicto clericis vel laic⁹.
Et ratio est: q̄ phibentur ecclesiastica sacramenta
ministrari ibi. exceptis quibusdam casib⁹ de quib⁹
iste nō est. vt in. d. c. nō est. Si autēz populus ē in-
terdictus: cum p̄pter hoc nō sit clericus interdictus
poterūt clerici illius loci extra locū interdictuz ad
ordines pmone ri: ab eo tm̄ qui hoc de iure possit.
Item si locus tm̄ est interdictus: licet ibi null⁹ va-
leat ordinari: laici tamen qui nō fuerūt culpabiles
extra locum interdictum: poterūt ordinari: nisi p̄-
pter delictum vniuersitatis lata fuisset sentētia in-
terdicti in loco: q̄ tūc nullus de dicta vniuersitate
posset ordinari fm̄ Cal. Idem Panoz. in. d. c. non
est. Secus tamen dicit. quando psone essent inter-
dicte: q̄ tūc quocūq̄ se p̄ferant. Interdictum se-
quitur easdem psonas. Addit etiā vnuz singulare
q̄ ex necessitate poterit etiā laici ordian in loco iter-
dicto: sicut de p̄fectōne crismatis: arguit ter. in. ca.
qm̄. de sen. ex. li. vi. cum nō fiat baptismus sine eo:
q̄ ex quo p̄cedunt aliqua sacra: que nō p̄nt cōferri
nisi p̄ clericos: ergo indirecte pmittitur ordinatio
clericorum. Sed sine necessitate: nec clerici: nec lai-
ci poterunt ordinari in loco interdicto. Sed alibi
ordinabuntur: si ipsi non sunt interdicti: vt dictuz
est.

¶ Item tempe generalis interdicti denegat laic⁹
ecclesiastica sepultura: etiam si p̄ntiam egerint fm̄
Inno. in. d. c. q̄d in te. Ratio est: q̄ interdicti sunt
tales ēt si peccatores s̄ sunt. xvij. q. iij. miror. Sz et

illi interdicti qui tūc absolunt ab aliqua excom-
municatōne: remanent tm̄ adhuc interdicti donec
soluat interdictū. Et si in morientib⁹ interdicti ap-
paruerint signa p̄ntie: 7 postmodū fuerit solutum
interdictum tūc talium corpa erunt apud ecclesi-
am transferenda. Et si apud ecclesiam: stante ad-
huc interdicto: sepulsi fuerint: nō erūt postmodū
exhumandi: cum ad eū statum venient res: a quo
incipere potuit. Et p̄ h̄mōi interdictis: cum peni-
tuerint: licet mortuaria recipiat p̄ eis oranduz ē:
Et si nō penituerint: nec p̄ eis orandū est: nec mor-
tuaria recipienda. lxxvij. di. c. fi. Clericis vō: qui
in tali generalitate nō sunt interdicti: nō negat ec-
clesiastica sepultura. Ita tamen q̄ fiat sine pulsati-
one campanarū 7 cessante om̄i solennitate. vt i di-
cto. c. q̄d in te. Et q̄d ibi dicit. cum silentio. non vi-
detur hoc intelligendū de silentio funeralis officij
q̄ cum p̄cedatur quod maius est. s. dicere bonas 7
missam submisit 7 de officio funerali p̄cedi videt.
Et sic poterūt sepeliri cum officio sine nota dicto.
Et sic fm̄ moderatōnez dicti. c. alma. fm̄ Sede. in
diebo in quib⁹ pōt publice celebrari: pōt sepeliri cū
campanis 7 alijs p̄suetis.

¶ Quid autē si ecclesia sit spāliter interdicta. nun-
quid clericis poterūt ibi sepeliri? Rñ. panoz. in. d. c.
q̄d in te. refert quosdam tenere q̄ non. Hosti. vō
tenet p̄trariū: q̄ tantū valet generale quo ad om̄ia
q̄ntum spāle quo ad quedam. Sicut q̄ pmittit se-
pultura in loco generali interdicto. Ita pmittit de-
bet in speciali. Jo. an. in. d. c. q̄d in te. tenet contra-
rium: q̄ textus ille loquitur de generali interdicto
Et panoz. videt q̄d dubia. Nam p̄ opinione Jo.
an. facit. d. c. q̄d in te. q̄d in duplici loco semper fa-
cit mentōnem de generali interdicto. Item tūc s̄
est ratio: quia nisi possit sepeliri in cimiterio alicuius
ecclesie: tūc oporteret eum sepeliri: extra cimi-
terium in campis. Sed pro contraria opinione
facit. c. vt privilegia. de priuil. Itēz quia posito ge-
nerali interdicto: quelibet ecclesia censet interdicta
valde equū esset dicere: q̄ in speciali interdicto pos-
sint clerici illius ecclesie ibi de sepeliri: s̄ alij nō: cū
habeant in loco ecclesias nō interdictas.

¶ Quidam confratres: qui ex priuilegio religio-
rum quorum sunt confratres admittuntur ad di-
uina: possint sepeliri in ecclesia interdicta. Respon.
q̄ non licet in alijs ecclesijs libere possint eligere se-
pulturā. extra de paule. c. vt priuilegia.

¶ Quidam priuilegiatus tempore interdicti super
admissione ad diuina et receptione sacramentorū
possit sepeliri in cimiterio. Respon. fm̄ Calde. q̄
sic. Et idem videtur dicendum etiam si solum est
priuilegiatus super auditione diuinorum dumtaxat:
non facta mentione sacramentorum: per regula-
lam. Cui cōmunicamus vino et mortuo. Itēz q̄
aliqua ecclesia est interdicta singulariter: si qui-
dem est interdicta propter delictum clericorū tm̄:
vel quia fuit violata: tūc possunt parochiani in
alia ecclesia nō interdicta eligē sepulturā 7 audire di-
uina. Sed si sit interdicta in penam populi: etiam
si multi ex eis non deliquerunt: sed forte vniuersi-
tas vel magna pars: vel forte quia deliquit domus

nns. et in hoc puniuntur: tunc parochiani non possunt in alia ecclesia eligere sepulturam: etiam si non sit interdicta: nisi forte ex privilegio sicut in Anno.

An autem laici tempore interdicti possint sepeliri in cimiterio per episcopum non benedicto: licet sit deputatum ad sepulturam: Jo. an. dicit. qd oportet qd sit locus ad usum cimiterij per episcopum benedictus. Idem Jo. cal. qui dicit qd hoc oportet fieri: qd tunc ad penam excommunicationis: que ponitur in de. eos. de sepul. De hoc vide s. Excommunicacione. xxxviii. Item sepeliendo extra ecclesiam et cimiterium interdicam personam vel non interdicam: sed in loco interdicto. cum officio diuino: clerici illud officium celebrantes sunt irregulares. Sed sine officio diuino bene possunt interdicti extra ecclesiam et cimiterium sepeliri. nec enim debet corpora remanere inhumata sicut in Calde. Et si laici de facto sepeliunt in cimiterio clerici peccant: dandis eis crucem et aquam benedictam et incensum.

Interdictum tercio.

De pena non seruantis interdictum. Primo. si clericus est: est ista sicut in Hostie. qd scilicet celebrans in loco interdicto: vnde dicitur: sit efficitur irregularis: et suspensus est. extra de de. ex. mis. postulastis. et de sen. ex. is qui. li. vi. Item talis non potest eligi: nec eligere. d. c. is qui. Item nec potest postulari. extra de post. p. c. j. Item qui non seruat interdictum: remouendus est ab officio. d. c. postulastis. Si autem talis sit religiosus et ad nullum ordinem ordinatus. Et si irregularitas non incurrat: non est expressus in iure. Ita decre. is qui. agit de sola irregularitate: que procedit ob celebracionem diuinorum: et executionem ordinum: poterit tamen aliter puniri. Et idem videtur dicendum de monialibus: non seruante interdictum: quilibet tamen hominum scilicet religiosus et religiosa si non habent ordinem: si violat interdictum: sunt ineligibiles actiue et passive. Nam et si non habent ordinem clericalem: ratione sui status ipsorum: habent officium celebrandi diuina sicut in ditionem ipsorum. vnde violando interdictum: illam penam incurrent: cuius sunt capaces purus homo laicus violans interdictum: quod uis irregularitatem non incurrat vel suspensionem sicut in Anno. grauius tamen peccat: et puniendus est pena arbitraria per ecclesiasticum iudicem. Item omnis qui scilicet celebrat in loco interdicto: siue personis interdictis a iure: vel a iudice: vel recipiens publice interdictos ad diuina vel sacramenta: vel sepulturam: etiam si non sit irregularis: est interdictus ab ingressu ecclesie. extra de priuileg. c. epoz. li. vi. Et si ea se ingerit in officio suo sit irregularis. de sen. ex. is qui. li. vi. Nota tamen quod proceditur episcopis et alijs superioribus: ut vbi libet possint cum altari portatili celebrare et celebrari facere: et audire diuina quous sit interdicta terra: ciuitas: vel castrum: seruato tamen quod dictum est s. Januis. l. clausis etc. ut in. c. fi. de priuileg. li. vi. Et simile privilegium habent fratres miiores et predicatores. ut extra de priuileg. c. in bis. Et notat glo. in. d. c. fi. Si tamen esset interdicta ecclesia: vel alius locus singularis: tunc secus: quod nec episcopus nec fra-

tres predicti possent ibi celebrare sicut in Jo. an.

Quid autem si quis celebrat in loco non interdicto: nec ipse est interdictus. sed tamen personis interdictis. Rursum non est irregularis: est tamen et interdictus ingressus ecclesie etc. d. c. epoz. Item sicut in Sede. qui admittuntur laici aliunde venientes ad diuina in ecclesia non interdicta: exiunt in loco interdicto generaliter vel specialiter. Item nota. quod clericus licet non sit interdictus: tamen si exercet aliquod deputatum certo ordini in loco interdicto: nisi sicut in quod dicitur a iure est irregularis. hoc tamen intelligit Sede. verum: quod publice et palam more solito celebrat: sicut dicitur de excommunicato: vel interdicto sicut prius celebrante. Similiter existentes interdicti: si exercet aliquod deputatum certo ordini: vbi quod sunt irregulares. c. is qui. et c. is cui. de senten. excommunicati. li. vi.

Quid autem si talis clericus exercet ea que non sunt deputata certo ordini: Rursum sicut in panoz. in. c. ij. de de. ex. et in. c. fi. de ex. pre. vbi includendo dicta dicit. dicit. quod illi incidit in irregularitate non seruando interdictum: quod exercet aliquod deputatum alicui ordini ecclesiastico. et hoc facit tanquam clericus: siue sint presbyteri: siue in minoribus. vbi si diaconus diceret euangelium vel subdiaconus epistolam vel acolytus exercet officium suum tanquam clericus omnis officium irregularis: ut in. d. c. ij. Secus autem vbi exercet aliquod non deputatum certo ordini: ut cantans responsoria vel dicens psalmos non officians principaliter ecclesiam. forte hoc intelligit panoz. si est ebdomadarius: quod tunc incurrit irregularitatem. Secus autem si dicit officium ut quilibet alius. nam tunc non efficit irregularis sicut in Anno. Si suspensus vel excommunicatus: vel interdictus sine apparatu diceret epistolam: non incurret irregularitatem. de quo videtur in. j. Irregularitas secundo. Item si predicti exercet aliqua que sunt iurisdiccionis. vbi tpe interdicti non est irregularis alius excoicatus vel absolues: dummodo non absoluat tanquam sacerdos: et cum solennitate: que habetur in. c. a nobis. el secdo. de sen. ex. hmoi enim non sunt prohibita tpe interdicti: nec ea exercens tpe excoicacionis efficit irregularis. hec panoz. Idem tenent Inno. et Hostie. dur. Et sic ex dicit panoz. videtur dicendum. quod si interdictus vel suspensus exercet hmoi iurisdiccionalia: non cum dicta solennitate: non efficit irregularis. alio secus. nec sequitur. potest absolueri ab excoicacione: quod etiam poterit absolue cum solennitate illa: quod illa solennitas potest de iusticia: quod de necessitate. Interdicti autem suspensi et hmoi sunt impediti ab executione ordinum. ut extra de de. ex. p. rotunt

An autem in benedictione aque contrahatur irregularitas. R. sicut in Anno. quod sic: quod est annexa ordini. de pfe. di. iij. aquaz. qui. l. interdictus clericus hoc ageret. Sed si non est ipse interdictus: ex eo quod facit talem benedictionem aque in loco interdicto: seruata moderacione: que tradit de alijs officijs non incurrit irregularitatem. Aqua autem benedicta non debet aspergi laicis loci interdicti: a sacerdote. Et hoc patet in quatuor festiuitatibus. de quibus in. c. alma. Si tamen aspergeret: putat Jo. Cal. quod non esset irregularis.

Der benedictionem autem mense etiam ab interdictis

Interdictum. iij.

eto clerico: nō strahit irregularitas: q; nulli est ordi-
dini deputata.

Vel benedictione etiā: quā psuenerunt epi vel alij
plati itinerando obuiantibus eis in sua diocesi dare
dixerūt quidā tutū esse in loco interdicto: abstinere.
Si tū strahit: nō erunt irregulares. **Q**uod pu-
tat Jo. cal. verū de simplici benedictione. **S**ec^o de
solenni: ad quā p̄mittit. **S**it nomē dñi benedictū
talīs enī benedictio p̄petit ep̄o ratōne ordinis. xv
di. ecce.

Vel benedictione autē calicis: vel pamentoy: vel
corporaliū: vel candelay in festo purificatōnis: vel
cinerū in die cineris. vel oliuarum in festo palmarum.
Jo. cal. dicit. non posse fieri a clericis interdi-
ctis: vel nō interdictis in loco interdicto: nisi serua-
ta moderatōe: que tradit de officijs diuinis in di-
cto. c. alma. **E**t idem dicit tenendū de facientibus
officiū p̄ baptismo in sabbato sancto: vel p̄ con-
fectōne crismatis in cena dñi: vel pro anniuersario
defuncti.

Vel benedictio etiā pere et baculi pegrinoy videt
esse p̄cessa: cum nō sit p̄hibita fm Rod. **I**tem de
purificatōne post partū. dicit Jo. cal. q; nō potest
mulier p̄ptum introduci in ecclesiā in loco inter-
dicto p̄ sacerdotē cū psalmis et oratōnib; et solenni
introductione. **A**ls incureret irregularitatē: q; illd
est officiū diuinū: ordini clericali p̄petens. **S**z sine
officio. facta solū p̄fessione vt mox est: poterit mu-
lier intrare p̄ se. **I**tez in loco interdicto: et interdictū
et excoicatis p̄t p̄dicari verbū dei. c. de sen. ex.
rūso. **E**t p̄t etiā interdictis fieri p̄fessio generalis
in fine p̄dicatōnis: q; fm eū nō videt officiū diui-
nū. **S**z fm aliquos ista non est bona r̄fessio: q; hoc
etiā p̄tinet ad ordinem. vñ si talis faciens eēt in-
terdictus efficeret irregularis. **S**ed ideo licet: quia
sicut p̄nia omnib; cōcedit. ita et absolutio: siue ge-
neralis siue p̄ticularis. **I**tem p̄t pro predicatōne
campana pulsari: q; cum dicta pulsatio sit signum
et preambulū actus p̄missi: vt habet genera-
lis consuetudo: intelligitur et ipsa pulsatio p̄missa
Cal. **P**ro missis yō et bonis canonicis dicendis
nullo modo debent pulsari campane tempore in-
terdicti. **A**ls incurretur irregularitas: **E**xceptis q̄
tuor; festiuitatibus: de quib; supra: etiā si campane
ipse essent extra ecclesiā et p̄cul ab ea: non licet p̄-
p̄dictis pulsare. als fieret fraus legi: nec etiā par-
nas campanellas licet pulsare tempore interdicti:
pro diuinis officijs celebrandis. **N**am prohibitio
pulsatōnis campanay tempore interdicti: vtiq; etiā
minores campanellas includit. cum de facto sonus
audiatur extra muros: et interdum satis p̄cul: vñ
de tales sibi caueant et sufficere eis: q; aliquo signo.
puta. tabula possint p̄uenire ad diuina conū. **S**ed
pulsare campanas tempore interdicti p̄ bonis noti-
ficandis. puta tertia. sexta. nona. et hmoi. nō credo
illicitū laicis: s; clericis nō credo hoc licere. licet fm
de facto celebrent diuina: tamen ex q̄ dicto tempore
solēt diuina celebrare: p̄sumeret versimiliter q; p̄
celebratione diuinoy sonarent. **F**ateor tamen pro-
pter hoc tū ipsos nō incurere irregularitatē fm
Cal. **P**ulsare autē campanam pro aue Maria se-

ro vel in mane tempore interdicti: nō inducit irregu-
laritatez. **I**tem pulsare campanas pro ostensione
litarum aliquay: vel in aduentu alicuius prelati
et hmoi tempore interdicti: nec laicis: nec clericis: p̄-
hibetur fm Cal. **C**onsiluit etiā q; itinerantes p̄
loca interdicta: si sunt duo vel plures: q; nō dicāt
horas canonicas in via: q; ex q̄ ab alijs audiri pos-
sunt: dicit ipse q; nō audet dicere q; hoc facere pos-
sint sine violatione interdicti. **S**ecus si esset vnus
solus: quia ita submisit dicere posset q; non audi-
retur. **S**ed **A**stē. lib. vii. ti. xvj. de mente **B**er. et
Hosti. in. c. quod nonnullis. de p̄uul. dicit q; nō
licet interdictis et multo magis nec excoicatis au-
dire extra ecclesiā diuina officia que dicuntur in
ecclesia. que vō dicunt in domo vel in via: non p̄-
hibentur audire fm quosdam: vt dicit **R**od. **S**i-
militer non licet clericis ita alte dicere q; audiatur
deforis. **I**ntellige: studiose. **P**ossunt enim ita alte
dicere q; audiatur in choro: etiā si sic dicendo au-
dientur ab extra ar. dicti. c. alma. in. **S**. ad huius
vbi permittitur q; in monasterijs misse celebra-
tur et alia diuina officia. **E**t sic per hoc datur intel-
ligi q; debent ita alte dicere: q; religiosi existentes in
choro possint audire. **E**t fm **A**stē. debēt celebra-
re diuina officia voce demissa. i. q; videantur poti-
us legere: q; cantare. **E**t fm **R**od. nō est laicis ape-
rienda fenestra: vel ostium vt videant eleuatōnes
corpis xp̄i: nec pax extra portanda: nec admittēdi
ad offerendū post euangelium. **N**ota etiā fm ean-
dem **R**od. q; interdicti possunt in ecclesia oratōne
p̄uata orare: etiā si ecclesia sit interdicta: nisi sibi
interdictus ingressus ecclesie. **A**liq; tū circa die-
tes officiū p̄ viam vel extra ecclesiā tempore inter-
dicti: dicūt. q; si hoc faciūt studiose: vt seculares au-
diant: sic violant interdictū ar. c. si. de p̄uul. li. vj.
vbi habet q; etiā celebratio diuinoy extra ecclesiā
p̄hibetur tali tempore. **S**ecus autē si sic dicēdo: a ca-
su seculares transeūtes audiunt: q; hoc modicum
est. **E**xcoicatis tū et interdictis nō licet audire diu-
ina officia: q; etiā dicunt extra ecclesiā. **I**tem lz deri-
cis et laicis in loco interdicto legere euangelium vel
psalmos et hmoi.

Quid autem hic p̄tineatur nomine diuini offi-
cij: **D**icit potest q; solummodo ordinatum in bre-
uiario vel missali. **I**tem nota. q; auditio diuinoy
non pertinet ad certū ordinē. **E**t ideo talia exercē-
tes tempore interdicti: nō erunt irregulares: nisi au-
cronzando audirent diuina. vt notat **p**anor. in. c.
si. de ex. prela.

Quā autē habentes p̄uilegia vt in suis festi-
uitatib; celebrare possint et aliquos admittere: vt
dicit in. c. vt p̄uilegia. de p̄uul. possint celebrare:
non fuata moderatōe dicti. c. alma. **R**ū. fm Jo.
an. et **A**rchi. q; nō: quia eorum p̄uilegia. p. d. c. al-
ma. reuocantur quo ad hoc. **S**ec^o si p̄uilegia ob-
tinuisset post.

An autē laici teneant de ecclesia exire: si sacerdos
recipit interdictū ad diuina. **R**. fm **P**onal. q; non.
nec peccat audiendo: s; solus sacerdos.

Quid autem si ille: cui est interdictus ingressus
ecclesie ingerat se diuinis extra ecclesiā. p̄tra sub

[Marginal notes on the right side of the page, partially cut off and difficult to read.]

Interdictum quia
[Marginal notes on the right side of the page, partially cut off and difficult to read.]

diuo vel sub tentorio. Rñ. fm glos. in. c. is qui. de sen. ex. li. vi. q. nō est irregularis. q. dictū limitatū fm suam limitatōez debet intelligi.

Quid autē si celebrat in oratorio: qd pstrui nō potest sine diocesi licentia. Dic q si stricte est oratorium: ita q nō ecclesia: nō est irregularis: Sz si celebrat in ecclesia nō psecrata: que pprie dicitur basilica: est irregularis. Satis est em q auctoritate pōtificis sit dedicata. Item pbytero celebrante missam in ecclesia: si subdiaconus cui est interdictū ingressus ecclesie: dicit epistolam extra ecclesiaz in illa missa: vel diaconus sic interdictus enangelium tales. s. subdiaconus ⁊ diaconus sunt irregulares qz vnum est officiu: qd tamen in ecclesia principaliter celebratur: cui cooperant in actu sibi pibito. l. di. si quis viduam. Hiesbyter vo: si celebrans in ecclesia admisit scienter dictū subdiaconuz: vel diaconum ad lectionē epistole: vel euangeliū etiaz extra ecclesiam: est irregularis: qz participat crimini criminoso. Immo videt tale participiū factum in ecclesia: p proxime dicta. Sz eoduerso: si subdiaconus: cui est interdictus ingressus ecclesie: dicit epistolam in ecclesia in missa: quam sacerdos celebrat extra ecclesiam: irregularis ē: qz in ecclesia vere et de facto id fecit ⁊ sic in loco pibito dicto. c. is qui. et idem dicendum de diacono in tali casu dicente euāgelium. pbyterum autem talem celebrantē extra ecclesiam: non audeo dicere irregularem: quia licet videat participare in culpa cum ministris: tamen nō est dignus qz principale: vel dignius trahat ad accessorium: vel minus dignum. Item non prohibent laici tempe interdicti dicere letanias: vel laudes suas: vt faciūt pfraterie.

Interdictum quarto.

de forma seu modo ponendi interdictū ⁊ quomodo relaxetur: vbi sciendum fm

Cal. q. cum ab homine proferat ⁊ ppter stumaciaz semp est necessaria monitio ⁊ forma: que traditur de sen. excom. c. i. li. vi. Et sic intelligit de ap. reprehensibilis. Sed si propter delictum fertur: non est necessaria monitio. v. q. iij. in loco. Cum vo a iure pferatur. ppter excessum siue delictum: siue monitione fit: siue sit spale interdictum: siue generale siue singulare. Sub hac autem forma verborū pōfertur. Nos ppter talem causam: ecclesiam vel terram talem supponimus interdicto. extra de verb. signifi. cum in partibz. ⁊ additur etiā cōiter ecclesiastico. ad dñam interdicti legalis.

Potest etiam snia interdicti ad voluntatem iudicis determinari. puta. vt interdicit missam cuz tantu: vel horas vel sepulturas vel hmoi. Potest etiā iudex ab interdicto excipere ⁊ subijcere qz vult ⁊ qñ vult. puta qñ dñs terre est ibi pñs ⁊ hmoi. d spon. nō est. Ad hoc aut vt obliget snia interdicti: sufficit eam publice pmulgari: nec postea necesse ē eam singulor auro inculcari. Sufficit etiaz cum quis sat vicinos suos: maxime metropolitanā ecclesiaz recepisse sententiā ⁊ seruare. extra de postu. pfr. c. primo.

An autē interdictū possit ad cautelam relaxari? Rñ. q generale interdictū nō pot. vt in. c. pñenti. de sen. ex. li. vi. Sed si interdictū sit spale ptra psonam: sic pot relaxari ad cautelam ar. a pstrario illi? c. pñenti. vt notat glo. ibi. qz spaliter interdicto oia sacramenta negant ante absolutōez. Et sic idem est qz in excomunicato: qui pot absolui sub pñitione. Hoc tamen verū si peniter: alis non: qz sic ratio daret cam peccandi: nisi forte in casu: sic cum absoluit inuitus ab excomunicatōe.

Utrum ep̄s vel alius possit suū interdictū suspendere? Videtur dicendū p predicta q sic. Quod tenent Lau. Lan. ⁊ Vin. vt notat in. c. ad bec. d. iij. de ap. ⁊ c. directe. ⁊ c. p̄trea.

Utrum p appellatōez sequentē suspensā interdictū? Rñ. q nō: nisi ei⁹ effectus sit. suspensus ad temp⁹: qz sic pot appellari a snia suspensa: sicut a pditionali dicto. c. p̄trea. Et hoc verū de interdicto vel suspensione. nō aut de sententia excomunicatōnis cui⁹ effectus nunq̄ potest relaxari: nisi ī toto absoluat. vt in. c. cum desideres. de sen. exco. Hoc idem tenet No. in. d. c. ad bec. Hoc etiā intellige de interdicto a diuinis ⁊ sacris ⁊ alijs spūalibus. Sec⁹ in interdicto a tpalibz. vtputa. qz q̄s ī ingrediat possessionez. P. Dñ Jo. an. in. c. is cui. de sen. ex. li. vi. restringit solū in mere spūalibz: per que ligat animā vide eū ibi in glo. vbi singulariter declarat hanc materiā.

Utrum priuilegiū pcessum a legato de latere: q interdicti tpe valeat celebrari: interdicti ⁊ excomunicatis exclusis: valeat q̄rum ad suas snias ⁊ suoz successoz ordinarioz? Rñ. q sic: nisi spaliter a successore renocetur.

Utrum papa dante licentiaz celebrandi in ecclesia spaliter interdicta: relaxet eoislo interdictū? Rñ. fm Hosti. q non.

Sz nunqd ep̄s possit dare priuilegiū celebrandi in ecclesia ab eo interdicta. Rñ. Ber. extra de ap. ad bec qñ. q nō: q hoc p̄tinet tñ ad papā. Immo vo dicit qz locus sit interdict⁹: pot m celebrari: ⁊ de snia iuris. extra de priui. vt priuilegia. Et de snia hois. vt in. c. dilectis. de ap. qz nihil aliud ē interdicere: qz interdicit celebrantes in ea: a q snia pot ep̄s qz vult excipere. Sz si psona sit interdicta vel suspensa: nō pot celebrare de alicui⁹ snia: nec pot interdictum suspēdi in psona suspēsa: nisi p delicto alterius sit suspensa. Idem p̄noz. in. d. c. vt priuilegia. Item nota. qz qñ interdictū est latū ppter aliq̄s: ⁊ ipsi nō seruant illud. Alij nō tenent seruare. vt in c. petistis. de puil. Nota tñ fm No. ibidē. q si ciuitas vel ecclesia est interdicta ppter aliq̄s. i. ppter eorum delictum: tñ licet ipsi violent interdictū: alij tamen seruare tenent. Si aut sit positū p eoz que rela ⁊ ad eorum vtilitatem: tunc si ipsi nō seruant: nec alij seruare tenent: ⁊ sic efficit nullum. d. c. petistis. vbi p̄noz. querit qñ tales dicant violare interdictū. nūqd sufficiat vna psona. Rñ. fm doc. q nō s requiritur qz maiores violent: seu maio: ps eoz arg. in. c. fi. de procu. Et oportet qz habeant perseverandi animū. Et hoc potest p̄cipi ex actibus eo.

Interdictū induci irregul...
de sen. ex. li. vi. q. nō est irregularis...
fm suam limitatōez debet intelligi...
Quid autē si celebrat in oratorio...
est irregularis...
Satis est em q auctoritate pōtificis sit dedicata...
Item pbytero celebrante missam in ecclesia...
si subdiaconus cui est interdictū ingressus ecclesie...
dicit epistolam extra ecclesiaz in illa missa...
vel diaconus sic interdictus enangelium...
tales. s. subdiaconus ⁊ diaconus sunt irregulares...
qz vnum est officiu: qd tamen in ecclesia principaliter...
celebratur: cui cooperant in actu sibi pibito...
l. di. si quis viduam...
Hiesbyter vo: si celebrans in ecclesia admisit scienter...
dictū subdiaconuz: vel diaconum ad lectionē epistole...
vel euangeliū etiaz extra ecclesiam: est irregularis...
qz participat crimini criminoso...
Immo videt tale participiū factum in ecclesia...
p proxime dicta...
Sz eoduerso: si subdiaconus: cui est interdictus...
ingressus ecclesie: dicit epistolam in ecclesia in missa...
quam sacerdos celebrat extra ecclesiam: irregularis ē...
qz in ecclesia vere et de facto id fecit...
⁊ sic in loco pibito dicto...
c. is qui...
et idem dicendum de diacono in tali casu dicente euāgelium...
pbyterum autem talem celebrantē extra ecclesiam...
non audeo dicere irregularem: quia licet videat participare...
in culpa cum ministris: tamen nō est dignus qz principale...
vel dignius trahat ad accessorium: vel minus dignum...
Item non prohibent laici tempe interdicti dicere letanias...
vel laudes suas: vt faciūt pfraterie...
Interdictum quarto...
de forma seu modo ponendi interdictū ⁊ quomodo relaxetur...
vbi sciendum fm Cal. q. cum ab homine proferat...
⁊ ppter stumaciaz semp est necessaria monitio...
⁊ forma: que traditur de sen. excom. c. i. li. vi...
Et sic intelligit de ap. reprehensibilis...
Sed si propter delictum fertur: non est necessaria monitio...
v. q. iij. in loco...
Cum vo a iure pferatur...
ppter excessum siue delictum: siue monitione fit...
siue sit spale interdictum: siue generale siue singulare...
Sub hac autem forma verborū pōfertur...
Nos ppter talem causam: ecclesiam vel terram talem...
supponimus interdicto...
extra de verb. signifi. cum in partibz...
⁊ additur etiā cōiter ecclesiastico...
ad dñam interdicti legalis...
Potest etiam snia interdicti ad voluntatem iudicis...
determinari...
puta. vt interdicit missam cuz tantu...
vel horas vel sepulturas vel hmoi...
Potest etiā iudex ab interdicto excipere...
⁊ subijcere qz vult ⁊ qñ vult...
puta qñ dñs terre est ibi pñs ⁊ hmoi...
d spon. nō est...
Ad hoc aut vt obliget snia interdicti...
sufficit eam publice pmulgari...
nec postea necesse ē eam singulor auro inculcari...
Sufficit etiaz cum quis sat vicinos suos...
maxime metropolitanā ecclesiaz recepisse sententiā...
⁊ seruare...
extra de postu. pfr. c. primo...
An autē interdictū possit ad cautelam relaxari?...
Rñ. q generale interdictū nō pot...
vt in. c. pñenti. de sen. ex. li. vi...
Sed si interdictū sit spale ptra psonam...
sic pot relaxari ad cautelam ar. a pstrario illi?...
c. pñenti...
vt notat glo. ibi...
qz spaliter interdicto oia sacramenta negant...
ante absolutōez...
Et sic idem est qz in excomunicato...
qui pot absolui sub pñitione...
Hoc tamen verū si peniter: alis non...
qz sic ratio daret cam peccandi...
nisi forte in casu: sic cum absoluit inuitus...
ab excomunicatōe...
Utrum ep̄s vel alius possit suū interdictū suspendere?...
Videtur dicendū p predicta q sic...
Quod tenent Lau. Lan. ⁊ Vin...
vt notat in. c. ad bec. d. iij. de ap...
⁊ c. directe...
⁊ c. p̄trea...
Utrum p appellatōez sequentē suspensā interdictū?...
Rñ. q nō: nisi ei⁹ effectus sit...
suspensus ad temp⁹...
qz sic pot appellari a snia suspensa...
sicut a pditionali dicto...
c. p̄trea...
Et hoc verū de interdicto vel suspensione...
nō aut de sententia excomunicatōnis...
cui⁹ effectus nunq̄ potest relaxari...
nisi ī toto absoluat...
vt in. c. cum desideres...
de sen. exco...
Hoc idem tenet No...
in. d. c. ad bec...
Hoc etiā intellige de interdicto a diuinis...
⁊ sacris ⁊ alijs spūalibus...
Sec⁹ in interdicto a tpalibz...
vtputa...
qz q̄s ī ingrediat possessionez...
P. Dñ Jo. an. in. c. is cui...
de sen. ex. li. vi...
restringit solū in mere spūalibz...
per que ligat animā vide eū ibi in glo...
vbi singulariter declarat hanc materiā...
Utrum priuilegiū pcessum a legato de latere...
q interdicti tpe valeat celebrari...
interdicti ⁊ excomunicatis exclusis...
valeat q̄rum ad suas snias ⁊ suoz successoz...
ordinarioz?...
Rñ. q sic: nisi spaliter a successore renocetur...
Utrum papa dante licentiaz celebrandi in ecclesia...
spaliter interdicta: relaxet eoislo interdictū?...
Rñ. fm Hosti. q non...
Sz nunqd ep̄s possit dare priuilegiū celebrandi...
in ecclesia ab eo interdicta...
Rñ. Ber. extra de ap. ad bec qñ...
q nō: q hoc p̄tinet tñ ad papā...
Immo vo dicit qz locus sit interdict⁹...
pot m celebrari...
⁊ de snia iuris...
extra de priui. vt priuilegia...
Et de snia hois...
vt in. c. dilectis...
de ap. qz nihil aliud ē interdicere...
qz interdicit celebrantes in ea...
a q snia pot ep̄s qz vult excipere...
Sz si psona sit interdicta vel suspensa...
nō pot celebrare de alicui⁹ snia...
nec pot interdictum suspēdi in psona suspēsa...
nisi p delicto alterius sit suspensa...
Idem p̄noz. in. d. c. vt priuilegia...
Item nota...
qz qñ interdictū est latū ppter aliq̄s...
⁊ ipsi nō seruant illud...
Alij nō tenent seruare...
vt in c. petistis...
de puil...
Nota tñ fm No. ibidē...
q si ciuitas vel ecclesia est interdicta...
ppter aliq̄s...
i. ppter eorum delictum...
tñ licet ipsi violent interdictū...
alij tamen seruare tenent...
Si aut sit positū p eoz que rela...
⁊ ad eorum vtilitatem...
tunc si ipsi nō seruant...
nec alij seruare tenent...
⁊ sic efficit nullum...
d. c. petistis...
vbi p̄noz...
querit qñ tales dicant violare interdictū...
nūqd sufficiat vna psona...
Rñ. fm doc. q nō s requiritur...
qz maiores violent...
seu maio: ps eoz arg. in. c. fi...
de procu...
Et oportet qz habeant perseverandi animū...
Et hoc potest p̄cipi ex actibus eo...

Interdictum. iij.

rum. Et hoc nota: qd singulare.

¶ Quis autem possit relaxare interdictum? **Rñ.** **Fm** Directoriam. Aut cōditor canonis reservavit sibi relaxationem interdicti expresse. Et tūc ille solus potest relaxare. **Al's** episcopus possz. ar. de sen. ten. ex. nuper. Aut reservavit sibi absolutionem excommunicatōnis late p̄tra singulares personas et ex eodem delicto sequitur interdictum contra vniuersitatem vel loca. platum a iure: licet absolutionem interdicti expresse nō reseruet. videt tamen p̄sequens relaxationem interdicti sibi reservasse **Fm** Archi. nam quotiens vicū ex vna radice nascitur p̄sequens est vt eadem lege tollat. **L. de nup̄. si libertam.** **Facit** huius similitudo ratōnis. **Et** enī ex cōmunicatio. et interdictū nomine censure p̄ntentur. de ver. sig. querenti. et qd de vno dicitur: de alio intelligendum est. **Nota** tamen qd nullus alius minor ep̄o p̄t relaxare interdictū a iure qd sic p̄bat. **Constat** enim qd fortius et maius impedimentū seu vinculū interdicti est. platio: seu inflicio: quaz leuius pollutio vel sanguinis effusio. **Et** inde est qd magis punit celebrans in ecclesia interdicta ab homine: vel a iure: qd celebrans in ecclesia: semine aut sanguine polluta. **Nam** in primo incurrit irregularitas: non autem in sc̄do. vt in. c. is qui. d. sen. excom. li. vi. **Sed** impedimentū seu vinculū p̄fate pollutōnis nō p̄t reconciliari: saltem si est cōsecrata: p̄ minorem ep̄o: ergo multo minus et alia. **Dicitum** tamen Archi. s̄. non placet **Job. an.** hac ratione: quia de duobus suppositis vno solo referuato: alterum videtur p̄cessum. **Et** hoc videt placere glo. in de. j. de hereti. Quibus tamen adde. qd si interdictum esset terminatum ad certum tempus a iure: tunc ante illud tempus nō posset p̄ ordinariū tolli. p̄ nota. in glo. in. c. cupientes. in. s̄. ceterum. in ver. suspensos. de elect. li. vi. **Et** quo inferi limitatio ad. c. nuper. de sen. excom. quod est vald notandum. **A** sententia tamē interdicti vel suspētionis ab homine: non potest inferi: illo qui tulit absolueri: sed superior. vt dicitur de excomunicatōne: quia ista quo ad hoc pari mō p̄curunt. **De** hac materia vide. j. **Suspensus.**

¶ Qualiter autem debeat fieri cessatio a diuinis p̄ canonicos. capitula vel p̄uentus. **Directo.** **Fm** **Jo. an.** dicit. qd ad hoc. qd fiat cessatio: necesse est ista interuenire. **Primo.** qd hi qui cessant hoc habeant de p̄suetudine vel a iure: vt cessare possint. **Secundo.** qd vocent̄ absentes ad tractandū de cessatōne: ac si de electōne ageret. **Tercio.** qd de illa cessatōne tractent diligenter. **Quarto.** qd de cessando deliberēt. **Quinto.** qd sit manifesta offensio. p̄pter quā cessant. **Sexto.** qd causa sit ratōnabilis. **Septimo.** qd aī cessatōnem instrumento publico: vel patentibus literis: autentico sigillo munitis: eam cessatōnis expriment. **Octauo.** qd illud instrumentū vel literas tradant ei p̄tra quē cessant. **Nono.** qd requirant illum qd emendet p̄petenter iniuriam vel offensam. p̄pter quam cessare volunt. **¶** Si non fecerit: tunc locū habeat cessatio. **Decimo.** qd post cessationem: vtraq; pars iter debet arripere ad sedem apostoli-

cam infra mensem per se vel per p̄curatores: sufficienter instructos. et cōtinuatīs diebus q̄ cito poterunt: sedi apostolice se representent: vt discutat̄ quid super hoc sit agendum. his nō seruatis: non seruatur cessatio. **Et** si pars que posuit cessatōnez: eam non seruauerit: ab alijs non seruetur. **Et** si cessationis fuerit iniusta: ponentes cessatōnez: durante tempore: nihil percipient: et si perceperint restituere tenentur et parti satisfacere de iniurijs et damnis. **Et** **Fm** **Inno.** et **Hosti.** causa cessationis debet esse notoria. qd si non esset: nulla cōsuetudo prodesset: quia esset ecclesijs onerosa. **Et** ille cōtra quem cessatur: non debet conuinci ex probabilitate sed apertis et notorijs: maxime in cultu diuino tollendo. vt notat **Jo. mo.** et **Archi.** in. c. si canonici. de offi. or. li. vi. **Adde** etiam predictis quod notat **Panoz.** in. ca. dilectis. de ap. qd differentia est inter cessationem a diuinis: et sententiā interdicti. **¶** Cessatio a diuinis: est quid facti: non enī est aliud qd suspendere organa ministrorum: vt ibi non celebrant diuina. **Sententia** v̄o interdicti est quid iuris. vnde quando supponit̄ locus interdicto. **Ibi** celebrans quando cūq; etiam forensis incurrit irregularitatem: vt in. c. is qui. de sen. ex. li. vi. **Sed** aut in cessatōne a diuinis: vt volunt doc. in. c. irre. fragabili. de offi. or.

¶ Sed dubium remanet si cessatio a diuinis est generalis. puta respectu totius ciuitatis. **Nunquid** ibi celebrans sit irregularis. **Jo. an.** in dicto. c. si canonici. concludit qd sic: quia talis cessatio generalis equiperatur interdicto. per de. j. de sen. excom. **Sed.** **d.** **An.** dicit forte qd ex toto non procedit ista equiperatio. **Et** hoc forte verius putat **Panoz.** qd celebrans in cessatōne generali: non efficitur irregularis. per regulam. vt nunquid quis irregularitatem incurrat: nisi in casibus a iure expressis. vt in dicto. c. is qui. **Sed** iure non cauetur nisi in celebratōne in loco interdicto. **Nec** ob. dicta de sen. j. quia facta equiperationem tñ in illo casu. et pene non debet extendi. **Nota** tamen qd fratres minores et predicatorum habent priuilegium. qd quando in ciuitatibus vel locis vbi habitant contingit interdictū poni: et prohiberi omnia ecclesiastica sacramenta excepto parvulorū baptisate. et penitentis morientium: non obstantibus quibuscunq; priuilegijs: religiosijs: quibuscunq; ab apostolica sede cōcessis: nihilominus tempore talis interdicti possunt confiteri peccata sua: et absolui. et tempoabz consuetis iuxta morem ordinis sui: sacre communionis: et vñtionis extreme recipere sacramenta: et diuina officia celebrare: simul ianuis clausis: nō pulsatis campanis et voce submissa: excommunicatis et interdictis: ac omnibus personis que non sunt de ordine suo exclusis: non obstantibus prohibitionibus huiusmodi: seu aliquibus literis a sede apostolica impetratis vel impetradis q̄ de ordine suo: et de hac indulgētia sp̄alem nō fecerint mentionē. **¶** Nonon? in priuilegio qd incipit. **A**deritis v̄e. **Ex**cipiunt tamen tres casus. **Prim?** si causas dederūt in dicto. **Sec?** si cōtingat eos specialiter

¶ Quis autem possit relaxare interdictum? **Rñ.** **Fm** Directoriam. Aut cōditor canonis reservavit sibi relaxationem interdicti expresse. Et tūc ille solus potest relaxare. **Al's** episcopus possz. ar. de sen. ten. ex. nuper. Aut reservavit sibi absolutionem excommunicatōnis late p̄tra singulares personas et ex eodem delicto sequitur interdictum contra vniuersitatem vel loca. platum a iure: licet absolutionem interdicti expresse nō reseruet. videt tamen p̄sequens relaxationem interdicti sibi reservasse **Fm** Archi. nam quotiens vicū ex vna radice nascitur p̄sequens est vt eadem lege tollat. **L. de nup̄. si libertam.** **Facit** huius similitudo ratōnis. **Et** enī ex cōmunicatio. et interdictū nomine censure p̄ntentur. de ver. sig. querenti. et qd de vno dicitur: de alio intelligendum est. **Nota** tamen qd nullus alius minor ep̄o p̄t relaxare interdictū a iure qd sic p̄bat. **Constat** enim qd fortius et maius impedimentū seu vinculū interdicti est. platio: seu inflicio: quaz leuius pollutio vel sanguinis effusio. **Et** inde est qd magis punit celebrans in ecclesia interdicta ab homine: vel a iure: qd celebrans in ecclesia: semine aut sanguine polluta. **Nam** in primo incurrit irregularitas: non autem in sc̄do. vt in. c. is qui. d. sen. excom. li. vi. **Sed** impedimentū seu vinculū p̄fate pollutōnis nō p̄t reconciliari: saltem si est cōsecrata: p̄ minorem ep̄o: ergo multo minus et alia. **Dicitum** tamen Archi. s̄. non placet **Job. an.** hac ratione: quia de duobus suppositis vno solo referuato: alterum videtur p̄cessum. **Et** hoc videt placere glo. in de. j. de hereti. Quibus tamen adde. qd si interdictum esset terminatum ad certum tempus a iure: tunc ante illud tempus nō posset p̄ ordinariū tolli. p̄ nota. in glo. in. c. cupientes. in. s̄. ceterum. in ver. suspensos. de elect. li. vi. **Et** quo inferi limitatio ad. c. nuper. de sen. excom. quod est vald notandum. **A** sententia tamē interdicti vel suspētionis ab homine: non potest inferi: illo qui tulit absolueri: sed superior. vt dicitur de excomunicatōne: quia ista quo ad hoc pari mō p̄curunt. **De** hac materia vide. j. **Suspensus.**

¶ Qualiter autem debeat fieri cessatio a diuinis p̄ canonicos. capitula vel p̄uentus. **Directo.** **Fm** **Jo. an.** dicit. qd ad hoc. qd fiat cessatio: necesse est ista interuenire. **Primo.** qd hi qui cessant hoc habeant de p̄suetudine vel a iure: vt cessare possint. **Secundo.** qd vocent̄ absentes ad tractandū de cessatōne: ac si de electōne ageret. **Tercio.** qd de illa cessatōne tractent diligenter. **Quarto.** qd de cessando deliberēt. **Quinto.** qd sit manifesta offensio. p̄pter quā cessant. **Sexto.** qd causa sit ratōnabilis. **Septimo.** qd aī cessatōnem instrumento publico: vel patentibus literis: autentico sigillo munitis: eam cessatōnis expriment. **Octauo.** qd illud instrumentū vel literas tradant ei p̄tra quē cessant. **Nono.** qd requirant illum qd emendet p̄petenter iniuriam vel offensam. p̄pter quam cessare volunt. **¶** Si non fecerit: tunc locū habeat cessatio. **Decimo.** qd post cessationem: vtraq; pars iter debet arripere ad sedem apostoli-

¶ Quis autem possit relaxare interdictum? **Rñ.** **Fm** Directoriam. Aut cōditor canonis reservavit sibi relaxationem interdicti expresse. Et tūc ille solus potest relaxare. **Al's** episcopus possz. ar. de sen. ten. ex. nuper. Aut reservavit sibi absolutionem excommunicatōnis late p̄tra singulares personas et ex eodem delicto sequitur interdictum contra vniuersitatem vel loca. platum a iure: licet absolutionem interdicti expresse nō reseruet. videt tamen p̄sequens relaxationem interdicti sibi reservasse **Fm** Archi. nam quotiens vicū ex vna radice nascitur p̄sequens est vt eadem lege tollat. **L. de nup̄. si libertam.** **Facit** huius similitudo ratōnis. **Et** enī ex cōmunicatio. et interdictū nomine censure p̄ntentur. de ver. sig. querenti. et qd de vno dicitur: de alio intelligendum est. **Nota** tamen qd nullus alius minor ep̄o p̄t relaxare interdictū a iure qd sic p̄bat. **Constat** enim qd fortius et maius impedimentū seu vinculū interdicti est. platio: seu inflicio: quaz leuius pollutio vel sanguinis effusio. **Et** inde est qd magis punit celebrans in ecclesia interdicta ab homine: vel a iure: qd celebrans in ecclesia: semine aut sanguine polluta. **Nam** in primo incurrit irregularitas: non autem in sc̄do. vt in. c. is qui. d. sen. excom. li. vi. **Sed** impedimentū seu vinculū p̄fate pollutōnis nō p̄t reconciliari: saltem si est cōsecrata: p̄ minorem ep̄o: ergo multo minus et alia. **Dicitum** tamen Archi. s̄. non placet **Job. an.** hac ratione: quia de duobus suppositis vno solo referuato: alterum videtur p̄cessum. **Et** hoc videt placere glo. in de. j. de hereti. Quibus tamen adde. qd si interdictum esset terminatum ad certum tempus a iure: tunc ante illud tempus nō posset p̄ ordinariū tolli. p̄ nota. in glo. in. c. cupientes. in. s̄. ceterum. in ver. suspensos. de elect. li. vi. **Et** quo inferi limitatio ad. c. nuper. de sen. excom. quod est vald notandum. **A** sententia tamē interdicti vel suspētionis ab homine: non potest inferi: illo qui tulit absolueri: sed superior. vt dicitur de excomunicatōne: quia ista quo ad hoc pari mō p̄curunt. **De** hac materia vide. j. **Suspensus.**

¶ Qualiter autem debeat fieri cessatio a diuinis p̄ canonicos. capitula vel p̄uentus. **Directo.** **Fm** **Jo. an.** dicit. qd ad hoc. qd fiat cessatio: necesse est ista interuenire. **Primo.** qd hi qui cessant hoc habeant de p̄suetudine vel a iure: vt cessare possint. **Secundo.** qd vocent̄ absentes ad tractandū de cessatōne: ac si de electōne ageret. **Tercio.** qd de illa cessatōne tractent diligenter. **Quarto.** qd de cessando deliberēt. **Quinto.** qd sit manifesta offensio. p̄pter quā cessant. **Sexto.** qd causa sit ratōnabilis. **Septimo.** qd aī cessatōnem instrumento publico: vel patentibus literis: autentico sigillo munitis: eam cessatōnis expriment. **Octauo.** qd illud instrumentū vel literas tradant ei p̄tra quē cessant. **Nono.** qd requirant illum qd emendet p̄petenter iniuriam vel offensam. p̄pter quam cessare volunt. **¶** Si non fecerit: tunc locū habeat cessatio. **Decimo.** qd post cessationem: vtraq; pars iter debet arripere ad sedem apostoli-

interdici. Tercius si ecclesia illa vbi volunt celebra
re est interdicta specialiter hec habentur in pauile
gio Bonifacij. qd incipit virtute spicuos.

Inuenta. Quid sit age
dum de inuentis: Rñ. quedã sunt que
nunq̄ fuerit in bonis alicui? sicut sunt
lapilli z gemes: que inueniunt i litore maris. z talia
occupanti pcedunt. Et eadem est ratio de thesau
ris antiquo tempe sub terra occultatis: quoz non
est aliquis possessor: nisi q̄ fm leges tenet medie
tatem dare dño agri. z hoc si inuenit in alieno: nō
data opa. Sed si data opa inuenit totū tenet dare
vt in. l. vnica. l. de thesau. li. x. Et notat glo. insti.
de re. di. s. thesauros. Et hoc verum: etiã si cū vo
luntate dñi requireret: q̄ etiam cū voluntate dñi
nō debet querere in alieno thesaurū suo nomine:
vt in. d. l. vnica. vbi etiã patz q̄ thesaurus dicitur
coadunatio rerū mobilū abscondita: quaz igno
rantur possessores: seu dñi. ppter vetustatem tem
poris. Ibi etiam patet q̄ nec in suo solo pōt quis
querere thesaurū arte magica: diuinationibus vel
alijs illicitis modis. al̄s thesaur? erit fisci. De hac
materia vide s. furtum. Quedam vō res inuen
te fuerūt de p̄inquo in alicuius bonis. Et tunc si
quis eas accipiat: nō animo detinendi: s̄ restituē
di dño: nō p̄mittit furtum: al̄s secus.

Qtrum emens domuz pro mille: in qua postea
inuenit thesaurū valentem. x. milia: teneat restitu
ere venditor? Quidã dicunt q̄ sic. Et circa hoc ha
betur remediuz capli. cum cã. de emp. z ven. Sed
ptrarium videt: posito q̄ iste thesaurus sit recon
ditus ab ignotis dominis tempe vetusto: vt in di
cta. l. vnica. ḡ non erat reconditus. ab illo vendito
re: sed casus est in dicta. l. vnica. q̄ thesaurus rep
tus efficitur eius cuius est solum: z iste emptor est
dñs. ergo eius erit. Idem p̄firmat per. l. a tutore:
iuncta glō. ff. de rei ven. vbi pecunia inuenta per
modum thesauri cedit emptori. Secus si nō esset
inuenta p̄ modū thesauri: vt murata in muro: q̄
tunc non cederet. Nec ob. q̄ venditor non vedit
thesaurum: qd conceditur tamen p̄ iura commu
nia cedit dño soli.

Quid si res ab aliquo inuenta sit: que fuit a p
prio dño habita. p̄ delicta: Rñ. res que habet p̄
derelicta occupanti pceditur: siue sit mobilis z ab
ijciatur: siue immobilis. vt si ex causa de fundo ex
eo hac intentōne: vt pro derelicto habeam. ff. pro
derelicto. l. j. Sed si in mari iactauero res meas: n̄
habeo pro derelicto. vide de hac materia sup̄. fur
tum.

Irregularitas primo
de irregularitate homicidaruz. Omnes
qui habuerūt officium vindicte sangui
nis. s. mortis vel truncationis membrorū sunt irre
gulares. vt dictū est s. homicidiū. iij.

Quid si clericus scribat q̄ aliquis capiatur z ex
illa captione sequitur mors: vel truncatio: ipso ta
men ignorante z factum z causam? Rñ. fm l. do.
videtur irregularis: quia debuit suspicari hoc pos

se euenire.
Quid de illis clericis qui cum alijs trahunt ad
māganelas: vnde aliquis pbabiliter creditur inē
fectus. R. fm v̄. creditur irregularis.

Quid de presbytero qui misit puerum ad ada
quandū equum: monens vt caderet a flumine. et
tamen submersus est. Rñ. fm Hesti. hūc p̄sbyte
rum culpabilem esse: sicut z sacerdotē qui nō amo
uit cultellum a comigia: cum qua verberabat famu
lum. extra de homici. c. ad audientiam. hoc q̄dam
intelligunt: z bene: quādo de periculo pueri misse
poterat rationabiliter dubitari: vt q̄ erat infans
vt patet in sum. confe.

Quid si aliquis clamer latrones latrones. Rñ.
fm Inno. Sine sic clamer: sine aliud agat: per qd
potuerit intelligere: q̄ ex clamore vel actu suo po
terat sequi homicidiuz: irregularis est: nisi faceret
propter timorē corporis sui. Nam si timeret q̄ ali
quis vellet eum occidere: bene posset clamare pro
auxilio: q̄ non intendit in alienius mortem: sed in
suam liberatōnem. Idem l. do. qui addit. Secus
si clamaret p̄ solis rebus.

Quid de illo clerico qui cum latro duceret dixit
claudite ei os ne clamer: nunquid sit irregularis si
mors inde sequat. Rñ. fm v̄. q̄ sic: q̄ inuit du
centes: dando eis p̄silium. Et eodem modo si que
rentibz malefactorē indicauit cum: nisi forte igno
rauerit: z ignorare pbabiliter potuit: nesciēs q̄ ad
mortem quererēt.

Quid si p̄sului amico: vt occideret aliquē inimicū
cum suū: Ille incōtinenti nō fecit: s̄ longo tpe in
posito. Rñ. Panor. in. d. c. ad audientia. de mente
Inno. dicit q̄ p̄sulens est irregularis: q̄ debebat
reuocare p̄silium. Et si putabat sibi amicuz nō ob
tempaturū in reuocatione: debebat hoc intimare
illi p̄tra quē p̄suluit. Et sic caueret al̄s non euadit
irregularitatem.

Quid si clericus comodat balistam: et inde ali
quis occiditur. Rñ. si concessit in bello iniusto. Ir
regularis est: et eodem modo si bellum sit iustum
quia ars sagittandi est p̄hibita. extra de sagit. artē.
Glo. tamen ibi videtur restringere tex. z bene fm
Panor. ibi quando bellum est iniustum. Naz da
ta iusticia belli: licitum est pugnare cū quibuscun
q̄ armis. Immo licitū est decipere inimicum per
seditionem: parando insidias. vt in. c. dominus.
xxij. q̄one. ij.

Quid de eo qui ministrat ensē vel lanceam:
et inde aliquis moritur. Rñ. fm directo. lib. iij. q̄
si quis in bello ministrat balistam vel huiusmodi
ad sui defensionem: non ad impugnatōnem alte
rius: dato q̄ balistarius occidat aliquem: dūmo
do tradens vel ministrans nō intendat principa
liter. q̄ balistarius occidat: nec credebatur ipsum tē
dere ad occidendum: sed solum q̄ se et sua defen
deret vel recuperaret: non est irregularis. l. distin
ctione. si quis viduam. Secus si alterum p̄dicto
rum interuenisset. In bello autem iniusto: etiam
ad sui defensionē. nō licet ministrare predicta. Al̄s
oquin ministrans homicide: est irregularis. ar. di
cto. c. ad audientiam. z. c. Jobānes. et. c. si. c. dē ti.

[Marginal notes on the left side of the page, partially obscured and difficult to read.]

Irregularitas. ij.

De hac materia vide singularia s. Momicidium. ij. et. iij. r. iij.

Irregularitas secundum se de illo: qui exiis irregularis ministrat. Et primo sciendum fm Spe. qd irregularitas est nota seu impedimentum canonicum: ex facto: seu defectu proveniens: qua quis prohibetur ad ecclesiasticos ordines promoveri: r in eisdem ministrare. Et ad sciendum qui incurrit quis irregularitatem ex indebita celebratione vel executione ordinum Jo. cal. ponit hanc distinctionem. Celebrans aut, utens officio ordinis. aut est femina vel masculus. Si est femina: siue laica: siue religiosa: non efficitur irregularis: qd cum non sit capax ordinis clericali: non cadit in ea irregularitas: p quaz quis impeditur in ordine: vel ordinis officium celebrare. Si autem est vir. aut furiosus. r tunc p quamcumq celebrationem: non efficitur irregularis: nec peccat. Idem de infante. de. si furiosus. de homici. Aut est sane mentis. Tunc aut talis est laicus vel clericus. Si laicus: r cum solenni apparatu alicuius ordinis celebravit. f. exequendo actum alicuius ordinis: siue puerus sit alicuius religionis: siue secularis: videtur qd sit irregularis. extra de de. ex. c. ij. Nec cum tali: ut valeat promoveri alius qd papa potest dispensare. Directoria tñ li. iij. dicit qd laici ppter talia: irregularitatem vel suspensionem non incurrit: cum nec ordinem nec officium habeant. vn̄ aliter puniunt laici: si contrafaciunt: ut in dicto. c. ij. Et hoc videtur verius. Si vero est clericus. aut celebrat in ordine quem non habet. aut in eo quem habet. Si primo modo: hoc agens in ordinibus sacris: est irregularis. De subdiaconatu tamen dicit v̄y. qd si est in minoribus potest cantare epistolam: dummodo sine solemnitate. Et addit Inno. qd hoc est licitum: quando deest subdiaconus. Sed solennis apparatus subdiaconi videtur esse manipulus. Dicit enim Petrus de palu. in quarto. qd tuniceam licet etiam non subdiacono portare: quia non est ei propria vestis: sicut manipulus quem nullus inferior subdiacono portare debet. hec de. unde si talis cantet epistolam cum tunicea sine manipulo: et non corrigendo calicem diacono r̄. Dic prout habetur s. Dispensatio. Si vero clericus celebrat in ordine quem habet: tunc aut est excommunicatus maior: vel celebrans: vel officium exercens in loco interdicto ab homine vel a iure. Aut est suspensus. Si primo modo: tunc utroque casu efficitur irregularis. et indispensabilis: nisi per papam. de sent. excom. is qui li. vj. Dicit tamen v̄y. qd in minoribus constitutus ministrando seu exercendo officium suum etiam cum solemnitate cum est excommunicatus: non efficitur irregularis: quia illa duo capitula si quis episcopus. el primo. r secdo. rj. qone. iij. non loquuntur de his. S3 Hosti. sentit qd talis oino irregularitatem incurrat per. c. cum medicinalis. de senten. excom. li. vj. Et sic non potest dispensari nisi per papam. Idem Panor. in dicto. c. secdo. qui dicit qd hec opinio est vera r communis: quia iura loquuntur indistincte. Idem directo. li. iij. quo ad incurrendam irre-

gularitatem. Sed quo ad dispensationes: videtur tenere qd episcopus possit dispensare fm Ray. Hosti. r Archi. Sed Panor. in. c. clerici. de de. ex. saluando opinionem dicit. qd aut queritur: nunquid per inferiorem a papa possit iste talis celebrans liberari ab irregularitate iaz causata. Et dicit qd non. Ita loquitur. c. j. de re iudi. in. vj. r dicto. c. cum medicinalis: que iura dicunt indistincte: solum papam ab hac irregularitate posse liberare. Aut queritur de pena de positionis imponenda p iudicem et tunc peccat alia opinio: ut etiam episcopus dispense cum parato se corrigi. ne duplici pena conteratur. Si autem clericus est suspensus: sumendo p stricta suspensione. f. quo ad se et quo ad alios. aut est suspensus a canone: aut ab homine. Si ab homine: tunc aut ignoravit ignorantia pbabili. et tunc non est irregularis. ut in. c. apostolice. de de. ex. Aut ignorantia crassa et supina. r tunc est irregularis et multo magis si sciuit se suspensum. Et hoc quomodo cum sit suspensus simpliciter: siue ad tempus determinatum: aut indeterminatum: etiam si ratione defectus vel infamie puto talem: durante suspensione: celebrantem esse irregularem. nec secus posse dispensari: nisi per papam dicto. c. cum medicinalis. Si vero est suspensus a canone. tunc aut ratione criminis: aut ratione defectus: aut ratione infamie vel scandali. Si primo modo. tunc aut simpliciter est suspensus: et sic celebrando est irregularis dicto. c. si quis episcopus. Aut est suspensus ad tempus: et tunc. aut ad tempus determinatum. et sic interim celebrando est irregularis. Aut ad tempus indeterminatum: et tunc. aut cum conditione: donec satisfaciatur: ut in de. j. de deci. Et tunc licet quidam contra. puto si sic suspensus ante absolute celebrat: est irregularis: quia in hoc factum iudicium est necessarium: ut habeatur pro absoluto. Et sic: cum factum hominis sit necessarium: sequitur qd ad suspensionem dei: canon aliquid addat. Si vero est suspensus cum conditione: donec peniteat: ut de elect. Plus. et tunc equum est tenere: qd interim celebrando non efficitur irregularis: quia talis suspensio videtur esse dei: ad quam nihil addit canon nec ut habeatur pro sublata aliquo factum iudicis est necessarium. Et ideo dicendum est de ea ut de suspensione dei tñ. Si secundo modo sit suspensus a canone. id est ratione defectus. tunc aut ratione defectus ordinis: aut alterius defectus. Et si ratione defectus ordinis. ut clericus per saltum promotus qd tum ad ordinem omissum: in quo si exercet officium anteq recipiat: est irregularis. Sed celebrando in ordine ad quem est per saltum promotus quem habet: non est irregularis. li. distictione sollicitudo. Si vero ratione alterius defectus ut bigamus. Illegitimus. corpore viciatus. ordinatus ante legitimam etatem. vel a non suo episcopo: hoc casu pcorant omnes qd celebrando non est irregularis: quia hoc non est iure expressum. Et qd quia curia mandat cum sup dictis patientibus dictos defectus dispensari: nihil dicit de irregularitate. Plus autem curie est attendendum de cri. fal. qd grani. Nec ob. qd ordinatio facta ante legitimam etatem: vel a non suo

Irregularitas

Irregularitas est nota seu impedimentum canonicum: ex facto: seu defectu proveniens: qua quis prohibetur ad ecclesiasticos ordines promoveri: r in eisdem ministrare. Et ad sciendum qui incurrit quis irregularitatem ex indebita celebratione vel executione ordinum Jo. cal. ponit hanc distinctionem. Celebrans aut, utens officio ordinis. aut est femina vel masculus. Si est femina: siue laica: siue religiosa: non efficitur irregularis: qd cum non sit capax ordinis clericali: non cadit in ea irregularitas: p quaz quis impeditur in ordine: vel ordinis officium celebrare. Si autem est vir. aut furiosus. r tunc p quamcumq celebrationem: non efficitur irregularis: nec peccat. Idem de infante. de. si furiosus. de homici. Aut est sane mentis. Tunc aut talis est laicus vel clericus. Si laicus: r cum solenni apparatu alicuius ordinis celebravit. f. exequendo actum alicuius ordinis: siue puerus sit alicuius religionis: siue secularis: videtur qd sit irregularis. extra de de. ex. c. ij. Nec cum tali: ut valeat promoveri alius qd papa potest dispensare. Directoria tñ li. iij. dicit qd laici ppter talia: irregularitatem vel suspensionem non incurrit: cum nec ordinem nec officium habeant. vn̄ aliter puniunt laici: si contrafaciunt: ut in dicto. c. ij. Et hoc videtur verius. Si vero est clericus. aut celebrat in ordine quem non habet. aut in eo quem habet. Si primo modo: hoc agens in ordinibus sacris: est irregularis. De subdiaconatu tamen dicit v̄y. qd si est in minoribus potest cantare epistolam: dummodo sine solemnitate. Et addit Inno. qd hoc est licitum: quando deest subdiaconus. Sed solennis apparatus subdiaconi videtur esse manipulus. Dicit enim Petrus de palu. in quarto. qd tuniceam licet etiam non subdiacono portare: quia non est ei propria vestis: sicut manipulus quem nullus inferior subdiacono portare debet. hec de. unde si talis cantet epistolam cum tunicea sine manipulo: et non corrigendo calicem diacono r̄. Dic prout habetur s. Dispensatio. Si vero clericus celebrat in ordine quem habet: tunc aut est excommunicatus maior: vel celebrans: vel officium exercens in loco interdicto ab homine vel a iure. Aut est suspensus. Si primo modo: tunc utroque casu efficitur irregularis. et indispensabilis: nisi per papam. de sent. excom. is qui li. vj. Dicit tamen v̄y. qd in minoribus constitutus ministrando seu exercendo officium suum etiam cum solemnitate cum est excommunicatus: non efficitur irregularis: quia illa duo capitula si quis episcopus. el primo. r secdo. rj. qone. iij. non loquuntur de his. S3 Hosti. sentit qd talis oino irregularitatem incurrat per. c. cum medicinalis. de senten. excom. li. vj. Et sic non potest dispensari nisi per papam. Idem Panor. in dicto. c. secdo. qui dicit qd hec opinio est vera r communis: quia iura loquuntur indistincte. Idem directo. li. iij. quo ad incurrendam irre-

episcopo fuerit cum peccato: quia principalis causa: propter quam dicimus tales suspensos: est defectus: non peccati. ergo ratione defectus non criminis: talis censeretur debet suspensus. Et hac ratione puto quod licet irregularis ex celebratione diuinorum sit suspensus a canone propter hanc irregularitatem. Si tamen alius non sit suspensus a iure vel ab homine. puta quia absolutus ab excommunicatione. et suspensione: sed non est secum dispensatus super irregularitate. vel non suspensus probrabit irregularitatem: talis non probrabit nouam irregularitatem: quia non est in iure expressum. Si est tertio modo suspensus a canone. scilicet ratione scandali vel infamie. tunc celebrando non est irregularis de de. pcul. c. j. Sed bene facit abstinendo. Et per hoc inferunt Inno. quod illi quorum crimina sunt notoria: qui etiam post penitentiam prohibentur celebrare propter scandalum et infamiam. ut de coha. de. c. fi. si ante absolutionem celebrant non incurrunt nouam irregularitatem. et ex allegacione quam facit Inno. videtur intelligere de notorio fornicatore quod prius est tenere. et quod notat in. c. j. de sen. ex. li. vj. intelligat de notorio fornicatore ante penitentiam celebrante: ne videatur sibi prius. tamen de rigore iuris sola penitentia non tollit suspensionem canonis in notorio fornicatore: ut videtur expressum. l. dist. puenit. quia requiritur factum iudicis: ut dictum est de suspensio a canone donec satisfaciatur. vide de hac materia s. Clericus. iij. Et nota secundum vj. quod irregularis celebrans: non propter hoc aliam irregularitatem probrabit. Alioquin totiens nouam irregularitatem probraret: quotiens celebraret. Nota tamen quod expressum videtur quod ordinatus ante legitimam etatem sit ipso iure suspensus ab executione ordinis sic recepti. Sed solennes doctores contra tenent prius. videlicet Ray. vj. Archi. An. de butrio. Pau. de eleaz. et Fran. zab. in de. general. de eta. et qua. hi omnes dicunt quod talis non est ipso iure suspensus sed suspendendus. et interdicta est ei executio ordinis recepti ante legitimam etatem vsque ad legitimam etatem. Et si postquam fuerit ei interdicta a iudice suo: usus fuerit ordine tali ante legitimam etatem erit irregularis. Si autem non fuerit ei interdicta: et sic utatur ordine ante legitimam etatem recepto: non est irregularis. **De Archi. flo.**

¶ Recipiens ordines etiam minores in maiori excommunicatione: incurrit irregularitatem indispensabilem: nisi per papam. de sen. ex. cum illoz. ubi non distinguit inter ordines minores vel maiores secundum Guil. dur. Recipiens autem ordines in minori excommunicatione non incurrit irregularitatem: quia non est iure expressum.

¶ An autem excommunicatus extra ecclesiam officians populo: efficiatur irregularis. Rñ. secundum Ri. in. iij. dist. xvij. quod aliquibus probabiliter videtur quod si excommunicatus etiam extra ecclesiam dicat horas suas. officians populum in exercitu vel nauis. incurrit irregularitatem. Si tamen dicat horas suas cum vno socio vel pluribus. non tamen officians ecclesiam vel populum irregularitatem non prohibet. Quo modo ad baptizandum dicitur Ri. quod si excommunicatus baptizaret non solenniter. ut faciunt vetule in casu necessitatis non esset irregularis.

¶ Quid autem si excommunicatus in choro cum alijs clericis dicat officium. an efficiatur irregularis?

Rñ. Se. in. c. cum medicinalis. de sententia. ex. li. vj. dicit quod clericus suspensus de quo loquitur. d. c. si interest diuinis auctorizando. ut puta. si legit et cantat cum alijs. et vltro hoc facit actum principalem chori: ut quod dicit capitulum et orationem vel facit officium cantoris in choro: tunc incurrit irregularitatem. Secus si auctoritatem non prestat. puta. si legit et cantat in choro: non exercendo aliquod officium chori. nec auctorizando. tunc non est irregularis. Et ut plene habeatur hec materia: pcludendo dicta docto. et Panormita. in. c. fi. de ex. pre. potest dici quod presbyter vel alius clericus exercens aliquod officium deputatum alicui ordini ecclesiastico. et hoc facit tanquam clericus: efficitur irregularis. Secus autem ubi exercet aliquid non deputatum certo ordini. unde cantans risonia vel dicens psalmos: non officians principaliter sed tanquam quilibet alius laicus non efficitur irregularis secundum Inno. etiam dato quod illud esset deputatum certo ordini. tamen de consuetudine exercet per quemcumque indistincte. etiam a non ordinatis. tunc talis exercens. non esset irregularis. Et per predicta patet responsio. quid de ebdomadario cantore. dicente antiphonas et responsoria. legente lectiones. et de exercente actus minorum ordinum. Et quo ad ebdomadarium. si sollemniter officiat ecclesiam in matutinis. vel vespis. vel alijs horis excommunicatus: incurrit irregularitatem. Et hoc est indubitatum secundum Asten. Sed dubium est quando iste sacerdos non sollemniter officiat ecclesiam: ut faciunt communiter ebdomadarii: tamen per predicta idem videtur dicendum: quia saltem de consuetudine tale officium exercetur per sacerdotem dumtaxat: et cum habeat dicere. dominus vobiscum. quod est deputatum certo ordini. De alijs autem supra dictis dici potest. quod si officium cantoris et quedam alia supra dicta. de iure sint deputata certo ordini. tamen de consuetudine quasi generali exercent indistincte a quocumque ordinato et non ordinato etiam a non clericis. Et per consequens tales etiam excommunicati non incurrerent irregularitatem. Item secundum Asten. si excommunicatus actum minorum ordinum etiam sollemniter exerceat. cum hoc etiam per non ordinatum licite fieri possit: non incurrit irregularitatem hoc patet expressum dictis.

¶ Quid autem de simplici clerico si in officio cantat. Rñ. Dir. tenendo quod tonsura siue psalmistat sit ordo. tunc incurrit irregularitatem. Tenendo autem quod tonsura non sit ordo: dicit quod non. Similiter si presbyter excommunicatus vel suspensus si in officio accolitatus ministrat: est irregularis. quia per susceptum alicuius ordinis non absoluitur a minori. hoc tamen limita ut dictum est s.

¶ An autem excommunicatus audiens diuina: incurrat irregularitatem. Dicit quod sic auctorizando. Et idem panorm. in. d. c. fi. dicit quod caueat platus tpe excommunicationis. suspensionis. vel interdictionis. ne faciat coram se celebrari aut ne intersit celebrationi: quia tunc videtur auctorizare.

¶ An autem excommunicatus dicens officium in ecclesia cum alijs: peccet mortaliter. Rñ. secundum vj. quod sic comunicando cum alijs. imo etiam videtur tenere

Judeus. 1.

q̄ dicendo officium extra ecclesiam cum vno vel duobus socijs peccet mortaliter eadem rōne. Et minus malum faceret. si ab alio etiā: nō sacerdote faceret horas incipe.

¶ Quid aut̄ de suspensio a p̄fessionibz. nunquid si celebrat ante reconciliatōs sit irregularis. Rñ. fm̄. In. 7. Jo. an. q̄ nō. q̄ hoc nō inuenit iure cautū. De hoc vide. j. Suspensus.

Iudeus primo. communit̄ iudei dicunt̄ qui legem moſay cam ad lram tenent: sic dicti a noīe p̄m̄cipalis tribu. i. iude q̄ etiam p̄ius hebrei dicebant̄ ab heber: em? familia cultū dei tenuit: ceteri idola tria fedatis.

¶ Quomodo xp̄iani se dñt̄ habere circa iudeos? Rñ. non dñt̄ cum eis comedere. aut̄ eos ad cōmuniā recipere. nec cum eis cohabitare. Item. p̄hibetur omnibz xp̄ianis: ne in infirmitatibz suis iudeos vocent. aut̄ medicinam ab eis recipiant. aut̄ eis in balneo se lauent. vt̄ in. c. omnes. 7. c. nullus. xxviii. q. j. Et sic videt̄ p̄ceptū. ita q̄ p̄trarium faciens peccat mortalit̄ nisi p̄babilis ignorātia iur̄ eum excuset. Dicit tñ̄ Hug. q̄ necessitas excusat eum. qñ. s. alium nō habet medicum. Et idem videt̄ quādo nō habet sufficientē. Item dicit̄ Hu. 7. Lau. q̄ medicinalia p̄nt̄ ab eis emi: 7. facere p̄ aliū p̄parari. Dicit etiā Hu. in. d. c. omnes. ibi ad p̄muniā non vocent̄. q̄ hoc intelligit̄ si volūt̄ discernere cibos comedendo nobiscum. Sed si indifferenter volunt̄ vt̄i cibis nostris. credit̄ q̄ tunc licite possum? eos inuitare. 7. habere nobiscuz in comestioe. imo plus credit̄ q̄ in hoc casu eoz abis vt̄i possemus. puta. si ipsi nolēt̄ cibos suos discernere: cessante enim causa cessare debet id qd̄ p̄pter causam statutum est. Secus ergo si ipsi cibos nostros discernūt̄ 7. vitant. quia 7. nos ab eoz abis abstinere debemus. ne videamur eoz factum venerari. 7. etiā ne xp̄iani videant̄ inferiores iudeis. Et sic p̄cludit̄ Hu. q̄ non tñ̄ azima eoz comedere non debemus hoc casu. imo credit̄ q̄ nomine azimorum quilibet eorum abis intelligatur. Glo. etiam in dicto ca. omnes. dicit̄. idem esse in gentilibz. Cum 7. ipsi hodie cibos discernant. licet enim gentiles non contineantur verbis edicti. vt̄. xi. q. iiij. c. ad mensam vbi dicitur. Ad mensam quippe paganorum si volueritis ire: sine vlla p̄bitione permittamus. hec ibi. Tamen mens 7. ratio non deficit. vt̄ pater in dicto ca. omnes. Mens enim illius. c. est. quia cum apud xp̄ianos p̄munibz cibis non vrantur. indignum atq; sacrilegum est: eorum cibos a xp̄ianis assumi cum ea que ab apostolo permittente nos sumimus: ab illis iudicentur immunda. hec ibi. Idem dicit̄. glo. in dicto. c. ad mensam. q̄ hodie sicut nec cum iudeis. ita nec cum paganis comedere licet. cum 7. ipsi discernāt cibos. sicut 7. iudei. hec glo. Sic ergo ex predictis patet q̄ opinio Hug. videtur vera. q̄ vbi iudei nō discernēt̄ cibos: licite possemus cum eis co-

medere. Idem de gentilibz. Sed cum iudei hodie discernant cibos. peccant mortaliter ch̄ristiani qui eos vocant ad conuiuia: vel si ipsi ch̄ristiani vadunt ad eorum conuiuia. Et valde reprehendendi sunt ch̄ristiani illi: qui ad eorum solennitates inuitant mulieres iudeas 7. ad choreas. et eod̄ verso. vti ch̄ristiani et eorum vxores vadunt ad solennitates iudeorum. Et postmodum vadunt per ciuitatem astricti ch̄ristiani cū iudeis brachio ad brachium. Tales enim ch̄ristiani huiusmodi facientes ratione scandaliz: videntur mortalit̄ peccare. Eunt̄ tamen ad p̄dicandum saracenis 7. alijs infidelibus: abis eorum vti possunt: dummodo non de his que fuerūt idolis immolata. in necessitate tamen extrema vti possunt idolotiz: dummodo non in venerationem idoli. Item non debent admitti ad officia publica: ne occasione habeant seiuendi. liiij. dist. nulla. xvij. q. iij. constituit.

¶ An autem iudei possint admitti ad studia literarum: et per consequēs ad doctoratum? Rñ. Panor. in. c. j. de iudeis. dicit̄ q̄ de hac questione sepius fuit interrogatus. Et concludit̄. q̄ de rigoris iuris non possunt intrare scholas causa addiscendi: quia dictū. c. nullus. prohibet a iudeis recipi medicinam: nec cum eis esse in balneo: nec lauari propter periculum corruptionis. vbi tamen contrahitur consortium: et quedam cohabitatio temporalis: 7. quasi momentanea. fortius ergo debet prohiberi ingressus scholarum: vbi inter scholares nedum consortium contrahitur: sed etiam intrinseca amicitia. Itē quia inuenes habēt etates molles 7. defacili possent subnerti ex astucia iudeorum. Consuetudo tamen est in contrarium. illud tamen est verum q̄ iudei non debent doctorari: quia cum doctoratus sit dignitas non cadit in iudeū. vt̄ notat̄ Bar. in. l. si. l. de iudeis. Itē nullus potest congregationi iudeorum: seu alicui iudeo vel pagano aliquid relinquere in testamento. 7. si fecerit etiam post mortem indicabitur anathema. extra de hereti. si quis episcopus. xvij. q. ij. sane. Post. dicit̄ q̄ vniuersitati iudeorum legari nō potest. l. c. l. j. Sed singulari forte sic ad succurrendum necessitati eorum: non ad ditandum eos. Item non debent permitti iudei nouas erigere synagogas: sed antiquas reficere possunt: vt̄ in. c. iudei. et. c. consuluit. extra eo. vbi Panor. dicit̄ hoc verum: ita tamen q̄ noua edificatio non amittat antiquam formam: vt̄ videlicet non fiat edificium magis preciosum vel maius. Naz vbi cūq; mutatur p̄stina forma: videtur nouū edificium: 7. cadit sub p̄bitione.

¶ Sed quid si antiqua synagoga fundit̄ corrui: nūquid licitum sit de nouo edificare in loco vbi fuit antiqua? Et potest dici q̄ non: quia videtur omnino nouum edificium: ex quo funditus destructum est. Intelligatur ergo iste tex. quādo antiqua synagoga minatur ruina 7. seu corrui: nō tamen ex toto.

¶ Sed quare iudei tolerant̄ in antiquis synago-

gis: **Rñ.** Panoz. de mente **Jo. an.** q. spes est de eorum cōuersione. Et vt facilius trabantur ad fidem adeo ecclesia permittit eorum ritus et solennitates seruare. vt in dicto. c. iudei. et c. cōsuluit. Itē etiam in sabbatis eorum nō debent trahi ad iudicia. nec ipsi alios trahere: sed nec in alijs festiuitatibus suis debent turbari: nec sepulcra eorum obtentu forte pecunie effodi. **L. co. ti.** die sabbato. et extra eo. sicut. Item in diebus lamētationis et dominice passionis non debent in publicū prodire. extra eo. in nōnullis. q. etiam in die veneris sancta nō debent iudei tenere ostia vel fenestras apertas. extra eo. quia super. Item cogendi sunt iudei et saraceni vtriusq. serui: in terris christianorum vti habitu per quem a christianis discernantur dicto. c. in nōnullis. Quod intelligit Panoz. ibi hoc verū nedum de nocte: sed etiam de die: et omni tempore. Nec debent portare signum distinctionis occulte sed publice. Non est ergo satisfactus huic cōstitutioni si portant illud signum sub mantello vel implicatura mantelli. Sicut a multis fieri videmus: sed palam et publice: vt ab omnibus discernantur. Item cogendi sunt christianos testes recipere contra se. sed iudeus nō potest ferre testimonium contra christianum. extra de testi. c. iudei.

¶ An autem in mercimonijs christianus possit cōmunicare cum iudeo. **Rñ.** fm Panoz. in. c. post miserabilem. de vsu. per argumentum a contrario illius tex. q. christiani non peccant cōmunicantes iudeis in mercimonijs. Nam in penam interdicitur eis hec cōmuniō. ergo regulariter nō est interdicta. sed nimia familiaritas et cōuersatio bene interdicit. vt extra eo. c. ad hec. et c. finali. Et ideo in dicto. c. ad hec. dicitur q. in familiari seruitio iudeorum christianus esse non debent. nec christianus debet se exponere seruitio iudei: per id quod contrahit familiaritatem intranscram cum ipso iudeo. Et ideo prohibetur assidua mora et seruitiū in domo. Et due sunt principales cause huius p̄bitionis. vna ne propter nimiam cōuersationem et assiduam familiaritatem subuertatur anime simplicium. Secunda ne iudei videantur superiores si iudeis christiani famularent cum potius iudei debeant recognoscere se seruos christianorū. vt extra eo. et si iudeos. Et sic quelibet istarum rationum militat in seruitio cōtinuo extra domū: cum et ibi cōtrahē familiaritas: et denotetur quedam superioritas. Item dictus tex. ad hec. facit mentionem de domib. quādo loquitur de nutricibus: sed in p̄cedenti casu nullam facit mentionem de domo. Intelligo tamē predicta et tex. quādo christianus vult seruire persone ipsius iudei. Secus videtur si aliquod edificium v̄l aliquid aliud fabricet in domo iudei ad vtilitatem eius mercede constituta. **¶** Hosti. tamē videtur tenere q. extra domum potest christianus seruire iudeo. sed in domo ipsius iudei non. Et sic videtur intelligere dictum tex. ad hec. quando in domibus iudeorum christiani se exponebant seruitio. Sed Panoz. putat q. alia sit mens dicti tex. scz q. extra domum non debet

christianus assidue seruire iudeo: nec etiam in domo eorum licet nutrire infantes eorum. vnde ille tex. voluit equipare assiduū futuum extra domum. et futuum qd sit in domo. Et certe illa dicitur paria. habito respectu ad causas p̄bitionis. nam si bene omnia huius materie ponderentur. due predictae cause sunt principales huius p̄bitionis.

¶ An autem episcopi possint dispensare: vt iudei possint habere nutrices xpianas in domo. **¶** Videt̄ concludendum q. non: quia episcopus nō dispensat contra ius: nisi expresse vel tacite permittatur: maxime: quia illa p̄bitionis tendit in decus fidei. Et p̄ hac parte cōsuluit. d. Car. quod placet Panoz.

¶ Vt dominis terrarū liceat exactionem facere in iudeos? **Rñ.** fm **Tho.** in quadam epistola ad ducessam **Arthoringie.** Quis sicut iura dicit iudei merito sine culpe fututi sint addicti: et sic eorum res possint domini accipere tanq. suas ita tamen q. non subtrahant necessaria vite. quia tamē oportet nos ambulare honeste etiam ad eos qui foris sunt. ne nomen dei blasphemet: hoc obfūdunt est. vt exactionibus quas facere non consueuerūt nullatenus pregrauentur. sed ad consueta cogi possunt.

¶ Quid si iudei nihil habent nisi vsuras: cui restituent ea que male accepta fuerunt ab eis? **Rñ.** **Tho.** vbi s. cum ea que iudei per vsuram extorsissent non possint licite retinere: p̄ns est q. si vos illa ab eis receperitis: nec vos licite retinere possitis: nisi forsitan essent talia: que a vobis vel antecessoribus vestris hactenus extorsissent. Si qua vō habent que extorsissent ab alijs: debent restituere illis: quibus iudei tenebant restituere: si inueniunt. Alioquin in pios vsus fm p̄silium dioecetani et aliorū p̄borū. vel in p̄muniem vtilitatē terre si necesse est. nec esset illicitum. si vos de nouo exigeritis talia a iudeis seruata tamen consuetudine predecessorum vestrorum. hac intēione: vt in pios vsus expendant.

¶ Vt iudens qui nihil habet p̄ter vsuras possit puniri pecunialiter. **Rñ.** fm **Tho.** vbi s. q. expedit omnes pecunialiter puniri: ne ex sua iniquitate comodum reportent. et maiori pena q. quietū q. alius non vsurarius in simili casu: quanto pecunia que eis auferet: minus ad eos pertinet. potest superaddi etiam alia pena. ne ad penam sufficere videat. q. pecuniam alijs debitam desinunt possidere. Pecunia tamē: pene nomine ab eis ablata. retineri non potest. sed debet de ea fieri vt s. dictum est.

¶ Vt liceat recipere donum vel precium laboris et hmoi a iudeis vsurarijs. **Rñ.** fm **v̄y.** Si iudeus habet aliquid aliud q. vsuras: potest accipi ab eo. Si vō nihil habet p̄ter vsuras: tunc aut recipiens certat de damno suo vitando. Et sic accipiendo non peccat. Sicut qui a fure: vel raptore damnificatus est. puta. per incendium et huiusmodi non peccaret si recuperaret ab eo damnus suum: licet ipse fur vel raptor: nihil haberet nisi q.

Judeus. ij.

acquistum esse ex furto, vel rapina. dummodo non reciperet p damno suo in specie ipsas res alienas. **Ad**dit etiam **Lbo.** q si iudeus vltro confert pecuniam vel encennium: expedit acapere. vt pecunia sic recepta reddatur his qbus de iure debetur.

¶ Quid si iudei occupant totam aliquam parochiam emendo que a xpianis solebant possideri. nunquid potest ecclesia. hac occasione petere aliquid ab eis. **Respon.** petere potest et soluere tenetur decimas prediales. et omnes census et alia que xpiani de prediis soluere tenebant. extra de vsur. quanto. **Secus** de decimis seu oblationibus personalibus. cum non recipiant ecclesiastica sacramenta. nec aucliant diuina.

Iudeus secundo. De

puerione iudeoz. iudei nolentes: non sunt inuiti baptizandi nec ad hoc cogentur extra eo. sicut. **S**ine sint adulti. siue paruuli **fm** **Danoz.** ibi licet quidam de paruus teneant q paruuli inuitis parentibus baptizari possunt. quaz opifentit **Jo. an.** et **Archi.** xlv. distin. qui sincera. quia cum sint iudei sui xpianoz. non habent filios in potestate. **Sz** **Danoz.** dubitat de hoc. an. s. sint **fm** imo stricte et pprie non sunt sui. imo nec ab eis pnt coacta fiducia exigi.

¶ Quid fiet de possessionibus et bonis iudeoz seu alioz infidelium ad fidem puerioz. **Rñ.** **Danoz.** in. c. iudei. extra eo. q iudei conuersi ad fidem: non perdunt eoz bona nec tenentur illa distribuere in pauperes: ptra communem opinionem vulgarium. h inualuit illa opinio. quia iudei vt plurimum habent bona ex vsuraria prauitate acqulita et talia tenent dimittere. nec etiam perdunt agnationem post puerionem ad fidem. unde debent succedere suis attinentibus et parentibus sicut primo. **Non** enim debent esse deterioris additionis pueris ad fidem qm erant in iudaismo.

¶ An autem ecclesia peccet pmittendo indeos ritus suos obfuare. **Respon.** **fm** **Directoriam** li. iij. q non. quia non approbat h permittit. **Quod** autem permittimus nolentes concedimus. imo si ecclesia eos no toleraret quo ad suas consuetudines obfuadas videret eos ad fide velle cogere qd fieri no dz. d. c. sicut.

¶ An autem peccent xpiani vendentes ramos palmarum et cedros et huiusmodi iudeis ac alijs infidelibus quibus vtunt in sacrificijs eoz. **Pro** quo dubio soluendo notandum est **fm** **theolo.** et **canonistaz.** et notat **Jo. an.** in regula peccatum: q triplex est peccatio siue permissio. **Quedam** est simplex tolerancia. vt quia delinquentes no puniunt. **Et** hoc quandoq; fit ppter maius malum vitandum. vt ca. deniq. iuncta glo. iij. di. **Quedam** est permissio: no solum penam indulgens h etiam impediunt fieri. phibens. **Et** isto modo tolerantur iudei in suis ritibus ppter bonu spuale: qd inde sequitur. **Quedam** est permissio que pstat inuamem vel pntium ad actu perficiendū. et ista nullo mo pot

fieri: quia no licet consentire malo vel prestare auxilium ad faciendū malū. imo nudus consensus: qui nullū inuamen prestat ad faciendū malū est damnabilis. vt in. c. felicis. de pe. li. vj. **Ad**do per predicta patet responsio ad questionē nostrā. **Quia** iudei peccant mortaliter in faciendū et obseruādo suas cerimonias: vt notat glo. singularis in dicto c. qui sincera. dantes illis inuamē ad ea faciendā: suo malo cōsentiunt. **Et** sic peccant mortalit. **Et**ia vt patet per predicta: ecclesia quo ad istam tertiaz pmisionem omnino est aliena licet quo ad secundā pmisionē que est auferre impedimēta tolleret. **Secus** vt dictū est quo ad inuamen. **Multo** fortius ergo peccant vendētes pdicta alijs infidelibus. **Et** bec nota.

Iudex primo cōmu-

niter. **Quā**ram scientiaz debeat habere iudex: **Rñ.** **fm** vñ. debet esse peritus. nec debet querere ab alijs quid eum loqui oporteat: vt in auten. de iudi. in principio. col. vj. **Et** tamē etiam si illitteratus sit et habeat consuetudinem et peritiā iudicandi potest ei causa committi. **L. de iudi. certi iur.** **Sed** iudex maxime ecclesiasticus esse no potest: nisi sit pitus. **Et** hoc etiā videt velle glo. in. c. sciscitatus. de rescriptis. **Ex** qua infert ibi **Danoz.** q contra iudicē delegatum potest excipi q iudex esse non potest: quia est illitteratus et non habet peritiā iudicandi. **Secus** autē vbi haberet peritiā iudicandi ex consuetudine. licet sit illitteratus: vt est bonus tex. in dicta. l. certi iuris. **Es** sic **fm** **Danoz.** no est differētia inter iudicem secularē et ecclesiasticū quo ad scientiā. **Suffici** enim in vtriusq; q aut sit litteratus et pitia litterarū: aut ex consuetudine. **Nota** tamē predicta: qd sepe causa cōmittitur per sedem apostolicā religiosi prelati qui no habent peritiā: nec practiciam nec theoricā iudicandi vt cōtra tales possit excipi q iudices esse non possunt. **Non** tamen requirit iudicem esse pitissimū. cum ex defectu scientie sibi concedat: vt possit assumere assessorē expēs pitū vt in. c. statutū. §. assessorē. de rescriptis. li. vj.

¶ **Utrum** quis possit super se constituere extraneum iudicem: **Rñ.** laicus potest constituere suū iudicem quēcunq; qui al' iurisdictioni preest. no alium. **L. de iurisd. om. iudi. l. j. r. l. puatorum.** **Clerici** vo non possunt in non suū iudicem cōsentire: nisi sit persona ecclesiastica: et de consensu episcopi sui. vt de fo. compe. significasti. et ibi **Danoz.** **Nam** et secularis iudex: nullam in eo potest habere iurisdictionem: neq; in criminalibus: neq; in civilibus. **L. de epi. et cle. auten. statuimus.** **Adde** etiaz qd notat **Danoz.** in dicto. c. significasti. q exemptus non potest renunciare privilegio exemptionis: contra **Federi.** quia exemptio no fuit indulta in merum fauorem exempti: sed etiam in fauorem superioris. **Et** per hoc infert ibi **Danoz.** q episcopus non potest absoluerē a sententia excommunicationis religiosos exemptos: etiam si renūciarent privilegio exemptionis.

¶ **Utrum** iudex possit aliquē iudicare sine acto-

[Marginal notes in a smaller hand, partially obscured and difficult to read. Some legible words include: "ad hoc", "de iure", "de iuris", "de iudic."]

re: vel accusatore? Dic q non. interdum tamen infamia habet locum accusatoris: vt in. c. euiden- tia. de accusu.

An autem delegatus principis sufficienter be- neficiatus possit petere expensas cum proficiat- tur extra domicilium. Et nunquid debeat com- putare expensas quas fuisse facturus. Itē nūquid veniant expense victualium. et victura- rum equorum et similiarum. Rñ. Panor. in. c. cum ab omni. de vi. et hone. deri. distinguit. aut loqui- mur in ordinario: aut delegato. primo casu: ordi- narius expensas nec aliud petere potest: cum ta- lis capiat redditus sui beneficij vt sustineat ipsius onera: excepto casu posito ibi in glo. Delegat⁹ vo- quātūcumq; sit sufficienter beneficiatus licite pe- tit expensas: tam pro victualibus q; pro vecturis equorum et consimilium. argumento dicto. c. cum ab omni: et dicto. c. statutum. S. insuper. Nā pre- dicta iura loquūtur indistincte. Nam beneficia non conferuntur istis cum hoc onere: cum nō ha- beant ordinariam iurisdictionem annexam. Ideo non coguntur tales proficisci extra domicilium proprijs sumptibus: nec tenentur computare ex- pensas quas fecissent domi cum iura ista indistin- cte permittant eis expensas: nec distinguūt vt fa- ciunt in ordinario. In delegato autem inferioris a principe est magis dubium. Glo. in dicto. S. in- super. distinguit. q; aut deputatur ad vniuersita- tem causarum. Et tunc ipse ordinarius habet. p- uidere. Aut deputatur ad vnam causam: et ordi- narius ei causam cōmittit maliciose: et tunc idem. Sed cessante malicia tunc ipse etiam poterit pete- re a partibus expensas. ar. dicto. c. cum ab omni. Et hoc plus placet Panomi. q; dictum glose ibi. que voluit q; ordinarius delegans debeat sibi. p- uidere.

Nūquid autem ordinarius possit petere sala- rium pro assessore? Panor. in dicto. c. cum ab om- ni. videtur concludere q; non: quia ordinari⁹ de- bet scire canones in quibus versatur. ad hoc. c. j. de cōsang. Item quia ad hoc habet redditus vt subeat omnia onera. Item non reperitur iure cau- tum: q; ordinarius hoc casu possit suos subditos collectare. Et q; accidere possit: q; causa non sit decidibilis fm ius canonicum: tamē hoc raro cō- tingit. ideo provideat de suo: quando hoc contin- git. Et hoc p̄muniter tenetur a docto. Delegatus tamen licite petit salarium pro assessore: dūmodo fraudulēter nō faciat.

An autem pro notario possit aliquid peti a de- legato. Panor. vbi supra dicit q; sic. vt in dicto. c. statutum. S. notarios. Sed in ordinario potest dubitari: quia ipse debet providere suis officiali- bus.

An autem iudex ecclesiasticus. ordinarius vel delegatus possit recipere a partibus sportulas: si- cut potest iudex secularis. Sportule dicūtur que- dam vasa in quibus solent deferri munera iudi- cibus. et qualia debeant esse ista munera seu quā- ta non est lege diffinitum. Panomi. vbi supra di-

cit. q; nec ordinarius nec delegatus potest petere dictas sportulas. licet textus in dicto ca. cum ab omni. nisi loquatur de delegato. Sed eadem ra- tio. immo fortior est in ordinario: cum beneficia dentur eis vt ius reddant: q; sit in delegato. Glo. autem in dicto ca. statutum dicit. q; fm leges de- legatus habet sportulas. s. duos aureos in princi- pio. et duos in fine. vt in dicto Authentico. de iudi- cibus. S. ne autem. Et hoc si causa maior sit. c. au- reis. S; fm ius canonicū. vt patet per dictum. c. statutum. delegatus nihil debet habere: cū sic ge- neraliter loquatur. Iudex tamen delegatus po- test a partibus recipere esculentum. vel poculentum ex mera liberalitate oblatū. quod paucis diebus consumi possit dicto ca. statutum. Idem tamen potest dici de iudice ordinario seculari. vt nihil re- cipiat a partibus: cum p̄pter iusticiam tenendant habeat suas p̄uisiones. potest tamen et ipse reci- pere esculentum et poculentum. eo modo vt di- ctum est.

Quid autem si iudex zelo conscientie restituit quod sibi a parte datum fuerat. et pars ei donat. nunquid potest retinere. Glo. in dicto. c. statutū. credit q; sic. quia hoc ibi non prohibetur. sicut nec alia bona sua donare p̄hibetur. Et est ratio. quia aliud est in remissione. aliud in donatiōe. Remis- sio enim facilius presumitur fraudulenter fieri q; donatio. quia facili⁹ remitteret quis multa q; do- naret pauca. Sic simile. ff. ad vel. l. sed si ego. vbi dicit q; senatusconsultus velleianus mulieri inter cedenti succurrere voluit: non donatiō quia fa- cilius se obligat mulier q; alicui donet. Hoc tñ in- telligendum: dummodo contractus iste in frau- dem non fiat: quia tunc non credo iudicem abso- lutum.

An autem delegatus pape delinquens in le- gatione sua possit conueniri coram ordinario loci Registe hanc questionem tractauerunt in Aut- tica. qua in puincia. C. vbi. de cri. agi. oportet. Et Jo. an. in. c. si. de rescriptis. et idem Panomitan⁹ ibi. Et conclusio fm eum est hec. q; aut delegatus delinquit in p̄cedendo. et tunc quia solum delin- quit contra papam in non parendo mandatis eius: non potest per alium inferiorem puniri. aut delinquit peruerse agendo. Et tunc potest puniri per ordinarium loci. quia non conuenitur vt de- legatus. sed vt criminofus. Sed Jo. an. dicit se non credere: q; pendente causa coram eo. possit cō- ueniri coram ordinario: saltem vbi impediretur p̄cedere in causa sibi delegata. Nam respectu illi- us cause dūtaxat est maior ordinario vt in. c. stu- diusti. de offi. le. Hostien. tamen in sum. dicit. q; ratione peccati poterit puniri per ordinariū. Pa- nomitanus autem in. c. prudentiaz. de offi. dele. concludit q; aut queritur. An ordinarius possit compellere delegatum ad exequendum. Et est di- cendum q; non. quia non spectat ad eius officium. sed pape. Aut queritur. nunquid ordinarius pos- sit eum punire ratione peccati. quia contempsit exequi mandatum superioris. Et potest dici q; sic

Index. 1.

quia hoc casu non parit eum ut delegatum: s; ut perseverantem in crimine. Et sic cessat maioritas. Dicit tamē glo. ibi. q. quis non tenetur exequi delegationem sibi iniunctam per papam: cum gravi damno rerum suarum: siue causa sit commissa cū clausula impotentie: siue simpliciter. ut dicit Panormitanus. quia non est verisimile q. papa velit arbare delegatum ad executionem mādātū: cum gravi periculo rei familiaris. Sed si apparet de preclara intentione pape: tunc secus. Dicit etiam ibi glo. q. delegatus qui debet proficisci extra domicilium suum. potest a principio petere expensas a partibus. Hoc limitat Panormitanus quando iudex esset ita impotens q. non posset suis expensis itinerare.

¶ Quid si iudex iniuste iudicavit. Respon. fm Ray. Si scienter male iudicavit. puta timore. cupiditate. odio. amore. vel alia quacumq. causa: tenetur leso precise ad omne interesse: nisi posset inducere illum p. quo tulit sententiam ad plenariam restitutionē. xi. q. iij. quatuor. Idem fm Donal. si iustam noluit dare. aut iusticiā viduis. aut huiusmodi noluit administrare. Si vō p. ignorantiam iniuste iudicavit. tunc aut ex se iudicavit sine assessore. aut de p. silio assessoris. Si ex se. et ignorantia illa est crassa et supina. quia nec per se sciebat qd. communiter scire debebat. nec ab alijs curavit investigare: tunc fm Ray. et Ol. fm. ll. tenetur leso in quantum equum videbitur iudicio iudicantis. ff. de var. co. l. vltima. In iudicio autem anime credo: ut inquit Ray. q. teneatur ad restitutionem. ut in primo casu: quia in culpa fuit. cū scivit vel scire debuit se insufficientem. et tamen iudicare presumpsit. extra de iniur. c. fi. Si autem fuit ignorantia pbabilis in eo: ut quia facta debita diligentia ad investigandum a peritis: de consilio eorum. tulit iniustam sententiam p. iusta. siue quia materia erat variarum opinionum. Et illi fm suam opinionem: quam rectam putabant: cōsuluerunt: excusatur tunc iudex precipue delegatus fm Ol. et etiam ut videtur ordinarius nil omittere de contingentiis ad investigandum rei veritatem. Si vō iudex hoc facit de consilio assessoris. qui asserebat talem sententiam iustam. excusatur. quia in eo est ignorantia pbabilis que excusat. Dantur enim assessores iudicibus ppter scientiam eorum. ut consulant ignorantibus iura. quibus enim non possit esse ecclesiasticus iudex. nisi habeat saltem mediocrem scientiam. extra de elec. cum nobis. et. tr. distin. c. j. in glo. tamen in seculari iudice: si habet consuetudinem causarum: siue peritiam iudicandi: causa committi potest iura ignorantibus et etiam ordinario. L. de iudi. l. certi iuris. vbi dicitur q. milites possunt esse iudices. De iudice autē delegato dicit Ol. q. sepe est iuris ignarus: quod etiam novit delegans. Sed ratione bonitatis delegat sibi causam. Et talis si sic tulit iniustam sententiam bona fide et consilio peritorum. non tenetur ad satisfaciendum. Et idem dicendū

videtur de arbitris quo ad sententias iniustas. Idem Archi. flozē. Si vō iudex tulit iniustā sententiam: siue ordinarius siue delegatus siue arbitros et studere in materia: vel si nesciebat per se: et neglexit querere consilia peritorum: etiam si esset delegatus non excusaretur ab obligatione restitutionis parti lese propter iniquam suam sententiā: etiam si crederet iustam fore fm Raymū. et Ol. Item si fuit negligens ad sumendum idoneum assessorem: quia elegit ignorantem: aut hominem male scientie fm cōmunem opinionē. Siue hoc fecerit ex avaricia: ut minus expenderet in salario dando: siue ex amicitia: ut serviret amico pro illo roganti: siue ex incuria vel alia causa. non excusatur a restitutione: quia in culpa fuit. dicto. c. finali. Si autem assumpsit qui cōmuniter credebatur bonus vel sufficiens vel datus sibi a superiore. Ita q. de eius consilio haberet iudicare. tunc excusatur a peccato. et a restitutione ferendo iniustā sententiam quā crederet iustam: ex consilio ipsius assessoris. Sed ipse assessor tenetur in solidum parti lese consulendo sententiam fore iustam. si hoc facit mala fide et contra conscientiam: vel etiam bona fide: sed ex crassa ignorantia vel negligentia. ff. quod quisq. iuris. l. ij. Et hoc fm Dostien. Ray. et Ol. Item si iudex accepit pecuniam: ut iudicet: siue ut bene iudicet. peccat graviter cum teneatur gratis officium exercere. argu. xiii. q. v. c. non sane. Pecuniam autem illam retinere non potest. Sed fm Ray. tenetur restituere ei qui dedit. Nota ad predicta singulare dictum Bar. in l. j. ff. de fal. q. iudex qui accepit pecuniam: ut veram sententiam det. tenetur pena falsi. vt. l. ij. ff. de condi. ob turpem causam. Idem de eo qui accepit pecuniam ut verum testimonium dicat. ut notat glo. in dicta. l. j. quia testes debent facere gratis: nō ob pecuniā.

¶ Quid autem si iudex accepit pecuniam ut male iudicaret: Respondeo fm Raymū. pecuniam sic receptam tenetur restituere. non ei qui dedit cum turpiter dederit. sed ei in cuius iniuriam recepit. j. q. j. iubemus. Hoc tamen verum in foro iudiciali. Secus in penitentiali. in quo non succedit obligatio nisi ad solum interesse. et non ad penam. nisi preceperit iudicialis sententia. alis pena non debetur in foro penitentie. ut dicit glo. xi. q. ij. fraternitas.

¶ Quid si iudex tenetur et nullo modo vult iudicare et propter hoc amittit aliquis ius suum: Respondeo fm Raymū. tenetur restituere totam litis extimationem ei qui propter hoc est lesus. xxij. q. ij. dominus. xxij. q. v. administratores.

¶ Vtrum iudex possit penam reo totaliter relaxare: Respondeo fm Tho. secunda secūde. q. dxvij. duplici ratione impeditur iudex ne reum a pena absolvere possit. Primo quidem ex parte accusatoris: ad cuius ius quādoq. pertinet ut reus pue

niatur: puta. propter aliquam iniuriam in ipsum commissam. et huiusmodi relaxatio non est in arbitrio iudicis. quia tenetur unicuique ius suum redere. Secundo modo impeditur ex parte rei publice ad cuius bonum pertinet quod malefactores puniantur. Sed tunc quod ad hoc est definitio inter inferiorem iudicem et superiorem. scilicet principem: cui est plenarie potestas publica commissa. Iudex enim inferior non habet potestatem absolventem a pena contra leges a superiore suo impositas. sed princeps qui habet plenam potestatem in republica. potest reum licite absolvi. Si hoc reipublice viderit expedire: et passus iniuriam voluerit remittere.

¶ **Q**uod iudex possit penam diminueret: **Rñ.** **Fm** Hosti. Reo convicto: si in iure certa pena iniuncta: illa imponi debet. alio arbitrio suo committitur. **C. de vi pu. vel pa. l. seruos. et extra de trans. c. si. tamen in humaniore partem debet semper declinare: et sic mitigare: maxime cum causa subest. puta: quod non est positus: sed casu culpa commissa fuit: vel quod iniuria effectum non habuit: vel propter etatem puerilem: aut senilem et huiusmodi. **Et fm** Tho. misericordia iudicis habet locum solum in his que ei arbitrio relinquuntur. **Adde** predictis quod singulariter dicit panoz. in d. c. fi. quod iudex potest et debet in penis imponendis interdum detrahere severitatem: recedendo a penis in iure statutis si causa legitima subest. ut puta. quando multitudo delinquentium est in causa. **Et sic** sine scandalo plecti non potest. **Idem** ubi subest alia legitima causa. vide glo. ibi.**

¶ **Q**uod iudex possit penas augere: **Rñ.** augere est pena aliquam ad terrores aliorum: qui prout sunt ad culpam: quod multis crassantibus opus est exemplo. **ff. de pe. l. aut facta. §. si.**

¶ **Q**uod iudex indistincte possit cum bona conscientia partes reducere ad compositionem. **Respon.** Panoz. in dicto. c. fi. refert Specu. dicere quod si iura partium sunt ignota potest. Si vero iam sunt clara. ut quia conclusum est in causa: et sic iudici liquet pro qua parte debeat ferre sententiam. **Spe.** hoc de iudicatu relinquit. **Sed** Job. an. dicit quod nisi alique circumstantie suadeant. abstinere debet a tali compositione: quia non debet de iure unius dare alteri sine causa. **Sed** ex circumstantiis posset hoc facere. et ceteris paribus magis debet suadere actori vincenti: quam reo absolviendo. **Ratio:** quia sententia ferenda: pro actore est mandanda executioni: et in executionis actu posset fieri longum litigium que ratio cessat ex parte rei: tamen in eo posset subesse causa. ut puta. quia actor est pecuniosus et paratus appellare quantum iura sibi permittent. **Debet** ergo his et similibus causis consideratis iudex abstinere vel reducere ad concordiam.

¶ **Q**uod autem iudex debeat sequi ius vel equitatem. **Respon.** Panoz. in dicto. c. finali. **Fm** glo. dicit quod ius semper est proferendum equitati: etiam vult quod propter equitatem non scriptam: non debet iudex recedere a iure scripto: quia non debet iudex velle clementior lege videri. ut dicit textus in

autentico. de iudi. §. oportet. **Sed** docto. faciunt tria membra. quod aut neutrum est scriptum. scilicet nec ius: nec equitas. **Et** tunc iudex debet servare equitatem: ut in dicto. c. fi. **Ad** hoc adde notabile verbum **Inno.** in c. j. de consti. quod sequitur **Bar.** in l. j. **C. de ll. q. in** his que relinquuntur arbitrio iudicis. debet semper servare equitatem. **Aut** alterum tunc est scriptum. et illud est servandum. **Tercio** aut utrumque est scriptum. **Et** tunc: aut ius est scriptum in genere et equitas in specie: vel e contra et servandum est quod in specie reperitur scriptum. quod species derogat generi. **Aut** ambo sunt scripta specialiter seu generaliter et tunc e contra tenet quod equitas est preferenda.

¶ **Q**uod liceat iudici iudicare propter probata contra veritatem quam ipse novit: **Rñ.** **Tho.** sed a sede. q. lxxvij. dicit quod iudex in iudicando magis debet sequi legitima documenta per instrumenta et testes et alia huiusmodi. quam id quod ipse novit tanquam persona privata. **Et** hac tamen privata cognitione potest invari: ut districtius discutat probationes inductas: ut possit eorum defectus investigare. **Quod** si eas non potest de iure repellere. debet eas in iudicando sequi. **Dicit** etiam **Thomas** quod si aliquis. quem scit iudex innocentem. falsis testibus convincitur ut occidatur: si iudex non potest invenire occasionem liberandi innocentem: debet eum ad superiorem mittere iudicandum. **Si** autem nec hoc potest. non peccat **fm** allegata ferendo sententiam. quia non ipse occidit eum. sed illi qui eum afferunt innocentem. **Concor.** **De. et Ray.** **Sed** legiste et canoniste videntur sentire contrarium. **Nam** **Ange.** et **Imol.** in l. a diuo pio. ff. de re iudi. formant hanc questionem. **An** iudex in criminalibus sciens sententiam iniustam exequi debeat? **Et** **Ange.** indistincte determinat quod non: allegando **Inno.** ita tenuisse in c. pastoralis. de offi. deleg. **Sed** **Imol.** dicit distinguendum: aut talis sententia est absolutoria. et cum habeat executionem paratam. l. miles. §. quod iudicati. ff. de re iudi. et de ea non tractatur. **Aut** est condemnatoria. quo casu: aut est pecuniaria: aut corporalis. **Si** pecuniaria et veniat applicanda fisco. exequetur. et transibit in rem iudicatam sicut civilis. licet sit criminalis. **Et** sic habes quod pena pecuniaria dicitur criminalis. quando applicatur fisco. **Aut** est pena corporalis affixa corpori. **Et** tunc si iudex sciat causam iniustam. seu sententiam. non debet exequi **fm** **Innocen.** in dicto. c. pastoralis. §. si vero. et **Angelus** in dicta. l. a diuo pio. et **Johanne** calde. in dicto. §. si vero. ubi dicit quod si iudex. non ut iudex. sed ut private persone liqueat accusatum innocentem esse. licet ex actis contrariam appareat. non debet eum condemnare. sed debet de veritate investigare. vel scribere principi. argumento. l. j. §. si. ff. de questionibus. **Et** si veritatem non poterit invenire: vel princeps non rescribat. potius absolvat. cum sciat in sua conscientia ipsum esse innocentem. licet sit probatum contra. **Quod** est verum. si iudex propter talem absolutionem non puniretur aliqua pena. **Vel** solum pecuniaria.

ad sententiam iniustam. si iudex sciat causam iniustam. non debet exequi. sed debet de veritate investigare. vel scribere principi. argumento. l. j. §. si. ff. de questionibus. Et si veritatem non poterit invenire: vel princeps non rescribat. potius absolvat. cum sciat in sua conscientia ipsum esse innocentem. licet sit probatum contra. Quod est verum. si iudex propter talem absolutionem non puniretur aliqua pena. Vel solum pecuniaria.

Iudex. ij.

quod tunc magis debet pati puniri pena pecuniaria quam consentire in mortem hominis: saltem secundum canonistas. arg. notatorum. in. c. suscepimus. de homiciis. Si vero iudex veniret puniendus personaliter: potius etiam salua conscientia: debet condemnare et condemnationem exequi. quam pati propriam penam corporalem: quia prima caritas incipit a seipso. Et hec opinio approbata per tot doct. famosos utriusque iuris videtur tenenda: maxime cum sit valde pia.

In autem iudex possit interpretari sententiam suam postquam eam tulit. si de nouo circa eam orietur aliquod dubium. Glo. in. ca. primo. de postu. pre. arguit quod sic. Et in hoc tene eam menti. Sed tu vide Panormitanum in dicto. c. primo. et in. c. ex parte. et tercio. de verbo. signi. vbi post Bar. et glo. in lege ab executeore. ff. de appella. dicit. quod si est delegatus non potest per. c. in literis. de offi. delega. si est ordinarius et inferior: et non potest. vt in dicta. l. ab executeore. vbi textus notabilis. Maiores autem iudices possunt: et videtur tex. in dicta. l. ab executeore. Et ita debet interpretari vt non corrigat: vel mutet: sed declaret tantum. Quod tene menti.

In autem arbiter possit suam sententiam interpretari postquam eam tulit. Vide per Specula. in titulo de arbi. et videtur quod non possit per textum. in. c. cum olim. de arbi. et Panormita. ibi. Et predicta faciunt ad questionem. nunquid statuarij deputati a populo possint interpretari statuta per se edita: si orietur aliqua dubitatio. Johannes and. in dicto. c. ex parte. et Bar. et communiter legiste in lege omnes populi. ff. de iusticia et iure. concludunt quod non. ex quo functi sunt eorum officio. Immo etiam nec legatus potest interpretari suam constitutionem postquam functus est officio suo secundum Panormita. in dicto. ca. ex parte. Nec ob. si dicatur quod est interpretari: cuius est condere: quia ista veritate non videntur isti condidisse statuta: sed populus qui dedit auctoritatem: quia is dicitur facere cuius auctoritate fit: vt in. c. si diligenti. de prescri. Et ideo recurrendum est ad populum: seu ad consilium generale. Et intellige quod debet recurri ad populum seu consilium: quando interpretatio est valde dubia. Secus si est clara et iuri consona: quia tunc iudex coram quo vertitur questio potest interpretari statutum. Sicut dicimus in. l. communi. et priuilegijs principis: vt notat Inno. in. ca. cum speciali. de ap. facit. l. vnica. C. de profe. in vr. constan. lib. ij. vbi datur inferioribus et doctoribus potestas interpretandi. Adde tamen quod notat Ludo. ro. in suis singularibus per. l. paulus. la prima. de re iudic. quod iudex potest eadem die post sententiam latam supplere circa accessoria. Idem in arbitro. per glo. singularem in. l. quod arbiter. et si errauerit. ff. de arbi.

Utrum minister peccet exequendo sententias iudicis contra innocentem. Respon. secundum Thomam secunda secunde. questione. lxxij. si sententia continet intolerabilem errorem: minister non debet obedire. Alii excusarentur carifices qui martyres occiderunt. Si autem non contineat manifestam in-

justiciam: non peccat preceptum exequendo: quia ipse non habet dissentere sententiam superioris. nec ipse occidit sed iudex. cui ministerium adhibet. Et intelligit Ray. quod si ipse minister sciat quod condemnatus innocens est. non debet exequi mandatum iudicis. Secus si dubitat. tunc enim excusat obedientiam. xxij. q. j. quid culpa est.

In autem iudex puniens principaliter propter pecuniam peccet mortaliter. Vide. j. Matrimonium. j.

In iudex. ij. Iudex ecclesiasticus ordinarius sine delegatus. qui contra iusticiam et grauamen alterius partis in iudicio quicquam facit: per gratiam. vel per sordes: puta per pecuniam: suspensus est per annum ab executione officij. Et debet condemnari ad estimationem litis parti quam lesit. Et si suspensione durante in gesserit se diuini: sit irregularis: et non nisi per papam poterit dispensari. c. cum eterni. de re iudi. li. vj.

Unquid ptimeat cognitio ad iudicem ecclesiasticum. si iudex laicus tenet malefactorum qui dicit se clericum. et petit remitti ad curiam ecclesiasticam: vel ipsa curia petit eum. et iudex denegat. Respon. ad iudicem ecclesiasticum spectat cognoscere: quod de re agitur spirituali. siue ecclesiastica. sed debet vocari iudex secularis aut alius cuius interest. extra de sent. ex. li. iudex. li. vj.

Sed quod pcedet in dicta. q. Respon. si est notorium quod ille sit clericus: statim ab ipso alia cognitio de d. reddi. Quod si fama publica de hoc est: vel ipse per clericum coiter habeat: vel se prius non gerebat per laico. et de prebatus fuit cum tonsura et habitu clericali. de etiam reddi incotinenti. Non dico sine cause cognitione. sed an cause cognitione de clericatu. Ita tamen quod perbandi necessitate. non ipse sed aduersarius astringat. si vero ante deprehensionem per laico publice se gerebat. et protali coiter habeat. etiam si tpe deprehensionis erat in clericali habitu: non est restituendus quousque fide fecerit de clericatu. Sed tamen interim contra eum processus iudicialis quiescet. d. c. si iudex.

Sed querit de. q. quotidiana. Done aliquis est effectus clericus post delictum: puta. post homicidium. A quo debet puniri. An a iudice seculari: vel ecclesiastico. Respon. Barto. in. l. j. ff. de penis refert de. determinasse hanc. q. in. l. Item vulpianus ff. de ex. tu. distinguendo. quod aut fecit se clericum in fraudem. Et tunc ista allegatio quod est clericus: non pdest: vt. l. si marit. §. j. ff. de adul. et l. hos accusare. ff. de accu. Aut est certum quod fecit hoc sine fraude. et tunc prodest sibi ista allegatio. vt dicta. l. hos accusare. §. hoc beneficio. Aut est dubium. Et tunc si quidem erat accusatus: vel infamatus de crimine. presumitur hoc fecisse in fraudem. Concordat Guido de su. et Specu. in titulo de reo. Sed Bartolus dicit quod tota ista determinatio de. loquitur antequam processus sit inchoatus contra eum. Sed si processus esset inchoatus. tunc quid iur. Del quod si esset lata sententia. et post sententiam efficat clericus. Videf tex. cum gl. quod v. plit ista allegatio: vt. l. si quis postea. ff.

Iudex. Quid
procedi simpliciter
iudicij: Respon. in
terreno cogitur libellus vel
procedere tempore
sententiam indultarum. et
sententiam de lege. de verb. sic
sententiam procedendi ad
Iudex. Respon. in
omni. Respon. in
sententiam debet esse
sententiam datur. vt
et sic sententiam procedere. vt

Jurare

aliquae creature: non finis sed in quantum in eis divina veritas manifestatur. Sicut iuramus per euangelium. id est per deum: cuius veritas in euangelio manifestatur. et per sanctos qui hanc veritatem crediderunt. Alius quoque est modus iurandi per execrationem: quando inducitur creatura aliqua in qua diuinum iudicium exerceatur: sicut solet quis iurare per caput suum: aut per filium suum: et huiusmodi. quod autem dominus prohibuerit iurare per creaturas. **Nat. v.** intelligitur prohibitum: ita quod eis exhibeatur reuerentia diuina. Sicut iudei per angelos et creaturas iurabant. Et eodem modo puniuntur clerici iurans per creaturam. **xxij. qone. j. clericum. et. c. si quis per capillum. Boñ.** autem in **iiij. distinctione. xxxix. dicit** quod dominus prohibet iurare per creaturas: finis quod ipse creature finis se psideat in veritatis testimonium inuocant: quod sic crederetur quod aliquid numis esset in eis. Et hoc modo esset ibi superstitio: quia ei ultra debitum reuerentia exhiberetur. Sed iurare per creaturam reuerentiam ad creatorem: hoc est prout relucet in ea vestigium diuine veritatis: sic licitum est.

In iurans: non necessitate: sed ioco aut lenitate peccat mortaliter: videtur quod sic: quia facit contra preceptum secundum decalogi scilicet. **Non as. nomen dei inuani.** Sed omnis qui necessitate cessante: vel utilitate iurat: assumit nomen dei inuani. ergo **et. c.** Item iuramentum debet habere tres comites. scilicet veritatem. iusticiam. et iudicium. **xxij. qone. j. et iurabunt.** Sed iurans ex ioco: vel lenitate non habet iudicium in se. id est discretam deliberationem. ut scilicet non iuret etiam verum nisi propter necessitatem et utilitatem. **xxij. qone. j. Ita ergo.** Ergo tale iuramentum est illicitum: et periurium vocatur. **xxij. qone. ij. anima duertendū.** Omne autem periurium est mortale peccatum. ergo mortaliter peccat. **Respon. ex notatis per Boñ.** ubi supra. quod iurans verum: quod lenitate et ioco vel huiusmodi. non peccat mortaliter: nec dicitur inuani iurare finis eum: quia inuani iurare esset: quando non ad finem illum propter quem principaliter institutum est iuramentum veritatis: vel finis. Finis autem eius est confirmatio veritatis: vel finis. **Thomam iuramentum ordinatur principaliter ad confirmationem dicti humani: quod idem est cum dicto Boñ.** Sic ergo quotienscumque verum iuratur: non inuani dicitur iurari. Et sic patet sol. ad primum. Ad secundum dicitur concedendo. quod omne iuramentum debet habere tres comites. Et si non habet dicitur periurium: sed nego quod omne periurium taliter acceptum: sit peccatum mortale. ut dicitur **Boñ. ubi s. articulo. j. q. iij. in corpe questionis.** **Ibi etiam pcludit** quod non omne periurium est peccatum mortale: sicut id quod non est deliberatum. Sicut est in casu nostro. Deficit enim iudicium: ut dictum est. Si tamen iuramento desit primus comes. tunc regulariter talis iurans dicitur periurus. et tale periurium est peccatum mortale. Secus autem ubi iuramento adsit veritas: licet absit iudicium. Nam tunc non semper iudicandum est de peccato mortali. ut infra diffusius dicitur. Idem tenet pa-

nor. in. c. sicut nostris. extra eo. ubi dicit quod si quis iurat temere. id est sine necessitate: vel utilitate: seu iocose: tunc peccat venialiter. licet hoc casu videatur temere iurare. Et sic non omne temerarium iuramentum est peccatum mortale. Secus si iurasset illicitum.

Quid de illis qui iurant per membra domini honesta. ut per corpus vel caput. Aut in honesta: ut faciunt ribaldi. an semper peccent mortaliter? **Rñ. p. de clarat. iocose predictorum. et totius materie iuramenti. ponent conclusiones quatuor. Prima conclusio. quod proferens blasphemiam in deum vel sanctos. scilicet dicendo deum non esse instum. omnia non bene disponere: vel esse partialem: vel perditorem: vel deum esse maledictum: vel sanctos et huiusmodi. quodlibet istorum est mortale. si aduertit quod dicit intelligit. extra de male. c. statuimus. ubi propter gravitatem criminis debet imponi penitentia publica. Secunda conclusio. nominare membra dei: vel beate virginis: aut sanctorum vel sanctarum in contemptum: vel nominando eorum membra anteriora: vel posteriora. ut faciunt ribaldi. etiam peccat gravissime et mortaliter. si aduertit que dicunt intelligit. d. c. statuimus. et. xxij. q. j. si quis per capillum. Tercia conclusio. quod per iurans. etiam in consuetudine. et extra iudicium quacumque ex causa: vel utilitate vel iocoseitate. vel lenitate. et qualicumque modo. non solum per sancta dei euangelia: vel per corpus christi. sed etiam per fidem meam: vel si deus me adiuuet. per virginem Mariam. per crucem. per animam meam. per sanctum Anthonium. vel conscientiam meam. in predictis casibus. semper est mortale. quando aduertit se iurare et falsum dicere. et totiens quoties iurat. hec conclusio patet ex predictis. quia talis directe facit contra secundum preceptum decalogi. Inuani enim iurat. Et sic indubitanter peccat mortaliter. Quarta conclusio infertur correlative ex predictis. quod si quis iurat per membra dei: vel sanctorum. que in hominibus non censentur turpia: vel inhonesta. ut per corpus christi. vel sanguinem eius. caput: vel oculos: vel ventrem et huiusmodi. vel sancta dei euangelia. fidem dei. crucem sanctam. per sanctum Anthonium et quecumque similia iuramenta. non peccat mortaliter veritatem dicendo. Hec conclusio patet. quia talis non dicit inuani iurare. ex quo tali iuramento non desit primus comes et principalis. qui est veritas. dato quod desit iudicium. Predictis tamen non obstat. d. c. si quis per capillum. ubi dicit quod si quis per capillum dei: vel caput iurauerit. si est clericus debet poni. si laicus excoicetur. Et per istum talis peccat mortaliter. cum nullus debeat excommunicari. nisi propter peccatum mortale. et tamen dicta membra non sunt turpia nec inhonesta. Ad hoc respondet Boñ. ubi supra. quod canon loquitur contra illos qui credebant deum finis diuinitatem habere caput et capillos. et tales erant blasphemii. aut certe contra illos qui irreuerenter nominant membra christi. et quodam exquisito modo iurandi. diuidunt ipsum quasi membra. Secus autem in casu nostro. Adde etiam predictis quod notat Archi. flo. in sum. quod si quis etiam cum iuramento puniat se aliquid facturum. quod non est aliquid**

importantie boni vel mali: vt mater de verberando filium: vel de bibendo: vel non. et huiusmodi: videtur veniale iuratio et periuratio. Nec archi. floren. Hoc intellige verum: maxime si quando iurabat habebat intentionem faciendi illud quod iurabat: licet postmodum mutauerit intentionem aliqua de causa.

¶ Quid si quis ex impetu iurauit id quod deliberate non iurasset: vbi dicit quod debet seruare: si licitum est. Sed contra hoc est. d. An. in. c. sicut ex literis. de iureiur. vbi dicit quod si fuit tanta iracundia: quod id deliberate non iurasset: tale iuramentum non est obligatorium. Nam procedunt a pari votum et iuramentum vt notat in. c. j. et. ij. de iureiuran. Et ita ibi determinat. d. An. per illud quod dicitur Th. q. in voto tria sunt necessaria. scilicet deliberatio. propositum voluntatis. et promissio. idem in iuramento. Idem tenet glo. singularis. in. c. dudum. de puer. coniu. quod votum factum calore iracundie non obligat. Et ibi tenet Panor. quod vbi tantus fuit iracundie calor: quod sedato calore non fecisset votum: non obliget apud deum: quod deus vult militem omnino voluntarium. c. non est. xv. q. j. ar. in. d. c. sicut. Tamen quod difficile est talem calorem probare: seruare in practica opinio Joh. an. qui voluit quod votum factum calore iracundie obligat: nisi esset tantum quod sciperet quantumdam mentis alienationem ex multo furore. Et sic intelligit glo. s. Et sic Panor. videtur dicere. quod vbi postaret de eius voluntate. puta. quod sedato calore non fecisset tale votum: non obligaret in foro contentioso. In foro autem anime stabitur dicto eius. Idem in simili videt dicere glo. in. c. ex literis. de dimor. vbi dicitur quod pfectio facta calore iracundie: non preiudicat: nisi detur perseverantia. Idem tenet Panor. in. c. si vo. de iureiur. et allegat. d. An. p. hac opi. in. c. sicut. Et credit quod huius opinionis sit etiam Jo. an. quod si calor iracundie fuit tantus: quod illud deliberate non iurasset. non est obligatorium tale iuramentum: quod deficit iudicium seu discretio.

¶ Quid dicendum de iuramentis in quibus deficit alius comes. puta. iusticia an talia sint obligatoria. et talis iurans peccet mortaliter. Non est valde pulchra. Dicendum primo. prout habet per Archi. in. c. si aliquid. xxij. q. one. iij. et per Panor. in dicto. c. si vo. quod quicumque iurat se aliquid facturum: obligatur ad illud faciendum: nisi illud vergat in interitum salutis spiritualis: vel corporalis: vel in dispendium salutis eterne: vel in peiores exitum: vel contra bonos mores naturales. et dicitur vergere in interitum salutis spiritualis: quando obligat ad peccatum mortale: quod est mors anime. Vergit autem in interitum salutis corporalis: quando obligat ad id quod est mors corporis. Dicitur autem vergere in dispendium salutis eterne: quando obligat ad veniale: quasi disponat ad mortale: et sic ad interitum salutis eterne. Quarto casu. quod tendit in peiores exitum. Et hic casus est multum generalis. et potest in se comprehendere peccatum mortale. et veniale. Et tertius in dicto. c. si aliquid. dicit tale iuramentum non seruandum. Et Archi. ibi dicit. quod iuramentum vergit in peiores exitum sex

modis. Primo. quando iuratur aliquid quod est mortale. Secundo. quando iuratur aliquid quod est veniale in se. Tertio. quando iuratur aliquid quod ex se est indifferens. tamen ex circumstantia efficit veniale vel mortale. Exemplum. vt si quis iurauit quod nunquam erit negociator: vel miles: vel quod non recipiet feudum a tali domino: vel quod non recipiet mutuum: vel quid simile. certe si res veniat ad casum in quo non potest aliter viuere nisi veniat contra iuramentum. non tenet illud obseruare. quia si a principio fuisset iste casus. iuramentum fuisset temerarium. Et ideo potest propria auctoritate contrauenire. quod est notandum. Quarto. cum iuramentum excludit opus faciendum ex charitate. vt quando iuratur quod nihil ex charitate dabit tali: vel quid simile. quia non est verisimile quod deus recipiat talia. cum ipse mandet opera charitatis exerceri. et iuramentum non debet esse iniquitatis vinculum. extra. e. quanto. Quinto. cum excludit opus de genere bonorum. vt cum quis iurat quod nunquam erit episcopus vel clericus: vel monachus: vel non celebrabit usque ad mensiem. vel quod non ieiunabit pro peccatis suis in pane et aqua. vel non dicet psalmos: vel quod non ieiunabit in licitis et honestis usque ad certum tempus. Non. tamen notauit. xxij. q. iij. in principio. quod talia iuramenta. scilicet quod nunquam erit episcopus: vel religiosus et generaliter omnia quibus iuratur aliquid quod non est mortale nec veniale. sunt seruanda. Idem Gratianus. xxij. q. iij. s. vlti. Sed Archi. lxxxv. dist. florentinam. improbat opinionem illam per textum illum. per quem habetur quod qui iurauit quod nunquam erit episcopus. repellitur ab episcopatu. Sed potest dici quod hoc non est. quia iuramentum sit obligatorium sed quia mortaliter peccauit temere iurando. Cuius autem sint due partes iniusticie. scilicet facere malum et declinare a bono. Sicut iuramentum non obligat ad faciendum malum. ita nec obligat ad declinandum a bono. cum nulla sit utilitas in obseruatione talis iuramenti. Et hoc dico propter obedientiam: propter quam et si non sit faciendum malum. est tamen dimittendum bonum. cuius dimissio compensatur cum bono humilitatis. que seruatur in obedientia. Preterea: cum dominus consulat opera perfectionis. contra ius quoddammodo esset: si vellet quod occasione iuramenti a talibus aliquis abstineret. Sexto. cum excludit opus indifferens. pia intentione pro deo vel proximo faciendum. vt si quis iuret quod non loquetur Martino. vel quod non intrabit domum eius. vel non coquet ad firmum eius. vel ad eius molendinum non molet. vel non vendet ei rem pro minoris precio quam tali et similia. Non tenetur iurans ad obseruantiam talis iuramenti. si vult contrarium facere pia intentione propter deum vel proximum: vel saltem ad tollendum scandalum proximo. contra quem sic iurauit. Unde secundum Donal. in primis tribus casibus. potest quilibet sic iurans propria auctoritate contrauenire. sed imponenda est ei penitentia de temerario iuramento. in reliquis autem tribus quibus huiusmodi iuramenta non sunt obligatoria. nec imponenda sit penitentia propter transgressionem ipsorum tanquam pro mortali: non

Iurare

expedit tamen propria auctoritate contrahere: nisi propter urgentem necessitatem: tum propter reverentiam sacramenti tum propter scandalum simplicium.

¶ Ex predictis decidit qd. an valeat iuramentum qd quis prestat de non fideiubendo pro alio. **Jo. an.** dicit qd aut salus primi periclitat nisi fideiubetur. **Et** tunc non tenet ad observantiam talis iuramenti: quia iuramentum non extenditur ad hunc casum in cogitatum. **Et** si tunc cogitasset iuramentum fuisse temerarium. **Et** sic non observandum. **Et** hoc habet **Panoz.** p. indubitate in. c. si vo. de iureiur. qd in tanta necessitate tenetur quis subvenire proximo. lxxxvj. di. pasce. imo **Panoz.** sentit. qd tale iuramentum non obligat: vbi cumq; primus vere indiget tali fideiussione: licet non periclitet salus propria: etiam tenendo qd dare elemosinam non sit in precepto: nisi in extrema necessitate. qd licet fideiussio hoc casu non sit in precepto: tamen est de consilio. **z** e op⁹ ex pietate faciendum. propter deum et amorem proximi. **Sed** non potest quis obligari: ut non faciat opera pietatis et perfectionis: quod non est verisimile qd deus talia iuramenta recipiat propter salutem suam. **Et** idem p. omnia eadem ratione. **Et** videtur innuere **Panoz.** qd in predictis iuramentis: iurans potest auctoritate propria contrahere: ex quo expresse dicit. qd talia iuramenta non sunt obligatoria. **Idem** videtur innuere **gio. Ray.** que dicit qd petenda est absolutio a superiore: qui huiusmodi iuramenta debet defacili relaxare. vel potius ostendere obligatoria non fuisse. **Pro** predictis facit singulare dictum monachal. in ti. de iuramento vbi facit regulam generalem: qd vbi cumq; quid iuratur faciendum vel vitandum: qd facere vel vitare circumscripto iuramento esset mortale vel veniale: non est servandum huiusmodi iuramentum sed potest auctoritate propria contrahere. **Dec** monachal. **Dispensatio** enim requiritur in iuramento licito: aut quando dubium est an sit licitum. **Sed** vbi constat qd tale iuramentum est illicitum in ulla requiritur dispensatio. **Et** satis videtur illicitum quando est contra charitatem proximi. **Pro** hoc facit singulare theologia **Inno.** in. c. venerabilem. de elec. qd non solum in temerariis iuramentis: sed etiam in licitis et honestis potest quis venire contra propria auctoritate: in instante necessitate: si superior non possit adiri. xj. qone. ij. antecessor. **Idem** putat: si magna utilitas spiritualis hoc exigat. **Sed** hoc vitium non placet **Dost.** quia propter utilitatem non est periurium committendum. **Sed.** d. **Cardi.** placet dictum **Inno.** quia magna utilitas equiparatur necessitati: ut notat idem **Inno.** in. c. cum omnes. de consti. **Et** hoc etiam placet **Panoz.** in. **Et** hoc quando immineret talis utilitas pro qua superior ipsum: si potuisset adiri: verisimiliter absolvisset a iuramento. **Idem** tenet **Directoria.** lib. ij. **De** hac materia vide singularia supra. **Alienatio.**

¶ Quid si quis: quia iuravit facere aliquid quod est veniale peccatum: ideo committit illud? **Ru.** fm **Suil.** **Du.** notavit qd talis mortaliter peccat.

nam impia est promissio que scelere adimplet. xxiij. q. iij. in malis. ut si quis propter hoc qd iuravit superflue comedere: vel dicere verbum otiosum. superflue comedit: vel loquitur otiose. talis mortaliter peccat. non quod superflue comedit: vel loquitur otiose. qd in se veniale est. sed quod transgreditur preceptum in malis promissis. **z**. **Quidam** tamen dicunt ut. v. q. sic transgrediendo non peccat: nisi venialiter. qd predicta auctoritas non intelligit ita generaliter. qd extendat ad mala venialia. qd quantum ad illa non est preceptum. sed consilium tamen. **Idem** monachal.

¶ Quid si iuramentum non possit servari sine interitu salutis corporalis an sit servandum? **Panoz.** in d. c. si vero. dicit qd iuramentum non est servandum nisi sine interitu salutis corporalis servari non potest. hac ratione. **Sicut** enim non valet iuramentum tendens in mortem alterius. xxiij. q. iij. c. j. ita **z** fortius non debet valere tendit in mortem propriam: ut in. c. si non licet. xxiij. q. v. **Sio.** tamen in. d. c. si vo. hoc intelligit verum quod directe vergit in mortem. **Secus** si occasionaliter. **Ponit** exemplum in ultramontano qui iurat trahere moriam de mense augusti. rome. **Nam** sic iurans debet iuramentum servare fm gloriam quam velit dicere qd licet aliqui ex tali mora propter intemperiam aeris contingat ultramontanis mors: tamen hoc non semper accidit. **Et** sic directe non tendit ad mortem. sed occasionaliter. **Sed** **Jo. an.** dicit dictum glorie verum. nisi ex imminente infirmitate. vel completione iudicaretur sic in as mortuus ex tali mora. qd est valde notandum. **Et** probatur ratione. nam ex his circumstantiis iuramentum apparet temerarium. ideo non est verisimile qd deus recipiat tale iuramentum pro quo creatura incurrat mortem. **Et** pro hoc dicerem qd si a peritis medicis diceret fratrem cartusienis ordinis non posse aliter mortem evadere. nisi per elix carniuum. qd non obstante regula seu voto. deberet carnes comedere. **Sicut** enim iuramentum non ligat propter periculum mortis ita nec votum. cum pariter per se ambulat: ut notat in. c. j. r. c. debitoribus. extra eo. r. c. licet. r. c. magne. devoto. **Fert** tamen qd magister **Ray.** de villa nova summus medicus fecit tractatum. in quo conclusit vitam posse restaurari sine elix carniuum. **Dicit** enim qd vinum mediocre: maxime aromaticum. **z** vitella ouorum mediocre molliora que acutissima digestionem convertuntur in laudabilem **z** multum sanguinem sunt ad hec magis potentia quam carnes. **Et** certe si hoc est verum cessat primum dictum. **Sed** vbi ex circumstantiis medici dicerent contrarium. prederet dictum meum. **Item** possit contingere qd infirmo una essent fastidio. **Item** qd non posset illa cape ut plures existunt quo casu indubie illud esset tenendum. **Nam** necessitas eximat ab omni precepto. ut in. c. ij. de obser. ie. **Dec** **Panoz.** in. **Directoria.**

¶ An autem iurans redire ad carcerem teneat redire sic fm doct. qd si carcer erat iniuriosus: hoc est qd iniuste detinebat. non tenet redire. **Secus** si iuste vide hunc casum diffuse s. **Accusatus.** r. c. **Incarceratus.**

¶ Qui sunt illi qui admittuntur ad iurandum? **Ru.** fm **Directoriam.** vbi s. q. ois qui est dolus

[Marginal notes in a smaller script, partially illegible due to fading and angle.]

par: & talis ex iuramento obligat. sed vsq; ad. xiiij. annos pater potest reuocare q; cito scit. xxiij. q. v. par. nulli. Sed votum religionis non tenet statim reuocare cum scit. sed tñ ad annum et diem contradicere. diu tamen non consenserit. xx. q. ij. puella. Ite clericus iurare non debet nec compelli potest. nisi in sex casib; extra de elec. significasti. qui in his verbis continent. Pax & fama. fides. reuerentia. cautio damni. Defectus veri. sibi poscunt magna cautio. Pro pace iurare licet. xxiij. q. j. omne. extra de iudi. nouit. fama. p fama conseruanda p purgationem; licet. extra de pur. ca. quotiens. Fides. p si de retinenda si suspectus est in fide. de co. dis. ij. ego berregarius. Reuerentia p reuerentia seu obedientia exhibenda superiori. xxiij. di. q. q. Cautio damni. p danno dato iurat. ij. q. j. in primis. Defectus veri. p veritate habenda vel inquirenda vbi alij defunt. d. c. significasti. r. d. c. omne.

Utrum si quis simpliciter iuret intelligatur aliqua conditio? Rñ. fm Hosti. multe conditiones etiam si taceant intelligunt. Primo intelligitur. si deo placuerit. Secdo si pape placuerit. extra eo. venientes. quia in omni iuramento excipit auctoritas superioris cuiuscunq; extra eo. ea te. Et ppter hoc fede. cõsilio. cxiq. format hanc. q. Quidam clericus scholaris in minoribus filiussa. existens in studio de voluntate patris obligatus est p iuramentum non exire districtum boni. nisi prius solueret debitum. reuocatus a patre ad certam diem. penta licentia a creditore. sed non obtenta redijt ad patrem vel epm. nunquid sit periurus? Et concludit. q; primo excusat. ppter pceptum patris. ad quod multipliciter ex lege filius est obligatus. ergo videt q; omnis obligatio. etiam facta cum iuramento p filium. intelligatur: saluo iure patris. Et inter alias conditiones quas habet iuramentum ista est potior. q; in eo intelligit saluum ius alterius: vt extra eo. c. cum contingat. r. c. quanto. r. d. c. venientes. hinc est q; filiussa. non potest vouere sine consensu patris. ex pto voto religionis. p quod soluit patria potestas etiam cum iuramento: vt. xxiij. q. v. c. pueri. Et licet ille canon videat loqui de impuberibus. Idem est de puberibus. Nam in impuberibus obligat etas in puberibus patria potestas. Et concludit fede. q; iste scholaris excusaret a periurio. etiam ppter iussum epi. Addit tamen q; p dicta intelligunt vera. vbi filius non procurauit se reuocari. als secus. Tercio subintelligit. si res in eodem statu pmanse rit. extra eo. queadmodum. ideo si quis iurauerit accipe Bertā in vxore. si ipsa postmodū fuerit fornicata: vel supnenerit lepra. vel alia infirmitas incurabilis. non tenet obseruare iuramentum. d. c. queadmodum. Et ob hoc Bar. in l. qui seruum. de verb. obli. determinat hanc. q. Feci pacem cum meo inimico. r. pmisi eum non offendere. Demū ipse fuit exbannitus. Et ex forma statuti quis potest impune occidere eum. An eum occidendo videar frangere pacem? Quidam determinauit q; non. arg. d. l. qui seruum. iuncta l. si seruum. de ver. ob. Idē tenet Bart. Et pbat hac rōne. quia pmittendo

non offendere intelligit. nisi lege permittente vt. l. quero. §. inter locatorem. ff. loca. Item quia ita videtur facta pax. scz rebus sic stantibus. d. c. quemadmodum. Idē videt tenere Job. an. in. c. frustra in mercu. de re. iur. in. vj. Item promisi mihi non offendere sub pena. r. duca. Offendit consociū meum. id est qui me insectat gratia defensionis: vt nihilominus teneatis ac si me offendisset. de quo p Spec. r. Jo. an. in titulo de pace r. treuga. Quarto intelligit. si seruet mihi fides seu promissum. extra eo. puenit. Et ob hanc conditionem dicit Barto. in l. si cum venerit. ff. p socio. q; si pmisi non diuidere societatem. intelligit si seruet mihi pmissum. Et addit q; ista conuentio habet etiam istam conditionem. nisi socius sit rixosus vel molestus. Ad est vtile ad. q. q; pupillus non potest puocare ad diuisionem socium: vt. l. si pupillorum. ff. de re. eorum. Quod intelligit. nisi habeat socium odiosum vel molestum. Et hoc etiam facit ad testatores qui sepe apponunt in testamento. q; fratres non possint diuidere. Intelligit em̄ sub dictis conditionibus. Et qñ huiusmodi pmissiones obligent. vide s. fides. Quinto. intelligit si res sit honesta et possibilib; d. c. queadmodum. r. c. quinquauallis. extra eo. Sexto. si iuraueris mihi reddere pecuniam subintelligit. si ego tibi numerauero. l. de non nu. pe. l. indubitati. Septimo. si iuro dare tibi dorem intelligit si nuptie fuerint subsecute: vt. ff. de iu. do. stipulationem. Octauo. si non immoderatum quid p̄cipiat a superiore vel ab arbitro: vt filios exheredare: vel vxorem expellere. d. c. quinquauallis. vel curiam principis non intrare si erat consiliarius vel aduocatus. extra eo. veniens. Pro hoc facit. quia iuramentum non extendit ad verisimiliter non cogitata: vt in. d. c. quemadmodum. Nec obligat vltra consensum. facit dicto. c. quinquauallis. r. c. veniens. Et notat Panoz. in. c. cum gratia. de comod. Mono. si facultas subit. extra eo. c. querelam. r. c. breui. vbi habetur q; difficultas excusat a periurio licet fm glo. ibi non liberet a pena conventionali. Decimo. si iurauit tibi reddere. l. libras vsq; ap certum tempus. subintelligitur nisi iudex interdicit arg. extra de cens. significauit. Undecimo. si iuro tibi reddere granum: vel vinum r. huiusmodi. intelligitur eiusdem bonitatis. ff. si cer. pe. cum quid. Duodecimo cum quis iurat factum alterius. subintelligitur. q; ad hoc perficiendum bona fide laborabit. extra de spon. et literis. el. ij. Tredecimo. qñ iuro tibi fidelitatem. vel q; non ero tibi cõtrarius subintelligitur nisi ius meum. vel meorū petendo vel defendendo extra. e. petitio. Decimoquarto. subintelligitur si ab illo cui iurauit fuero absolutus. d. c. quinquauallis. Quindecimo. si vir r. mulier iuret contrahere. subintelligitur. nisi alteri quid turpe accidat r. huiusmodi: vt dictum est: vel nisi per alterum stet. extra de spon. de illis: vel nisi ex mutuo consensu iniuicē se absoluant. etiam si essent iurata extra de spon. c. ij. Sedecimo. si iuro tibi tanq; regi vel episcopo. te deposito non obligor. Idem videtur si tu tanq; episcopus iures mihi restituere pe

Iurare

etiam quam mutuavi. nam depositus non teneberis. Quod credo verum si in utilitatem ecclesie pecunia versa est. xv. q. vj. alius. Item speciales conditiones non subintelligunt in iuramento si non expriment. Quis mente concipiant. xxij. q. vltima. c. vltimo: nisi ubi lex exprimit aliquid agi tacite inter contrahentes. tunc illud pro expresse habetur. d. l. cum quid. Et hec vera sunt in promissionis iuramentis: sed in assertorij iuramentis nulla conditio subintelligitur. et de tali loquitur. d. c. vltimum. Non tamen de iuramento conditionale. Quis omnes promissas conditiones intelligant. ff. de condi. et de. l. conditiones.

¶ Quid aut sit iuramentum promissionis. vel assertorium: Dic fin Ray. q. assertorium est. cum iurat de presenti aut de preterito: puta. sic esse vel non esse. Promissionis vero est de futuro: ut cum aliquis iurat aliquid se dicturum vel facturum.

¶ Donec. Quidam alij fecit iniuriam. et pro illa iniuria petebatur quedam summa pecunie in iudicio. postea compromiserunt in arbitros per iuramentum. qui condemnauerunt eum ut exiret civitate: nec rediret donec alter duceret reuocandum. nunquid tenet exire: Rñ. fm Dir. q. non. d. c. veniens. et. d. c. quinta nullis. quia illa est pena corporalis que est maior omni pecuniaria. ff. de his qui no. infra. qd. ergo. §. pena. Et hic agebatur pecunialiter. Sed pone q. condemnauerunt eum ne litigaret per procuratorem. nunquid potest contrauenire: Host. dicit q. sic. q. vltus. procuratoris est valde necessarius. ff. de procur. l. j.

¶ Sed pone q. procurator iuravit nomine domini et per iuravit. An ipse procurator sit per iuratus: Dic fin quosdam et bene. q. is qui taliter ad iurandum constituit procurator non est per iuratus. licet scienter falsum iuret. cum non intendat propriam animam obligare. puniri tamen debet cum sit cooperato per iurij. de offi. dele. c. j. Is tamen in cuius animam prestat. incurrit per iurium. Et hoc nota. quia singulare.

¶ Quid si iuram tibi dare. x. Et tu mihi debes alia. nunquid possim compensare: Rñ. Panoz. in. c. ad nostram. el. j. extra eo. dicit q. non. quia iuramentum est observandum in forma specifica. nec sufficit illud adimplere in effectu. patet ibi per text. illum. quia iurans tenet prius actualiter solvere. nec sufficit compensare quod compensatio sit ficta solutio l. si peculium. §. j. ff. de statu lib. Et dicit Panoz. q. doc. nostri communiter sentiunt quod dictum est. Sed contrarium dicit sensisse Bart. in. l. amplius ff. rem ra. ba. vbi ponit talem. q. Quidam tibi promisit solvere certam quantitatem. et hoc iurat. postea compensat tecum. nunquid per hoc sit per iuratus: Et concludit q. non. Nam conditiones debent impleri in forma specifica. sicut iuramentum. vt in. l. qui heredi. in principio. et. l. menius. ff. de condi. et de. Sed iustus dare implet conditionem compensando: vt. d. l. si peculium. ergo et. Preterea: si ego impedior iusta de causa facere quod promisi. non sum per iuratus: vt in. l. si. ff. qui satisda. co. Sed si ego

non soluo tibi. quando tu debes mihi tantumdem. ego impedior a te. quia ideo non tibi soluo: quia tu non soluis mihi: unde quasi facto tuo impeditus non debeo esse periurus. hanc rationem facit tex. in. l. iij. ver. Item queritur. ff. de sta. lib. Et concludit Panoz. ob rationes Barto. que videntur valde efficaces. q. ante factum est sequenda opinio prima. quam tenet Job. an. et Inno. sed post factum vt quis excusetur a per iurio. sequenda est opinio Bartoli.

¶ Quid si quis iuravit tenere obstagia in certo loco. Et non habet ibi quod comedat. nec unde soluat: Rñ. fm Hosti. si tempore obligationis. iam erat non soluendo. tenetur obstagia seruare. quia videt ad hoc se obligasse vt victus querat manibus suis. vel mendicando. Sed si tempore obligationis erat soluendo. et nunc devenit ad paupertatem. tunc distinguo. quia si est talis q. possit mendicare sine verecundia. dico idem quod prius. Sed si est nobilis. et in dignitate. tali subueniendum est iuris beneficio. extra eo. querelam. et. c. breui.

¶ Quid si debitor iuravit creditori se soluturum in certo termino et impeditus non potest: Rñ. fm Hosti. Si quando iuravit credebat se non posse solvere. vel non habebat probabilem causam credendi tunc in utroque casu periurat. quia in primo deerat veritas. In secundo iudicium. Si vero ab initio credebat probabiliter se posse solvere. non periurabat. Et si postea fecit posse suum. non est periurus. Sed et multo magis excusatur si misit pecuniam tempore debito. sed casu perditam fuit. extra de iur. querelam. q. si postea lapsa termino posset. et non solueret. per iuratus esset. lapsus enim termini non substituit obligationem iuramenti. extra de dolo et contu. cum dilecti.

¶ Quid si iuro aliquid generaliter. nunquid ad speciale teneor: Rñ. fm Hosti. Cum generalitas obsecritatem pariat. non video cogitasse de his super quibus specialiter iuraturus non fuisset. Et sic interpretatum est iuramentum fm intentionem iurantis quando sine dolo quis iurat. Secus autem quando ipse cum dolo est. et ille cui iuratur est sine dolo. Ideo si emergat casus inopinatus de quo si cogitasset nullo modo iurasset. non teneor. Adde singulare dictum Panoz. in. c. veniens. extra eo. vbi habetur fm Inno. q. si iuramentum fuit generaliter prestitum. tunc non extenditur nisi ad ea de quibus cogitatus est: vel debuit merito cogitari. extra eo. quinta nullis. Si autem iuramentum fuit specialiter prestitum. tunc dicit q. iuramentum recipit interpretationem fm ius in foro contentioso. Sed in penitentiali fm intentionem iurantis. Et per hoc soluitur qd. Quidam clericus iuravit stare mada. to epi: qui precepit ei vt beneficio renunciaret et q. non appellaret. Certe ex quo non erat verisimile q. de his cogitasset. poterit precepto non obstante appellare. Et ita fuit determinatum per doc. de ro.

¶ Et per predicta soluit notabilis qd. de mercatore de robato in nemore. qui timore mortis iuravit latronibus. q. eidem portaret certam summam deua-

riorem. Quert an sit obligatus ad obseruandum
 qd pnulit: Rñ. fm Panoz. in. c. si vo. extra eo. q
 aut metum passus nō habuit animū se obligandi
 et tunc nō indiget quo ad deum absolutōne. qz de
 us iuramentum accipit. put ex corde. pcedit: vt in
 c. humane aures. xxij. q. v. Peccauit tñ iurādo. qz
 assumpsit nomen dei sine effectu. Erit tñ peccatū
 veniale z forte hoc pcedit solum in homie pfecto.
 Sed in alio nullum erit peccatum. cum excusetur
 rōne metus. p hoc qd hñ in sili. xxij. q. ij. ne quis.
 Aut habuit animū se obligandi. Et tunc puto q
 contraueniendo peccet mortaliter. qz affuit consen
 sus. Sed rōne metus non puniretur ita acriter. si
 cut si venisset contra iuramentum libere pstitum.
 Et dicerem qz vbi constaret de hoc. scz qz habuerit
 animū se obligandi. deberet puniri p mortali. li
 cet nō ita acriter. Et sic restringo. c. verum. §. cete
 rum. extra. e. aut sumus indubio: an habuerit ani
 mū se obligandi vel ne. Et dico qz sic. pñe loqui
 tur. d. c. verum. Nam indubio. psumēdum est qz
 nō habuerit animū se obligandi. Sed qz possit
 accidere contrarium. ideo ne ecclesia daret materi
 am deierandi: voluit qz in dubio obseruaret. Sed
 post factum respectu pene. que est restringenda. p
 sumit in mitiorem partem: vt. s. non puniat tanqz
 p mortali. hec Panoz. Quo tñ ad pñimum. scz qñ
 nō habuit animū se obligandi. tenent theologi. qz
 talis metum passus peccaret mortaliter iurādo.
 Et hoc videt tutius z rationabilius. Idem dicen
 dum fm Bon. in. ij. di. xxxix. de eo qui dolose iu
 rauit. cum tñ animū non haberet se obligandi. qz
 licet in foro contentioso talis iurans teneat nō tñ
 in foro conscie: hac rōne. qñ obligatio iuramenti
 nō est fortior obligatōe voti: vel matrimonij. Sed
 matrimonij non est verum matrimonij: nisi ad
 sit consensus interior: nec votum est obligatorium
 nisi adsit intentio obligandi. Sic ergo nec ipsum iu
 ramentū dolosum. Nec obstat auctoritas Iudonij
 qz quacuqz arte verborū quis iuret: deus sic acci
 pit: sicut ille cui iuratur intelligit. Rñ. Bon. qz iste
 sermo causaliter intelligit: vt dicat qz deus sic acci
 pit: qz sic vult accipi ab ipsa ecclesia. Et sic vult etiā
 iudicari. Et vide Bon. vbi s. vbi querit: an iura
 mentum coactum sit obligatorium. Quidā distin
 gunt inter iuramentum assertorium. z pmissorium
 Respectu assertorij coactio nō excusat a toto: sed a
 tanto. Si quis coactus iurat z asserit falsum esse ve
 rum: incurrit crimen piarij. In iuramento vo. p
 missione: coactio que surgit ex metu qui pōt cadere
 in constantem virum excusat a toto: tale em iura
 mentum licitum est. z nō est contra deū. quo quis
 pmittit aliquid alicui se facturum. Et ideo respec
 tu talis iuramēti pōt interuenire coactio sufficiēs
 ad inclinandum etiam cōstantem virum. ergo zc.
 Sed qz Aug. videt tenere tale iuramētum esse ob
 ligatorium: vt de quodam qui coactus iurauit dix
 ere quandā in vxorem. Ideo est alius modus di
 cendi: vt distinguat inter forum ecclesiasticum. et
 forū conscie. Ita qz obligatio iuramenti coacti ecō
 trario se habet obligationi iuramēti dolosi. Nam
 in foro ecclesie iuramentum coactum non est obli

gatorium. Nam ecclesia psumit qz iurauerit non
 voluntate implendi iuramentum. sed potius eua
 dendi periculum. etiam in odium violēti. qui nul
 lum habet ius reperendi. In foro aut dei iuramē
 tum coactum obligatorium est. cum deus respici
 at voluntatem interiorem. z voluntas nō possit co
 gi coactione sufficienti sed inducente: Et ita cum
 talis voluntas coacta: volūtas sit. iudicat deus ta
 lem hominem obligari: etiam in foro conscientie.
 Et fm theo. est consulendum ei vt iuramentū im
 plet: nisi relaxatōnem inueniat. Et hoc si iuramē
 tum fuit respectu rei licite. Nec obstat de voto. scz
 qz vota coacta. non obligant. quia dico qz non est
 simile. quia votum respicit obligationem ad deū:
 qui vult sacrificia nō coacta. Si quis tñ coactione
 inducente cogat: vt votum emittat: vitz. vt in pe
 riculo mortis existens a dño liberet. non videt ab
 surdum dicere eum esset obligatū. Nec etiā est sile
 de matrimonio: vt dictū est.
 Quid de duobus habentibus mensuram cōita
 tis: vel stateram quam consuerunt portare ad ven
 dentes z mercedem recipere. si iurauerunt sibi in
 cem decetero nō portare: Rñ. fm. v. v. Si ex hoc
 multum damnificati sunt: puta. quia pñsum est
 de alia mensura. nō possunt auctoritate. pñia veni
 re contra iuramētum. nisi forte ex hoc ad extremā
 necessitatem deuenirent: vel nullo modo possent
 habere vnde viuerent. Episcopus tñ absqz tanta
 necessitate posset huiusmodi iuramentum in meli
 us cōmutare. cum nullū sit vtile z aliquibus dam
 nosum.
 Sed si vnus pñdictorum piurat. nunquid alter
 poterit venire contra iuramentum: Dicēdum qz
 si intendebat iurare sub conditione. scz si alter non
 portaret. tunc altero portante nō tenebit. Si autē
 absolute iurauit tenebit. qz si nescit quō iurauit vel
 intenderit. tunc si emolumentum est cōmune am
 bobus. vno piurante: reliquus nihilominus tene
 bitur. cum nullum ex hoc fiat ei pñdiciū. Si au
 tem emolumentū est solum eius qui portat. tūc be
 nignius est interpretandum. s. qz nō seruanti fidem.
 nō pñserit cum dāno suo z lucro alterius. Nam
 generaliter fm Hostie. z Ber. si duo sibi aliquid
 ad inuicem iurauerunt. vno nō seruante. alius nō
 tenet. extra eo. sicut. el. ij. nisi qz iuratus est. esset in
 honorem dei. vt si iurauimus qz diceremus psalte
 rium p inuicem. vel ad certam elemosynam dare
 mus.
 Annquid paganus qui iurat p falsos deos nō
 concessos: teneat: Rñ. fm Ray. qz cū iurauit pec
 catum cōmilit in iurando. Sed si modo nō seruat
 fidem pmissam: addit peccatum peccato. Concor
 dat Tho. et addit qz licitum est accipere iuramen
 tum eius qui paratus est p falsos deos iurare. non
 tñ licet eum inducere ad hoc.
 Quid si quis audit aliquē iurare id: qd audiens
 scit falsum esse: Rñ. fm Ray. sufficit audienti. z te
 net vt indicet illis qui pñt pficere. z nō obesse pñ
 ro siue eum corripiedo. siue p eo orando. xxij. q. v.
 hoc. videt.
 Quid si quis iurauit non reuelare secretum: ate
 cc ij

etiam si non sit obligatus ad obseruandum
 qd pnulit: Rñ. fm Panoz. in. c. si vo. extra eo. q
 aut metum passus nō habuit animū se obligandi
 et tunc nō indiget quo ad deum absolutōne. qz de
 us iuramentum accipit. put ex corde. pcedit: vt in
 c. humane aures. xxij. q. v. Peccauit tñ iurādo. qz
 assumpsit nomen dei sine effectu. Erit tñ peccatū
 veniale z forte hoc pcedit solum in homie pfecto.
 Sed in alio nullum erit peccatum. cum excusetur
 rōne metus. p hoc qd hñ in sili. xxij. q. ij. ne quis.
 Aut habuit animū se obligandi. Et tunc puto q
 contraueniendo peccet mortaliter. qz affuit consen
 sus. Sed rōne metus non puniretur ita acriter. si
 cut si venisset contra iuramentum libere pstitum.
 Et dicerem qz vbi constaret de hoc. scz qz habuerit
 animū se obligandi. deberet puniri p mortali. li
 cet nō ita acriter. Et sic restringo. c. verum. §. cete
 rum. extra. e. aut sumus indubio: an habuerit ani
 mū se obligandi vel ne. Et dico qz sic. pñe loqui
 tur. d. c. verum. Nam indubio. psumēdum est qz
 nō habuerit animū se obligandi. Sed qz possit
 accidere contrarium. ideo ne ecclesia daret materi
 am deierandi: voluit qz in dubio obseruaret. Sed
 post factum respectu pene. que est restringenda. p
 sumit in mitiorem partem: vt. s. non puniat tanqz
 p mortali. hec Panoz. Quo tñ ad pñimum. scz qñ
 nō habuit animū se obligandi. tenent theologi. qz
 talis metum passus peccaret mortaliter iurādo.
 Et hoc videt tutius z rationabilius. Idem dicen
 dum fm Bon. in. ij. di. xxxix. de eo qui dolose iu
 rauit. cum tñ animū non haberet se obligandi. qz
 licet in foro contentioso talis iurans teneat nō tñ
 in foro conscie: hac rōne. qñ obligatio iuramenti
 nō est fortior obligatōe voti: vel matrimonij. Sed
 matrimonij non est verum matrimonij: nisi ad
 sit consensus interior: nec votum est obligatorium
 nisi adsit intentio obligandi. Sic ergo nec ipsum iu
 ramentū dolosum. Nec obstat auctoritas Iudonij
 qz quacuqz arte verborū quis iuret: deus sic acci
 pit: sicut ille cui iuratur intelligit. Rñ. Bon. qz iste
 sermo causaliter intelligit: vt dicat qz deus sic acci
 pit: qz sic vult accipi ab ipsa ecclesia. Et sic vult etiā
 iudicari. Et vide Bon. vbi s. vbi querit: an iura
 mentum coactum sit obligatorium. Quidā distin
 gunt inter iuramentum assertorium. z pmissorium
 Respectu assertorij coactio nō excusat a toto: sed a
 tanto. Si quis coactus iurat z asserit falsum esse ve
 rum: incurrit crimen piarij. In iuramento vo. p
 missione: coactio que surgit ex metu qui pōt cadere
 in constantem virum excusat a toto: tale em iura
 mentum licitum est. z nō est contra deū. quo quis
 pmittit aliquid alicui se facturum. Et ideo respec
 tu talis iuramēti pōt interuenire coactio sufficiēs
 ad inclinandum etiam cōstantem virum. ergo zc.
 Sed qz Aug. videt tenere tale iuramētum esse ob
 ligatorium: vt de quodam qui coactus iurauit dix
 ere quandā in vxorem. Ideo est alius modus di
 cendi: vt distinguat inter forum ecclesiasticum. et
 forū conscie. Ita qz obligatio iuramenti coacti ecō
 trario se habet obligationi iuramēti dolosi. Nam
 in foro ecclesie iuramentum coactum non est obli

Jurare

In distincte teneatur tenere secretum? **Rñ.** fm **Panoz.** de mente **Glo.** in. c. ego. extra eo. q. si quis iuravit non reuelare secretum. debet intelligi de honesto: et non alteri nociuo. et q. tunc possum reuelare. non tamen omnibus. sed illis qui possunt prodesse. p. hoc vide tex. iuncta glo. singulari. in. c. nerui. xij. dif.

Quid si clericus iuravit se seruaturum statuta in ecclesia sua edita. et postea sit nonum statutum? **Rñ.** fm **doc.** in. c. clericus. extra eo. distinguendo. q. si in statuto fuit appositum istud verbum. edita et non edenda. q. tunc non extendit ad futura. q. non debet extendi ad ea de quibus non fuit verbi milititer cogitatum. si autem non fuit appositum istud verbum. edita. sed simpliciter iuravit se statu ta **Jo.** an. et clarius. d. **Car.** dicunt. q. tunc obligatur etiam ad edenda. Quod non placet **Panoz.** quia propter periculum periurij: iuramentum est grauis preiudicij et stricte interpretationis. Ideo non extendendum. immo potius restringendum vt non comprehendat etiam quod ex lata verborum significatione posset comprehendere. hoc vult **Archi.** in. c. ne quis. xij. q. ij. Posset tamen sic distinguui. q. aut ista statuta que postmodum sunt non sunt multi preiudicij: et tunc extenditur iuramentum ad illa. argu. in. l. si. que res pi. ob. po. et quod ibi notatur. q. enim periurium sit in se grauissimi preiudicij. tamen debemus attendere. non ad id quod venit accessorie. sed ad id quod iuramentum obligat principaliter. Sic ad statuta fienda que sunt modici preiudicij. sicut cum obligo bona mea simpliciter. veniunt etiam futura: quia in obligatione agitur de modico preiudicio. Et hoc expresse voluit **Bar.** in. l. si stipulatus fuerim. §. cum stipulamur de ver. oblig. Aut sunt grauis preiudicij. et tunc iuramentum ad illa non extenditur. ar. in. d. §. cum stipulamur. et in. l. si mandauero. §. is cuius. ff. ma. dati. et c. felicitis. de penis. lib. vj. vbi habetur q. publicatis bonis alicuius simpliciter. non veniunt bona futura. Et hoc propter grauitatem preiudicij. Et sic reducitur ad concordiam cum. d. l. si. Et hec notabis. q. si talis clericus promisit per paucis preiurium iuramentum seruare illud statutum quod postea factum est. iterum non est obligatus ex iuramento fm quosdam. Sed **Panoz.** vbi s. concludit post dicta doc. q. si potest constare in foro anime vel iudiciali q. ille intendebat noniter iurare: obligabit de iuramento. ar. extra eo. et si xps. Et sic in dubio videtur satis voluisse iurare: si expressit verbum. Iuro. vel consimile. Idem intelligendum de eo qui fit nouus cuius alicuius curat: et iurat seruare statuta.

Quid si aliqui domini temporales: vel clerici: vel prelati iurant seruare statuta et consuetudines alicuius loci: vel ecclesie. et inter illa sunt aliqua illicita vel impossibilia: vel libertati ecclesiastice obuiata. **Rñ.** si iurantes hoc sciuerunt. non debuerunt sic generaliter iurare: nec sunt aliquatenus huiusmodi iuramenta seruanda. sed solum alia. **Syl.** etiam si nesciunt non sunt seruanda. q. non tenent ad illa extra eo. contingit. li. vj.

Utrum ille: cui iurando aliquid promittit. possit relaxare iuramentum? **Rñ.** fm **Dir.** vbi s. q. aut quis iurat se facturum aliquid alteri: quod pertinet ad cultum diuinum. aut ad commodum temporale. Si iurat aliquid. quod pertinet ad cultum diuinum: aut ad religionem vel pietatem. non possunt sibi remittere talia iuramenta: vt si duo iurant tria psalteria pro inuicem dicere: vel si piscatores: vel alij mechanici iurant de lucro suo certam portionem prestare fabrice ecclesie: vel in alios pios vsus: vel si duo iurant ire vltra mare: et ibi deo militare: possunt tamen sibi remittere q. simul non vadant. Si iurant se facturos aliquid quod respicit commodum temporale. Distinguitur. q. aut pter illud iuramentum tenentur alia illud facere. aut non. Si tenent pter iuramentum alia illud facere: puta. quia carnisifices iurant non vendere carnes infectas pro laicis. Vel mercatores. q. non sophisticabunt merces suas: vel ob prolixitatem terminum carius non vendent. Et tunc nequeunt sibi remittere: quia ppter salutem animarum sic iuratum videtur. Aut non tenentur sine iuramento seruare quod iuratur: sed solum ex iuramento. Tunc distingue. aut obseruantia iuramenti spectat tñ ad commodum: vel incommodum iurantium. vt scribere librum vel domum edificare. et huiusmodi. tunc remittere sibi possunt. aut obligatio iuramenti respicit deum: vel tercium. vt iuro tibi q. dabo. x. Petro. et tunc iuramentum: qd tangit deum: vel tercium remittere non potest. **Hec Directoria.** et est notabilis distinctio. Et facit ad multa.

Quid si venditor iuravit non venire contra venditionem. et nunc dicit se deceptum vltra dimidium iusti precij. nunquid debet audiri? **Rñ.** **Glo.** in. c. cum causa. de emp. et vendi. dicit q. si maior est. non auditur. Secus si minor: quia per tale iuramentum non excluditur. nisi beneficium etatis. Non autem q. renunciet iuri communi. unde potest agere ad supplementum precij: vel ad rescindendum venditionem. tale enim iuramentum representat eum maiorem: nisi iurasset rem non repetere vel precium eo q. deceptus esset vltra dimidium. quia tunc vtraque via esset ei preclusa propter iuramentum. Addit tamen **Panoz.** ibi. q. si minor esset enormiter lesus posset petere absolutionem a iuramento. etiam si interuenissent verba magis specifica: vt quia dixit se velle donare totum quod plus valebat eum in magna quantitate. quia in minore presumitur deceptio arg. l. si quis cum sciret. ff. pro emp. Et idem credit dicendum de maiore: vt possit petere absolutionem a iuramento. ratione enormissime lesionis: intelligendo q. non donauerit qd plus valebat. quia non presumitur in tanta quantitate donatio. sed deceptio. hec **Panoz.** in. d. c. cum causa. vbi etiam refert **Be.** de belap. tenuisse. q. per tale iuramentum generaliter factum a minore. minorez excludi ab omni beneficio sibi competenti. et vide ibi. an requiratur specifica mentio de tali beneficio. ad tale renunciationem faciendam?

Quid si puella que iuravit non habere regressum ad bona paterna: sed q. esset dote contenta. An ob-

... iuramentum...
... de mente...
... iuravit non reuelare...
... debet intelligi de honesto...
... non alteri nociuo...
... et q. tunc possum reuelare...
... non tamen omnibus...
... sed illis qui possunt prodesse...
... p. hoc vide tex. iuncta glo. singulari...
... in. c. nerui. xij. dif.
... Quid si clericus iuravit se seruaturum statuta in ecclesia sua edita...
... et postea sit nonum statutum...
... Rñ. fm doc. in. c. clericus. extra eo. distinguendo...
... q. si in statuto fuit appositum istud verbum...
... edita et non edenda...
... q. tunc non extendit ad futura...
... q. non debet extendi ad ea de quibus non fuit verbi milititer cogitatum...
... si autem non fuit appositum istud verbum...
... edita. sed simpliciter iuravit se statu ta Jo. an. et clarius. d. Car. dicunt. q. tunc obligatur etiam ad edenda...
... Quod non placet Panoz. quia propter periculum periurij: iuramentum est grauis preiudicij et stricte interpretationis...
... Ideo non extendendum. immo potius restringendum vt non comprehendat etiam quod ex lata verborum significatione posset comprehendere...
... hoc vult Archi. in. c. ne quis. xij. q. ij. Posset tamen sic distinguui...
... q. aut ista statuta que postmodum sunt non sunt multi preiudicij: et tunc extenditur iuramentum ad illa...
... argu. in. l. si. que res pi. ob. po. et quod ibi notatur...
... q. enim periurium sit in se grauissimi preiudicij...
... tamen debemus attendere. non ad id quod venit accessorie...
... sed ad id quod iuramentum obligat principaliter...
... Sic ad statuta fienda que sunt modici preiudicij...
... sicut cum obligo bona mea simpliciter...
... veniunt etiam futura: quia in obligatione agitur de modico preiudicio...
... Et hoc expresse voluit Bar. in. l. si stipulatus fuerim. §. cum stipulamur de ver. oblig...
... Aut sunt grauis preiudicij...
... et tunc iuramentum ad illa non extenditur...
... ar. in. d. §. cum stipulamur...
... et in. l. si mandauero. §. is cuius. ff. ma. dati...
... et c. felicitis. de penis. lib. vj. vbi habetur q. publicatis bonis alicuius simpliciter...
... non veniunt bona futura...
... Et hoc propter grauitatem preiudicij...
... Et sic reducitur ad concordiam cum. d. l. si...
... Et hec notabis...
... q. si talis clericus promisit per paucis preiurium iuramentum seruare illud statutum quod postea factum est...
... iterum non est obligatus ex iuramento fm quosdam...
... Sed Panoz. vbi s. concludit post dicta doc...
... q. si potest constare in foro anime vel iudiciali q. ille intendebat noniter iurare...
... obligabit de iuramento...
... ar. extra eo. et si xps...
... Et sic in dubio videtur satis voluisse iurare...
... si expressit verbum...
... Iuro. vel consimile...
... Idem intelligendum de eo qui fit nouus cuius alicuius curat...
... et iurat seruare statuta...
... Quid si aliqui domini temporales: vel clerici: vel prelati iurant seruare statuta et consuetudines alicuius loci: vel ecclesie...
... et inter illa sunt aliqua illicita vel impossibilia: vel libertati ecclesiastice obuiata...
... Rñ. si iurantes hoc sciuerunt...
... non debuerunt sic generaliter iurare: nec sunt aliquatenus huiusmodi iuramenta seruanda...
... sed solum alia...
... Syl. etiam si nesciunt non sunt seruanda...
... q. non tenent ad illa extra eo. contingit. li. vj.

stante iuramento: possit habere regressum: Dic q non: sed debet seruari iuramentum. vide s. Dos. Adde pdictis quod singulariter notat Panoz. in c. non sine. de arbi. vbi ponit istam regulam quaz dicit esse venissimam. qz quantumcuqz iuramentum prohibeatur a quacunqz lege etiam canonica vel diuina. tamen si no continet in se peccatum. tenetur iurans obseruare iuramentum. licet peccauerit in iurando. pro hoc facit. c. z si cbaustus. extra eodem.

An autem mulier que fecit donationem. z iurauit non contrahere. superuenientibus liberis possit reuocare: Vide s. Donatio. j. z c. Emptio.

Iuramentum. j. Que est forma iurandi: Multe sunt. Nam olim in testamento veteri aliter iurabatur aliter in testamento nouo. Et fm Boñ. in. iij. dist. xxxix. duplex est modus iurandi. scz per prepositionem. per. z per prepositionem. in. Que autē sit differentia. dicit q. per. magis dicit ipsam veritatem sub ratione testificantis z participantis. Prepositio autem. in. importat habitudinem diuine veritatis sub ratione testificantis et exemplantis. vnde fm rem idem est iurare in deum z per deum. Et dicere testis est mihi deus. Et ideo pot dicit q. dicere in conscientia mea sic est: vel in anima mea: est iuramentum. Et idem est in re. sicut dicere p conscientiam meam et p animam meam.

Que exiguntur in iuramento vt recte fiat: Rñ. tria. scz veritas. iusticia. z iudicium. Veritas enim semper debet adesse: vt scz sciat quis firmiter verum esse quod iurat. Iusticia: vt scz quod iuratur licitū sit z honestum. Iudicium. id est discreta deliberatio. vt scz non iuret etiam verum: nisi ppter necessitatem. z vtilitatem. de hoc dictū est s. Jurare. Que dam tñ alia magis specialiter requiruntur. que his versibus continent. Si iuramentum licitū vis discernere: cerne. Quis. cui. quando. quid. p quod. cur. quō.

Que est maior obligatio voti. vel iuramenti: Rñ. fm Tho. scda scde. q. lxxix. Votum ex sui ratione est magis obligatorium. Nam obligatio voti causatur ex fidelitate. quaz deo debemus. cuius transgressio infidelitatem z per consequēs irreuerentiam continet. Obligatio autem iuramenti causatur ex reuerentia. quam debemus ei. ex qua tenemur qz verificemus id quod per nomen eius promittimus. cuius transgressio continet irreuerentiam tñ.

An autem viri possint irritare iuramenta vxorum: Rñ. fm s. vñ. nō: nisi sint talia que vxor non pot implere sine scandalo z puidicio viri. de hoc vide s. Jeiumium.

Utrum in iuramentis possit dispensari: Rñ. fm Tho. vbi s. In iuramentis promissionis dispensari potest. sicut in votis. vbi notandum. qz illud quod cadit sub iuramento promissionis. aliquando est manifeste peccatum. vel maioris boni impeditiuum. Et tale iuramentum dispensatione non indiget. Aliquādo est dubium. Utrum sit licitum: vel

illicitum. proficuum: vel nocuum. aut simpliciter aut in aliquo casu. Et in hoc potest quilibet episcopus dispensare. Cum vō promittitur aliquid sub iuramento: quod est manifeste licitum z vtile. In tali iuramento non videt habere locum dispensatio: vel cōmutatio: nisi aliquid melius occurrat faciendum ad communem vtilitatem. Quod maxime videtur pertinere ad potestatem pape. qui habet curam vniuersalis ecclesie. Similiter etiam est iuramenti absoluta relaxatio. Adde qd notat Directoria. li. ij. q. papa quemlibet absolueret potest a iuramento ex causa iusta: puta. propter scandaluz intolerabile: vel si malum exemplum prozegetur. in multos daue nō errante. xv. q. vj. auctoritatem. Et dispensare potest in voto z illud cōmutare in aliud. quod magis sit deo acceptum. z etiam in iuramento ex eisdem causis. quia auctoritas superioris in omni iuramento est excepta. extra eo. venientes Sed si aliquis vouet vel iurat aliquid quod licite et honeste seruari potest. nec subest causa. papa illud mutare non debet. Si tamen absoluat aliquem: tenet absolutio. quia est supra ius positiuū. Et etiaz contra ius diuinum potest dispensare. dum tamē contra euangelium: vel articulos fidei non dispenset.

Que autem sit differentia inter papam et episcopum quo ad dispensationem voti z iuramenti: Rñ. fm Panoz. in. c. propofuit. de concess. preben. qz episcopus non liberat ex toto a voto. sed cōmutat in causam magis acceptam: vt extra de voto. c. j. Sed papa ex causa potest ex toto liberare: quemadmoduz potest ipse deus. quia verisimile est qz deus ex causa dederit potestatem suam inter homines vicario suo. als non fuisset bonus paterfa. si dimisisset gregem suum sine pastore. qui ex causa posset omnibz consulere. Vnde Tho. in. c. qto. de transla. pla. dicit. Cum idem sit dei z vicarij sui consistorium. potest papa fere omnia facere. que deus potest. danē non errante. Nam generaliter dixit xp̄us Petro. Quodcuqz liga. zc. Et qui totum dicit nihil excipit. Et idem dicit circa iuramentum. Illud tamen papa nō relaxat sine causa: vt notabiliter dicit Inno. in. c. cum inter. de renun. z glo. in. c. qto. de iur. iuran. Et quo inferitur qz cum papa sine cā non possit alium a iuramento absolueret: fortius nec se ipsum. hec Panoz.

Qualiter intelligitur illa auctoritas. xxiij. q. v. c. iuramenti. qz deus nō facit differentiam inter iuramentum. et simplicem loquelam: Rñ. Panoz. in pbenio decre. dicit qz. deus nō facit differentiam inter illa duo. quando simplex loquela continet perfidiam: vel mendacium: vt quia venit ad decipiendum. Et sic proprie loquitur ille tex. iuramenti: vt puta. quia alius aliunde sibi. puidisset: nisi ipse ei pmisisset z bñdō: vel qñ pmittens ex cā alia habebat illud facere ex debito.

Iuramentum. ij. De iuramento vniuersitatis siue alicuius societatis. Aduertendum est qz quando vniuersitas alicuius ciuitatis vel collegij iura

terre inueniat venale p tanto vel tanto precio. Et multociēs talia statuta sunt cōfirmata iuramento An sit obseruāda? Rñ. fm. Donal. q. bñdī statu ta z iuramēta sunt illicita z nō obseruāda. cum etiā circūscripto statuto vel iuramēto: talia obseruare vel facere intētoē corrupta: illicitū sit. Et hoc videt rōnabile. Secus autē si aliquis bona intentioē. z ad bonū republice: vtputa. habēt vna valde debilia et corruptiōi obnoxia. q̄ longo tpe seruari nō p̄t. Et si vna aliunde portarent. sua vna vendi non possent. z sic terra illa graue damnū incurreret.

Ius. Quid ē ius. quid rigor: quid equitas: et quid dispensatio? Rñ. fm. Do. ius est ars boni z equi: cui ius merito quis nos sacerdotes appellat. i. sacro:ū p̄cepto:ū ministros. Rigor vō est excessus vel auferitas iuris. aliquotiēs ad terrorem scriptus. qui quidē nō est seruandus: nisi vbi timet ne pctū reducat ad alios p̄ exemplū: vt in. c. sed illud. xlv. di. Quāq̄ tñ rigor idem est qd̄ subtilitas iuris. z seruā dus est. extra de resti. spoli. in lris. Equitas vō est mediū inter rigore z dispensationē. Et sic diffinit. Equitas ē iusticia: dulcore miscēdie tēperata. Quid sit dispensatio dictū est s̄. Dispensatio. de hac mate ria vide s̄. Index. j. vbi determinat. An iudex de beat sequi ius: an equitatē.

Vtrum ea q̄ contra ius fiunt valeant? Rñ. fm. Panoz. in. c. in noie dñi. de testi. distinguēdo. aut dispositio nō est penalis: aut sic. Si nō. regulariter acus est nullus: vt in regula q̄ cōtra ius. z in. l. nō dubium. l. de legi. Et hoc intellige qñ lex habet p̄ pctuā cām p̄hibitiōnis. i. rō p̄hibendi est p̄petua. Secus si tpalis. de hoc vide s̄. Impedimentū. xvj. z in. c. vides. x. di. z ibi bona glo. Aut dispositio est penalis. Et hic est maxima difficultas. Quidā dixerunt q̄ p̄ appositionē pene sustinet actus. qz lex nō videt tunc simpliciter p̄hibere. sed vltra p̄ces sit apponendo penā. Hoc verum: nisi lex inducat vltra penā actus nullitatem: vt in. l. iubemus. l. de sa. san. eccl. z in. c. qz. p̄ter. de elec. hec tñ opinio nō videt placere Bar. in. l. p̄toz. ff. de no. ope. nun. allegat. d. l. iubemus. z multa iura q̄ vltra penā inducunt nullitatē actus. Sed certe posset rñderi q̄ in illis iurbus lex nō fuit cōtenta pena extrinseca: sed etiam voluit inducere nullitatē actus. Panoz. tñ aliquoter limitat predicta: dicens q̄ non semp̄ ex non obseruantia legis inducitur nullitas ipso iure. sed quandoq̄ p̄stat causam irritandi. quandoq̄ vō ipso facto irritat. Scire enim debes q̄ quan doq̄ lex iubet aliquam solennitatem adhiberi tempore cōtractus. z tunc si aliter fiat. actus est nullus ipso iure: vt in. c. sine exceptione. xij. q. ij. et in. d. l. non dubium. z. c. auditis. de elec. z. l. de testa. hac consultissima. Quandoq̄ lex iubet aliquam solēni tatem adhiberi post contractum vel alium actum perfectum. z tunc si illa solennitas non interuenit. nō inducitur actus nullitatis ipso iure. sed non valet in effectum. quia debet annullari nisi aliud expres se caueretur in dispositione. Et hoc videt probari in. l. vniuersa. l. de preci. impera. offe. Donec exem

plum: statutum dicit de quolibet contractu soluae gabella decem solidis p̄ libra. certe si non soluitur cōtractus remanet validus: licet possit annullari: Quod p̄cedit etiā si lex dicat. als nō valeat. Debet em̄ intelligi non valeat. scz in effectum: vt in. d. l. vni uersa. Secus si diceret: nō valeat ipso iure. vel ipso facto.

Legare. Quid si lega tor legauit rem alienam? Rñ. Panoz. in. c. filius. de testa. dicit q̄ aut quis le gat rem alienam in qua habet aliquod ius. Et in dubio videtur solum ius legare. quod habet in re Et sic nou debetur extimatio totius rei: vt in. l. ser ni electione. de le. j. Idem si testator: putabat aliqd̄ ius habere in ea re: quod tamen extinguebat mor te: vt in. l. vxor. patri. fm. vnum intellectus. l. de le. Et per hoc posset attentari q̄ si testator legauit rem alienam sibi pignoratam: videatur legasse ius pignoris quod habebat in re. Aut legat rem sibi z alteri cōmunem. z tunc videt legare partem suam tñ. licet dixerit rem meam: vt in. d. l. serui. Et hoc verum. nisi testator dixerit. lego totam rem vel ver ba similia. quia tunc debetur extimatio totius: vt l. iulianus. de le. iij. Et nota Bar. in. l. cum alienā. l. de leg. Aut legat rem omnino alienam. Et tñc aut est heredis. z tunc omnino debetur. nec suffi cit dare extimationem. quia testator potest legare rem heredis sicut p̄p̄tā: vt est pulcer text. in. l. vni ex familia. s. si rem. ff. de leg. ij. Aut legat rem alie rius q̄ heredis. Et tunc aut scienter. z debetur illa res vel eius extimatio: vt. d. l. cum alienam. Dum mō sit talis res: cui cōmerciū possit haberi: als in unile est legatum: puta. si legatur res sacra: vel res p̄ncipis. l. apud iul. in si. ff. de le. j. Si vō legauit ignozanter: tunc aut extraneo: z non valet legatū. d. l. cum alienam. Aut coniuncte persone. cui als fuisset relicturus. etiā si scinisset. rem alienā z debet extimatio. d. l. cum alienam.

Et ex predictis soluitur questio que nunc de facto accidit. Quedam mulier legauit quandam ve stem alienam. scilicet soceri cuidam monasterio p salute anime sue. An valeat? Et dicendum est per predicta q̄ sic. Nec obstat dictū. c. filius. quia licet ibi ponantur plures lecture. tamen illa Innocen. est verior z communior: vt intelligatur tex. quan do filius legat rē ecclesie alteri ecclesie. Secus quā do legaret in pios vsus rem alienam. que non esset alicuius ecclesie: vt in casu nostro. Et hunc intelle ctum tenet Glo. in. c. si episcopus. xij. q. v. vbi Ar. ebi. videtur dicere q̄ i hoc casu legatarius poterit agere ad extimationem. Et q̄ saltem debeat exti matio z valeat legatum: tenent cōiter doctores in d. l. cum alienam.

An autem hoc habeat locum in foro canonico et anime? Panoz. mitanus in dicto. c. filius. dicit. q̄ communiter doctores tenent q̄ sic. licet ipse te neat contrarium. Sed ex quo ipse dicit. q̄ commu niter docto. alia tenent opinionem. z ideo videtur tenenda: p̄sertim quando cōstat de mente defun cti: puta. quia sciebat dispositionem iuris ciuilis: cc iij

[Marginal notes on the left side of the page, partially cut off and difficult to read.]